

Rintamanaisten Liitto lopettaa toimintansa (sivu 9).
Tämä Sotaveteraani-lehti lähetetään Rintamanaisten Liiton jäsenille.

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 3/2012 ■ Tarkastettu levikki 54 583 ■ Kesäkuun 20. päivänä 2012

XXV liittopäivät Tampereella

Yleisö yhtyi juhlapäivän lopuksi Maamme-lauluun.

Perinnesauva luovutettiin juhlan päätteeksi Pohjois-Pohjanmaan piirin edustajille Martti Lamminaholle ja Terho Lipsoselle. Siellä se odottaa meitä Oulussa vuoteen 2014.

Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma piti juhlapuheen.

Helsingissä 20. kesäkuuta 2012

Muutosten vuodet ovat edessä

Suomen Sotaveteraaniliitto on perustamisaastaan lähtien ollut jäsenkuntansa etujärjestö. Se on myös huoltojärjestö ja jäsenistönsä veljesjärjestö. Liiton tehtävänä on valvoa ja edistää veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä yhteiskunnallisia etuja. Se toimii veteraanien toimeentuloturvan ja sosiaalisen huollon kehittämiseksi, asumisolojen parantamiseksi sekä kuntoutuksen edistämiseksi. Jäsenmäärältään suurimpana veteraanijärjestönä liitto haluaa toimia aktiivisesti ja aloitteellisesti ympäröivän yhteiskunnan suuntaan. Se haluaa olla vahvana toimijana mukana veteraanien lujan maanpuolustustahdon ja henkisen perinnön siirtämisessä tuleville sukupolville.

Veteraanisukupolven ikävuosien karttuessa tarvitaan enenevässä määrin yhteiskunnan tukitoimia veteraanien kotona selviytymiseen. On nähtävä, että yhä useampi veteraani tarvitsee kotiin tuotavia palveluja. Toimintakyvyn ylläpitäminen edellyttää riittäviä kuntoutuspalveluja, jotka on toteutettava veteraanin ja asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä lähtökohtaisesti veteraanin tarpeiden mukaisesti. On tiedostettava, että veteraanit ovat erityisryhmä väestöstämme. Vanhimmissa ikäluokissa on yli 90 prosentilla miehistä rintamasotilastunus ja lähes 20 prosentilla samanikäisistä naisista rintamapalvelustunus. Tukemalla veteraaneja tuetaan vanhusväestön vanhinna ja sodan ankarat vuodet kipeimmin kokenutta osaa.

Tampereen liittokokouksen 2020-luvulle ulottuvien linjausten mukaisesti liiton ja sen jäsenyhteisöjen tärkeimpänä tehtävänä on jatkaa huolto- ja tukitoimintaansa niin

kauan kuin sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä tarvitsevat tukitoimia. Yhteisöjen varat käytetään tämän tukitehtävän toteuttamiseen. Tarkkaan kohdennetulla varojen käytöllä voidaan auttaa niitä veteraaneja, jotka kipeimmin tarvitsevat apua. Tampereen tulevaisuusfoorumissa painotettiin yhteisöjen varojen suunnitelmallista käyttöä, jotta ne riittävät tukitehtävien hoitamiseen vielä 2020-luvulla.

Liiton kannattajajäsenkunta on avainasemassa tulevina toimintavuosina. Kaikilla toiminnan tasoilla on jatkuvasti tehtävä työtä tämän jäsenosuuden kehittämiseksi. Hyvin motivoitunut ja eri tukimuotoihin kouliintunut kannattajajäsenkunta tulee saamaan tulevina vuosina entistä suuremman vastuun tehtävien hoidossa liiton kaikilla toiminnan tasoilla.

Tampereen tulevaisuusfoorumissa käsitelty piirikohtaiset raportit ja muutamat pyydytyt esitykset antoivat rohkaisevan kuvan tulevasta vuosisista. Meidän on liitomme kaikilla toimintatasoilla uskallettava katsoa rohkeasti ja samalla realistisesti tulevaisuuteen ja torjuttava kaikki ajatukset ja ilmaisut, jotka viittaavat alasajoon. On selvää, että järjestömme rakenne tulee muuttumaan jäsenmäärässä tapahtuvan kehityksen myötä. Muutos tulee olemaan ajallisesti ja paikallisesti erilainen jäsenyhteisössämme, mutta kaikki joutuvat sen kohtaamaan. Hallitsemalla muutosvaihe kyetään ydintehtävämme, sotaveteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä tukemisen kunnialla hoitamaan liittokokouksen päätösten mukaisesti.

Finn-Göran Wennström

Tampereella tavattiin

Tampereella kesäkuussa pidetyt XXV liittopäivät muistetaan aikaisempaa keskustelevallempiä asioiden käsittelystä, hyvästä yhteishen- gestä, onnistuneista järjestelyistä ja korkeatasoisesta viihdeohjelmasta. Sääntömuutos ja tulevaisuus- suunnitelman tarkennus päätettiin yksimielisesti. Vaikuttaa siltä, että järjestön kaikissa osissa tunnustetaan tulevien vuosien muutostarpeet.

Ilman työtä ja kotitehtävien tekemistä emme kuitenkaan voimennä seuraaville liittopäiville. Moni asia tarvitsee koko järjestön tasolla pohdintoja ja yhteenvedon uusien päätösten pohjaksi. Hallinnon rakenneryhmä muodostettaneen loppusyksystä ja kaikkien piirien perinneyhteyshenkilöiden on käytävä käsiksi oman piirinsä tulevaisuuspohdintaan yhdessä piirinsä johdon kanssa. Muutamat piirit näyttivät syystä tai toisesta jääneen lähtökuoppiin. Heti alkusyksystä neuvottelupäivillä ja perinneyhteyshenkilöiden neuvottelutilaisuudessa aloitamme asioiden käsitte- lyn.

Elämme järjestömme toiseksi suurinta muutosvaihetta sitten perustamisvaiheiden. Samalla kun aikaisemmasta terävöitynyt tukitoiminta yhdistys-, piiri- ja liitto- tasolla tukee sotaveteraanien ja heidän puolisoitensa kotona selviytymistä, lisääntyy tarve nostaa esille perinneasioita. Seuraavilla liittopäivillä varsinaisten jäsenten mää-

rä on vähentynyt yli neljänneksellä. Samoin yhdistysten yhdistymiset vähentävät jäsenyhdistysten määrää.

Liittopäivillä koimme monta va- kaan ja viisaan sotaveteraanin pu- heenvuoroa. Liiton kunniapuheen- johtajaksi kutsuttu Aarno Ström- mer toivotti Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohta- jan ominaisuudessa liittokokous- vieraat kahden vuoden kuluttua tervetulleiksi Ouluun. ”Oulussa ta- vataan. Mutta tähän me tule- vaisuudesta tiedämme: kaikki on ’korkeemmas käres’. Ihminen päät- tää, Jumala säättää!” Seuraavien liit- topäivien järjestelyt ovat alkaneet.

Veteraanien etuudet valtion talousarviossa

Tätä kirjoitettaessa ehdotukset ensi vuoden veteraanimäärärahoiksi ovat käsiteltyssä ministeriöissä. Seuraava syyskuussa ilmestyvä leh- temme kertoo, ovatko järjestöjen vetoamukset johtaneet myönteisiin tarkistuksiin sotiemme veteraani- en talousarviomäärärahoissa. Ellei, on taas laajan pohdinnan paikka, miten pitää edetä.

Päätäjät! Veteraanit tarvitsevat monipuolisempaa kuntoutusta ja kotiin vietäviä palveluita, vaikka veteraanien määrä vähenee.

Markku Seppä

Suomen Sotaveteraaniliiton puheen- johtajalle Aarno Strömmerille myön- nettiin Puolustusvoimain lippujuh- lan päivänä sotilasansiomitali. Mitali myönnetään puolustusvoimien pal- veluksessa oleville tunnustuksen osoituksena erityisestä kunnostau- tumisesta palveluksessa, erityisestä neuvokkuudesta tai aloitteellisuu- desta taikka pelottomasta toimin- nasta vaaratilanteessa. Puolustus- voimiin kuulumattomalle henkilölle mitali voidaan myöntää puolustus- voimien hyväksi tehdystä erityisen ansiokkaasta työstä. Mitalin myöntää puolustusvoimain komentaja.

Vapaudenristin Ritarikunta myönsi kunniamerkkejä 4.6.2012 Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä

1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen

Jäppilä Olavi Ensio, Kenraaliluutnantti, Vantaa

1. luokan Vapaudenristi

Niskanen Hannu Kuisma Kullervo, Kenttäpiispa, Helsinki
Oksanen Jaakko Taneli, Kenraalimajuri, Helsinki
Savolainen Jukka Petri, Prikaatikenraali, Helsinki

2. luokan Vapaudenristi

Riittinen Markku Tapani, Eversti, Mikkeli

3. luokan Vapaudenristi

Laakkonen Matti Juhani, Everstiluutnantti, Siuntio
Varjonen Pekka Juhani, Komentaja, Kirkkonummi

4. luokan Vapaudenristi

Gustafsson Dan Johan, Sotilasvirkamies, Maarianhamina
Korte Juha Samuel, Kapteeni, Ilmajoki
Ollila Ari Tapani, Yliluutnantti, Kouvola
Virtanen Sauli Iisak Antero, Kapteeni, Turku

1. luokan Vapaudenmitali

Kinnunen Jukka Tapani, Sotilasmestari, Lempäälä
Takkinen Janne Marko Petteri, Vanhempi rajavartija, Imatra

Vapaudenristin 1. luokan ansiomitali

Mäkelä Maarit Anitta, Osastonhoitaja, Riihimäki
Pursiainen Sisko Anita, Kurssisihteeri, Helsinki

Sotaveteraaniliiton toimisto on suljettu 9.-27.7. henkilökunnan lomien vuoksi.

Kesä-, heinä- ja elokuussa liiton toimisto on avoinna perjantaisin kello 8.30 – 15.00, muina päivinä kello 8.30 – 16.00.

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä:

toiminnanjohtaja Markku Seppä puh. 0400 921 332 tai
sosiaalis sihteeri Anni Grundström puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa lehtemme lukijoille aurinkoista kesää.

Itsenäisyys 95 vuotta laulujuhla Hamina toivottaa juhlavieraat tervetulleiksi

Suomen Sotaveteraaniliitto ja Hamina-Vehkalahden Sotaveteraanit ry järjestävät Haminan kaupungin ja Reserviupseerikoulun tukeamana sotaveteraanikuorojen valtakunnallisen yhteiskonsertin Hamina Bastionissa sunnuntaina 26. elokuuta 2012 klo 14.00. Viimeksi samantyyppi-

nen viihteellinen suurkonsertti Haminassa järjestettiin kesällä 2003 ja se esitettiin televisiossa parikin kertaa. Nyt televisiointia ei ole, joten konsertin voi kokea vain itse paikalla mukana ollen. Väliajallinen konsertti kestää noin kaksi tuntia.

Laulajia odotetaan kaikkiaan lähes 500, jotka jakaantuvat so-

taveteraani- ja perinnekuoroihin. Konsertissa esiintyvät lisäksi Haminan Soittokunta ja Lauluyhtye Kanttiinin Lotat säestäjineen. Sotaveteraanikuorojen ja soittokunnan yhteisesitykset johtaa musiikkineuvos **Arvo Kuikka** ja perinnekuorojen esiintymisen **Urpo Rauha**la. Konsertin juontajana ja soit-

tokunnan johtajana on **Juhani Leinonen**.

Sotiemme veteraaneille on erikseen varattu kutsuvieraskatsomon osa, johon liput myydään ennakkoon veteraaniyhdistyksille. Lipputilaukset tulee lähettää Hamina-Vehkalahden Sotaveteraanit ry:lle postitse tai sähköpostitse kesäkuun loppuun mennessä ja liput toimitetaan tilaajille tilausjärjestyksessä kesäkuun alusta alkaen. Lippujen tilausosoite on Haminan-Vehkalahden Sotaveteraanit ry, Mannerheimintie 16, 49400 Hamina tai hvsveteraanit@gmail.com. Tämän jälkeen liput ovat yleisessä myynnissä Lippupalvelussa ja ovella. Lippujen hinta on á 10 euroa.

Haminalla pitkä historia

Haminan vanhan keskustan ympyräkaduilla ei voi eksyä. Ympyrän keskipisteessä sijaitseva Raatihuone toimii hyvänä maamerkinä, sillä se näkyy jokaisessa kadunkulmassa, ja nähtävyydetkin ovat lähellä toi-

siaan. Keskustaa ympäröivän linnoituksen valleilta voi tarkastella kaupunkia ja sen historiaa. Pietari Brahe perusti Weckelax Nystadin vuonna 1653. Kaupungin tuhouduttua Suuressa Pohjan sodassa se rakennettiin 1720-luvulla uudelleen ympyräkaavaiseksi ja sai nimen Fredrikshamn Ruotsin kuninkaan Fredrik I:n mukaan. Haminan linnoituksen toteutti kenraali Axel von Löwen 1720-luvulla. Linnoituksen ja kaupungin esikuvana on italialainen tähdenmuotoinen renessanssiajan linnoitus 1500-luvulta. Vallimuurien ulospäin suuntautuvat kulmat muodostuvat kuudesta Suomen senaikaisen linnoitetun kaupungin mukaan nimeytystä bastionista. Linnoituksen Keskusbastionista muokattiin vuonna 1998 tapahtuma-areena Hamina Bastioni. Se saa kesäisin yleen Euroopan suurimman telttakatoksen, jossa nyt järjestetään veteraanikonsertti.

Juhani Leinonen

Haminan Bastionissa järjestettiin 2003 kesällä veteraanikonsertti.

Veteraanipalkinnot neljännen kerran

Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus myönsi tämän vuoden Veteraanipalkinnot. Veteraanipalkinto annetaan tunnustuksena poikkeuksellisen merkittävästä pitkäaikaisesta toiminnasta veteraanien tai veteraaniperinteen hyväksi. Palkinnon suuruus on 2 000 € ja siihen liittyy kunniakirja.

Veteraanipalkinto myönnettiin tänä vuonna seuraaville henkilöille.

Kalevi Niemelä, Peräseinäjoki
Sotainvalidien ja -veteraanien

kotiaputoiminnan järjestämiseksi sekä veteraaniperinteen vaalimiseksi tehdystä esimerkillisestä ja pyyteettömästä työstä.

Niemelä (s.1926) on ollut mukana sotainvalidien syyskeräyksessä kerääjänä ja kerääjien hankkijana 1960-luvulta alkaen 2005 saakka, jolloin oli viimeinen valtakunnallinen keräys. Hän on myös toiminut aktiivisesti yhdistyksessä ja vastannut veteraanien perinnehuoneen toiminnasta. Hänen aloitteestaan Peräseinäjoella on toteutettu veteraanien kotiapu-

toimintaa jo kahdentoista vuoden ajan.

Lauri Rintamäki, Merikarvia
Pitkäaikaisesta ja merkittävästä henkilökohtaisesta työstä sotiemme veteraanien perinteistä kertovan Veteraanikorsun aikaansaamiseksi Merikarvialle.

Rintamäki (1938) on ollut keskeinen vaikuttaja Veteraanikorsu-hankkeen ideoijana ja käytännön toimeenpanijana. Korsuhanke käynnistyi 1993 ja Rintamäelle kertyi henkilökohtaisia työtunteja 3200 ja hän hankki merkittävästi tarvikelahjoituksia. Veteraanikorsu on nykyisin Merikarvian kunnan omistuksessa ja kohteessa käy vuosittain 2000 vierailijaa.

Salme Sulonen, Helsinki

Pitkäaikaisesta ja edelleen jatkuvasta rintamanaisten järjestötoiminnan hyväksi tehdystä arvokkaasta työstä sekä sodan ajan arkistojen kunnostamiseksi tehdystä vapaaehtoistyöstä.

Sulonen (s. 1920) on toiminut aktiivisesti 1998 alkaen Helsingin Rintamanaisten yhdistyksessä ja Rintamanaisten Liitossa 2000-luvulta

Lauri Rintamäki, takanaan Veteraanikorsu esittelee palkintoon liittyvää kunniakirjaa. Kuva: Raija Fager

Kuvassa keskellä veteraanipalkinnon saanut Kalevi Niemelä. Vas. Kaatuneiden Muistosäätiön puheenjohtaja Ahti Sirkiä ja oikealla Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja Juhani Saari. Kuva: Marko Hakala

Oikealla palkinnonsaaja Salme Sulonen ja vasemmalla Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja Kaarina Peltola.

Jumala pitää meistä huolta

*Siunaa ja varjele meitä,
Korkein kädellä.
Kaitse ain kansamme teitä
vyöttäen voimalla meitä
heikkoja edessä.
Sulta on kaikki suuruus,
henki sun hengestäs.*

Tämä Uno Kailaan sanoittama ja Taneli Kuusiston säveltämä virsi on mielestäni kaunein ja puhuttelevin kaikista virsistä. Se on sävelletty vuonna 1939 ja tullut virsikirjaan vasta vuonna 1986. Arvelen kuitenkin sitä laulettuun jo sotavuosina. Milloinkaan en voi sitä liikuttumatta kuunnella.

Olemme jälleen kevään aikana viettäneet lukuisia arvokkaita juhlia, joissa olemme tätä virttä ehkä kuulleet. On ollut Kansallinen veteraanipäivä, Äitienpäivä ja Kaatuneitten muistopäivä ja vielä olemme liippuneet J.V. Snellmanille ja suomalaisuudelle. Helatorstai ja helluntai uhkaavat jo unohtua.

Onko näistä päivistä joku mahdollisesti tarpeeton? Mielestäni ei ole. Sotiemme veteraanien arvostuksen osoittamiseksi valtiolta päätti 1986 julistaa kansalliseksi veteraanipäiväksi 27. päivän huhtikuuta. Sinä päivänä vuonna 1945 loppui Lapin sota ja samalla toinen maailmansota Suomessa. Äitienpäivä on jo kauan ollut vakiintunut kaunis tapa muistaa äitejä. Sen juuret ovat antiikin ajoilta, vaikka tapa meille tuli USA:sta vuoden 1920 tienoilla. Tarkoitus oli kunnioittaa äitejä eikä kaupallistaa sitä. Myös puolustusvoimamme ansaitsee oman lippujuhlapäivänsä. Ilman puolustusvoimiamme Suomea ei enää olisi eikä sen tulevaisuuskaan olisi vähimmässäkään määrin turvattu. Lippu on aina ollut kansallisen itsenäisyyden symboli, sillä ilmaistaan omistusta, sitä käytettiin entisinä aikoina jopa sotajoukkojen innoittajana, kun lipunkantaja kulki joukkojen kärjessä.

Raija Hinkkala

Kirkolliset juhlapäivämme muistuttavat meille Kaikkivaltiaan Jumalan läsnäolosta ja armosta. Rukous oli kaikkialla vahvasti läsnä sotavuosinamme. Rukoiltiin yhteisen tehtävän puolesta sitä, etteivät Suomi ja suomalaiset joutuisi vieraan valan alle. Rukous antoi voimaa ja luottamusta, yhdisti kansaa saman asian puolesta pinnistelemaan inhimillisen kestävyiden ääri rajoille.

Rukouksemme kuultiin, Rei aina niin kuin olisimme toivoneet. Mutta kuultiin kuitenkin, tapahtui ihmeellisiä pelastumisia, syntyi ylittämätön yhteishenki ja toisesta huolehtimisen ja välittämisen henki.

Vasta vähitellen olemme tulleet tietoisiksi siitä kaikesta, mistä oikein olemme pelastuneet. Vieläkin tulee esiin kauhistuttavia asioita ja niiden suunnitelmia.

Olemme velkaa mittamattoman kiitoksen tälle sukupolvelle, joka teki mahdolliseksi tämän ihmeen. Sotilaat rintamalla kokivat lähes helvetin, myös naiset ja lapset olivat erittäin lujilla yrittäessään selviytyä.

Usko tulevaisuuteen virisi vähitellen ja hitaana laisesti sodan päätyttyä.

Tänään kiitollisuus on päälimmäisenä mieltämme. On kuin sen osoittamiseen ei olisi tarpeeksi sanoja. Tulevaisuuden usko on tarpeellinen vielä nykyäänkin. Itsenäisyytemme on liian kallos menetettäväksi.

Tutkien sydämemme, silmäs meihin luo. Ettemme harhaan kääntyis, ettei kansamme nääntyis, silmäsi meihin luo. Alati synnyinmaalle, siipies suoja suo.

Onnitlemme

Pentti Simola 90 vuotta

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin ja Tammelan Sotaveteraanien kunniapuheenjohtaja, talousneuvos Pentti Simola täyttää 90 vuotta 15. päivänä elokuuta Tammelassa.

Pentti Simola kuului Tammelan suojeluskuntaan. Hän palveli jatkosodassa KTR3:ssa osallistuen taisteluihin mm. Aunuksen kannaksella ja kesän -44 viivytysvaiheessa. Palvelusaikaa kertyi yli kolme vuotta.

Hän valmistui agrologiksi Mustialan maamiesopistosta 1949. Vuosina 50-82 hän toimi Osuuskassan/Osuuspankin toimitusjohtajana Tammelassa, Nummella, Kuusamossa ja viimeksi Punkalaitumella vuodesta -62 vuoteen -82, jolloin jäi eläkkeelle.

Pankkiuransa aikana hän toimi lukuisissa kunnallisissa ja yritysten luottamustehtävissä eri paikkakunnilla.

Simola on ollut aktiivinen jäsen ja toimija Lionsjärjestössä vuodesta -60 ja edelleen.

Sotaveteraanijärjestössä hän aloitti Punkalaitumen Sotaveteraanien perustajajäsenenä olleen yhdistyksen hallituksen jäsenenä ja rahastonhoitajana 67 - 82. Tammelan Sotaveteraanien hallituksen jäsenenä hän on ollut -83 ja puheenjohtajana 84 - 01, Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiirin hallituksessa 86

- 01, josta ajasta varapuheenjohtajana 87 - 93 ja puheenjohtajana 93 - 97. Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsenenä hän oli 88 - 93 ja hallituksen jäsenenä 94 - 98. Hän on edelleen piirin usean toimikunnan, kuten tukirahastotoimikunnan ja alueellisen veteraaniasian neuvottelukunnan jäsen.

Hän on edelleen kunniapuheenjohtajana arvokas tuki yhdistykselle. Ikävuosistaan huolimatta hän hoitaa esimerkiksi kelpaavalla tavalla tunnollisesti ja ajallaan yhdistyksen jäsenrekisteriä. Hän on pitkän ja monipuolisen kokemuksen kautta hankitun ja omaksutun tiedon ja taidon johdosta tien näyttävä monessa käytännön asiassa. Hänelle ominaista on paneutuminen kunnolla jokaiseen hoidettavana olevaan tehtävään. Hän on määrätietoinen, vastuuntuntoinen ja aloitteellinen. Yhdistyksen kohdalla idearikkaus on toteutunut mm. Sotaveteraanikuoron perustamisena ja perinteen tallentamiseen tarkoitettun tilan aikaan saamisena ja arvokkaan toiminnan aloittamisena. Lisäksi on mainittava yhdistyksen kesäpaikan rakentaminen.

Niin ikään hän on antanut aktiivisen ja arvokkaan panoksensa liiton ja piirin tehtävissä toimiessaan. Hänen kanssaan on miellyttävä toimia yhteis-

työssä. Hän on vakaa, ystävällinen ja luottamusta herättävä.

Pentti Simolalle on myönnetty seuraavat kunniamerkit: VR 4, SVR R1, SL Ar ja Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi.

Sotaveteraanitoiminnan ohella Simolalla on ollut ja on edelleen useita harrastuksia, kuten sukututkimus, sen julkaisu- ja sukuseuratoiminta.

Pentti Simola juhlii merkkipäiväänsä Valkeaniemen Pirtillä 15.8 kello 13.00 lähtien. Ilmoittautumiset heinäkuun loppuun mennessä puh (03) 436 0136 tai 050 553 3745.

Juhani Penttilä

Rintamanaisten kesäpäivä Seinäjoella

"Yhä vieläkin Lotta Svärdistä puhe syntyi toisinaan, kun iltavalkean ääressä sotakumppani kohdataan". Etelä-Pohjanmaan rintamanaisten puheenjohtaja sosiaalineuvos **Sipi Tiilus** osui tervetulo puheessaan valtakunnallisen kesäpäivän ytimeen, kun suuri joukko entisiä rintamanaisia eri puolilta Suomea kohtasivat.

Naisten Valmiusliiton Vaasan alueneuvottelukunnan jäsenjärjestöt ja maanpuolustusjärjestöt olivat tällä kertaa järjestelyvastuussa. Tämä tapahtuma on juhla ja arvostuksen osoitus ja mitä parasta perinteen siirtoa.

Saarnan ja liturgian messussa toimitti vt. kirkkoherra **Jukka Salo**. Ohjelmassa kuultiin Vaasan Lottakuoron laulua johtajansa **Katariina Järvisen** johdolla. Tilaisuudesta lähe-

tettiin havuseppeleet sankarivainajien haudoille ja Marsalkka Mannerheimin muistomerille. Havutetut kynttilälyhdyt vietiin kahden sankarihautaan haudatun lotan haudalle.

Päiväjuhlassa, kuten messussakin soitosta huolehti Pohjanmaan Sotilassoittokun-

ta kapteeni **Sami Salmivuoren** johdolla, juhlapuheen piti eversti evp. **Jorma Jokisalo**.

"Muista menneiden sukupolvien työ. Kunnioita vanhuksia, he ovat tehneet enemmän kuin me!"

Tuula Harjunpää

Juhlakansa kuuntelee Evakon Laulua MuM, dipl.- oopperalaulaja **Katariina Järvisen** esittämänä. Kuva: Heikki Hakanen

Aarno Strömmer 85 vuotta

ja samalla liiton puheenjohtajaksi. Vuodesta 2008 hän toimi liiton ja valtuuston puheenjohtajana. Tästä tehtävästä hän luopui XXV:ssä liittokokouksessa Tampereella kesäkuun 6 p:nä 2012. Puheenjohtajakaudellaan Aarno Strömmer on ollut keskeisesti mukana liiton tulevien vuosien suunnittelussa ja on antanut vahvan veteraanin panoksen suunnitteluryhmässä.

Aarno Strömmer on ollut merkittävästi mukana Tammenlehvän Perinneliiton vuonna 1998 alkaneessa suunnittelussa ja 2003 alkaneessa toiminnan käynnistämisvaiheessa. Vuosina 2009-2012 hän oli veteraanijärjestöjen valtuuttamana Perinneliiton hallituksen jäsen.

Aarno Strömmerillä on ollut keskeinen osuus veteraanijärjestöjen vuonna 2006 perustamisen ja toiminnan suuntaamisessa. Veteraanivastuu on vuosittain hankkinut veteraanien tukitoimintaan kolme miljoonaa euroa. Veteraanivastuun tuella on viime vuosina järjestetty myös yli 30 seutukunnallista kirkkopäivää, joihin vuosittain osallistuu yli 10 000 henkilöä.

Aarno Strömmer on ollut Oulussa alueellisen rintamaveteraaniasian neuvottelukunnan jäsen vuodesta 1991 ja

valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsen vuodesta 2006. Näiden tehtävien lisäksi hänellä on runsaasti jäsenyyksiä ja puheenjohtajuuksia, jotka keskeisesti liittyvät sotiemme veteraanien asioiden hoitamiseen.

Aarno Strömmer on kaikkien veteraanijärjestöjen luotettu, huumorintajuinen, tasapuolinen ja harkitseva pohjoispohjalainen veteraanijohtaja. Hän on hyvä työkumppani ja oiva vanhempi veli ja esimerkki meidän nuoremmille. Hänen toimilaan viimeisen kahden vuosikymmenen aikana on ollut erittäin suuri merkitys sotiemme veteraanien arvostuksen ja etuuksien parantamisessa.

Vastaanotto on Oulujoen pappilassa Oulussa torstaina 6.9.2012 klo 12-16. Aikavaraukset Sotaveteraanipiiriin toimistosta Martti Lamminaho tai Raija Fröjd, puhelin (08) 311 2066. Vastaanotto Katajanokan Kasinolla perjantaina 7.9.2012 klo 13.00-16.00. Aikavaraukset Marja Riukka puhelin (09) 6126 2016 tai sähköpostilla marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi Päivänsankaria voi muistaa kartuttamalla Sotaveteraaniliiton perinnerahastoa, Helsingin Op, FI36 5541 2820 0099 35. Merkki: Aarno Strömmer 85.

Finn-Göran Wennström

Finn-Göran Wennström 70 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja, prikaatikenraali Finn-Göran Wennström täyttää 70 vuotta torstaina 5. heinäkuuta 2012. Hän on syntynyt Helsingissä sotavuonna 1942, mutta kasvanut poikavuotensa Kymenlaaksossa. Ylioppilaaksi hän tuli Inkeröiden Yhteiskoulusta 1961.

Kadettikoulun Finn-Göran Wennström kävi 1962-65. Mitä tavan sotilasuran suorittuaan hän siirtyi reserviin Turun ja Porin Sotilasläänin komentajana 2002. Ura alkoi koulutusupseerina Karjalan Prikaatissa ja Reserviupseerikoulussa 1965-73. Sotakorkeakoulun hän kävi 1973-75. Ura jatkui toimistopäällikkönä Vaasan sotilaspiirissä ja Pohjanmaan sotilasläänin esikunnassa 1975-80. Vuodet 1980-84 hän oli Sotakorkeakoulun opetustehtävissä ja vuodet 1984-86 Uudenmaan Prikaatin jääkäripataljoonan komentajana. Uran viimeiset 15 vuotta sisälsivät paitsi opetus- ja johtotehtäviä Sotakorkeakoulussa ja Maanpuolustuskorkeakoulussa myös toiminnan YK:n suomalaisen valvontajoukon komentajana Golanilla 1986-87, puolustusministeriön YK-toimiston päällikkönä 1987-89, sotilasasiamiehenä Saksassa ja Sveitsissä 1995-98 sekä lopuksi Sotilasläänin komentajana Turussa.

Monipuolisista ansioistaan Finn-Göran Wennström on palkittu lukuisin huomionosoituksin, muun muassa Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien komentajamerkein.

Sotaveteraanityöhön Finn-Göran Wennström tuli varsinaisesti 2005 ottaessaan hoitoonsa Södra Finlands Krigsveterandistriktin puheenjohtajuuden. Piiriin Veteraanipostin -jäsenlehden pääkirjoitusten seurailu ja tuli pian vakuuttuneeksi siitä, että liittomme oli kannatta-

javoimistaan saanut riveihinsä kelpo uurastajan, jolla jo lähtökohtaisesti olivat asiat niin oman piirinsä kuin järjestötasokin osalta hallinnassaan. Piiriin puheenjohtajana hän jatkoi vuoteen 2010.

Sotaveteraaniliiton hallituksen työskentelyyn Finn-Göran Wennström tuli 2005, alkusi varajäsenenä mutta jo vuodesta 2007 varsinaisena jäsenenä. Hallituksen puheenjohtaja hänestä tuli Turun liittokokouksessa 2008. Kuopiossa 2010 mandaattia jatkettiin ja äskeisessä Tampereen liittokokouksessa myös liiton puheenjohtajuus siirtyi hallituksen puheenjohtajalle, kuten asia oli ollut vuosina 1986-2008.

Liiton johtotehtävissä toimivat veljet ovat oppineet tuntemaan Finn-Göranin nuorekkaana, selkeiden oivallusten miehenä, jonka johdolla on ollut turvallista ja tuloksellista työskennellä. Hänen fyysinen ja henkinen vireytensä on työtoverien ihailun aihe. Selitys viireydelle löytynee Finn-Göranin harrastuksista: kuntoliikunta, erityisesti tennis ja golf, poliittinen ja sotilashistoria, kielet, palstaviljely. Ja osansa varmaan on perheelläänkin: puoliso filosofian maisteri Tuula, kolme perheellistä lasta ja viisi lastenlasta.

Tulevaisuuden suunnittelussaan liittomme on matkalla kohti ”perinneaikakautta”. Olemme luottavaisia. Työtä tehdään harkitusti, hätäilemättä Finn-Göran Wennströmin johdolla. Hänelle olemme jo uskooneet tärkeitä kontaktitehtäviä, muun muassa jäsenyydet Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa, Kansallisen veteraanipäivän päätoimikunnassa ja Tammenlehvän Perinneliiton hallituksessa. Sotaveteraaniliiton veljes- ja sisarpiiri onnittelee 70-vuotiaasta puheenjohtajaansa toivottaen hänen työnsä parhainta menestystä!

Vastaanotto on Katajanokan Kasinolla torstaina 5.7.2012 klo 13-16. Aikavaraukset Marja Riukka, puhelin (09) 6126 2016 tai sähköpostilla marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi Muistamiset: Sotaveteraaniliiton perinnerahasto, Helsingin Op, FI36 5541 2820 0099 35. Merkki: Finn-Göran Wennström 70.

Aarno Strömmer

Eero ”Erkki” Kivistö 100 vuotta

Vielä nuori mies.

Eero ”Erkki” Kivistö liittyy juhannuksena (23.6.) sotaveteraanien 100-vuotiaiden kerhoon. Hän nauraa olevansa vielä nuori mies.

Seinäjoella Ämmälänkylässä syntynyt Kivistö on ahkeroinut koko ikänsä maa- ja metsätöissä. Riihimäen viestipataljoonassa koulutetulle tuli Karjala tutuksi niin varusmies-, kertausharjoitus- ja sota-aikana. Päällimmäisenä mielessä niiltä vuosilta ovatkin Karjalan kauus ja ystävälliset ihmiset.

Kivistö hoitelee virkeänä kotiaskareitaan Ilmajoen Ren-

gonkylässä lasten, lastenlasten ja lastenlasten turvaa ja iloa tuovassa elämänpäivässä.

Kuva ja teksti: Raija Asiala

*Kiitos
Lämpimät kiitokset
kaikille ystäville,
yhdistyksille ja
seuroille, jotka
muistivat minua
90-vuotispäivänä.*

Tuomas Gerdt

*Lämmin kiitos
muistamisesta.*

Timo Kökkö

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Kuolleita

Erkki Vitikainen 1922-2012

Kalenterissani on merkintä maanantaipäivälle 10.12.2012 ”Varattu/ Erkki Vitikainen 90 v, Upseerikerho”. Erkki pyysi joku aika sitten varaamaan tuon päivän juhliakseen sukulaisten ja ystävien kanssa merkkipäiväänsä. Suunnitelmiin tuli muutos. 24.4. kun levisi tieto, että Erkki Vitikainen oli äkillisesti menehtynyt.

Erkki Ilmari Vitikainen syntyi Vehkalahdella 10.12.1922 mylläri-pienviljelijä Evert Vitikaisen perheen esikoispoikana. Hän kävi koulua Haminan Yhteislyseossa ja pääsi ylioppilaaksi 1945 sotilasylioppilaskirjoituksissa. Erkki valmistui kansakoulunopettajaksi Jyväskylästä 1948. Myöhemmin hän täydensi taitojaan äidinkielen ja kasvatustieteissä useilla eri kursseilla. Reservinupseeriksi Erkki Vitikainen valmistui 1944 kurssilta numero 60.

Erkki Vitikaisen elämässä oli neljä vahvaa aluetta, joilla hän toimi aktiivisesti ja joista hän piti. Hän oli opettaja, urheilumies, kirjoittaja ja maanpuolustaja.

Erkki oli valmistuttuaan ensin opettajana Elimäen Takamaan kansakoulussa. Varsinaisen opettajauransa hän teki Pohjois-Kymenlaakson ammattikoulussa, josta hän jäi eläkkeelle apulaisrehtorina 1983. Erkki viihtyi ammatikoululaisten parissa. He puolestaan arvostivat tiukkaa mutta rehtiä ja huumorintajuista opettajaansa. Parhaat oppinsa tulla toimeen nuorukaisten kanssa Erkki kertoi saaneensa rintamalta.

Koulumatkansa pyöräillen tai hiihtäen tehnyt Erkki oli urheilumies koko ikänsä. Henkilökohtaisina lajeina olivat nuorempana pesäpallo ja läpi elämän suunnistus. Hiihto ja kuntovoimistelu olivat myös elinikäiset harrastukset. 20 minuutin aamuvoimistelu aloitti varmaan Erkin viimeisenkin päivän.

Suurimmat ansionsa urheilun saralla Erkki Vitikainen saavutti kuitenkin seura- ja järjestötehtävissä. Vehkalahti, Elimäki ja Kouvola saivat aikanaan hänestä osaavan ja in-

nokkaan toimijan ja organisaattorin. Hänen taitonsa tulivat käyttöön myös piirin ja valtakunnan tasolla. Erkki Vitikainen oli mm. SVUL:n liittovaltuuston jäsen 1969-1975.

Kirjoittajana Erkki Vitikainen oli selkeä ja tuottelias. Hän kirjoitti elämänsä aikana kymmeniin lehtiin toimittajana, avustajana tai pakinoitsijana. Kirjojen kirjoittajana Erkki oli erikoistunut historiikkiin. Hänen harrastuksensa suomen kieleen, Kymenlaakson asioiden laaja tuntemus ja toimittajakokemus tekivät hänestä halutun kirjoittajan, joka ei kieltäytynyt tehtävistä. Useiden urheiluseurojen, reservi- ja maanpuolustusyhdistysten sekä muiden järjestöjen toiminnan ja saavutukset Erkki tiivistä kirjoiksi. Niitä syntyi nelisenkymmentä. Näihin sisältyy mm. kymenlaakslaitten sotaveteraanien, sotainvalidien ja sotilaspoikien historiikit. 2005 häneltä ilmestyi muistelmateos ”Maanpuolustustyötä ruohonjuuritasolla - Sotakamreeri muistelee”.

Erkin harrastus maanpuolustukseen alkoi, kun hän kymmenvuotiaana liittyi Vehkalahden Suojeluskunnan poikaosastoon. Suojeluskunnassa hänelle uskottiin erilaisia johdotehtäviä. Sodan jälkeen reserviupseeritoiminta tarjosi aktiiviselle maanpuolustusmiehelle monia tehtäviä. Hän oli mm. Kymenlaakson Reserviupseeripiirin hallituksessa useita vuosia. Sijoitettuna sotilaspiirin organisaatioon hän yleni reservin kapteeniksi.

Talvisotaan Erkki osallistui suojeluskuntalaisena huolto-tehtävissä Haminassa sekä rannikonpuolustajana Virolahdella. Tällöin hän oli 17-vuotias Myllykylän kyläpäälikkö. Varusmiespalveluksen hän suoritti 1941-42. Jatkosodassa Erkki taisteli JR4:n riveissä Maaselän ja Aunuksen kannaksilla. Hän oli kk- ja pst-mies, sekä ryhmän ja puolijoukkueen johtaja. Erkki haavoittui jalkaan ja käteen 26.6.44 Nurmoilassa.

Kymenlaakslaisessa sotaveteraanityössä Erkki Vitikainen oli mukana alusta alkaen. Hän

liittyi ainaisjäseneksi Kouvolan yhdistykseen sen perustamisvuonna 1966. Yhdistyksen hallitukseen hän kuului vuodesta 1992 alkaen. Lehtimiehenä hän sai erityisesti tiedottajan ja kirjeenvaihtajan tehtävät sotaveteraanien ja -invalidien organisaatioissa. Hän toimi myös Punamustarykmentin (JR4) ja Pohjois-Kymen Sotilaspoikien perinnekillan tiedottajana. Näitä tehtäviä hän hoiti tunnollisesti kuolemaansa asti.

Monista ansioistaan Erkki Vitikaiselle myönnettiin sotakamreerin arvonimi 2001. Hänet on myös palkittu useilla kunniamerkeillä ja mitaleilla.

Erkkiä jäivät kaipaamaan lasten, lastenlasten ja lastenlasten lisäksi laaja veteraanien ja muiden ystävien joukko.

Arto Mikkonen

Muistotaulujen paljastus Varkaudessa

Kansallisen veteraanipäivän juhlan huipentumana Varkaudessa oli sodissa 1939-1945 kaatuneiden ja kentälle jääneiden muistotaulujen paljastaminen.

Varkautelaisia veteraaneja ja kaatuneiden omaisia oli jo pitempään vaivannut, että kaupungissa ei ollut yhtenäis-

tä sodissa kaatuneiden muistotaulua. Jälleenrakentamisen tahti oli sotien päätyttyä niin kiivastahtinen, että kaatuneiden muistotaulujen hankkimiselle ei ilmeisesti riittänyt voimia tai aloitteellisuutta.

Kolme vuotta sitten varkautealaiset veteraanijärjestöt Varkauden Sotainvalidit, Var-

kauden Rintamaveteraanit ja Varkauden Sotaveteraanit tekivät aloitteen sankarivainajien muistotaulujen aikaansaamiseksi. Aloite osoitettiin Varkauden kaupungille. Aikansa vihreän veran alla muhittuaan se siirtyi lopulta Varkauden ev. lut. seurakunnalle lupauksin kaupungin taloudellisesta

avusta. Seurakunta tarttui oitis asiaan. Toukokuussa 2010 aloitti seurakunnan perustama työryhmä toimintansa. Työryhmässä olivat edustettuna seurakunnan sekä viranhaltija- että luottamusmiestaho ja Varkauden veteraanijärjestöjen valitsemana edustajana rintamaveteraanien puheenjohtaja **Aaro Monthan**. Hieman myöhemmin työryhmään valittiin vielä sotainvalidien sihteeri **Riitta-Leena Heinonen**.

Hankkeen rahoitus osoittautui varsin työlääksi. Se onnistui lopulta Varkauden kaupungin ja seurakunnan merkittävällä tuella sekä Pohjois-Savon alueen yrityksille suunnatulla keräyksellä, jonka järjestäjänä ja hankkeen taloudesta vastaavana toimi Varkauden Sotainvalidien sihteeri Riitta-Leena Heinonen.

Kaavin Kivi Oy:n valmistamat taulut ovat tummaa graniittia. Niihin on kaiverrettu Vapaudenristin Ritarikunnan neljäs vapaudenristi ja otsikko: Pro patria 1939-1945. Pää-

kirkon eteisaulaan sijoitettuihin kolmeen tauluun kaiverrettiin 260 ja Kangaslammin kirkon kirkkosalin seinälle kiinnitettyyn kahteen tauluun 82 sankarivainajan nimi, syntymäaika sekä kaatumisaika ja -paikka. Taulujen läheisyyteen sijoitettiin kansiot, joista löytyy kaikki saatavissa oleva tieto kustakin sankarivainajasta. Kansiot toimitti ja tauluihin tarvittavat tiedot kokosi toimittaja **Päivi Anias**.

Luovutusjuhlissa muistotaulut luovutti veteraanijärjestöjen puolesta puheenjohtaja Aaro Monthan. Kangaslammin kirkossa taulut vastaanottivat kappalainen **Kari Iivarinen** sekä kappeliseurakunnan edustaja **Sinikka Pulkkinen** ja pääkirkossa kirkkoherra **Olli Tynkynen**.

Teksti: Jaakko Hendolin
Kuva: Vesa Moilanen

Varkauden pääkirkon eteisaulaan sijoitetuissa muistotauluissa on 260 nimeä. Luovutuspuheen piti Varkauden Rintamaveteraanien pj. Aaro Monthan.

Suomalaisen arvomaailman muutos Hengellisen työn virikepäivät Kuopiossa

Virikepäivillä tapasivat Toivo Hartikainen Kouvolasta, Pertti Vesterä Lahdesta, Toivo Ruotsalainen Mikkelistä, Olavi Karttunen Kuopiosta ja Juha Pesonen Kouvolasta.

Hengellisen työn virikepäivillä, jotka pidettiin Kuopion seurakuntakuntien leirikeskuksessa Ryttyllä 18.-19.4, oli esillä ajankohtainen aihe ”Suomalaisen arvomaailman muutos” ja siihen liittyen ”Veteraanit yhteisöllisyyttä edistämässä”. Avajaissanoissa opetusneuvos **Pentti Tapio** lausui, että kirkkopäivissä ja virikepäivissä on pidetty esillä erityisesti kahden asiaa, hoitaa veteraanien ja heidän puolisoittensa hengellistä elämää sekä viestittää perinteisistä arvoista. Veteraanikristillisyydestä voidaan puhua jo vuodesta 1939 alkaen. Moskovan neuvotteluun lähtijöille veisattu virsi ”Jumala omi linnamme” on jäänyt mieleen. Talvisodan aikana siitä tuli toinen kansallislaulumme. Talvisota muutti vastakkainasettelun ja syntyi yhteisöllisyys. Pohjois-Savon piirin puheenjohtaja **Olavi Karttunen** kertoi tervehdyksessään piirinsä laajasta ja monipuolisesta toiminnasta. Hengellisessä toiminnassa pidetään esillä yhteistyötä seurakuntien kanssa. Kuopion seurakuntien tervehdyksessä tuomiorovasti **Ilpo Rannankari** viittasi arvoihin. Silloin kun arvot muuttuvat, takana on aina myös käsitys ihmisestä. Veteraanitoimintaa voi katsella sen pohjalta. Siinä on esillä kokonaisvaltainen käsitys ihmisestä, hänen fyysiset, psyykkiset ja hengelliset tarpeensa.

Pirstoutuneen arvomaailman minäkeskeisyys

Arkkipiispa emeritus **Jukka Paarma** käytti virikepäivien puheenvuoron *Suomalaisen arvomaailman muutos*. Suomalaisien arvokolmioksi on

kansainvälisissä tutkimuksissa määritelty vaatimattomuus, tasa-arvo ja toisista välittäminen. Niiden perustalle on rakennettu yhteiskuntamme, jota pidämme oikeusvaltiona ja jossa demokratia vahvasti toteutuu. Ahkeruutta, rehellisyyttä ja vaatimattomuutta on täällä aika arvostettu. Kasvattajia ovat olleet koti, koulu ja kirkko.

Kun arvot koetaan muuttuneiksi, ongelma ei ole se, ettemme tietäisi, mitkä ovat arvot, vaan se, ettemme tee niiden mukaan. Arvot määräytyvät siitä, mikä on ihmiselle hyväksi. Ne ovat päämäärä, johon pyrimme. On välinearvoja ja itseisarvoja. Mikä on perinteisten arvojen asema? Olemme menestyneet kovien ja vaikeiden vaiheiden jälkeen. Korruptioepäilyt ovat nostaneet esille kysymysmerkkejä arvojemme tilasta. Toisaalta hyvä maineemme kertoo lujasta luottamuksesta lakeihin ja auktoriteetteihin, samoin koulutuksesta ja tasa-arvosta. Ajan virtauksille on tyypillistä individualismi, privatisoituminen eli yhteisöllisyyden heikkeneminen ja maallistuminen, mikä näkyy Euroopassa perinteisten kirkkojen jäsenmäärän vähenemisenä.

Tämä on ollut pitkä kehityssuunta. Jotakin arvoista ja niiden muuttumisesta kertoo maailman laajuisen World Values -kyselyn tulokset. Eniten arvostettiin minäkeskeisiä arvoja, kuten terveyttä ja ihmisuhteita. Toisella sijalla olivat kansalliset arvot, kuten itsenäisyys, työllisyys ja tasa-arvo. Kolmannella sijalla olivat globaalit arvot, esimerkiksi rauha, nälän poistaminen ja luonnon säilyminen. Miten suomalaiset vastasivat? 1980-luvulla

suurimman ryhmän muodostivat minäkeskeiset arvot, toisena olivat globaalit arvot ja kolmantena kansalliset arvot. Muutama vuosi sitten tehty kysely kertoo muutoksesta, että minäkeskeisten arvojen kannatus oli kasvanut erittäin voimakkaasti, toisella sijalla olevien globaalien arvojen kannatus väheni vastaavalla tavalla ja samoin kansallisten arvojen kannatus. Lähimmäisen arvostaminen korostuu iän myötä.

Nuorten maailmassa oman elämän asiat ovat keskeisellä sijalla, menestymisestä hyviin kaverisuhteisiin. Mutta myös perinteisillä arvoilla, kuten isänmallisuudella ja oikeudenmukaisuudella heidän arvomaailmassaan on merkittävä paikkansa. Toisaalta on nähtävissä vapaamielisyyden vahvistumien ja toisessa ääripäässä konservatiivisten arvojen nousu. Missä annetaan nuorille arvokasvatusta, kun koti, koulu ja kirkko ovat menettäneet ohjaavaa merkitystään? Arvomaailmaan keskellä tarvitsemme eettisesti ja moraalisesti kypsiä ja identiteetiltään ehyitä nuoria ja vanhempia, josta valinnat osuivat perusarvojen, totuuden, hyvyyden ja kauneuden mukaan. Elämme arvojen supermarketissa. Suuri huoli on, miten vanhat perinteiset arvot pitävät pintansa.

Arvomaailman tulo yksilölliseksi ja pirstoutuminen merkitsee, että yhteiset arvot eivät enää liitä ihmisiä toisiinsa. Elämme arvojen supermarketissa. Kristillisiä arvoja ovat kymmenen käskyä, rakkauden kaksoiskäsky, kultainen sääntö. Ihmiskäsityksessä kysymme, mikä on hyväksi ih-

miselle. Luomiskertomuksesta alkaen raamattu kertoo, että ihminen on luotu vastuulliseksi Jumalan kuvaksi ja työtoveriksi, se sisältää hyvän, harmonisen suhteen toisiin ihmisiin ja hänelle annetut tehtävät sekä sen, että ristiriitainen ihminen voi tulla hyväksytyksi.

Professori **Juhani Laurinkari** keskittyi alustuspuheenvuorossaan *Veteraanit yhteisöllisyyttä edistämässä* hyvinvointiyhteiskunnan vastuuseen lähimmäisistä ja vapaaehtoistoimintaan. Puheenvuoro on toisaalla lehdessämme. Keskustelussa Pentti Tapio palautti mieliin eversti Aaro Pajarin puheen, jonka hän piti Tolvajärven joukoille. Tämä kertoi, että hän vuonna 1933 käski lasta punalipun Tampereen työväentalolta, mutta pyysi nyt tämän anteeksi. Joukoissa oli syntynyt suuri luottamus.

Toiminnanjohtaja **Markku Seppä** käytti puheenvuoron *Veteraanitoiminnan tulevaisuus*. Perinnetyö käsittää jakson vuodesta 1939 sotakorvausten päättymiseen. Vähitellen on syntymässä veteraanien perintöä ylläpitäviä yhdistyksiä ja on arvioitavissa, että 2020-luvulla on tällaisia yhdistyksiä sata. Perinnetyö tulee tapahtumaan Perinneliiton puitteissa. Perinneliitto koordinoi Sotaveteraaniliiton perinnetyötä.

Toinen päivä

Ohjelma alkoi messulla, jonka toimitti tuomiorovasti Ilpo Rannankari ja kanttorina toimi dir.mus. **Eero Väättäinen**. Päätöstilaisuuden puheessaan piispa emeritus **Matti Sihvon**en käsitteli nöyryyttä uskon keskeisenä arvona, mutta joka

on jäänyt ajallemme jokseenkin tuntemattomaksi. Ajan tahtumien keskellä kysymme, millaisia arvoja kirkkomme opettaa ja julistaa. Olemmeko omaksuneet kritiikittömästi niitä ihanteita ja arvoja, joita tämän päivän mediamaailma tarjoaa? Niissä näkyy vääristynyt käsitys itsetunnosta, jossa ihminen peittää epävarmuutensa itsevarmuuden ja uhon alle? Kuvitellaan, että hyvä itsetunto on ihmisellä, joka on aina tyytyväinen itseensä ja suorituksiinsa ja näkee itsensä pelkästään positiivisena. Jos terveen itseluottamuksen ja rohkeuden mittana pidetään itsensä rakastamista ja itsensä toteuttamista ja elämistä ensisijaisesti itselleen, silloin ollaan ymmällä ja umpikujassa, kun elämä ei pysykään omissa käsissä, kun sitä ei hallita. Jos itseluottamukseen ja itsetuntoon ei ole sisältynyt sosiaalisia suhteita ja niiden hoitamista, kun kaikenlainen nöyryys on tuntematon käsite, silloin ihminen itse ja lähimmäinen on suuressa vaarassa.

Terveeseen kuuluu sen sijaan mahdollisimman totuudenmukainen minäkuva ja omien virheiden näkeminen, mutta siitä huolimatta myös itsensä arvostaminen. Kun elämänpohja pettää, on aina mahdollisuus alkaa uudestaan. Piispa Sihvon kysyi, ovatko suomalaiset edenneet jo niin kauas luterilaisen kirkon opetuksista, että heidän koko maailmansa on sidottu vain taloudelliseen menestymiseen, ja kun se ei onnistu, kaikki on lopussa? Jumalan armo voittaa oman kunnian ja menestymisen paineet.

Päätössanoissa rovasti **Timo**

Virikepäivien yleisöä Ryttylän kurssikeskuksessa.

Kökö viittasi siihen, että Talvisota oli se paikka, joka määritteli suomalaista identiteettiä pitkäksi aikaa. Yhtenä kohtana tämän suomalaisuuskuvan muodostumisessa oli ollut myös ihmisen tukeutuminen tuntemattomaan Jumalaan, hänen uskonsa. Tämä suomalaisuuskuva on kahden sotien jälkeisen sukupolven jälkeen haalistunut. Suomalaisuuskuvan aineksia etsitään suuresta maailmasta, ei enää 70 vuoden takaa maamme itärajalta. Mut-

ta uskon, että veteraanit elävät oman elämäkokemuksensa kanssa elämänsä loppuun saakka. He tietävät hyvin, mitä heidän hädän hetkellä tietoisuuteen noussut uskonsa oli. Heissä ja heidän perinnössään jää elämään vähäisyydessäänkin tämä usko, rintamalle lähdon ja siellä koetun uskon sisältö. Päätöstilaisuuden ohjelmaan kuuluivat myös Ilpo Rannankarin ja Eero Väätäisen musiikkiesitykset.

Virikepäivien ansiokkaat

alustukset ja puheenvuorot antoivat jälleen monia virikkeitä veteraanien parissa tehtävälle hengelliselle työlle ja vastauksia ajan kysymyksiin. Veteraanisukupolven vaikeissa vaiheissa punnitut arvot ovat kohdallaan ja ovat perintö tuleville sukupolville. Syksyllä hengellinen toimikunta valmistelee vuoden 2013 virikepäivät.

Seppo Väätäinen

Liiton hengellisen toimikunnan puheenjohtaja opetusneuvos Pentti Tapio johdatteli virikepäivillä puhetta ja piti itse sisältöriik- kaan puheenvuoron.

Seutukunnallinen kirkkopäivä Kuhmoisissa

Päijät-hämäläiset sotiemme veteraanien piirijärjestöt toteuttivat jo

Nuori partiolainen Milena Launonen seuraa tarkasti kolehtihaavin kulkua.

neljättätoista kertaa yhteisen kirkkopäivätapahtuman Helatorstaina 17.5. Tapahtumapaikkana oli Kuhmoinen. Pääjärjestelyvastuussa oli tänä vuonna Sotainvalidit. Tervehdyspuheen esittikin puheenjohtaja **Pentti Löfgren**.

Ikäpolvien yhteistoiminta tuli esille siinä, että jumalanpalveluksessa tekstin lukijoina olivat veteraani-ikäiset sotaveteraani **Veikko Kilpanen** ja sotainvalidin leski **Elli Saarinen**. Kolehdin keräsivät nuoret partiolaiset. Yhdessä nautitun ehtoollisen jälkeen lähetettiin seppelpartio Sankarimuistomerkille.

Päiväjuhlan aloitettiin ottamalla vastaan Suomen lippu ja eri piirijärjestöjen liput ja laulettiin lippulaulu. Tämän jälkeen esitti Kuhmoisten Mieskuoro Leevi Madetojan *Kau- nehin maa* ja Jean Sibeliuksen

Isänmaalle. Mukana oli myös Sotilasmusiikkikoulun Jou- sihtye.

Puolustusvoimien tervehdyksen juhlaan toi Hämeen Rykmentin komentaja **Risto Kolstela** ja Kuhmoisten kunnan tervehdyksen kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Silmu Sarvala**. Juhlapuheen piti kotiseutuneuvos **Seppo Unnaslahti**. Hän käsitteli puheessaan mm. isänmaa-sanan merkitystä ja laittoi kuulijat miettimään heittämällä esille kysymyksen: ”Onko isänmaallisuudella tulevaisuutta?”.

Runsaat 200 juhluvieraista antoivat osallistumisellaan tulevien juhlien järjestäjille intoa jatkaa Helatorstain kirkkojuh- laperinnettä.

Teksti ja kuva: Pertti Vesenterä

Keski-Pohjanmaan seutukunnallinen kirkkopyhä Kannuksessa

Jumalanpalveluksen jälkeen laskettiin kirkkopihassa havuseppele Sankarivainajien muistomerkille. Laskijoina sotaveteraanit Elsa Mäkelä ja Veikko Haapalehto Kannuksesta. Kunniavartion asettivat Kannuksen reserviläisjärjestöt.

Keski-Pohjanmaan seutukunnallista kirkkopyhää vietettiin helluntaina 27.5.2012 Kannuksessa.

Kannuksen kirkko täyttyi lähes ääriään myöten sanankuulemiseen saapuneesta veteraaniväestä ympäri Keski-Pohjan-

maata. Emerituspiispa **Olavi Rimpiläisen** saarnan ja ehtoollisen jälkeen laskettiin havuseppele sankarihaudoille.

Päiväjuhlaan kokoonnuttiin seurakuntatalolle, jossa opettaja **Heikki Pöyhtäri** piti juhlapuheen, joka käsitteli mm. sodanaikaista hengellistä toimintaa rintamaolosuhteissa. Voidaan todeta, että hengellillä toiminnalla on oma tärkeä osansa myös tämän päivän veteraanityössä, mistä aktiivista osanottoa ja järjestäjien saamaa myönteistä palautetta voidaan pitää hyvänä osoituksena.

Matti Mäki-Petäjä

Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaaksojen tammenlelväsukupolven kristillis-isänmaallinen kirkkopyhä 5.8. Haapajärvellä

Klo 10.00 Sanajumalanpalvelus Haapajärven kirkossa, saarnaa kappalainen Mika Katajamäki

Seppelation lähettäminen

Ruokailu seurakuntatalolla ja lukiolla

Klo 13.00 Päiväjuhla Haapajärven kirkossa

Musiikkia Pohjan Sotilassoittokunta, Haapalastut –kuoro

Ilmoittautumiset 20.7. mennessä: Solmu Laulumaa, Kontiokuja 4, 85800 Haapajärvi, puh. 040 762 0819, solmu.laulumaa@pp.inet.fi Sydämellisesti tervetuloa!

Haapajärven sotainvalidit ja –veteraanit, seurakunta ja kaupunki

Kunniamerkit

”Jumala omi linnamme”

Lapin kirkkopäivät; 8.8. Ylitornio, 5.9. Utsjoki

Klo 11.00 Arkimessu

Klo 12.30 Ruokailu

Klo 13.45 Päiväjuhla

Ilmoittautumiset Ylitornion kirkkopäivään 25.7. mennessä: Matti Salminen, puh. 040 550 8246 ja Utsjoen kirkkopäivään 22.8. mennessä: Arto Seppänen, puh. 0400 392 224. Luottamuslapit Ilmo Pulkamo, puh. 040 535 2285 ja Paavo Kortenieniemi 0500 992 960.

Sotiemme veteraanien Pirkanmaan seutukunnallinen kirkkopäivä Mänttä-Vilppulassa 8.8.

Klo 11 Jumalanpalvelus Mäntän kirkossa

Klo 12-14 Lounas Mäntän koulukeskuksessa

Klo 14 Päiväjuhla Vilppulan urheilutalolla

Ilmoittautumiset paikkakunnittain 30.6. mennessä Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin, Väinölänkatu 2, 33100 Tampere, pirkanveteraani@gmail.com tai 040 744 0565. Lounasliput, käsiohjelma ja tarvittavat ohjeet lähetetään ilmoittautuneille heinäkuun aikana.

Sotiemme veteraanien kirkkopyhä Leivonmäellä 12.8.

Klo 10.00 Jumalanpalvelus Leivonmäen kirkossa

Kunniakäynti sankarihaudoilla

Klo 11.30 Lounas seurakuntatalolla

Klo 13.00 Päiväjuhla

Juhlatoimikunta

Etelä-Karjalan veteraanien seutukunnallinen kirkkopyhä Luumäellä 26.8.

Klo 10.00 Messu Luumäen kirkko, saarnaa kenttäpiispa Hannu Niskanen

Klo 11.30 Lounas Linnalan koulu, Taavetti

Klo 13.00 Päiväjuhla Linnalan koulu, juhlapuhe prikaatikenraali Antti Lankin

Tervetuloa!

Sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä 2.9. Joroisissa

Klo 10.00 Messu Joroisten kirkossa, liturgi kirkkoherra Ari Pelkonen, saarna asessori Mika Riikonen

Messun jälkeen seppeleen lasku sankarimuistomerkille

Klo 12.00 Lounas Koulukeskuksessa

Klo 13.00 Pääjuhla Koulukeskuksen auditoriossa, juhlapuhe prikaatikenraali Olli Nepponen

Ilmoittautuminen 15.8. mennessä: Riitta-Leena Heinonen, Kauppakatu 63 as 12, 78200 Varkaus, puh 044 372 3919 tai 044 372 6941, riittaleena.heinonen@suomi24.fi.

Tervetuloa Joroisten, Pieksämäen ja Varkauden Sotiemme Veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.

Joroisten, Pieksämäen ja Varkauden sotiemme veteraanit ja Joroisten seurakunta

Veteraaneilla kunniamerkit

Sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä 5.9. Savonlinnassa

Klo 10.00 Messu Savonlinnan Tuomiokirkossa

Klo 11.30 Ruokailu Savonlinnan seurakuntakeskuksessa

Klo 13.00 Hengellinen kirkkokonsertti, Savon Sotilassoittokunta

Ilmoittautuminen 28.8. mennessä yhdistyksittäin: Jaakko Lindell, Veteraanikuja 1, 57100 Savonlinna, puh. (015) 272 031 tai 050 526 7799.

Tervetuloa Savonlinnan, Enonkosken, Rantasalmen, Sulkavan, Kerimäen ja Punkaharjun seudun Sotiemme Veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.

Kirkkopäivätoimikunta

Veteraaneilla kunniamerkit

Sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä 6.9. Mikkelissä

Klo 11.00 Messu Mikkelin tuomiokirkossa, saarna kirkkoherra Risto Nieminen
Lounas Seurakuntakeskuksessa

Klo 13.30 Pääjuhla, juhlapuhe tuomiorovasti Juha Palm

musiikki Savon Sotilassoittokunta

Ilmoittautuminen 10.8. mennessä oman yhdistyksen sihteerille.

Tervetuloa Mikkelin, Juvan, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Suomenniemien, Hirvensalmen ja Kangasniemen seudun Sotiemme Veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.

Kirkkopäivätoimikunta

Veteraaneilla kunniamerkit

Uudenmaan sotiemme veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä

Vantaalla 8.9., Vantaan Energia Areenassa (Rajatorpantie 23)

Klo 10.00 Messu

Klo 11.30 Lounas

Klo 13.30 Päiväjuhla

Ilmoittautumiset yhdistyksittäin/osastoittain 17.8. mennessä, e-mail: piirisihteeri.hssvp@kolumbus.fi tai puh. 050 441 4704

Sotiemme veteraanien Pohjois-Pohjanmaan pohjoisten jokialueiden seutukunnallinen kirkkopäivä Muhoksella sunnuntaina 16.9.

Yhteinen jumalanpalvelus Muhoksen kirkossa klo 10

Saarna, rovasti Pekka Kyllönen

Ruokailu seurakuntatalossa ja yläasteen ruokalassa

Päiväjuhla Muhoksen kirkossa klo 13.30

Juhlapuhe, rovasti Hannu Ojalehto

Tervetuloa kirkkopäivään Muhokselle!

Vasa Krigsveterandistrikt–Vaasan Sotaveteraanipiiri rf. kyrkodag 27.9. kl. 12.00 i Vörå kyrka

Kranspatrull till Hjältegravar
Matservering i Norrval

Välkommen!

Kirkkopäivä 27.9. klo 12.00 Vöyrin kirkko

Seppelpartio Sankarihaudoille
Ruokatarjoilu Norrvallassa

Tervetuloa!

Rintamanaisten Liitto lopettaa toimintansa

Aiesopimus 11.6.2012 on juuri allekirjoitettu. Vasemmalta Suomen Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä, puheenjohtaja Finn-Göran Wennström, Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja Kaarina Peltola, vt. toiminnanjohtaja Anni Grundström, Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Matti Louekoski ja toiminnanjohtaja Pirjo Jaakola.

Rintamanaisten Liitto on toiminut aktiivisesti vuodesta 1980. Jäsenyhdistyksineen se on ollut vahva vaikuttaja yhdessä muiden veteraanijärjestöjen kanssa. Liiton jäsenistön, rintamapalvelustunnuksen omaavien naisten ikääntymässä ovat toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset liitossa heikentyneet.

Rintamanaisten Liitto on hallituksen kokouksissa 23.4. ja 28.5.2012 käsitellyt liiton toimintaedellytyksiä. Pohdintojen jälkeen päätettiin purkaa liitto ja lopettaa sen toiminta. Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja Kaarina Peltola toivoo, että nykyiset jäsenyhdistysten ja liiton jäsenet liittyisivät henkilökohtaisen valintansa mukaan joko Rintamaveteraaniliiton tai Suomen Sotaveteraaniliiton osastojen tai yhdistysten varsinaisiksi jäseniksi.

Ei se ihan hyvältä tunnu, mutta toiminta on hiipunut

pikkuhiljaa, joten tämä on paras vaihtoehto, sanoo Peltola.

Toiminnanjohtajan Soili Myllyksen sairasloman ajaksi Rintamanaisten Liiton hallitus on nimittänyt vt. toiminnanjohtajaksi Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaalisihteeri Anni Grundströmin.

Liitto toivoo, että jäsenet kuin myös liiton tukijat ymmärtäisivät ja hyväksyisivät liiton hallituksen päätökset ja suositukset, sanoo Grundström.

Rintamanaisten Liiton, Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton johdon yhteisessä kokoontumisessa 11.6.2012 kirjoitettiin aiesopimus. Käytännössä se tarkoittaa Rintamanaisten Liiton purkamista ja toiminnan lopettamista ensi vuoden vuosikokouksessa.

Jäsenille halutaan antaa paikka mihin mennä, mahdollisuus niille, jotka jaksavat olla toiminnassa mukana, Peltola kertoo.

Joel Sjögren

FENNOVOIMA

PHOENIX CONTACT

INSPIRING INNOVATIONS

Mikä teidät tänne toi? – Velvollisuus

Tampereella pidetty XXV liittokokous 6.-7.6.2012 keräsi kahtena päivänä noin 2000 henkilöä eri puolilta Suomea. Historiallisiksi liittopäivät muodostuivat sen vuoksi, että liiton puheenjohtajaksi valittiin sotaveteraania nuorempi henkilö, Finn-Göran Wennström. Valinta on tärkeä askel perinteiden siirtämiseksi nuoremmille sukupolville.

Näkökohta, joka tekee Suomen Sotaveteraaniliiton liittopäivistä ainutlaatuisen, on samanlaisia kokemuksia omaavien henkilöiden jälleentapaaminen näin suurella joukolla. Vanhan asevelihengen huomasi heti siitä, kuinka sotaveteraanit, vanhemmat ja nuoremmat tervehtivät toisiaan riippumatta siitä, tunsivatko he toisiaan ennestään vai eivät. Näiden kahden päivän aikana katse meni suoraan eteenpäin – tulevaisuuteen.

Keskiviikkopäivä alkoi Naisjärjestön kokouksella. Salissa istui huomattava määrä pirteitä veteraaninaisia. Heidän joukossaan istui **Anna Leppänen** (85).

– Tämä on perinne. Olen kulkenut liittopäivillä aina 1970-luvulta asti. Ne antavat paljon, ja täällä paikan päällä saa aina muistutuksen siitä, miksi on taisteltu.

Leppäsestä tuntuu, että yhteenkuuluvaisuutta heidän sukupolvellaan riittää ja hän sanoo, että tulee olemaan mukana niin kauan kuin jaksaa. Hän ihmettelee kuitenkin, miksi nuoriso loistaa poissaolollaan.

– Vaikka itse tulee huonoksi

ja vanhaksi, yritän lähteä tänne. Nuorison pitäisi tulla tänne mukaan ja nähdä se, mitä me vanhat on tehty.

Onko teidän sukupolvenne jälkeen syytä jatkaa näitä liittopäiviä?

– Meillä on paljon tukijäseniä ja niitä pitäisi aktivoida. Kun valtio ei enää katso meitä vihollisina, olisi syytä antaa nuorille mahdollisuus tutustua perinteisiin, ennen kun on liian myöhäistä.

Naisjärjestön kokouksessa palkittiin **Irja Lohjama** (74). Hänelle myönnettiin Suomen Sotaveteraaniliiton pienoislippu Vapaudenristin tunnuskirjaimien järjestön hyväksi tehdystä työstä.

Tulevaisuusfoorumi kolmatta kertaa

Aamulla samaan aikaan aloitettiin tulevaisuusfoorumi, jonka ideana oli esittää piirien kokoamat yhteenvedot ja varmentaa suuntaviivat tulevaisuutta ajatellen. Myös vapaata sanaa annettiin yleisölle ja sitä käytettiin ahkerasti. Sotaveteraani **Asko Airola**, (87) esitti näkemyksensä ja totesi, että nuorten kannattajajäsenten hankkiminen on ydin tulevaisuuden perinneliitoissa.

– Jos näitä nuoria halutaan mukaan, meidän pitäisi tehdä itsellemme selväksi, mitä varten perinneyhdistys on olemassa, ja mitä siellä pitäisi tehdä. Tärkeä osa on opettaa nuorille isänmaallisuutta. Nuoria ihmisiä mukaan ja niille toimintaa!

Pentti Vaara (70), Virtain yhdistyksen varapuheenjohtaja, joka on myös toiminut alueensa perinnetoimikunnan puheenjohtajana painotti myös toisenlaista konkreettista toimintaa.

– Olen täällä äänessä, koska vuosien varrella on huomattu, että jokainen sotaveteraaniyhdistys on erilainen. Eri puolilla Suomea jokainen perinneyhdistys pitäisi saada samanlaisiksi. Ja se työ, mitä yhdistyksissä on tehty tähän perinnetyöhön – sillä on juuret. Juurten säilyttäminen on mahdolluttoman tärkeä asia. Virroilla on hyvät lähtöasetelmat, koska siellä on Veteraanimuseo, joka on kesäisin auki. Kävijämäärä on noin 4000 vuodessa. Sen hoito ja ylläpitäminen on ollut tärkeä osa tulevaisuussuunnitelmaa. Haluaisin myös esittää haasteen tulevaisuutta varten; hankkikaa Pro Patria -taulut jokaiseen kuntaan.

Historiallinen liittokokous

Liittokokous avattiin perinteisellä tavalla ja asialistan kohdat käytiin tarmolla läpi. Kohdasta kuusi oli kuitenkin tätä liittokokousta ajatellen erityinen.

Aarno Strömmer, Sotavete-

Alikersantti Tuomas Jylhä ja res. kersantti Joni Viitaniemi olivat nuorinta väkeä, joka oli mukana liittopäiväjärjestelyissä. Molempien mielestä veteraanien perinteiden vaaliminen on tärkeä asia.

raaniliiton puheenjohtaja:

...” etsintäryhmäryhmä päätti esittää liittokokouksen asioita valmisteleville liiton hallitukselle ja valtuustolle, että liiton sääntöjä muutettaisiin liittokokouksessa niin, että hallituksen puheenjohtaja olisi myös liiton puheenjohtaja. Näin menetellen palattaisiin siihen järjestelyyn, joka vallitsi vuosina 1986–2008. Ajatuksena oli se, että liiton hallituksen puheenjohtajana jatkaisi **Finn-Göran Wennström**. Kuitenkin siten, että hänen valjaitaan liittäisiin koko liiton puheenjohtajuudella”.

Valittaessa liiton puheenjohtajaa liittokokouksen puheenjohtaja **Kalervo Sipi** lausui lyhyesti ja ytimekkäästi ”*En edes kysy, onko muita ehdotuksia, vaan lyön pöytään*”. Kokouksen kohokohta oli saavutettu, kun sali täyttyi taputuksista.

Uunituore puheenjohtaja kiitti lämpimästi häneen kohdistetusta luottamuksesta ja sanoi haluavansa parhain päin osoittaa, että on tämän luottamuksen arvoinen. Hän painotti, että liitto on tänä päivänä yhteiskunnassamme arvostettu ja hyvämaineinen järjestö.

– Tämän arvostuksen ylläpitäminen ja parantaminen on meidän kaikkien yhteinen tehtävä, sanoi Finn-Göran Wennström (69).

Valtuuston puheenjohtajaksi valittiin hallintoneuvos **Sakari Sippola** (87), monille veljille ja sisarille tuttu sotiemme veteraani.

– Me veteraanit voimme olla tyytyväisiä, jopa ylpeitä työmme tuloksista. Tunnuksemme olkoon vielä ”Kaveria ei jätetä, eikä heikkoja hylätä”. Kiitän teitä lämpimästi.

Liiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** esitteli liiton sääntömuutoksen. Merkittävin muutos sääntöihin oli muuttaa liiton puheenjohtajuus valtuuston puheenjohtajalta hallituksen puheenjohtajalle. Liiton varapuheenjohtajia ovat sääntömuutoksen jälkeen hallituksen varapuheenjohtajat.

Vuosina 1998–2012 valtuuston ja liiton puheenjohtajana toiminut professori Aarno Strömmer kutsuttiin Suomen Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtajaksi. Valinta oli jälleen kerran yksimielinen.

Kiitän lämpimästi kunnia-puheenjohtajuudesta, ymmärrän, että se ei ole vain tunnustus, se on myös velvoite. Niin, siinäpä minulle miettimistä, sanoi kunniapuheenjohtaja Aarno Strömmer.

Viihdyttävä asemiesilta

Liittokokouksen jälkeen tuli hyvin ansaittu ruokatauko. Silloin oli myös aikaa tutustua Tampereen Suojeluskunta ja Lottamuseon yhteisvalokuvanäyttelyyn ”Lotta Svärd 90 vuotta”. Tampereen filateliseuran **Uolevi Vapaan** kenttäpostikokoelma 1939–45 oli myös ihailtavana aulassa. Koelmasta löytyi historiallisesti arvokkaita ja kiinnostavia kirjoja, kuten Mannerheim-ristin ritarin Eino Luukkasen lähettämä kirje vaimolleen.

Illan päätteeksi tunnelmaa kohotti asemiesilta, jossa taidekkaasti esiteltiin ja laulettiin sota-aikaisia lauluja. Erityisen maininnan ansaitsee valtiopäiväneuvos **Mikko Pesälän** puhe. Se hehkui paatosta niin, että se innosti innoittamattomakin. Puhuja tunsii yleisönsä.

Muusikot **Seppo Hovi**, **Aimo**

Eturivissä istui kolme päähenkilöä. Valtuuston puheenjohtaja Sakari Sippola (vas.), kunniapuheenjohtaja Aarno Strömmer ja liiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström.

Seija Vehmas, Pirkanmaan entinen toiminnanjohtaja. - Yksi enoistani oli sotien aikana poikamies. Minulla oli kaksi muuta enoa, jotka kaatuivat sodissa mutta he olivat naimisissa. Heidän perheensä saivat tieteenkin heidän sururistinsä. Äitini pyysi kuolinvuoteellaan, että pitäisin hänen sururististään huolta. Silloin sanoin, että annan sen Tampereen SK - ja LS museolle. Siellä se on tänä päivänä nähtävissä suurelle yleisölle.

Kokkola, Taina Piira ja Raimo Laukka aloittivat *Äänisen aalloilla*, joka kosketti jokaista kuulijaa. Mainittakoon, että Kokkolalla oli isänsä m/36 asepuke päällään. Sattuipa vielä niin, että arvomerkitkin olivat samat isällä ja pojalla, res. yliluutnantti.

- Kannan sitä ylpeänä kun nianosoituksena hänelle ja teille, Kokkola sanoi.

Panssarisoittokunta osallistui juhlaan lukuisilla musiikkikapaleilla. Hymyä huulille nostatti näyttelijä **Ahti Jokisen** tulkinta Tuntemattomasta sotilaasta.

Illan päätteeksi juhlaväki lähti Tampereen tuomiokirk-

koon. Rovasti **Pentti Tapio** piti kirkkoillassa puheen. Ohjelmaan osallistui myös poika kuoro Pirkanpojat. Päivä päättyi kuoron hienosti laulamaan *Finlandiaan*.

Toinen päivä - Liittojuhlapäivä

Torstaipäivä alkoi ekumeenisella jumalanpalveluksella, jonka piti piispa **Matti Repo**. Mieskuoro Laulajat ja Panssarisoittokunta osallistui lauluillaan ja musiikillaan. Vaikuttava oli Panssarisoittokunnan esittämä *Jääkärimarssi*, jonka jälkeen lähetettiin seppelpar-

tio Kalevankankaan sankarihautausmaalle Narvan marssin soidessa.

Lounastauon aikana oli taas aikaa käydä tapaamassa ystäviä ja tuttuja. Veteraanit **Esko Paakkala** (86) ja **Antti Jahkonen** (87) kävelivät aulassa. Kysyessäni, mikä heidät tänne toi, sain Paakkalta vastauksen, jonka vain äänensävyistä päätellen voi tulkita yhdellä tavalla.

- Velvollisuus.

Jahkonen oli erittäin tyytyväinen liittopäivien järjestelyihin ja nykypäivän tilanteeseen sotaveteraaneja ajatellen. Hän on yksi niistä, joka on saanut mahdollisuuden kuntoutukseen joka vuosi.

- Kuntoutustilanne oli välillä hyvinkin huono. Tilanne on parantunut vuosi vuodelta. Omalta kohdaltani en voi valittaa.

Kahden nuoren näkemys

Juhlaväen keskeltä erottuu kaksi nuorempaa miestä. Toinen heistä on varusmies **Tuomas Jylhä** (21) Satakunnan lennostosta. Toinen on reserviläinen **Joni Viitaniemi** (26), joka on tullut auttamaan liittopäiväjärjestelyissä. Molemmilla vaikuttaa olevan hyvä maanpuolustushenki, vaikka taustat ovat erilaiset. Tartun tilaisuuteen ja kysyn näkökulmia juhlasta ja siitä, miten heidän mielestään nuoriso näkee tulevaisuuden.

- Luulen, että varsinkin varusmiesten keskuudessa syntyy joskus ajatus siitä, miksi ollaan suorittamassa asevelvollisuutta. Joskus sotaharjoitusten aikana olen miettinyt, että minäikäistä olisi oikeasti olla tulen alla ja miten siinä pärjäisi, kertoo Jylhä.

Molemmat nuoret ovat sitä mieltä, että niin kauan, kun on

Rouva alikersantti, Eliisa Huotari Satakunnan lennostosta edusti varusmiehiä pitämällä puheen. Varusmiehiä oli liittojuhlan avustajina noin 20.

Näyttelijä Ahti Jokinen viihdytti näyttelemällä osia Tuntemattomasta sotilaasta. Esitys oli arvostettu, naurua kuului useamman kerran yleisöltä.

Sotaveteraani Sakari Sippola on juuri valittu valtuuston puheenjohtajaksi. Kiitospuheessaan hän halusi rohkaista veljiä ja sisaria pitämään toisistaan huolta loppuun asti, koska se on ollut tammenlelväsukupolven yksi suurimmista vahvuuksista.

Panssarisoittokunta vastasi orkesteriosasta ja palveli yleisöä molemmilla liittopäivillä.

Sotaveteraani Asko Airola muistutti, että tämän päivän suunnittelun on johdettava tuloksiin tulevaisuuden perinnejärjestöä ajatellen. Ydintehtävä tulee olemaan hankkia nuorempia kannattajajäseniä.

jonkinlainen henkilökohtainen side vuosien 1939–45 tapahtumiin, perinne säilyy.

Arvokkaan näkökulman saan myös Viitaniemeltä. Hän muistaa, että koulun opetus viime sodistamme oli riittämätön. Sodat käytiin nimittäin läpi alle tunnissa.

– Jos halutaan lisätä ymmärrystä ja arvostusta sotaveteraaneja kohtaan, huomio pitäisi kiinnittää ensimmäisenä koulun opetukseen. Meillä oli todella huono opetus Suomen sodista peruskoulun aikana. Käy-

tiin Napoleonin sotia läpi jne. Se aiheutti sen, että Suomen sotien historia melkein sivuutettiin. Jos nykynuoret eivät saa perustietoa, on mahdollista, että kiinnostus myöhemmin vielä vähenee.

Samaan ääneen nuoret kuitenkin toteavat, että he uskovat perinteiden säilymiseen tulevaisuudessakin, vaikka se tulee olemaan haastava tehtävä. Heidän mielestään reserviläisjärjestöt ovat myös tehneet osuutensa veteraanien arvostuksen nostamisessa.

Liittokokouspäivä päättyi Tampereen tuomiokirkkoon. Poikakuoro Pirkkanpojat alttarilla.

Päivän loppuksi liittojuhla

Liittojuhla alkoi Sotaveteraaniliiton kunniamarssilla, *Sillanpään marssilaululla*. Juhlapuheen piti eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma**. Puheessaan hän muistutti kuntien merkityksestä sotaveteraanien palveluiden turvaajana. Valtiovallan tervehdyksen esitti sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko** ja puolustusvoimain tervehdyksen kontra-amiraali **Antero Karumaa**. Tampereen kaupungin tervehdyksen toi pormestari **Timo P. Nieminen**.

Liittojuhlan lopussa Pirkanmaan sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Eero Tamminen** luovutti perinnesauvan Pohjois-Pohjanmaan piirille. Aarno Strömmer, joka toimii myös piirin puheenjohtajana toivotti juhlaväen tervetulleeksi liittopäiville Ouluun 2014. Vanhan herrasmiehen äänestä kuuli, että hän todella tarkoitti sitä.

Teksti: Joel Sjögren
Kuvat: Sirkka Ojala ja Joel Sjögren

Julkilausuma XXV liittokokouksessa Tampereella 6.6.2012

Suomen Sotaveteraaniliiton XXV liittopäivien kokousedustajat vetoavat valtiovaltaan ja kuntiin kiirehtien yhteiskunnan tukitoimia rintamaveteraanien kotona selviytymiseen. Yhä useampi veteraani tarvitsee enenevässä määrin kotiin tuotavia palveluita.

Veteraanien toimintakyvyn ylläpitäminen edellyttää riittäviä kuntoutuspalveluja. Kuntoutusta on toteutettava veteraanin ja asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. Valtion talousarviossa on osoitettava riittävät määrärahat vuosittaiseen kuntoutuksen toteutumiseen laitoksessa tai kotona veteraanien tarpeiden mukaisesti.

Tämän vuoden kuntoutus-

määrärahat on jo kymmenissä kunnissa sidottu. Moni veteraani jää vaille kuntoutusta.

Veteraanit ovat erityisryhmä vanhusväestöämme. Korkeimmissa ikäluokissa miehistä yli 90 prosentilla on rintamasotilastunnus ja lähes 20 prosentilla samanikäisistä naisista rintamapalvelustunnus. Tukemalla veteraaneja tuetaan vanhusväestön vanhinta ja sodan ankaruuden kipeimmin koettelemaa osaa.

Sotaveteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä hyväksi tehtävään tukitoimintaan tarvitaan Sotaveteraaniyhdistyksen kannattajajäseniä.

Toimillaan he edesauttavat veteraanien arkipäivässä selviytymistä ja ylläpitävät veteraanien perintöä itsenäisestä isänmaasta.

Naisjärjestö kokousti Tampereella

Kotimaani ompi Suomi raikui Tampereella noin 230 Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n kokousedustajan laulamana **Tuija Sauran** toimiessa esilaulajana. Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** palautti tervehdyksessään mieleen vuonna 2004 yhdessä Naisjärjestön kanssa allekirjoitetun yhteistyöasiakirjan ja oli samaa mieltä puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärven** Tampereen liittokokouksen ohjelmalehtisessä esittämän toiveen kanssa: ”Naisjaostoja ei tulisi tässä haasteellisessa murrosvaiheessa lopettaa, vaan toimintaa tulisi aktiivisesti jatkaa. Tulee katsoa ja tarkkaan kuunnella, mitä seuraavat vuodet tuovat tullessaan”. Aarno Strömmer päätti puheensa lämpimiin kiitoksiin sisarille uurastuksesta ja rakkaudesta sotaveteraanityöhön. Ehtoovuodet ovat jo vuosien ajan olleet järjestöelämämme arkea ja tulevaisuudessa tarvitaan erilaisia muutoksia järjestöjen hallinnossa. Tosiasia silti on, että rivien harvenemisesta huolimatta niin Sotaveteraaniliitto kuin Naisjärjestö 185 naisjaoston ja 20 000 jäsenen

voimalla muodostavat kymmenien tuhansien veljien ja sisarten yhteisökokonaisuuden, jolla on edelleen hoidossaan tärkeitä tehtäviä ja jolla on yhä virkeästi asialleen omistautuvan kansalaisyhteisön maine.

Pirkko Kuorehjärvi kiitti Aarno Strömmeriä yhteistyöstä vuosien aikana ja luovutti hänelle Naisjärjestön standaarin.

Varsinaisen kokouksen päätöksiä

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n varsinainen sääntömääräinen kokous pidetään Suomen Sotaveteraaniliiton liittokokouksen yhteydessä. Veljet ja sisaret tapaavat toisiaan, ohjelmat tavoittavat molempien jäsenkunnan ja molemminpuolinen yhteys järjestöjen kesken toimii. Myös järjestelyt hoituvat yhteistuumiin.

Naisjärjestön puheenjohtaja Pirkko Kuorehjärvi toivotti tervetulleeksi salintäyden osanottajajoukon, 230 henkilöä, joista 128 oli virallisia edustajia. Kokouksen puheenjohtajiksi hän kutsui **Raija Hinkkalan** ja **Lahja Salmisen**. Sihteeriksi kutsuttiin toiminnanjohtaja **Irja Lohjama** sekä tekniseksi sihteeriksi **Annemari Leppä**.

Liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer luovutti Irja Lohjammalle Suomen Sotaveteraaniliiton pienoislipun Vapaudenristin tunnuksin.

Keskustoimikunnan esittämät toimintakertomukset ja tilinpäätökset vuosilta 2010 ja 2011 hyväksyttiin. Toiminta naisjaostoissa on jatkunut voimien mukaan. Nuorempien jäsenten tuki on välttämätöntä toiminnan jatkumiselle.

Kuluvan vuoden ja ensi vuoden toimintasuunnitelmiin sekä erityisesti tulevaisuussuunnitelmaan oli keskustustoimikunta paneutunut huolella kyselemällä kentän ääntä ja mielipiteitä. Puheenjohtaja Pirkko Kuorehjärven esittämä tulevaisuussuunnitelma hyväksyttiin yksimielisesti, kuten

myös talousarviot vuosille 2012 ja 2012. Sisarpäivät pidetään Jyväskylässä 26.4.2013 eli kansallista veteraanipäivää edeltävänä päivänä. Virkistyskurssitoiminta jatkuu saatujen rahoitusten turvin, lisäksi kokeiluna aloitetaan kotikuntoutus.

Naisjärjestön puheenjohtajaksi seuraavalle kaudelle valittiin yksimielisesti Pirkko Kuorehjärvi. Kiitospuheessaan hän sanoi antavansa suuren arvon valinnalleen ja toivoi, että tulevasta haasteista selvitäisiin yhdessä yrittäen. Naistoimikuntien ehdokkaat ja varaehdokkaat jäseniksi keskustustoimikuntaan

hyväksyttiin, tilintarkastajiksi valittiin **Inkeri Nurminen** ja **Aila Hämäläinen** Salosta.

Kokouksen muissa asioissa kiitettiin ja kukitettiin toiminnanjohtaja **Irja Lohjama** 28:n vuoden työstä Naisjärjestön tehtävissä. Hänen työnsä näinä vuosina on ollut mittavaa, työ sisarten ja veljien hyväksi on ollut antaumuksella ja sydämellä tehtyä. Naisjärjestö kutsui Irjan kunniajäsenekseen. Liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer luovutti Irjalle kiitokseksi Suomen Sotaveteraaniliiton pienoislipun Vapaudenristin tunnuksin.

Keskustoimikunta järjestäytyi

Varsinaisen Naisjärjestön kokouksen jälkeen vastavalittu keskustustoimikunta valitsi 1. varapuheenjohtajaksi **Raija Kähkölän** Keski-Suomesta ja 2. varapuheenjohtajaksi **Kaisa Honkela** Keski-Pohjanmaalta. Uudeksi toiminnanjohtajaksi nimettiin Tuija Saura Varsinais-Suomesta. Taloudenhoitajana jatkaa **Mirja Läärä** Varsinais-Suomesta. Tiedottajaksi nimettiin Raija Hinkkala Pirkanmaalta.

Raija Hinkkala

Suomen Sotaveteraaniliiton XXV liittokokouksen hyväksymä tulevaisuussuunnitelman tarkennus

Tulevaisuussuunnitelman linjaukset 2020-luvulle

1. Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset jatkavat huolto- ja tukitoimintaansa niin kauan kuin sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä tarvitsevat tukitoimia. Sotaveteraaniyhteisöjen varat käytetään sotaveteraanien sekä heidän puolisoidensa ja leskiensä hyväksi *ottaen huomioon perinnetyön jatkuvuus.*
2. Sotaveteraaniyhteisöjen toimintaedellytyksiä tuki- ja pe-
- rinnetyössä parannetaan kouluttamalla erityisesti hallintoon tulevia vastuunkantajia ja lisäämällä kannattajajäsenten määrää.
3. Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset toimivat alueellisessa perinnetyössä yhteistoinnin Tammenlehvän Perinneliiton kanssa ja vastaavat oman perinteensä vaalimisesta.

Valtuuston jäsenet 2012-2014

Puheenjohtaja	Sakari Sippola	
Sotaveteraanipiiri	Varsinainen jäsen	Varajäsenet
Etelä-Karjala	Erkki Pulli	Antero Osma Heikki Vanhanen
Etelä-Pohjanmaa	Ville Sointula	Samuli Niinistö Esko Petäjä
Helsingin seutu	Erkki Merikallio	Paul Voss Eino Luostarinen
Kainuu	Seppo Tähkäpää	Matti Pietikäinen Veikko Juntunen
Kanada	Reijo Viitala	Seppo Peuhkurinen Sauli Häkkinen
Kanta-Häme	Juhani Penttilä	Esko Aaltonen Tenho Temonen
Keski-Pohjanmaa	Pentti Seppä	Matti Uusi-Rauva Matti Isomaa
Keski-Suomi	Birger Fält	Isto Korhonen Eino Lintunen
Kymenlaakso	Arto Mikkonen	Aimo Kiukas Kai Holmberg
Lahti	Jukka Simola	Eero Lehtonen Pentti Korpimies
Lappi	Vilho Kannala	Pentti Niemi Matti Huru
Pirkanmaa	Matti Viitanen	Timo Salokannel Onni Holttinen
Pohjois-Karjala	Eero Makkonen	Kauko Karttunen Vilho Tikka
Pohjois-Pohjanmaa	Reijo Sallinen	Matti Jutila Paavo Kurttila
Pohjois-Savo	Jouni Perälä	Reino Savolainen Eero Valkonen
Ruotsi	Heikki Lirberg	Jouni Knuuttila Aapo Knaapi
Satakunta	Väinö Vilponiemi	Eino Nerg Juhani Norri
Suur-Savo	Tauno Kauhanen	Raimo Paajanen Juhani Manninen
Södra Finland	Karl Gustav Storgårds	Carl-Johan Numelin Olof Thodén
Uusimaa	Heikki Talvela	Yrjö Räisänen Jouko Mattila
Vaasa	Holger Strandberg	Anders Knip Håkan Malm
Varsinais-Suomi	Osmo Suominen	Toivo Mattila Toivo Haarala
Naisjärjestö	Kaija Uuksulainen	Raija Kähkölä Anja Kuittinen

Suomen Sotaveteraaniliiton toimintasuunnitelma kesäkuusta 2012 toukokuuhun 2014 (lyhennelmä)

1. Lähtökohtia

Rintamaveteraanien lukumäärä suunnittelukaudella laskee 42 000:sta noin 30 000:een. Veteraanien keski-ikä nousee 90 vuoteen vuonna 2014. Liiton jäsenyhdistyksiin kuuluvien sotaveteraanien määrä vähenee 26 000:sta noin 20 000:een.

Sotaveteraanien määrän pieneminen edellyttää aikaisempaa enemmän näkyvyyttä, jotta veteraanit tulisivat kohdelluiksi jatkossakin erityisryhmänä erityisetuineen

Suurimpana veteraanijärjestönä Sotaveteraaniliitto on kantanut keskeisen vastuun monissa hankkeissa, joissa kaikki sotiemme veteraanit ja niiden järjestöt ovat olleet osallisina.

2. Veteraanien kotona selviytyminen

Sotiemme veteraanien kotona selviytymisen kannalta haastavin vaihe on käynnissä. Tämä edellyttää vähintään nykyisten erityisuuksien säilyttämistä ja lisäksi uusia etuuksia, joilla erityisesti pienituloisille eniten tukea tarvitseville voidaan suunnata kotona selviytymistä tukevia palveluja.

Sotaveteraaniyhteisöjen työn tavoitteena on:

- edistää kuntoutuksen saatavuutta ja kuntoutuksen monipuolisuutta siten, että vuosittainen, yksilölliseen tarpeeseen perustuvan kuntoutuksen saaminen kaikille niille veteraaneille, jotka ovat siihen oikeutettuja, sitä haluavat ja tarvitsevat, toteutuu
- pienituloisten veteraanien puolisoiden ja leskien ottaminen palvelujen ja tuen piiriin
- sotaveteraaniyhteisöjen oman virkistys- ja kuntoustoiminnan edistäminen ja laajentaminen tarvetta vastaavaksi ja kohdistaminen eniten henkistä ja sosi-

aalista tukea tarvitseville. Erityisryhminä tulee huomioida mm. leskeksi jääneet veteraanit, jotka tarvitsevat tukea arkipäivän selviytymisessä

- hallintoon mukaan tulevien kannattajajäsenten koulutuksen ja perehdyttämisen laajentaminen

3. Järjestötoiminta

Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset jatkavat järjestötoimintaansa vahvistettujen tulevaisuussuunnitelmien mukaisesti.

- Järjestötoiminta säilytetään elävänä ja toimintaa jatketaan seuraavin toimin:
- Sotaveteraanipiirien puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille järjestetään vuosittain neuvottelupäivät. Lisäksi piirien toiminnanjohtajille ja sosiaalineuvojille järjestetään oma vuosittainen neuvottelutilaisuus.
 - Sosiaalineuvoja -hanke laajennetaan ulottumaan kaikkien sotaveteraanipiirien alueelle ja toimintaa laajennetaan yhdistystasolle.
 - suunnitellaan toimintamalli perinneaikakauteen siirtymisestä.
 - Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri järjestää XXVI liittopäivät kesäkuussa 2014.
 - Sotaveteraaniviikkoa vietetään vuosina 2013 ja 2014, 47. ja 48. kerran. Juhlatilaisuuksiin kutsutaan vieraiksi myös veteraaneja nuorempia osanottajia.
 - Sotaveteraani-Krigsveteraani -lehteä julkaistaan kuusi numeroa vuodessa. Osa lehden sisällöstä julkaistaan äänikasettina ja lehti on luettavissa internetissä.
 - Liiton hiihto-, golf-, ilma-aseammunta- ja keilakisat järjestetään kisailijoiden niin halutessa ja sotaveteraanipiirien vuorollaan järjestäessä kisat.

- Liiton internet -sivujen uudistamista jatketaan. Sivustoa käytetään tiedottamisessa ja sitä kehitetään myös sotaveteraaniperinteen talentamisen ja siirtämisen välineeksi.
- Liiton harjoittama tiedotustoiminta kohdistetaan sekä sotaveteraaneihin että tukijoihin ja päätöksentekijöihin, jäsenyhdistyksiin ja koko väestöön.

4. Siirtolaisveteraanit ja ulkomaalaiset vapaaehtoiset

Liitto jatkaa yhteistyötä suomalaisten sotaveteraanien muissa maissa perustamien yhteisöjen kanssa sekä pitää yhteyttä viime sodissa puolustusvoimissamme palvelleisiin vapaaehtoiisiin ja heidän yhteisöihinsä.

5. Kotimainen yhteistyö

Liitto toimii kiinteässä yhteistyössä Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön, Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön ja Tammenlehvän Perinneliiton sekä Sotavahinkosäätiön, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruunin säätiön, Lotta Svärd Säätiön ja Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa.

6. Kansainvälinen yhteistyö

Liitto toimii jäsenenä Maailman Veteraanijärjestössä ja osallistuu kahdenkeskiseen yhteistyöhön lähinnä naapurimaiden kanssa.

7. Talous

Liitto jatkaa piirien kautta järjestön toiminnan tukemista varoilla, joita se on itse hankkinut tai saanut välitettäväksi. Keräysten ja varainhankinnan tuloksellisuuteen kiinnitetään huomiota ottamalla käyttöön uusia menetelmiä ja uudistamalla aikaisempia hankintatapoja.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.
www.sotaveteraaniliitto.fi

Kansallisen veteraanipäivän levyke luovutettiin Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtajalle Aarno Strömmerille. Luovuttajina kansallisen veteraanipäivän päätoimikunnan puheenjohtaja kontra-amiraali Antero Karumaa, varapuheenjohtaja Klaus Halla ja sihteeri Ilpo Karvinen.

Jälleenrakentamisen sankarit Pääjuhla Espoossa

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla järjestettiin Espoossa Barona Areenalla, jossa pariin tuhanteen nouseva vierasjoukko sai kuulla, nähdä ja kokea espoolaisten näköisen juhlan. Tämänvuotisen juhlan teemana oli *Jälleenrakentamisen sankarit*. Barona Areenalla oli sadoittain veteraaneja ja muita vieraita, kuten Suomen

tasavallan presidentti **Sauli Niinistö**, puolisonsa rouva **Jenni Haukio** sekä pääministeri **Jyrki Katainen**. Veteraanien joukossa oli myös ainoa elossa oleva Mannerheim-ristin ritari **Tuomas Gerdt**.

Juhlapuheen piti Kone Oyj:n toimitusjohtaja **Matti Alahuhta**. Hän kiinnitti huomiota Suomen sotakorvauksiin, mikä oli suomalaisen insinöörityövoiman ponnistus ja osaamisen kehittämishanke.

Tervehdyksiä esittivät puolustusvoimien komentaja **Ari Puheloinen** ja pääministeri **Jyrki Katainen**.

Musiikista vastasi Espoon kaupunginorkesteri, Tapiola Sinfonietta, Tapiolan kuoro, Espoon Sotaveteraanikuoro ja

Perinnekuoro ESMILAN seniorit sekä **Mari Palo**.

Juhlan päätössanat lausui puolustusvoimain entinen komentaja **Jaakko Valtanen**. Hänen puheensa suomenkielinen osuus on ohessa.

Viihdyttävä aseveli-ilta

Juhlapäivää edeltävänä iltana järjestettiin aseveli-ilta. Illan ohjelmasta vastasivat trio **Marjatta Leppänen, Vieno Kekkonen** ja **Pirkko Mannola** ja Kanttiinin lotat. Ohjelmassa oli myös kooste Tapiolan rakentamisesta aina 1950-luvun alusta.

Kuva aseveli-ilta:
Markku Ojala
Kuvat pääjuhla:
Kimmo Brandt

Kenraali Jaakko Valtanen Espoon juhlassa:

Tämän juhlatilaisuuden ylevä tunnuslause on: ”Jälleenrakentamisen sankarit”. Näihin sanoihin ovat juhlan järjestäjät halunneet tiivistää sukupolvemme panoksen erityisesti sotien jälkivaurioiden korjaamisessa. Monesti meitä on myös kutsuttu juhlavasti jopa kunniakansalaisiksi.

Kun meidät nuoruutemme parhaina vuosina - ja minutkin 17-vuotiaana koulupoikana - kutsuttiin puolustamaan isänmaamme ja kansamme vapautta, emme suinkaan kuvitelleet lähtevämme hakemaan sankaruutta tai kunniaa. Kutsun noudattamista pidimme kansalaisvelvollisuutenamme. Tajusimme toki, että nuori itsenäisyytemme oli puolustamisen arvoinen. Tajusimme myös, että suomalainen kansanvalta oli elämänmuotona arvokkaampi, kuin sille tykkien ja panssareiden voimin tarjottu vaihtoehto.

Velvollisuuksiensa hoitamisen sisäisti koko kansamme, myös tehtäviinsä jääneet vanhemmat ikäluokat, pienten lasten äidit, maatalojen emännät, tehtaiden työläisnaiset, sotilaspojat, lottatyöt ja mottitaloiden koululaiset. Seurauksena oli vahva luottamukseen perustuva yhteenkuuluvuuden tunto ja sen tuloksena paljon naapuriapua ja talkoohenkeä. Myöhemmin syntynyt lauseparsi ”kaveria ei jätetä”, oli arkipäivän todellisuutta niin tuli- kuin kotirintamallakin. Yhteisten vaikeuksien voittamisessa ei etsitty kunniaa eikä sankaruutta, mutta osoitettiin tulevaisuuden uskoa ja rakentavaa luottamusta aseveljeen ja kanssaihmiseen.

Tänään on mieliimme palautettu, miten rauhan tultua

tarvittiin edelleen velvollisuudentuntoa, luottamusta ja tulevaisuuden uskoa. Sitä tarvittiin sodan jälkien korjaamisessa, mutta myös kymmenien tuhansien leskien ja orpojen surutyössä sekä lukemattomien sotavammojen ja haavojen parantamisessa. Se oli kansallisen liikekannallepanon jatkamista poikkeuksellisen raskaissa rauhan töissä. Kunnian ja sankaruuden tunnot olivat silloinkin loitolla, mutta velvollisuuksien kivut iholla.

Ammattikorkeakoulu Laureassa tehtiin äskettäin tutkimus espoolaisten sotaveteraanien arvomaailmasta ja identiteetistä. Tutkimuksen tulokset olivat lähes yhteneväisiä Tammenlehvän Perinneliiton suorittaman valtakunnallisen arvotutkimuksen kanssa. Molempien mukaan veteraanisukupolven omaksumista elämänarvoista keskeisimmiksi nousivat juuri velvollisuuksien täyttäminen, yhteenkuuluvuus, oikeudenmukaisuus sekä kiintymys kotiseutuun ja isänmaahan.

Vaikka nämä arvot joidenkin mielestä saattavat tänään vaikuttaa vanhahtavilta korusanoilta, uskallan sukupolvemme puolesta sanoa; tunnustamme nuo arvot omiksemme. Arvelen myös, että niillä on ollut voimia antava osuutensa, maamme jälleenrakentamisen vuosien ponnisteluissa.

Arvoisa juhlayleisö. Me sotiemme veteraanit olemme jo kauan olleet vastuista sivussa. Voimme kuitenkin suuresti iloita siitä, että pian sadan vuoden iän saavuttavassa isänmaassamme me suomalaiset olemme edelleen isäntiä omassa talossamme. Se on sotiemme torjuntavoittojen ja yhteiskuntamme jälleenrakenta-

misen merkittävin saavutus. Voimme iloita myös siitä, että demokratiaamme kuuluvat kansalaisoikeudet sekä suvaitsevaisuus ja ihmisarvon loukaamattomuus ovat vahvistuneet. Kehittyneenä oikeus- ja hyvinvointivaltiona olemmekin saavuttaneet kansainvälisesti arvostetun aseman. Euroopan Unionin jäsenenä olemme rakentava ja solidaarinen tekijä rauhan ja vakauden edistäjänä maanosassamme ja laajemminkin. Meillä on sisäisesti turvallinen yhteiskunta ja suhteemme naapureihimme ovat vailla merkittäviä ongelmia. Mutta arvaamattoman tulevaisuuden varalta meillä on, tulevista muutoksista huolimatta, yleisteen asevelvollisuuteen rakentuvat jatkuvasti toimintakykyiset puolustusvoimat sekä vahvasti puolustustahtoiset kansalaiset. Ne varmistavat sen, että meitä ei voida seurausrauksista sotilaallisesti uhata. Me sotiemme veteraanit iloitsimme luonnollisesti siitä, että työllemme on jo kauan annettu julkinen tunnustus. Tänäkin tämä jo viidennen kerran järjestetty valtakunnallinen juhlatilaisuus on siitä merkittävä osoitus. Tästä haluamme lausua valtiovallalle, Espoon kaupungille sekä kaikille juhlan järjestelyihin osallistuneille yhteisöille ja eritahaille lämpimän ja suuresti arvostavan kiitoksemme. Me veteraanit voimme palata täältä koteihimme hyvillä mielin ja omanarvontuntoisin ajatuksin.

Arvoisa juhlayleisö; toivotan teille kaikille voimia ja terveyttä, sekä tulevaisuudenuskoista rientoa kohti aurinkoisia kesäpäiviä.

Aseveli-illassa esiintyivät Vieno Kekkonen, Marjatta Leppänen ja Pirkko Mannola.

Varusmiehet esittelivät kalustoa.

Ennen juhlaa tapasivat Mannerheim-ristin ritari Tuomas Gerdt ja Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja Juhani Saari.

Juhlavieraina lotta Virva Lumme ja Päivi Lumme Kiikoisista.

Pääjuhlan vieraita Espoossa.

Tallinnassa vietettiin myös veteraanipäivää

Suomen Viron suurlähettiläs **Alexi Härkönen** puolisonsa kanssa isännöivät tavanomaisesta poikkeavaa vastaanottoa Suomen Tallinnan suurlähetystössä kansallisena veteraanipäivänä. Isäntäparin lisäksi edustustosta osallistuivat tilaisuuteen puolustusasiamies **Pekka Sviili** ja avustajansa **Ari Harjula**. Heidän lisäksi veteraanipäivää viettämään oli kutsuttu pieni joukko kutsuvieraita. Huomaavaisuuden osoituksena korkeaan ikään ehtineille Suo-

men-pojille heitä ei ollut kutsuttu seisomaan tavanomaiselle cocktail-vastaanotolle, vaan lounaalle.

Tilaisuus alkoi suurlähettiläs Härkösen tervehdyssanoilla ja juhlapäivän kunniaksi kohotetulla maljalla. Kadettikuo-rostosta oli Tallinnaan saapunut kahdeksan laulajaa, jotka kadetti **Jalmari Paakkalan** johdolla esittivät tilaisuuteen sopivia laulunumeroita.

Puolustusvoimien tervehdyksen esitti everstiluutnantti Pekka Sviili ja allekirjoittaneel-

la oli kunnia välittää sekä kenraali Jaakko Valtasen tervehdys veteraaniveljille että kamari-neuvos Liisa Löyttyniemen tervehdys tarttolaisille.

Lounaan, laulun ja iloisen puheensorinan säestyksellä oli aika päättää tilaisuus loppulauluun ”Teid me tervitame kodumaa metsad...”

Soovin tervist ja röömust suvemeelt Soomepoistele! – Toivotan terveyttä ja iloista kesämieltä Suomen-pojille!

Nyyrikki Kurkivuori

www.tstopehkonen.fi

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-OSA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

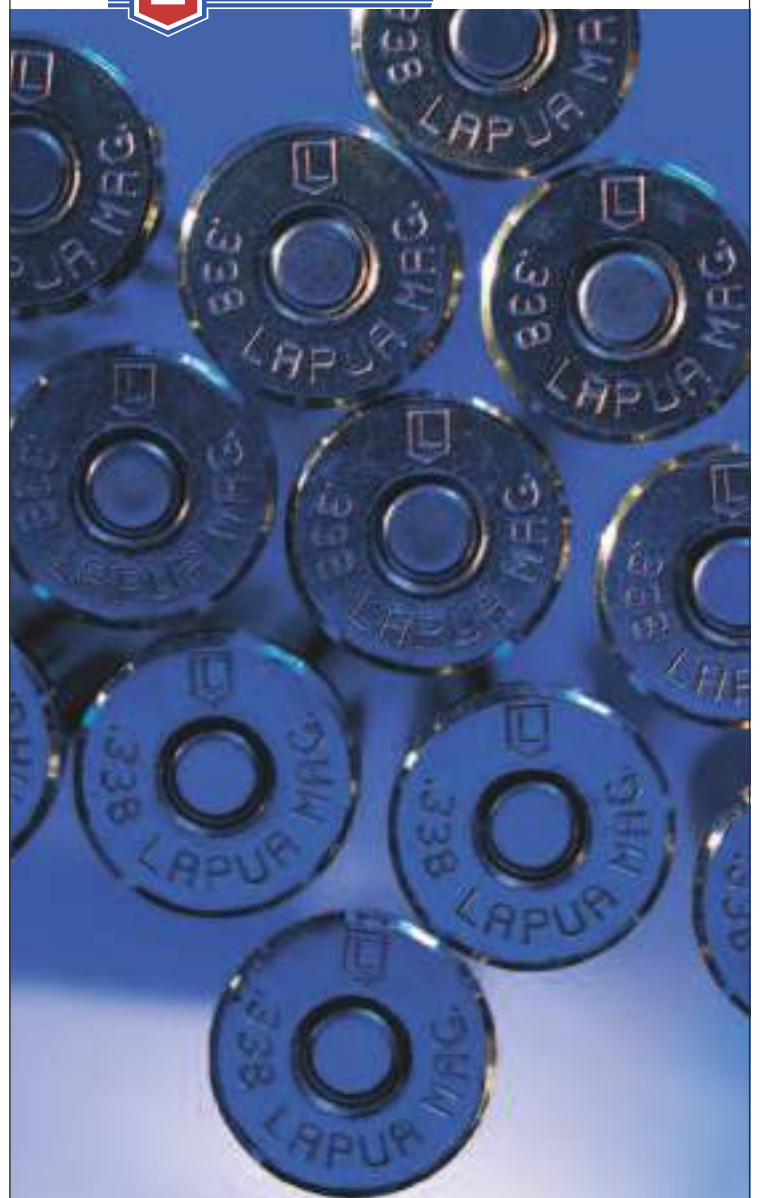

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

Puustelli
PARAS OSA KOTIA

Maanpuolustuksessa mukana

Nammo Lapua Oy
PL 5, 62101 LAPUA
Puh 010 523 3800
Fax 06 431 0244
www.lapua.com

Sotaveteraanin vierellä

Kesällä vietetään usein aikaa yhdessä läheisten ja omaisten kanssa. Seuraavaan artikkeliin on koottu niitä veteraaneja koskevia asioita, joita usein kysytään juuri omaisten taholta. Eikä asioiden kertaaminen liene pahaksi yleisestikään.

Kaikissa veteraania, hänen puolisoaan ja leskeään koskevissa asioissa saa ”ensiaputietoa” oman alueen sotaveteraaninyhdistyksestä tai sotaveteraanipiirin sosiaalineuvojalta. Yhteystiedot löytyvät internet-sivuiltamme www.sotaveteraaniliitto.fi

Avustuksia ja muuta tukea jäsenjärjestön kautta

Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksiin kuului 31.12.2011 varsinaisia jäseniä 27 415 ja puoliso- ja leskijäseniä 14 780.

Hoito- ja toimeentulovastuuta veteraanijärjestöllä ei ole mahdollisuutta jäsenistään ottaa, eikä se tietysti voi olla järjestön tehtäväkään. Järjestön tehtävänä on kuitenkin tarvittaessa tukea niin taloudellisesti kuin henkisesti veteraania, hänen puolisoaan tai leskeään silloin, kun avun tarvetta ilmenee. Äkilliset tai pitkään kestäneet sairastukset ovat tänä päivänä kaikkein suurin avustusten kohde. Yhdistykset tukevat monin eri tavoin jäseniään. Käytössä on usein pal-

veluseteleitä niin siivoukseen kuin jalkahoitoon ja erilaisista päivätoimintaa. Veteraanisukupolvi on tottunut selviämään ja pärjäämään omillaan, joten heidän omat avunpyyntönsä voivat jäädä tulematta. Siksi on hyvä, jos omaiset tai läheiset todetessaan avun ja tuen tarpeen lähtevät sitä myös selvittämään.

Avustusten myöntäminen

Taloudellista tukea myönnetään sotaveteraaninyhdistykseen kuuluvalla veteraanilla, hänen puolisolleen tai leskelle.

Tuloraja on 1 050 euroa kuukaudessa brutto. Poikkeuksia tehdään niissä tapauksissa, joissa on kysymys esim. joistakin pitkäaikaissairauksista, jolloin lääke- ja hoitokustannukset ovat jatkuvasti isot.

Hakemuslomakkeita saa omasta jäsenyhdistyksestä sekä internet-osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/aineistopankki

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisen rintamalisän saannista sekä kuitit tai niiden kopiot aiheutuneista kustannuksista.

Henkilökohtaisen avustuksen suuruus vaihtelee 200 – 700 euroon riippuen aiheutuneista kustannuksista.

Avustus on kertaluontoinen, eikä maksusitoumuksia myönnetä.

Avustukset ovat mahdollisia

eri säätiöiden tuen ja keräysvarojen turvin.

Sotainvalideille, joiden sotainvalideetti on 10 % tai yli, ei avustusta myönnetä järjestömme kautta.

Kotona asumista helpottavat kodin muutostyöt

Vanhustyön Keskusliiton alueelliset korjausneuvot ovat käytettävissä kaikissa asunnon muutos- ja korjaustöitä koskevissa asioissa. He auttavat tarvittaessa muutostöiden kar-toittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Heidän palvelunsa ovat maksuttomia. Usein tarpeellisia muutostöitä ovat mm. pesutilojen muuttaminen käytökel-poisiksi ja portaiden tai turvakaiteiden uusimiset. Yhteystiedot: www.vanhustyon-keskusliitto.fi tai korjausneuvonnan päällikkö Jukka Laakso, (09) 3508 6036.

Kotipalvelut

Kotipalvelujen kysyntä kasvaa koko ajan, varsinkin siivous-, ateria- ja asiointiapua tarvitaan. On kuntia, joissa kotipalvelut on hyvin järjestetty. Monet sotaveteraaninyhdistykset ovat mukana erilaisissa hankkeissa, joiden kautta kotipalveluja on mahdollisuus saada. Peruspalveluita ja niiden saatavuutta kannattaa aina ensimmäisenä tiedustella omasta kunnasta. Yksityisten palveluntuottajien tarjoamia palveluja on saatavilla, mutta kannattaa varmistaa, että palvelujen tuottajat kuuluvat ennakkoperintärekisteriin. Kotitalousvähennyksestä saa mm. kotitalous- ja remonttitöistä, jotka tehdään omassa kodissa tai vanhempien tai isovanhempien kotona tai vapaa-ajan-asunnolla. Muista, että puolisoista täyden vähennyksen voi saada kumpikin erikseen. Myös omaiset voivat käyttää omaa kotitalousvähennystään ikääntyvien omaistensa kotitaloustyöhön. Henkilön on kuitenkin maksettava itse kustannukset, jos hän haluaa vähennyksen omaan verotukseensa.

Kun kotona selviytyminen on vaikeutunut

Sotaveteraaneille ei ole lakisääteistä erityisasetusta palvelu- ja hoivatalojen asumis- ja hoitokustannuksissa.

Kotona selviytymisen vaikeuduttua on otettava yhtey-

tä hoitavaan lääkäriin ja oman asuinkunnan kotihoidon työntekijöihin. Kunnat, yksityiset palveluntuottajat, säätiöt ja yhdistykset tarjoavat laitoshoidoa joko lyhytaikaisena tai pitkäaikaishoitona vanhain- ja hoitokodeissa. Lyhytaikaishoito voi kestää esimerkiksi muutamman viikon. Sen tarkoituksena on kuntouttaa ja tukea kotona asumista. Pitkäaikaishoidon kesto on yli kolme kuukautta. Pitkäaikaishoito on tarkoitettu iäkkäille ja sairaille vanhuk-sille, jotka tarvitsevat jatkuvaa hoitoa ja hoivaa eivätkä pärjää kotona.

Mitä hoito maksaa?

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta peritään maksukyvyyn mukaan kuukausimaksu. Se perustuu asiakasmaksulakiin. Kuukausimaksu on maksukyvyyn mukainen ja määräytyy nettotulojen perusteella. Nettotulot muodostuvat eläkkeistä ja muista jatkuvista henkilökohtaisista tuloista vähennettyinä veroilla. Tuloiksi ei lasketa esimerkiksi rintamalisää. Pitkäaikaishoidon maksu on 85 % nettotuloista. Omaan käyttöön pitää jäädä vähintään 97 euroa kuukaudessa ja mahdollinen rintamalisä. Jos pitkäaikais-hoidossa on suurempituloinen puoliso, jonka puoliso ei ole laitoshoidossa, lasketaan molempien puolisoitten nettotulot yhteen ja pitkäaikaishoidon maksu on 42,5 prosenttia yhteenlasketuista tuloista. Lyhytaikainen laitoshoido voi maksaa enintään 32,50 euroa hoitopäivältä. Maksukatto on käytössä lyhytaikaisessa laitoshoidossa. Maksukaton ylittymisen jälkeen lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään enintään 15 euroa hoitopäivältä. Maksukatto ei koske pitkäaikaista laitoshoidoa.

Yksityisissä hoiva- ja hoitokodeissa maksujärjestelmä toimii kuten palveluasumisessa. Asiakasmaksulaki ei siis koske yksityisiä palvelu- ja hoivataloja, vaan niissä asukkaat maksavat itse vuokran ja palvelut. Yksityisissä hoivakodeissa maksujärjestelmä toimii usein niin, että maksuluokkia on useampia hoidon ja avun tarpeen mukaan. Yksityisessä vanhainkodissa asuminen on melko kallista. Joissakin tilanteissa kotikunta saattaa tulla vastaan hoitokustannuksissa. Kelalta voi hakea asumis- ja hoitotukea.

Kuinka haetaan kuntoutukseen

Kuntoutukseen haetaan oman kunnan terveysaseman kautta. Kuntoutus on tunnuksen omaavalle veteraanille maksuton. Veteraanin aviopuolisolla ei ole subjektiivista kuntoutusoikeutta, mutta hän voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa laituskuntoutukseen. Yhteisen kuntoutusjakson tulee olla veteraanin kuntoutuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen. Nykyisin käytössä olevat kuntoutusmuodot ovat laituskuntoutus, päiväkuntoutus, avokuntoutus ja kotikuntoutus. Kuntoutushakemuksen tekee rintamaveteraani tai hänen valtuuttamansa henkilö, esim. omainen. Veteraanin leskellä ei ole lakisääteistä kuntoutusoikeutta. Kuntoutuksen matkakulut maksetaan Kelan kautta.

Hammashoidon kustannukset

Kela korvaa hammashuollon kustannuksia rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilas-tunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus tai veteraanitunnus. Korvausta saavat myös miinanraivaajat, joilla on Sota-arkiston myöntämä todistus.

Korvausta ei makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman taksan mukaisen määrän. Tästä syystä omavastuu kannattaa selvittää etukäteen etenkin ennen suuria toimenpiteitä. Näin vältetään joskus yllättävänkin suurilta omavastuuosuuksilta.

Korvausta on haettava Kelalta kuuden kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Korvausta ei saa implanttien laittamisesta.

Lääkealennus

Tunnuksen omaava veteraani saa kaikissa apteekeissa 10 %:n alennuksen lääkkeiden hinnoista. Ei kuitenkaan lääkkeitä, jotka ovat sairausvakuutuslain mukaan erityiskorvattavat, kalliista peruskorvattavista lääkkeistä sekä sairausvakuutuslaissa tarkoitettujen vuotuisen omavastuun ylittävältä osalta.

Lääkealennus on henkilökohtainen eikä sitä saa esimerkiksi puolison tai muiden perheenjäsenten lääkkeitä.

Terveystieteiden muut korvaukset

Veteraanilla ei ole lakisääteisiä etuuksia sairaala- tai muihin hoitomaksuihin.

Korjausneuvoja Voitto Niska arvioi pesutilojen kunnostustarpeen ja apua asiaan löytyi.

Useimmissa kunnissa terveyskeskusmaksut on poistettu veteraaneilta ja sairaanhoitopiirit ovat poistaneet poliklinikkamaksut tunnuksen omaavilta sotaveteraaneilta.

Sosiaalihuoltolaki, palvelutarpeen arviointi

Omaisiet voivat turvautua myös sosiaalihuoltolakiin, jos on epätietoisuutta vanhempien selviytymisestä arkipäivässä. 75 vuotta täyttäneillä on subjektiivinen oikeus (SHL 40 a§) palvelutarpeen arviointiin.

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 75 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen lailinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomais on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Käytännössä otetaan yhteyttä oman kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon henkilökuntaan, (ei edellytä tunnuksen olemassaoloa). Kiireellisissä tilanteissa kaikkien palvelujen tarve on iästä riippumatta arvioitava viipymättä.

Palvelutarpeen arviointi on maksuton.

Tarkista

Täysi takuueläke on 713,73 e/kk. Sen voi saada vain silloin, kun ei ole lainkaan muita eläkekeitä. Jos eläke on takuueläketä pienempi, tarkista asia ottamalla yhteyttä Kelaan. Takuueläkettä voi hakea myös ilman hakemuslomaketta soittamalla Kelan eläkeasioiden palvelunumeroon **020 692 202** maanantaista perjantaihin klo 8–18.

Veteraanilisä

Veteraanilisä kuuluu niille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää sekä korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea.

Hakemuksia ei tarvita, koska lisän maksamisen edellytykset ovat Kelan tiedossa. Lisä perustuu vammaisetuksista annettuun lakiin, ja se maksetaan osana eläkettä saavan hoitotukea.

Veteraanilisän määrä on **52,09 euroa kuukaudessa**. Se on verotonta. Se ei pienennä eläkkeensaajan asumistukea.

Lisä maksetaan myös laitoshoidossa olevalle veteraanille, mutta se otetaan huomioon pitkäaikaishoidon maksussa, jonka laitos tai kunta perii veteraanilta.

Tarkista, onko veteraanilla oikeus Kelan hoitotukiin.

Kuoleman kohdatessa

Jos veteraani on kuulunut evankelis-luterilaiseen seurakuntaan, kotiseurakunta myöntää maksuttoman hautapaikan. Jos veteraani on halunnut tulla siunatuksi muualle, esim. synnyinseutunsa kirkkomaahan, seurakunta perii yleensä silloin normaalit hautamaksut.

Mistä voi tarkistaa, onko tunnus?

Tarkistakaa ensin, löytyykö sotilaspassi ja sieltä leima tunnuksen myöntämisestä tai naisilta todistus myönnetystä rintamapalvelustunnuksesta.

Jos henkilöllä on kuvallinen Kela-kortti ja sen kääntöpuolelle on merkitty iso R-kirjain, on se merkinä tunnuksen olemassaolosta. Jos näitä asiapereite ei ole, rintamasotilas-tunnuksen olemassaolon voi varmistaa Puolustusvoimien aluetoimistoista, rintamapalvelustunnuksen puolustusministeriöstä ja rintamatunnuksen sekä ulkomaalaisen rintamasotilas-tunnuksen Kansallisarkiston Sörnäisen toimipisteestä.

Saako veteraani hautausavustusta?

Hautausavustusta veteraanille, hänen puolisolleen tai leskelleen ei ole. Jos leski jää taloudellisiin vaikeuksiin veteraanin

kuoltua esim. hänen sairaala- ja hoitomaksujensa takia, voi hän anoa niihin taloudellista tukea sen veteraaniyhdistyksen kautta, jossa edesmennyt puoliso oli jäsenenä (katso avustukset). Perikunnalle avustusta ei myönnetä.

Muistaako oma veteraaniyhdistys muistotilaisuudessa?

Omaisten toivomuksesta useimmat sotaveteraaniyhdistykset kunnioittavat veteraaniveljen tai -sisaren muistoa laskemalla havuseppeleen vainajan siunaustilaisuudessa. Omaisten toivotaan olevan tässä tapauksessa yhteydessä yhdistykseen.

Mihin kunniamerkit?

Olisi toivottavaa, että vanhempien kunniamerkit kulkisivat suvussa perintönä ja muistona heidän tekemästään arvokkaasta työstä. Jos tähän ei ole mahdollisuutta ja ne halutaan luovuttaa muualle säilytettäväksi, voi asiaa tiedustella sotaveteraaniyhdistyksestä. Useat kotiseutumuseot ja erilaiset perinneyhteisöt ottavat vastaan kunniamerkkikokoelmia.

Suomen Tykistömuseo ottaa vastaan sotiemme veteraanien kunniamerkkejä. Museo sijoittaa ne Pro Patria - Kunnia Isän-

maa -salin vitriineihin. Museo toivoo, että omaisilta saataisiin lisäksi kunniamerkkien luovutusasiakirjat, sotilaspassi sekä valokuva veteraanista.

Museon yhteystiedot ovat: toimisto@tykistomuseo.fi, postiosoite: Suomen Tykistömuseo, Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna.

Missään tapauksessa kirputori tai kaatopaikka ei ole kunniamerkkien paikka.

Mistä saa hautakivimerkin?

Hautakivimerkin voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta, sotaveteraanipiireistä tai -yhdistyksistä.

Merkin kiinnittämisestä huolehtii hautakiven tekijä tai sen voi kiinnittää kiveen myös itse tai kysyä neuvoja yhdistyksestä.

Mikä merkki kuolinilmoitukseen?

Omaisten halutessa tai veteraanin oman toivomuksen mukaan kuolinilmoituksessa voidaan käyttää sen järjestön tunnusta, johon veteraani on kuulunut tai sitten tammenlehvätunnusta, johon on oikeus kaikilla tunnuksen omaavilla veteraaneilla.

Anni Grundström

Aviopuolison kuntoutus puhuttaa

Rintamaveteraanin puolisoilla ei ole subjektiivista oikeutta päästä kuntoutukseen puolisonsa kanssa, vaan yhteisen kuntoutusjakson tulee olla kuntoutuksen kannalta tarkoituksenmukainen. Yleensä nämä tilanteet ovat niitä, jossa yhdessä yrittään selviytyä arkipäivässä toi-

nen toistansa avustaen. Näin yhteisellä kuntoutuksella tuetaan myös puolison jaksamista ja toimintakykyisyyttä.

Aviopuolisoiden kuntoutukseen ei ole erillistä määrärahaa, vaan puolison kuntoutuskustannukset maksetaan veteraanikuntoutuksen määrärahasta. Valitettavaa on, että

määrärahat eivät riitä edes veteraanien kuntoutuksen vuositaiseen toteutumiseen. Näin kunnissa ollaan vaikeassa tilanteessa päätöksiä tehdessä. Jos ja kun jonossa on kuntoutusta tarvitsevia veteraaneja, puolison kuntoutukseen osallistuminen vie tietysti silloin paikan kuntoutukseen jonotavalta veteraanilta.

Nyt useassa kunnassa on rajoitettu puolisojen kuntoutukseen osallistumista ja tämä koskee yleensä toimintakykyluokkaan III kuuluvien veteraanien ja puolisojen yhteistä laitospäättämistä. Onko tämä oikein vai väärin, sitä voitaneen kysyä kuntoutusmäärärahoista päättäviltä tahoilta.

Kuntien kuntoutukselta vastaavia ei kuitenkaan asiasta pidä syyllistää. He yrittävät tehdä kuntoutuspäätöksiä oikeudenmukaisella tavalla ja katsoa yhteisiä kuntoutusjaksoja veteraanin ja hänen puolisonsa toimintakykyisyyden kannalta.

Aviopuolisolla ei ole oikeutta avo- tai päivä kuntoutukseen. Aviopuolison osallistumien ei lyhennä rintamaveteraanin laitospäättämistä, kun yhteisen kuntoutuspäätös on tehty.

Lappeenranta-laiset Lauri ja Martta Husu saivat yhteisen kuntoutusjakson Haminaan Kymen Hoito- ja Kuntoutuskeskukseen. Lauri hoitaa Marttaa kokopäiväisesti. Saatuaan tiedon kuntoutusjaksostaan Lauri oli sitä perumassa, koska hän ajatteli, että vieraassa paikassa vaimon hoitaminen on vaikeampaa. Kaupungin kuntoutuksesta vastaavat ohjaajat kuitenkin kertoivat, että Martta pääsee hoivaosastolle ja Lauri kuntoutusosastolle, joten yhteinen 10 vuorokauden kuntoutusjakso on mahdollinen samassa laitoksessa samaan aikaan. Yhteinen kuntoutusjakso ei heidän tapauksessaan varmasti perusteluja kaipaa!

Anni Grundström

Sosiaalineuvoja vaihtuu Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirissä

Sosiaalineuvoja Irja Rätty jää viettämään ansaittuja eläkepäiviä toimittuaan vuodesta 2004 tässä tehtävässä.

Risto Alanko jatkaa tätä pitkä perinnettä ottaessaan vastaan vapaaehtoisen sosiaalineuvojan tehtävät. Häneen voivat olla yhteydessä veteraanit, puoliset ja lesket samoin myös omaiset voivat kääntyä hänen puoleensa tarvitessaan neuvoja ja ohjausta käytännön asioissa. Riston yhteystiedot ovat

Risto Pekka Alanko
Kelotie 60
83900 JUUKA
045 847 9333
alanko.risto@gmail.com

Emme julkaise yleensä nimimerkillä kirjoitettuja artikkeleita, mutta ”Vain omainen” on poikkeus. Kirjoittaja on rintamapalvelustunnuksen omaavan veteraanin tytär. Äiti on toiminut lääkintälottana sodan aikana.

Tytär ei halua nimiä mainittavan, koska tämä saattaisi aiheuttaa vain äidille lisää huolta. Liitossa tiedämme, että tämä tilanne on varmasti mo-

nelle omaiselle tuttu ja vaikea.

Yhdessä he toivoisivat yhteiskunnan panostavan nyt ikääntyvien sotiemme veteraanien tukemiseen siten, että kotona asuminen ja eläminen olisi turvattu peruspalvelujen osalta. Sotaveteraaniyhdistykseltä he toivovat oma-aloitteista yhteydenpitoa. Pyytäminen ei kuulu veteraanisukupolven tapoihin ja kylään kutsuminenkin tässä

mielessä saattaa tuntua vieraalle. Yksinäisen päivä saattaa olla joskus hyvinkin pitkä!

Tunnuksen omaavalla veteraanilla ei valitettavasti ole laakisääteisiä etuuksia terveydenhuollon palveluissa. Samoin ei myöskään ole erityisiä hoiva- eikä palvelutaloja, kuin muutamissa suuremmissa kaupungeissa siten, että sinne paikkaa voivat hakea ensisijaisesti tun-

nuksen omaavat veteraanit. Kunnallisten kotipalveluiden saatavuus on riittämätöntä. Veteraanijärjestöt eivät kuitenkaan voi ottaa hoitovastuuta veteraaneista, vaikka sitäkin joskus meiltä edellytetään. Ymmärrämme omaisten hädän ja huolen, mutta kunnallisten palveluiden riittävä järjestäminen sotiemme veteraaneille on yhteiskunnan tehtävä. Vete-

raanijärjestöt voivat antaa vain henkistä ja taloudellista tukea omien resurssiensa puitteissa. Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojen yhteystiedot löytyvät internet-sivuiltamme. Heihin voi olla yhteydessä, jos omaiset kaipaavat tukea selvitellessään omaistensa selviytymiseen liittyviä asioita.

Anni Grundström

Vain omainen

Äiti ja hiljainen ystävä.

Minulla ei ole muuta statusta kuin iäkkään äidin ainoa tytär.

Olen itse perheellinen ja välimatkaa äitini luokse on vajaat 300 kilometriä.

Aamulla ensimmäisenä aamuna, miten äitini yö on mennyt ja illalla viimeisenä ajatuksena se, että onko kaikki siellä hyvin.

Isäni kuoleman jälkeen äitini ”vanheni”. Hän menetti ikään kuin otteensa elämästä. Häneltä katosi oma-aloitteisuus ja ruokahalu. Hän uppoutui vanhoihin muistoihinsa. Minun roolini kasvoi, tai ainakin tunsin niin. Meillä on aina ollut läheiset välit, mutta nyt koen että äitini alkoi edellyttää minulta jatkuvaa läsnäoloa. Olin kiukunpurkausten kohde, yksinäisyyden poistaja ja oljenkorssi, mihin takertua kun ahdistus

iski. Kyllä minä olen myös kiitoksen ja rakkauden kohde, hyvinä hetkinä. Hän pelkää joutuvansa kotoa pois, hän halusi selvittää mutta ajoittain se alkaa olla mahdotonta.

Minä en tiennyt, miten ja mistä alkaisin apua etsiä. Soitin sinne ja tänne, tuntui että joka paikassa sanottiin, että ei nyt eikä ole...Lopulta järjestyi kotipalvelua niin, että äitini sai kolme kertaa viikossa ateriat kotiin. Minä jo melkein huokasin helpotuksesta, kunnes totesin, että usein ne ateriat olivat jääneet lähes koskemattomiksi. Mielestäni kukaan ei seurannut hänen ruokailuaan. Kotiapua lisättiin siten, että aamuisin kävi kotisairaanhoidon katsomassa että yön jälkeen kaikki olisi kunnossa ja äitini otti lääkkeensä. Kunnasta ilmoitettiin, että äitini kunnan huomioon ottaen hän ei tarvit-

se lisäpalveluja ja hän on niin hyvässä kunnossa, että hoitopaikkaa ei ainakaan vielä tarvita. Kunnan resurssit tarvitaan huonompi kuntoisten auttamiseksi, ymmärrättehän! Minä yritän ymmärtää vaikka se tiukkaa joskus tekeekin. Äitini esittää ”reipasta” hoitajille ja joskus suutahdan, valita heille, äläkä minulle. ”Siten vievät minut johonkin” oli äitini vastaus.

Puhelin on alkanut soida yhä useammin, miksi et tule käymään, en saa puhtaita vaatteita, minulla ei ole sitä, minulla ei tätä, kukaan ei välitä, joutaisin kuolla pois. Joskus yöllä kun äitini ei saa unta, hän saattaa soittaa monta kertaa, joskus vain kysyäkseen mitä kello on. Omatuntoni soimaa, jos laitan puhelimeni äänettömälle, entä jos jotakin sattuu... Joskus kun itse soitan ja hän ei vastaa, pelko kuristaa kurkussani, mitä on tapahtunut, missä hän on. Lopulta kun hän vastaa puheluni, hän kertoo vain nukahaneensa tai kieltäytyneen vastaamasta vain näyttääkseen, ettei ole aina tavattavissa. Sanani kimmahdelevat joskus tulenkenkatkuisesti ja puhelu katkeaa jommastakummasta päästä!

Kahden tulen välissä

Nykyisin käyn hänen luonaan kolmena viikonloppuna kuu-kaudessa, yhden viikonloppun rauhoitan itselleni ja perheel- leni. Joskus olen koko viikonloppun, joskus sen yhden päivän. Taiteilen kahden kodin ja työn välissä. Ajaessani itken ja välillä nauran. Siivoan, suihkutan, pesen pyykkiä ja mietin omia tekemättömiä töitani.

Tiedän, että olemme tulos- sa siihen vaiheeseen, että joku muutos on edessä. Me emme kumpikaan jaksaa, ei äitini enkä minä. Minulla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia siirtyä äitini omaishoitajaksi, eikä perheelläni ole mahdollisuutta siihen, että äitini muuttaisi

meille. Pelkään myös itse sitä, että joudun tekemään päätöksiä äitini puolesta. Puhutaan hyvin paljon kotona selviytymisestä ja kotiin annettavista palveluista. Koti on vanhuk- selle paras paikka, mutta millä edellytyksin? Tähän kokonaisuuteen tarvitaan lisää varoja ja henkilökuntaa, pelkät sanat ja tavoitteet eivät riitä, jos ei ole keinoja millä tämä tavoite saavutetaan.

Uskoisin, että meitä on tuhansia samassa tilanteessa olevia tyttäriä ja poikia, jotka eivät ole hylänneet vanhempiansa, vaan haluavat olla mukana omien voimavarojensa mukana vanhempiensa vanhuuden turvana.

Joskus minusta tuntuu, että taiteilen myös asenteiden välissä. Jos avaan suuni ja sanon, että en jaksa, minut syyllistetään. Minä olen se vaikea omainen, joka kritisoi ja ottaa kantaa kaikkiin asioihin. Ja joskus olen kuulevinani viileyden kysyessäni kodinhoitovastaavalta äitini arkiseen elämiseen liittyviä kysymyksiä. Vaikka ymmärrän myös sen, että hoitajat ovat myös voimiansa äärrajoilla, olisi tahtoa tehdä mutta työaika ei yksinkertaisesti riitä. Hekin kamppailevat hoidettaviensa ja omien perheidensä välissä!

Mitä me haluaisimme

Äitini tarvitsee hoitoa ja tukea kotiin. Kulutaakin kalliimpi olisi oma hoitaja, joka kävisi päivittäin aamuin ja illoin. Joka oppisi tuntemaan arkisen tilanteen ja jonka kanssa voisimme jakaa tuntojamme avoimesti ja seurata äitini kotona selviytymistä. Haluan toki jatkaa omaisena, mutta hoitajaksi minusta ei vain nyt ole, ei edes kokopäiväiseksi omaishoitajaksi. Yhteiskunnan palvelujärjestelmä ei tunnista meitä millään nimikkeellä vaikka katsonkin, että me omaiset kannamme

kortemme kekoon omien vanhustemme parhaaksi.

Lasteni ollessa pieniä, voin jäädä hoitamaan heitä kolmeksi päiväksi heidän sairastuttuaan. Voisiko tulevaisuudessa olla se mahdollisuus, että omainen saisi olla kolme päivää hoitamassa iäkkään isän tai äidin asioita? Käytäntö on se, että mikään virasto eikä kuntapalveluntuottajat ole palvelupisteineen auki viikonloppuisin. Meillä työssä käyvinä omaisina viikonloppu on usein ainoa mahdollisuus hoitaa käytännön asioita.

Äitini luona ei käy hoitajat lauantaina eikä sunnuntaina, eikä hän saa silloin myöskään ateriapalvelua. Asia on varmasti päätetty siten, että hän on viikonloppuisin omatoiminen, tyttärensä kanssa laatuaikaa viettävä vanha rouva!

Hän on minulle äiti. Haluaisin, että me voisimme jatkaa turvallisista mielin eteenpäin. Mutta en voi sille mitään, että myös minua on alkanut huolestaa yhä enemmän, miten me selviämme? Onko koti lopulta paras paikka äidilleni ja mikä on seuraava siirto? Tähän keskusteluun minä haluaisin asiantuntijaa avukseni ja ainakin sen oman, äitini ja minut tuntevan hoitajan.

Lääkintälöten tytär

Vanhusten asemaa ei paranneta pelkillä suosituksilla

Eduskunnassa käynnistyy syksyllä vilkas keskustelu vanhuspalvelulaista. Vanhustenhuollon heikko tila on maassamme ollut tiedossa jo kauan. Eduskunnan välikysymyskeskustelussa vuonna 2009 annetussa Sosiaali- ja terveysministeriön vastauksessa todettiin seuraavaa: ”Vanhuspalvelujen laadukas toteuttaminen ei onnistu pelkillä laatusuosituksilla, vaan tarvitaan laki vanhuspalveluista.” Vanhuspalvelulaista laadittiin esitys jo edellisen hallituksen aikana, mutta se ei edennyt päätöksentekovaiheeseen. Uusi ministeri käynnisti uuden lain valmistelun ja hän myös esitti näkemyksensä siitä, että lakiin on kirjattava säädökset myös henkilöstömitoituksista. Sitovat säädökset palveluja tuottavien työntekijöiden määristä on lakiin saatava, mikäli halutaan parantaa palveluja tarvitsevien iäkkäiden ihmisten ja näitä palveluja tuottavien työntekijöiden asemaa.

Suosituksia ei noudateta Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut ikäihmisten palveluja turvaavan laatusuosituksen, jossa on yksityiskohtaisia suosituksia siitä, kuinka paljon henkilöstöä suhteessa hoidettavien asiakkaiden määrään tulisi olla eri toimintayksiköissä. Suositukset ovat kyllä hyviä, mutta ongelmana on se, että näitä suosituksia noudatetaan hyvin vaihtelevasti. Maassamme on paikkakuntia ja toimijoita, joissa vanhusten palvelut toteutetaan hyvin ja laaduk-

kaasti, mutta aivan liian paljon on myös esimerkkejä siitä, että vanhusten ja muiden palveluja tarvitsevien ihmisten palvelutarpeet eivät täyty. Räikeimmissä tapauksissa voidaan puhua jo vanhusten jättämisestä heitteille. Näistä tapauksista saamme lukea iltapäivälehdistä ja niistä raportoidaan myös valvontaviranomaisille sekä työntekijöiden ja ikäihmisten etujärjestöille jatkuvasti. Suositukset eivät riitä, koska niitä ei ole pakko noudattaa. Vanhuspalvelulakia valmistellut asiantuntijatyöryhmä toteaa raportissaan myös itse, että nykyiset säännöt ja suositukset eivät riitä. Työryhmä esittää ratkaisuksi parempia suunnitelmia ja nykyistä laadukkaampaa johtamista. Nämä ovat hyviä ja tavoittelemisen arvoisia asioita, mutta eivät ne palveluja tarvitsevaa asiakasta välttämättä auta. Hyvät suunnitelmat ja uudet toimintatavat auttavat vain silloin, mikäli niitä myös noudatetaan. Uusi kaavailtu laki ei luo mitään todel-

isia pakotteita niitä toimijoita vastaan, jotka eivät nykyistä laatusuosituksistakaan välitä. Lain ja asetusten määräyksiä eivät tarvitse ne, jotka jo nyt huolehtivat laadukkaista palveluista ja riittävästä henkilöstömitoituksista. Suosituksia nyt kiertävät toimijat eivät tule toimintatapojaan jatkossakaan muuttamaan, mikäli uusi laki tulee jäämään vain suunnitelmien ja toimintamallien kehittelyn asteelle.

Arvot puntarissa Uuden lain suurin heikkous on se, että siinä henkilöstömitoukset jätetään auki. Kukin toimija voi itse määritellä sen, mikä on riittävä henkilöstömäärä. Uudessa laissa on kyse oikeastaan arvojen punnitsemisesta. Toiseen vaakakuppiin laitetaan kuntien kustannukset ja yrittäjien haluama voitto ja toiseen vaakakuppiin laitetaan sitten vanhusten laadukkaat palvelut sekä henkilöstömäärä. Punninnan lopputuloksen jokainen arkielämää seuraava

tarkkailija voi nähdä jo nyt. Toinen suuri heikkous on se, että valvonta jää pääasias- sa kuntien johtaville viranhaltijoille sekä poliitikoille, jotka palveluista kunnissaan päättävät. Mieleen nousee väkisinkin kuva pukista kaalimaan vartijana. Kun laissa ei sitten esitetä myöskään mitään rangaistuksia lain rikkojille, niin kyseisen valvonta taitaa olla yhtä tehokas kuin polkupyöräilijöiden kypäräpakko. Lain mukaan kypärää on käytettävä, mutta mitään sanktioita ei seuraa määräystä rikkoville. Nyt on kyse arvoista ja veteraanien ja muiden ikäihmisten laadukkaan elämän turvaamisesta. He ansaitsevat nykyistä paremmat palvelut ja ihmisarvoisen elämän myös elämänsä loppumetreillä.

Jussi Salo
Johtaja
Kehittämisyksikkö
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Kilsa Tools Oy Akaa, Toijala	Saparola Oy Kylmäkoski	Hanskitrans Oy Alavus
Kone-Vahto Oy Kalkkinen, Asikkala	Ossi Masalin Oy Askola	Söderlångvik Gård Dragsfjärd
K&K Mustoset Ay Enonkoski	Schiedel Savuhormistot Oy Espoo	Sun Chemical Oy Espoo
Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 101 	Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo	Finflo Oy Espoo
Steripolar Oy Espoo	AutoDent Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo
Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 112 	Esse Elektro Kraft Ab Esse	Hämeen Kuivaustekniikka Oy Forssa
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	HK-Asennus Halikko	Jokiniemen Leipä Oy Hamina
Haminan Autohuolto Oy Hamina	Kuljetus Simo litti Ky Hartola	YK-Asennus Oy Hauho

	Putki-Hare R. Happonen Heinävesi	K-EXTRA HERKKULAUTTA Helsinki, Lauttasaari
Kiviveistämö Levander Oy Helsinki	Modio Oy Helsinki	 Strategisen henkilöstöohjauksen edelläkävijä www.arctechno.com Puh. 09 4242 990
Merkopaino Oy Helsinki	Kuljetusrinki Oy Helsinki	Golder Associates Oy Helsinki, Turku, Tampere www.golder.fi
Oy Konwell Ab Helsinki	Tiori Kuljetus Oy Helsinki	Suomen Cobra Systems Oy Helsinki
Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	Mantilan Kuljetus Oy Helsinki	Cash Back Finland Oy Ab Helsinki
Kiinteistöalan Kustannus Oy REP Ltd Helsinki	Kuljetus Oy Serai Helsinki	TRG-Rakennus Oy Helsinki
Trans-Huolto/Servicom Finland Oy Helsinki	Söderkullan Kaivin Oy Sipoo	Right Flavour Kimmo Sainio T:mi Helsinki
Kiinteistpalvelu Norppa Helsinki khnorppa.fi	Sähköpartio Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki
Bitpress Oy Ab Helsinki	KaNmanco Oy Helsinki	R. J. Kinnunen Oy Helsinki
Trans Ameka Oy Helsinki	Geo-Work Oy Helsinki	Helaform Oy Helsinki
Pertti Heitto Consulting Oy Helsinki	Kiinteistösaneeraus Oy Helsinki	Rollen Tähtihuolto Ky Helsinki
Kevra Oy Helsinki	Peltiveikot Oy Helsinki	Canncolor Oy Hollola
Maanrakennus L&T Oy Hollola	Nastakiekko Oy Hyvinkää	Kytäjä Golf Oy Hyvinkää
H.E.P. Hyvinkään Ennakkohuoltopalvelu Hyvinkää	Eskon Työ -ja Kuljettajapalvelu Hämeenkoski	Kaivinkonetyöt A. Ollikkala Renko, Hämeenlinna
Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna	Koskisen Betoni Oy Lammi	Hämeen Traktorihuolto Oy Hämeenlinna

Salpalinjan Perinneyhdistys 10 vuotta

Suomen Salpa – Salpalinja

Talvisodan päättymisen jälkeen oli selvää, että suomalaisen oli edelleen itse huolehdittava turvallisuudestaan. Apua ei ollut ulkopuolelta odotettavissa. Uudella itärajalla ei ollut minkäänlaisia linnoituslaitteita. Vain viikon kuluttua sodan päättymisestä, sotamarsalkka Mannerheimin johdolla käytyjen neuvottelujen jälkeen päätettiin viipymättä aloittaa linnoittaminen. Suunnittelun jälkeen alkoi itsenäisen Suomen siihen mennessä suurin rakennushanke. Mannerheim määräsi rakennustyön johtajaksi E.F. Hanellin ylentäen hänet samalla kenraaliluutnantiksi. Kesällä 1944 Mannerheim vahvisti puolustusasemalle nimen Suomen Salpa, mutta kansan keskuudessa alettiin puhua Salpalinjasta.

Suunnitelmaan sisältyivät betoniset, kallioon louhitut tai puusta rakennetut tuliasemat ja korsut, luolat sekä taistelu- ja yhdyshaudat, kiviset pansariesteet, piikkilankaesteet ja tulvitukset. Linnoittamisen painopistealue oli Virolahden ja Luumäen Kivijärven välillä. Kivijärveltä pohjoiseen men-

Perinneyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja, eversti Arto Mikkonen: Tässä on yksi imubetonikorsu Salpalinjan vähemmän tunnetulla alueella.

täessä linnoitteet tehtiin vesistökapeikkoihin ja tärkeimpiin tiensuuntiin aina Petsamoon asti, noin 1 200 km.

Vuosina 1940 – 41 ja 1944 rakennustyöhön osallistui noin 35 000 miestä, joista ruotsalaisia noin 900. Lisäksi erilaisissa huoltotehtävissä toimi noin 2 000 lottaa. Ruotsi osallistui myös työn rahoittamiseen. Miesten mukanaan tuomat työkonet jäivät Suomeen heidän palatessaan kotiin. Yhteensä työhön kului noin 70 000 miestyövuotta.

Salpalinjan Perinneyhdistys 10 vuoden ikään

Tämän maailman laajuisesti merkittävän linnoitusketjun säilyttämiseksi muistomerkkinä tuleville sukupolville perustettiin Miehikkälässä 25.7.2002 Salpalinjan Perinneyhdistys ry. Yhdistyksen valtuuskunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin ministeri Jaakko Numminen ja hallituksen puheenjohtajaksi kenraaliluutnantti Heikki Koskelo.

Yhdistys viettää kymmenvuotisjuhlaa 18.8.2012 Luumäellä. Tapahtuma alkaa klo 11.30 Taavetissa kunnantalon aulassa avataan valokuvanäyttely. Näyttely on avoinna kuukauden ajan. Tilaisuudessa on kahvitarjoilu.

Pääjuhla alkaa klo 13.00 Taavetin linnoituksessa. Korkeatasoisen juhlan juhlapuhuja on Janne Gallen-Kallela-Sirén. Tervetuloa juhlaan läheltä ja kaukaa.

Jaakko Valveelle ruotsalainen kunniamerkki

Kuningas Kaarle XVI Kustaa on nimittänyt Jaakko Valveen Pohjantähden ritarikunnan 1. luokan ritariksi. Valve saa kunniamerkin monivuotisesta työstään Ruotsin ja Suomen välisten yhteyksien lujittamiseksi, etenkin vapaaehtoisen maanpuolustustyön saralla.

Valve on toiminut suuren osan työelämästään valtakunnallisten etujärjestöjen johtajana, kuten Suomen Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtajana 1994–2004. Suomen suurimman veteraanijärjestön johtajana Valve oli tärkeä ja arvostettu linkki suomalaisten sotaveteraanijärjestöjen ja Ruotsin Suomen vapaaehtoisten liiton, nykyään Ruotsin Suomen vapaaehtoisten muistoyhdistyksen välillä.

Jaakko Valve (oik.) vastaanotti kunniamerkin suurlähettiläs Örjan Berneriltä Ruotsin Helsingin-suurlähetystössä tiistaina 24. huhtikuuta järjestetyssä tilaisuudessa.

Valve oli myös tukeva voima elokuvien ”Etulinjan edessä” ja ”Tali-Ihantala 1944” toteuttamisessa. Elokuvat, jotka ovat tavoittaneet ennätysuuran, 1,5 miljoonan katsojan yleisön, ovat lisänneet ruotsalaisten mielenkiintoa Suomea kohtaan ja myös ymmärrystä siitä, millaisia uhrauksia Suomi ja sen sotilaat sekä ruotsalaiset vapaaehtoiset joutuivat tekemään puolustaessaan Suomea ja Pohjolan rauhaa.

laisten mielenkiintoa Suomea kohtaan ja myös ymmärrystä siitä, millaisia uhrauksia Suomi ja sen sotilaat sekä ruotsalaiset vapaaehtoiset joutuivat tekemään puolustaessaan Suomea ja Pohjolan rauhaa.

VR mukana kulttuurihankkeessa

VR-yhtymän pääkonttorin aulan 1. kerroksessa paljastettiin 9. toukokuuta uusi Pro Patria taulu. Aikaisempi taulu oli tehty vuonna 1949, mutta siinä oli runsaasti virheitä ja puutteita. Uuteen tauluun on koottu tiedot 640 puolustusvoimissa palvelleesta surmansa saaneesta rautatieläisestä ja 270 henkilöstä toimiessaan erilaisissa Valtionrautateiden tehtävissä.

Sotaveteraani, konduktööri Erkki Kitunen Toijalasta, osoittaa taulusta kaatunutta tuttuaan.

Paljastettujen taulujen lisäksi paljastettiin Marsalkka Mannerheimin muotokuva, hänen 9. päivänä toukokuuta 1940 antamansa päiväkäsky Valtionrautateiden henkilökunnalle, Valtionrautateiden palveluksessa palvelleet Mannerheim-ristin ritarit -taulu ja Sotarautateimuodostelmien risti -taulu.

Paljastustilaisuudessa puhunut toimitusjohtaja Mikael Aro totesi hankkeen olevan osa VR:n 150-vuotisjuhlavuoden tapahtumasarjaa.

Ensimmäisessä taulussa virheitä

Maaliskuun 12. päivänä 1949 paljastettiin nykyisen VR-yhtymän pääkonttorin ala-aulassa sodissamme kaatuneiden ja surmansa saaneiden rautatieläisten graniittiset taulut. Niissä oli 358 henkilön nimet. Pian tauluissa huomattiin suuria puutteita. Rautatiehallituksen sotilastoimiston mukaan tauluista puuttui 327 henkilön tiedot. Myöhemmin vain yksi nimi lisättiin.

Tauluasiasia on silloin tällöin noussut esille. mm. VR:n reservinupseerien keskuudessa. Taulut siirrettiin VR:n 130-vuotisjuhliin liittyvien kunnostustöiden johdosta 3. kerrokseen.

Toimikunta töihin

Hanke käynnistyi elokuussa 2009. Toimikunnan jäseniksi nimettiin; **Matti Taina** (pu-

Neljä Valtionrautateiden palveluksessa ollutta on nimetty Mannerheim-ristin ritariksi.

heenjohtaja), **Juhani Poutanen, Matti Bergström, Jarmo Suominen ja Seppo Kosonen**, joka valittiin hankkeen tutkijaksi.

Toimikunta huomasi heti työnsä alussa, että jostain syystä tauluissa ei ollut yhdenkään VR:n konepajoilla työskennelleen henkilön nimeä. Tauluista puuttui myös Mannerheim-ristin ritari Viljo Suokkaan nimi. Vanhojen taulujen nimissä ja tiedoissa oli 112 eroavaisuutta.

Toimikunta löysi tutkimustyönsä aikana yhteensä 909 henkilöä, jotka asetettujen kriteerien perusteella ovat kuollessaan olleet selvästi rautatieläisiä ja saaneet surmansa sodan johdosta joko suorittaessaan VR:n palvelusta tai siirryttyään VR:n palveluksesta puolustusvoimien palvelukseen.

Jenni Haukio avasi näyttelyn

Lotan päivä 12. toukokuuta Syvärannan Lottamuseossa oli yhtä juhlaa. Vuonna 1996 toimintansa aloittanut museo oli kokenut historiansa suurimman muutoksen. Sen uusittuja näyttelyitä avaamaan ja suojelemaan oli haluttu ja saatu tasavallan presidentin puoliso **Jenni Haukio**. Paikalla olleet lähes 300 kutsuvierasta iloitsivat Jenni Haukion asiantuntevasta, isänmaallisesta ja lämminhenkisestä puheesta. Hänen isotätinsä toimi sodan aikana muonituslottana.

Uudistetut näyttelyt

Museon päänäyttely *Lotan tarina – Vaadi aina ensin itseltäsi* on elämyksellinen ja koskettava näyttely, jonka lähtökohtana ovat lottien henkilökohtaiset kokemukset. Näyttely kertoo maailman suurimmasta vapaaehtoisesta maanpuolustusjärjestöstä Lotta Svärdistä, joka aloitti toimintansa valtakunnallisena järjestönä vuonna 1921. Sääntöjensä mukaan järjestö toimi kansan puolustustahdon ja siveellisen kunnan kohottamiseksi sekä avusti suojeluskuntajärjestöä uskonnon, kodin ja isänmaan puolustamisessa.

Näyttelyssä katsoja pääsee osaksi koskettavaa Lotan tarinaa. Näyttelyteknologia mahdollistaa museon kokoelmien ja kuvien käytön uudella tavalla. Opastukset ja museopedagogiset tuotteet antavat li-

Lottamuseon aukioloajat:

toukokuu-syyskuu ke 11-19 ja ti, to-su 11-18

lokakuu-huhtikuu ke 11-19, to-su 11-17

Lottakanttiini on suosittu kohtaamispaikka. Kanttiinissa on tarjolla herkullisten vanhan ajan leivonnaisten ohella mm. pulan vastiketta.

sätietoa lotista. Kävijä pääsee mukaan lotan komennukselle halki Suomen multimedian avulla.

Alkuperäisiä valokuva-albumia, jotka kertovat lotan rintamakomennuksista tai elämlääkintälotan päivittäisestä työstä, on mahdollista selata kosketusnäytöiltä. Myös erään kaupungin lottatoimintaan on mahdollista tutustua nykytekniikan avulla.

Erikoisnäyttely *Elämää Syvärannassa* liittyy Syvärannan osaksi Tuusulan rantatien maineikasta kulttuurihistoriaa. Syvärannan huvilapuutarhan loistokkain aika oli vuosina 1904–1916 venäläisen aristokraattiperheen omistaessa tilan. Muotopuutarhasta muistuttavia käytäviä on ennallistettu samoin kuin ainutlaatuinen art nouveau -portti on kunnostettu. Muisto menneiltä ajoilta - marmorinen Josefinaveistos - on konservoitu entiseen loistoonsa.

Jenni Haukio (vas.) ja museonjohtaja Saija Ylitälo keskustelemaan. Taaempana keskellä Lotta Svärd Säätiön puheenjohtaja Irmeli Lemberg.

Syntymäpäiväilottelua Jyväskylässä

Jyväskylän Sotaveteraaniry:n naisjaosto on jo useana vuonna järjestänyt toukokuussa yhteisen juhlan kaikille

samana vuonna 90 vuotta täytäneille tai täyttävälle jäsenilleen. Tänä vuonna heitä on 39 ja hieman vajaa puolet heistä oli

paikalla 15.5. järjestetyssä juhlassa. Tavanomaisten puheiden ja maljojen jälkeen ikäluokkaa 1922 viihdytti Seniorikuoro Harmaat Herrat. Serenadi naisille sai useamman silmäkulman kostumaan. Kahvittelun loputtua alkoi varsinainen ilottelu useamman veteraanin ker- toessa hauskoja juttuja ja esittäessä yksinlaulua. Laulu olisi raikunut varmaan myöhään iltaan, elleivät etukäteen paikalle tilatut taksit olisi saapuneet noutamaan juhlijointa.

Teksti: Kari Korhonen
Kuva: Marjatta Linna

Puheenjohtaja vaihtui Helsingissä

Helsingin seudun Sotaveteraanipiirin vuosikokous pidettiin 26.4.

Kampin palvelukeskuksen juhlasalissa. Kokous oli joutuisa ja erittäin yksimielinen päätt-

en niin menneen vuoden arvioinnista kuin kulu- van vuoden toiminnastakin esitysten ja valmistelun mukaan. Piirin vuosikokouksen ehkä suurin uutinen oli puheenjohtajan vaihtuminen Juhani Pesosen (kuvassa vas.) siirtyessä sivuun ja Erkki Merikallion astuessa vuoroon (oik.), keskellä piirin kunniapuheenjohtaja Pentti Laamanen. Puheenjohtajaa lukuun ottamatta piirin luottamusmiesteh- tävissä jatkavat entiset, erovuor- roiset valittiin yksimielisesti uudestaan.

Kuva: Kari Kuusela

Sotavuosien naisten perinne

Vuosina 1939 – 1945 käydyt talvisota, jatko- sota ja Lapin sota koskettivat koko suomalaista yhteiskuntaa. Sotavuosista olisi tuskin selvitty kunnialla, elleivät naiset olisi miesten rinnalla kantaneet vastuutaan mitä moninaisimmissa tehtävissä rintamalla, muualla sotatoimialueella ja kotiseudulla.

Tammenlehvän Perin- liitto on asettanut työryhmän selvittämään tämän sota-ajan naisten perinteen nykytilaa sekä perinteen ylläpitämistä ja

siirtämistä tuleville sukupolville. Sisällöllisten kysymysten ohella työryhmän pohdittavana on, minkälaisin keinoin ja minkälaisin tehtävin eri yhteisöt voisivat 2020-luvulla varmistaa sen, että naisten sota- vuosina tekemä arvokas työ säilyy kansakunnan yhteisessä muistissa. Työryhmän puheenjohtajana on Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön puheenjohtaja Pirkko Kuorehjälvi ja siinä on mukana kymmenen nais- ten perinnettä ja perinnetyötä edustavaa yhteisöä.

Eräänä ensimmäisistä toimenpiteistään työryhmä on laatinut tiiviin esitteen sota- vuosien naisten toiminnasta ja perinteen vaalimisesta. Esitettä tullaan sen valmistuttua jakamaan kesän kuluessa järjestöille ja muille naisten perinteestä kiinnostuneille. Esite tulee löytymään myös Tammenlehvän Perinliiton ja muiden työssä mukana olevien yhteisöjen kotisivuilta.

Pertti Suominen

Kuljetus
Timo Hartikainen Oy
Iisalmi

Rakennus ja Maalaus
K. Tiippa
Iisalmi

Bonimare Oy
Iisalmi

Wennström ja Honkamaa Tammenlehvän Perinneliiton hallitukseen

Tammenlehvän Perinneliiton hallituksen uusiksi jäseniksi erovuoroisten puheenjohtaja Aarno Strömmerin ja kontra-amiraali Antero Karumaan tilalle kaudeksi 2012-2013 on valittu Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström ja puolustusvoimien henkilöstöpäälliköksi 1.7. siirtyvä prikaatikenraali Sakari Honkamaa. Muista erovuoroisista hallituksen jäsenistä maakuntaneuvos Kimmo Kajaste ja kehitysjohtaja Klaus Halla valittiin tehtäviinsä uudelleen. Valinnat tehtiin liiton vuosikokouksessa 20.4.

Wennströmin henkilökoh-
taseksi varajäseneksi valittiin Rintamaveteraaniliiton pu-

heenjohtaja Matti Louekoski ja Honkamaan varajäseneksi prikaatikenraali Jukka Ojala Pääesikunnasta. Kajasteen ja Hallan varajäseninä jatkavat professori Pentti Seppälä ja ylijohtaja Riitta Kaivosoja. Hallituksen aiemmin valittuina jäseninä jatkavat kirkkoneuvos Risto Voipio (varamies lainopinut kirkkoneuvos Risto Ikäheimo), ekonomi Matti Niemi (teollisuusneuvos Erkkö Kajander), puheenjohtaja Pekka Pitkänen (rovasti Aulis Harju) ja professori Aura Korppi-Tommola (puheenjohtaja Pirkko Kuorehjärvi).

Vuodelle 2012 hyväksytyn toimintasuunnitelman keskeisiä tavoitteita ovat veteraanisukupolven vaiheista kertovan historiahankkeen loppuun

saattaminen, alueellisen perinnetyön toimintamallin luominen 2020-luvulle yhteistyössä Sotaveteraaniliiton ja sen piirien kanssa sekä kansallisen veteraanipäivän tulevaisuutta koskevan suunnittelutyön jatkaminen. Liiton ylläpitämää veteraaniperinteen portaalia (www.veteraaniperinne.fi) täydennetään erityisesti sankarihautausmaita koskevilla tiedoilla sekä viemällä sivuille uusia veteraanahaastatteluja. Veteraaniperinteen vaalija-kilpien jakamista tullaan myös jatkamaan. Tähän mennessä kilpi on myönnetty 14 museolle eri puolilla maata.

Pertti Suominen

Jouni Perälä Pohjois-Savon sotaveteraanipiirin johtoon

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin vuosikokouksessa Kuopiossa valittiin piirihallituksen puheenjohtajaksi Tuusniemen kunnanjohtajan virasta maaliskuun alussa eläkkeelle jäänyt Jouni Perälä.

Hän jatkaa vuodesta 2003 puheenjohtajana ansiokkaasti toimineen ja tehtävästä luopuneen Olavi Karttusen seuraajana.

Piirihallitus valitsi piirin ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Risto Vatasen Sukevalta ja toiseksi varapuheenjohtajaksi Markku Tomperin Kuopios-

ta. Veteraanien hyvinvointi ja heidän eduistaan huolehtiminen ovat olleet jo vuosia Perälän toiminnassa vahvasti esillä.

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirissä on 21 jäsenyhdistystä, joissa vuoden 2011 lopussa oli varsinaisia jäseniä 965 ja leski- ja puolisojäseniä 493.

Pohjois-Savon uusi puheenjohtaja Jouni Perälä

Kannattajajäseniä oli 1034 ja piirin kautta maksavia tukijäseniä yli 500.

Piirin ja jäsenyhdistysten toimintaa jatketaan sotaveteraanien tunnuslauseen ”Veljeä ei jätetä” -hengessä monenlaisen avun ja tuen tarpeen kasvaessa tulevina vuosina.

Perinnetyön tunnustuspalkinto Seppo Hoville

Tammenlehvän Perinneliitto on myöntänyt vuoden 2011 Perinnetyön tunnustuspalkinnon muusikko Seppo Hoville osoituksena hänen ansioistaan sotiemme 1939-1945 veteraaniperinteen hyväksi tehdystä arvokkaasta ja esimerkiksi työstä.

Seppo Hovi on monipuolinen, laajalti tunnettu ja tunnustettu musiikin ammattilainen, joka esiintymisillään ja ohjelmistoillaan on ”kansaan menevästi” tuonut esiin suomalaista musiikki- ja viihdeperinnettä. Hovin maanpuolustushenkeä kohottavat sävellet ovat vuosien saatossa tulleet

tutuiksi myös monille maanpuolustus- ja veteraaniryhmi-

Nyt kolmannen kerran jaettavan Veteraaniperinteen tunnustuspalkinnon saajaa harkitessaan Perinneliiton hallitus katsoikin Seppo Hovin erityiseksi ansioksi pitkäaikaisen myönteisen toiminnan veteraanisukupolven liittyvän suomalaisen musiikkiperinteen ylläpitämisessä sekä erityisesti vuonna 2011 hänen johdolla 17 eri paikkakunnalle suuntautuneen viihdytyskiertueen järjestämisen. Sotavuosien musiikkia esittänyt kiertue oli, Hovin omaa ajatusta lainaten, kunnianosoitus 70 vuotta aiemmin, heinäkuussa 1941 alkaneille rintamalle suuntautuneille viihdytyskiertueille, jotka saavuttivat suuren suosion rintamajermujen keskuudessa.

Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja Eino Siuruainen luovutti Perinnetyön tunnustuspalkinnon Seppo Hoville liiton vuosikokouksessa 20.4.2012.

Risto Voipio jatkaa Sotaveteraanien tukija perinnesäätiön puheenjohtajana

Sotaveteraanien tukija perinnesäätiö piti vuosikokouksen 24. huhtikuuta Helsingissä.

Kokoukselle esitetty tilinpäätös vahvistettiin ja asiamiehelle myönnettiin vastuuvapaus. Vuoden 2012 toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin. Säätiö avustaa sotaveteraaneja ja perinnetyötä. Talousarvio on 32 000 euroa alijäämäinen.

Säätiön hallituksen jäseniksi vuosiksi 2012-2013 valittiin uu-

tena jäsenenä Heikki Järvinen Helsingistä. Aikaisemmat hallituksen jäsenet Markku Ahtela, Esa Haarala, Erkki Heikkinen, Frank Lindqvist, Juhani Soila, Yrjö Tuokko, Finn-Göran Wennström ja Risto Voipio saivat jatkopestin.

Säätiön puheenjohtajaksi vuodelle 2012 valittiin Risto Voipio, varapuheenjohtajaksi Finn-Göran Wennström ja asiamieheksi Markku Seppä. Säätiön tilintarkastajiksi valittiin KHT, Hannu Riippi.

Enso-Markkinat Oy

Imatra

Evälahti Oy

Imatra

**Rakennuslaskenta
Rautalahti Oy**

Imatra

Imatran Logo-Paino Ky

Imatra

Velarium Oy

Imatra

IJ rahtikeskus oy

PURONSUUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU
PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951

**Asesepänliike
BR-Tuote Oy**

Joensuu, www.brtuote.fi

Tilijussila Ky

Joensuu

JK-Kanava Oy

Joensuu

Varainhankintaa sotiemme veteraaneille

Sotiemme Veteraanit järjesti kansallista veteraanipäivää edeltäneenä ajanjaksona kiitoskampanjan. Tarkoituksena oli kiteyttää kansallisen veteraanipäivän sanoma kiitoksen muotoon. Kiitoskampanja näkyi televisioissa

Ylellä ja ulkomainosten muodossa kahdessatoista kaupungissa ympäri Suomea. Näkyamisen lisäksi kampanja myös kuului radiossa.

Huhtikuussa järjestetyssä kampanjassa sadat suomalaiset jättivät sotiemme veteraaneille

kiitoksensa Internetissä. Vies-tien sisältö vaihteli yksinker-taisesta sanasta ”kiitos” aina pitkiin runomaisiin kiitoksiin. Osa kiittäjistä kiitti omaa vete-raanisukulaistaan, mutta suu-rin osa kiittäjistä osoitti kii-toksensa ja kunnioituksensa

veteraaneille yhteisesti. Inter-netissä kerättyjä kiitoksia oli veteraanien luettavissa Barona Areenalla ja niitä julkaistaan lisää kuluvan vuoden lehdis-sä. Julkaistavat kiitokset kerä-ttiin Sotiemme Veteraanit Fa-cebook-sivustolla (<http://www.facebook.com/sotiemmevete-raanit>). Seuraavaksi ensimmäi-siä poimintoja kansalaisten vete-raaneille osoittamista kiitok-sista:

Matti Liuhto

Nimityksiä

Veteraanivastuu ry:ssä kevät on tuonut mukanaan uusia henkilöitä. **Matti Liuhto** on nimitetty varainhankkijaksi Vete-raanivastuu ry:ssä 10.4.2012 alkaen ja **Riitta Suoanttila** ni-mitettiin varainhankinnan as-sistentiksi 6.2.2012 alkaen.

Aikaisemmin Matti on mm.

toiminut asiakkuuspäällikkö-nä henkilöstövuokraukseen ja rekrytointiin erikoistuneessa yrityksessä sekä erilaisissa teh-tävissä Raha-automaattiyhdis-tyksellä. Riitta puolestaan on tehnyt pitkän uran Soneralla monipuolisissa tehtävissä mm. yritysasiakasmyynnin puolella.

Matti Liuhto

Riitta Suoanttila

Kunnia heille, joille se kuu-luu. Kiitos!

Markku

KIITOS! Samalla muistan isääni - sotilasta ja äitiäni - lottaa suuresta nuoruusvuosien uhrauksesta meidän hy-väksi. Nyt voin ymmärtää hyvin heidän panoksensa yh-teisen asian hyväksi. Saan työssäni vielä silloin tällöin tavata ja jututtaa veteraaneja, jotka liikuttuvat syvästi olles-sani aidosti kiitollinen heidän uhrauksestaan. Se tuntuu hie-nolta!

Eero

Kiitos ja kumarrus vuosistan-ne taisteluissa meidän puoles-tamme.

Isäni kuului joukkoonne, hän ei ole enää kiitostani kuule-massa.

Kimmo

Kiitokset vapaasta maasta ja rankasta jälleenrakennustyöstä kaikille veteraaneille!

Esko

Sotaan osallistui sotilas ja lot-ta, joita näe emme kohta. Nämä urhot miehet ja naiset, antakaa heille viimeiset hetket. Suuret oli uhraukset puolesta isän-maan, jossa minäkin asua saan.

KIITOS TEILLE!!!

Harri

Kiitos Isä ja muut veteraanit va-paasta maasta!

Eini

Kiitos urheudestanne, kii-tos, että saamme elää vapaassa maassa. Kukaan meistä ei voi koskaan täysin ymmärtää, mitä koitte ja uhrasitte taisteluissa. Minä varmasti vähiten. Näinä päivinä muistaa aina, ettei mi-nun tai rakkaideni hyvinvointi ole ollut itsestäänselvyys. Kii-

tos vielä kerran ja paljon siu-nausta teille!

Veera

Suuri kiitos!

Jaana

Kiitos kaikille veteraaneille it-senäisen isänmaan turvaami-sesta - ei ihan vähäinen asia! Muistetaan kaikki pitää huol-ta veteraaneista tuomalla hei-dän panostaan esille nykypol-ville - kukin omalla tavallaan. Erityisesti kiitollisena muis-telen edesmennyttä isääni, JR 7:n veteraania.

Marketta

Suuri kiitos Veteraaneille ja Lotille, jotka taistelivat itse-näisyytemme puolesta. So-taorpoja emme saa unohtaa, kunnioitusta ja jaksamista kaikille sodan ajan ihmisille.

Rio

Pekka Moisio Oy Juupajoki	T:mi Juha Vänttinen Juva	Suomen Myymäläturva Ky Jyväskylä
MCT-Tech Oy Jyväskylä	www.autovari.fi	www.maanrakennuslehtonen.fi
T:mi Kari Jauhiainen Jyväskylä	Jussi Louko Oy -metallin alihankkija- Jyväskylä, www.jussilouko.fi	Erka Oy Järvenpää
Kuljetus Nupponen Oy Järvenpää	Kaivinkoneyhtymä Hokkanen&Hokkanen Piispanristi, Kaarina	Kaarinan Tasopaino Oy Kaarina
www.ekokymppi.fi	Solarkaihdin Ky Kalajoki	Pahkalan Taksi/Markku Kyösti Himanka, puh.0500-268 909 -myös inva-ja parikuljetukset
Lyijy&Metalli T. Hukka Oy Kalajoki	Aprikoodi Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen vuosikokous

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen toiminta on aiempien vuosien tapaan jatkunut ja jatkuu edelleen vuonna 2012 yhdistyksen vuosikokouksen 29.3. vahvistaman toimintasuunnitelman mukaan kentälle jääneiden etsintöinä, kenttähautausmaiden hoitoina sekä käynteinä sotavankeudessa menehtyneiden suomalaissotilaiden muistomerkeillä. Puolustusministeriön yhdistykselle vuoden 1992 valtiosopimuksen nojalla myöntämä nykyinen valtuutus toimia Venäjän alueella on voimassa alkaneen toimintavuoden loppuun.

Omissa sekä venäläisten tekemissä etsinnöissä löydettiin vuonna 2011 yhteensä 28 suomalaissotilaa jäänteet, jotka noudettiin lokakuussa Viipurista. Etsintöjen alkamisesta kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana on löydetty kaikkiaan 1 125 suomalaissotilaa jäänteet, joista kertomusvuoden loppuun mennessä oli kyetty 297 tunnistamaan henkilöllisyydeltään.

Useilla kenttähautausmaille tehdyillä hoitomatkoilla voitiin todeta hautausmaiden ja muistomerkkien säästyneen varsinaiselta ilkeivallalta. Huol-

ta sen sijaan aiheuttaa Äyräpäässä alkanut laaja virkistysalueen rakennushanke, joka toteutuessaan tulisi merkittäväällä tavalla vaikuttamaan alueen yleisilmeeseen. Asian johdosta oltiin yhteydessä sekä Äyräpään pitäjaseuraan että ulkoasiainministeriöön.

Hallituksen edustajat tekivät tarkastus- ja muistokäynnin Uralilla Asbestin sotavankileirillä menehtyneiden suomalaisten sotavankien muistoksi pystytetyllä muistomerkillä. Muistokäynti tehtiin myös Borovitshin lähellä oleville Jeglan ja Shibotovin sotavankihautausmaalle sekä samalla matkalla myös Hatsinan muistomerkille.

Hallituksen edustajat kävivät lisäksi heinäkuussa tutustumis- ja muistokäynnillä Pietarissa Piskarjevin hautausmaalla, mihin saadun tiedon mukaan on Leningradin piirityksessä kuolleiden joukko-
hautoihin haudattu kahdeksan suomalaista sotavankia.

Omia etsintöjä suomalais-
sotilaiden jäänteiden löytämiseksi tullaan vuonna 2012 jatkamaan muutaman viime vuoden aikana muotoutuneessa laajuudessa. Venäläiset puolestaan ovat Arkangelin alueen viranomaisten ottamissa yhtey-

denotoissa osoittaneet halunsa suorittaa omia etsintöjään Kainuun alueella.

Kenttähautausmaiden hoidon ja muistomerkkien ylläpidon osalta alkaneen vuoden erityisinä kohteina ovat Summa, missä selvitetään mahdollisuudet siirtää muistomerkki varsinaiselle hautausmaalle sekä Äyräpää, missä yhdessä Äyräpään pitäjaseuran ja Karjalan Liiton kanssa pyritään saamaan kaikki suomalaisten hautausmaat kattava alue suojelun piiriin. Tavoitteena on myös selvittää mahdollisuudet Kollaan kenttähautausmaan alueen merkitsemiseksi sinival-
koisin paaluin.

Sotavankimuistomerkeistä tarkastusvuorossa vuonna 2012 on Krasnogorskin sotavankihautausmaalla oleva muistomerkki. Tarkastuskäynti liitetään matkaan, jonka yhdistyksen hallitus tekee venäläisen sopimussopuolensa Vojennye Memorialin johdon tapaamiseksi Moskovassa.

Vuosikokouksessa tehtiin myös ehdotus Viipurin naistensairaalan tapauksen yhteydessä kesällä 1944 menehtyneiden suomalaisten asian selvittämiseksi yhdessä Vojennye Memorialin kanssa.

Yhdistyksen edustajina muistokäynnille Asbestin sotavankimuistomerkille kesäkuun alussa 2011 osallistuivat Pertti Suominen (vas), Pekka Pitkänen, tulkkina toiminut Reijo Nikkilä, Sulo Leivo ja Pentti Lehtimäki. Eri lähteistä koottujen tietojen mukaan Asbestin alueen leireillä menehtyi noin 50 suomalaista sotavankia.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi vuodelle 2012 vuosikokouksessa valittiin edelleen hallitusneuvos Pekka Pitkänen.

Hallituksen jäseniksi puolestaan valittiin toimittaja Matti Hara Sotainvalidien Veljesliitosta, viestintäjohtaja Jyrki Iivonen Puolustusministeriöstä, kenraaliluutnantti Pentti Lehtimäki Kaatuneitten Omaisten Liitosta, eversti Timo Lehtonen Suomen Sotaveteraaniliitosta,

kenraaliluutnantti Antti Simola Rintamaveteraaniliitosta ja toiminnanjohtaja Pertti Suominen Tammenlehvän Perineliitosta. Heistä Lehtonen ja Simola ovat uusia jäseniä.

Pertti Suominen

Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 107	Finn-Savotta Oy Karstula	Bellapipe Oy Karstula
AO-Konsultointi Oy Karvia	Rakennusinsinööritoimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki	Kiinike-Heinonen Oy Kauhajoki
Kemin Matto -ja Maalaustyöt V. Soini Ky Kemi	Insinööritoimisto Juha Kupari Oy Kemi, www.juku.fi	PR-Trukit Oy Kemi
RP-Louhinta Oy Keminmaa	Suomen Vibrakone Oy Kerava	Euroraivaus Oy Kerava
ProfeCons Oy Kerava www.profecons.fi	JP-Konetyö Oy Keuruu	Heti-Sähkö Oy Kirkkonummi
Kiteen Sora Ay	T:mi Mika Tapaninen Kiuruvesi	Kiuruveden Konetyö Ky Kiuruvesi

Rykmentin lotta ja Adolf Ehrnrooth

Adolf Ehrnroothin rykmentin JR 7:n päälotta oli Hilda Käkönen (1914–2012). Lotan elämään sisältyy kaksi sotaa niin kuin JR 7:n historiaan. Käkösen elinvuodet ovat kuin Lotta Svärd -järjestö pienoiskoossa. Hän näki järjestön toiminta-ajan alusta loppuun.

Lotta Svärd perustettiin 1921. Käkönen oli silloin 7:n ikäinen. Radiovuosina tutustuin Käkösen henkilöhistoriaan matkakumppanina vanhoilla taistelupaikoilla. Kokemukset rintamavuosista kirjoitin eversti Matti Koskimaan Tyrjän Rykmentti -kirjaan.

rusmiesten vaihtuessa. Käytössä oli 5 suurta 500 litran kattilaa, joista 3 toimi höyryllä ja 2 puilla sekä vesikattilat ja valtava malmipata.

Lotta ja talvisota

Nuori lotta oli 30.11.1939 vapaavuorolla Tervaniemen varuskunnan elokuvateatterissa. Kesken esityksen pantiin valot päälle. Tuli kuulutus: "Elokuvat lopetetaan nyt." Päässä jysähti: "Nyt on siis sota alkanut."

Ajatus sodan mahdollisuudesta oli käynyt aika usein mielessä: Koko kesän 1939 oli muonitettu kertausharjoituksissa olevia tykkimiehiä sekä Perkjärvellä että Kaukjärvellä. Se enteili jotakin, mitä ei uskaltanut sanoa ääneen.

Kun talvisota alkoi, oli miehiä viikon kestäväällä ampumaleirillä maastossa. He tulivat salamannopeasti pois maastosta. Kahden päivän aikana kaikki joukot poistuivat ja tilalle tulivat reserviläiset. Siitä päivästä lähtien Hilda Käkönen oli muonittamassa helmikuulle saakka 1940 Viipurin suuressa varuskunnassa kaikki rintamalle menijät ja rintamalta tulijat.

Talvisodan päätyttyä hän

pääsi lepäämään Parikkalaan Haapajoen koululle.

Taipaleen taistelijat tulevat Parikkalaan

Parikkalaan tuli rauhan solmimisen jälkeen myös talvisodan aikainen rykmentti JR 21. Tästä rykmentistä muodostettiin 7. Prikaati. Käkönen sai tiedon Haapajoen koulun opettajalta, että prikaatissa oli emännän pesti avoimena. Oli huhtikuu 1940. Hän muistaa keväisen päivän hyvin. Pakun jään päällä oli hyinen vesi, kun hevospelillä mentiin tapaamaan prikaatin komentajaa Säämingin Moijin hoviin.

Eversti ilmoitti ystävällisesti: "Meillä on paikka pätevälle emännälle, niin että tervetuloa."

Parikkalasta joukko-osasto siirtyi Savonlinnan kupeelle Kaartilaan. Alkoi rakennusvaihe. Ensin rakennettiin esikunta- ja miehistöparakit, sitten keittiö ja viimeksi henkilökunnan parakki.

Rauhan aikaa oli kestänyt vähän yli vuosi, mutta muonittajalle se oli täyttä työtä. Prikaatin komentopaikalle tuli ja meni puolustusvalmisteluihin osallistuvia miehiä, sillä valtakunnan raja oli lähellä ja suurisuuntaiset linnoitustyöt meneillään. Sitten alkoi jatkosota.

Sodan alkuvaiheessa oli Olavinlinnaan perustettu 2. Divisioonan esikunta ja 7. Prikaatista yksi rykmentti JR7. Sitä komensi jääkärieversti Armas Kemppi. Myöhemmin JR 7:ää komensi tuleva Mannerheim-ristin ritari, eversti Adolf Ehrnrooth.

Näiden everstien alaisuudessa Hilda Käkönen toteutti hyvin arkiselta tuntuvan asian: "Rintaman arkipäivään kuului huolenpito, että miehet saavat ruokaa joka päivä."

Lotta valmistautuu rintamaoloihin

"Kun tuli lähdön aika kohden Kirjavallaa, olimme rauhallisia mieleltämme", Hilda Käkönen sanoi. Kaartilasta lähti rintamaoloihin kuusi naista eli keittiö-apulaiset Aili Savolainen, Helena Olkkonen ja Aino Laulajainen sekä keittäjät Impi Paukku ja Helmi Wilska sekä pääemäntä Hilda Käkönen. Rykmentin lottiin liittyi myöhemmin pikulotta Aino Välijärvi ja Lempi Seppänen.

Pääemännän peruskalustoon kuului kaksi priimusta ja

kolme vihreää kuljetuslaatikkoa. Puulaatikoitten kulmiin oli taottu vahvat nurkkarautat ja lukittavat salvat. Ne kulkivat mukana koko sodan ajan. Yhteensä pakattiin astiat. Toisessa oli kuiva muona ja toisessa tuore. Kalustosta pienin esine oli käsin taottu kahvipannu.

"Jääkärieverstille tuotti iloisesta mielen kuparipannuni", Käkönen muisteli. Sota-ajan kahvi oli kahvin korviketta. Siinä oli 25% kahvia ja loput viljaa, mm ohraa. Eversti Kemppi ennätti monta kertaa nauttia kupposen kahvia Käkösen pannusta, ennen kuin siihen osui venäläisten ammus.

Sodan todellisuutta

Käkönen sanoi, että hän tiesi aika paljon sodasta, vaikka oli niin nuori. Huoltopäällikkö Niilo Koskinen oli puhellut ennen rajan ylittämistä harvaksseen: Ei pidä säikähtää, mitä vastaan tulee. Tuo päivä jäi kuitenkin Käkösen muistiin vanhuuteen saakka.

Oli kaunis kesäinen yö. Taivoite Tyrjässä oli Anttosen maatalo. Se oli ollut mallitila ja samalla maatalousoppilaitos. Käkösellä oli mukana perusvarusteet, joista priimukset jouduivat heti käyttöön.

Esikuntaväpeli neuvoi, ettei uuniin eikä tulipesään pidä koskea, sillä ne on varmasti miinoitettu. Hän ehdotti talon maitohuonetta.

Käkönen ryhtyi valmistamaan ruokaa rykmentin esikunnan miehille. Toisen priimuksen päällä valmistui kastike, toisella kiehuivat perunat. Väpelin varoitus oli onnemme. Tuvan uuni räjähti, kun siihen osui venäläisten ammus.

Muonittajalle priimuksen menetys oli paha juttu. Käkönen sai myöhemmin uuden priimuksen. Toisen hän osti omalla rahalla, samoin uuden kuparipannun.

Seuraavana päivänä meni kahvipannu, kun venäläinen ampuu kuusituumaisella. Talon päätyhuoneessa oli everstin komentopaikka. Tyhjään huoneeseen oli tuotu valmis kahvi, kun tykistökeskitys alkoi. Lotat istuivat silloin omenapuun alla kuljetuslaatikoitten keskellä.

Käkönen muisteli: "Elintarvikelaatikoiden säilyminen oli hyvä asia. Oli mukava tunne, kun rauhan oloissa saatoin palauttaa ne Suomen armeijalle". Se tapahtui 1944 Savonlinnan lähellä Kaartilassa.

Lotat etulinjassa

Miten rintamalla yleensä muonitus on mahdollista, kun esim. JR 7:n esikunta oli aivan rintamalinjan tuntumassa. Hilda Käkösen mielestä muonitus on ollut rintamaoloissa oikeudenmukaista.

Se tapahtui niin, että esikuntakomppanian valvonnassa olevasta muonavarastosta jaettiin miesvahuuden mukaan koko rykmentin muonavarat pataljoonittain.

Eversti Armas Kempin lähetti, Oulunkylässä asunut Kaarlo Niemistö, josta tuli myöhemmin myös Adolf Ehrnroothin lähetti, haki muonan muonavarastosta. Linnan Tuntemattoman sotilaan Hietasen ruinaama silakka on Käkösen mukaan kuvaava varikon korkeasta moraalista. "Se on ollut myös armeijamme voima", hän sanoi. "Kun muona oli tarkkaan säännöstelty, niin lisäannosten hankinta riippui siitä, minkälainen oli kukin muonittaja taidoiltaan."

Maitoa omasta takaa

Eversti Kemppi hankki rykmenttiin vuohen ja lehmän, kun rintama oli edennyt Multalaan. Hän hämmensi onnellisena kahvin korviketta kupissaan: "Nyt saamme kahviin myös maitoa."

Kun rintama oli edennyt Termolaan, ja komentajain vaihdoksessa eversti Adolf Ehrnroothista tuli JR 7:n komentaja, niin lehmä oli jo useita. Esikuntakomppanian keittäjästä Impi Paukusta tuli karjanhoitaja. Hilda Käkönen muisti nuoren everstin kotoa tulleet hyvät ruokapaketit. Ne pantiin elintarvikelaatikoihin ja sopivassa tilanteessa miehet söivät yhdessä. Eversti Ehrnroothin mielestä piti olla sellainen vierasvara, ettei kenenkään tarvinnut ottaa viimeistä palaa.

JR 7:n esikunnassa söivät upseerit ja aliupseerit. Tyrjässä oli JR 7:n esikuntaan liittynyt Matti Kuusi, lempinimeltä *filosofian luutnantti*. Tuleva akateemikko luki aina. Hilda Käkönen jäi oikein miettimään. miten tähän monta kertaa hän herätti yhden ruokamiehistään Suomen kansan vanhat runot -kirjan ääressä, kun hän karjaisi teltan ovelta." Kuusi."

Kun Mannerheim täytti 75 vuotta, Termolassa juhla-akatemialle asetettiin M-kirjaimen muotoinen pöytä sekä yksi pitkä pöytä, joiden ääres-

JR 7:n pääemäntä, lotta Hilda Käkönen (oik.) ja pikkulotta Aino Välijärvi uusissa talvitamineissa Termolassa 1941. Kuva: Niilo Usvasalo

sä 4.6.1942 istui parisataa miestä: upseerit, aliupeeerit ja eri tavoin kunnostautuneet miehistön edustajat.

Pääruoka oli hernekeitto, mutta siinä oli nyt tavallista reilummin herneitä. Lotat saivat vanukasjauhetta pannukakkuja varten. Valmistus oli aika hankalaa, koska ei ollut rasvoja riittämiin.

Silloin jaettiin kaikille ryyppy leikattua konjakkia ja anostupakat.

Siiranmäki, Lempi Seppäsen kotikylä

Siiranmäki oli yksi Kivennavan pitäjän kylistä ja Lempi Seppäsen kotikylä. Lempi liittyi JR 7:n palkkalistoille Termolassa. Siiranmäessä oli neljä Seppäsen taloa, niistä rikkaimmassa esikunta. Etenemisvaiheen aikana 1941 Seppäsen taloon liittyi tapahtuma, joka harmitti Käköstä vielä vanhoilla päivillä.

Joukkoon oli liittynyt alkumatalla venäläinen koira, jolla oli penikat. Niilo Koskisen vaimo, joka huolsi rykmentin varusteita, antoi toisen pennuista Käköselle. Emä oli lopetettu. Se meni niin huonoksi. Tessu oli oppinut nostamaan jalkaa silloin, kun JR 7 saapui Siiranmäkeen.

Käkönen oli juuri tarjoamassa ruokaa eversti Kempille, kun Tessu pujahti keittiöstä, tuli emäntänsä luokse ja sujautti sen pöydän jalkaan, jonka ääressä eversti istui. Miehiä nauratti, mutta kukaan ei uskaltanut nauraa. Hiki nousi tukkaan. Hetken oli eversikin sanaton. Sitten hän katsoi Käköstä ja sanoi: ”Kyllä se on venäläinen koira.” Sanat nostattivat vapauttavan naurun Kemppiä myöten. Käkönen muisteli hyvillä mielin esimestä: ”Ei moitteen sanaa. Niin hieno mies eversti Armas Kemppi oli.”

Komentajain vaihdos

Vuonna 1942 vanha eversti luovutti komennon nuorelle eversti Adolf Ehrnroothille, joka oli sodan alkuvaiheessa vaikeasti haavoittunut mutta toipunut hyvin. Hilda Käkösellä alkoi nyt yhteistyö taustaltaan aivan erilaisen everstin kanssa: ”Armas Kemppi oli kansanmies, kansasta noussut johtaja. Nuori eversti Adolf Ehrnrooth edusti suomalaista sotilasaatelia.”

Käkönen oli palvellut uutta rykmentin komentajaa jo aikaisemmin. Se tapahtui Punaharjulla vähän ennen jatkosodan alkua, kun silloinen majuri Adolf Ehrnrooth, evers-

ti Aarne Blick ja ylipäällikkö C.G.Mannerheim olivat tarkastamassa raja-asemia.

Toiminta JR 7:n kahden komentajan alaisuudessa syksystä 1941 kesään 1944 oli muonittajalle samaa arkista aherrusta päällimmäisenä huolen aihe, miten muonittaja saa ruokavarat riittämään. Yltäkylläisyyden Suomessa on vaikeaa kuvitella, miten vähällä piti tulla toimeen.

Suurhyökkäys

Neuvostoliitto aloitti suurhyökkäyksen Karjalan kannaksella 9.6.1944. JR 7:n lotista tuntui, että nyt tuli loppu, mutta tällaisessakin tilanteessa hädän hetkellä toimitaan ihan järkevästi. Impi Paukku ja karja lähetettiin selustaan. Pikkulotta Aino Välijärvi oli lomalla. Saapumispäivä oli muistissa.

Hilda Käkönen jäi Lempi Seppäsen kanssa vahtimaan, kun vetäytyminen Termolasta Siiranmäkeen alkoi, että elintarvikkeet ja kuljetuslaatikot tulevat mukaan.

Ensimmäisenä Siiranmäen taistelupäivänä eversti Ehrnrooth löysi rakenteilla olevan talon. Se oli ilman sokkelia, neljän pötkelön päällä. Hän sanoi: ”Tähän perustamme pysyvän ruokapaikan.”

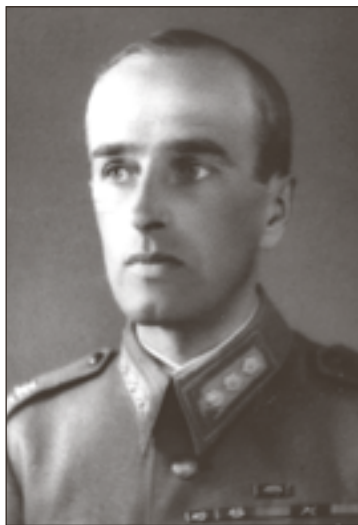
Käkönen seisoi äsken veltuilla betoniportailta, kun alkoi tulitus.

Venäläinen ampui aseella, jota miehet kutsuivat hehtaaripyssyksi. Siitä lähtee valtava ilmanpaine. Hän oli rappujen vieressä, pää seinänhirttä vasten ja kädet askelmissa. Tuntui, että talo nousi ilmaan pötkelöitten päältä.

Metsän laitaan oli aloitettu ison teltan rakentaminen. Telttaan kuului matala kamina. Sen päälle Käkönen laittoi vesipannun. Teltassa pystyi valmistamaan voileipiä ja keittämään korviketta.

Lempi Seppänen oli huolissaan vanhemmistaan ja siskostaan. Telttaan tuli huojentava tieto, että he ovat Punnuksen asemalla. Ihmiset olivat palanneet takaisin kotiseudulle kuten Lempin vanhemmat Mandi ja Antti Seppänen.

Siiranmäen torjuntataistelu kesti muutaman päivän. Tykkien jyske, pauke ja räiske, ammusten räjähdyskuvat ja ujellukset täyttivät ilman. Pelko vei lotista voimat. Silloin eversti Ehrnrooth sanoi hyvin hitaasti ja hyvin rauhallisella äänellä lotille: ”Niin kauan kuin minä olen elossa, teillä ei ole mitään hätää. Jos minua ei ole enää,

Eversti Adolf Ehrnrooth JR7:n komentaja (1905-2004). Kuva: Kalervo Talvitie

teidän pitää huolehtia meistä kaikista.”

Sitten hän antoi käsiaseensa Käköselle ja huoltopäällikkö Kuovi omansa Lempille. Käkönen muisteli: ”Ihmeellistä kylä, voimat palasivat.”

Tämä kohtausta on dramatisoitu DVD-dokumentissa ”Suuri torjuntavoitto. Siiranmäen, Äyräpään ja Vuosalmen taistelut kesällä 1944.” Dokumentissa Adolf Ehrnroothia esittää hänen poikansa everstiluutnantti Hans Adolf Ehrnrooth. Dokumentti on esitetty Yle:n tv-kanavalla ja sitä on myynissä aselajimuseoissa kuten Mikkelin Jalkaväkimuseossa.

Hyvästejä Siiranmäelle

Siiranmäestä on Käkösellä myös toinen muistikuva. Hän lähti hakemaan Ainoa jalkaisin sovitusta paikasta, jonne oli matkaa 10 kilometriä. Paluumatka onnistui hyvin tykistön autossa. Tiellä tuli vastaan miehiä, jotka ihmettelivät lottien kulkusuuntaa. He sanoivat: ”Ei siellä ole enää ketään.” Käkönen vastasi: ”Kyllä siellä on JR 7:n esikunta.”

Aino välillä epäili mahdollisuutta, että rykmentti olisi jo perääntynyt Vuottaan kautta, joka oli yksi lähikylistä. Näin ei ollut käynyt. Siiranmäestä peräännyttiin uudelle puolustuslinjalle Äyräpään ja Vuosalmelle, mutta lähtöhetki vaati mielenrenteytystä.

Aino, Lempi ja Hilda Käkönen jäivät odottamaan rykmentin kuorma-autoa, joka noutaisi heidät ja kuljetuslaatikot sekä ammuslaatikoita. Saman tien penkalle oli koottu Siiranmäen taistelussa kaatuneita. ”Koskee sydämeen, kun ajattelen heitä”, Käkönen sanoi. Oli jo ilta pitkällä. Ei kuulu mitään. Menee tunti, toinen ja kolmas.

Sitten alkoi tulla rintamalta miehiä, jotka kyselivät ihmeissään: ”Mitä ne tytöt kannon päässä kykkivät.” Käkönen lohdutti Ainoa ja Lempia: ”Lahtinen ei jätä meitä.”

Vihdoin hän tuli lastinaan ammuslaatikoita. Niiden päälle nostettiin lottien kuljetuslaatikot. Lotat vahtivat lavalla, etteivät laatikot putoa. Vastaan tuli toinen auto tyhjänä. Se meni hakemaan kaatuneita ja ammuslaatikoita maastosta. Aino ja Lempi lähtivät sen mukaan.

Lahtinen oli valvonut monta yötä ja oli aivan näännyksissä. Hän ohjasi Punnuksen asemalle, josta laatikoita oli mennyt eteenpäin. Käkönen huomasi jotakin erikoista: ”Eikös nuo ole venäläisiä.” Joukko miehiä penkoi laatikoita.

Lahtinen, joka ei milloinkaan kiroillut, vastasi: ”Niitähän ne on, perkele.” Sitten hän ohjasi auton sen sivutien haaraan, mistä alunperin pitikin mennä. He ajoivat suoraan Vuosalmelle Äyräpään kautta. Äyräpään kirkko oli sorakasana.

Päämäärä oli Paavilaisen

talo. Sisähuoneissa oli JR 7:n esikunta. Lempi ja Aino palvelivat esikunnan miehiä. Käkösen paikka oli keittiössä sodan loppuun saakka.

Lotta etulinjassa

Miten oli mahdollista, että lottia oli jäänyt rintamajoukkoihin, kun naiset yleensä komennettiin taisteluvaiheessa selustaan? Hilda Käkönen tulkitsi asian näin: ”Talvisodan käyneet huoltopäälliköt luottivat meihin, koska osasimme asiamme. Mistä tilalle olisi löytynyt sama määrä miehiä, kun joka ainoastaan sotilasta tarvittiin taistelemaan ylivoimaa vastaan?”

Käskeytystä oli varmasti tullut, mutta käskyä oli vaikea toteuttaa. Käkönen muisti vastaavan tilanteen, kun kenraali Aarne Blick kävi rykmentin esikunnassa. Huoltopäällikkö pyysi Käkösen ja Lempin hieman sivummalle, sanotaan, että piiloon. Käkönen sanoi: ”Oma päätöksemme oli, että kuljimme puolustuslaitoksen palveluksessa alusta loppuun niin kuin miehet.”

Adolf Ehrnrooth hyvästelee aseveljensä

Aselepo tuli voimaan 4-5.9.1944. JR 7:n eli Tyrjän Rykmentin komentaja hyvästeli joukkonsa kahdesti. Hän piti katselmuksen aselepopäivänä Vuosalmella. Komentajan puhe oli sillä hetkellä virallinen ilmoitus aselevosta.

Välirauha solmittiin Moskovassa 19.9.1944. Se oli välirauha, koska sota jatkui Lapissa. Joukot alkoivat vetäytyä kohden uutta valtakunnan rajaa. Seuraava puhe oli unohtumaton jäähyväispuhe siviiliin lähteville Ruokolahdella. Ajatuksissa pyöri varmasti monella

Mannerheimin 75-syntymäpäivä Termolassa 4.6.1942. Juhlan valmistajat (oik.): Hilda Käkönen, Aino Välijärvi, Aili Savolainen, Helena Olkkonen, Kerttu Koskinen ja Impi Paukku. Kuva: Niilo Usvasalo

Tyrjän motti 1941. JR 7:n esikuntalotat Hilda Käkönen (vas) ja Aino Välijärvi tuhotun panssarivaunun kannella. Vieressä esikuntaupseeri Niilo Usvasalo.

huoli siitä, mitä tästä seuraa.

Adolf Ehrnrooth puki ajatuksensa arvoituksellisiin sanoihin, joista tuli elinikäinen yhdysside:

”Kohtaammepa kaupungin kaduilla, kylän kujanteilla tai Suomen suurilla saloilla, niin tulkaa sanomaan, että olen Tyrjän Rykmentin miehiä.”

Rauhan oloissa yhteyden pito on jatkunut monessa muodossa, myös Adolf Ehrnroothin kotona. Kenenkään ei ole tarvinnut kahvipöydässä jännittää kenraalin kaunista puolisoa, kreivitär Karin Birgitte Schackia, joka puhuu puhdasta suomea. Hän opiskeli kielen jo nuorena rouvana.

Yhteydenpitoa ja joukko-osaston muistoa vaalii nyt JR 7:n Perinnetoimikunta juhlavasti ja vapaamuotoisesti. Sillä on myös oma lippu, joka tuodaan yhteisiin tilaisuuksiin, myös aseveljen haudalle.

Yllätyskutsu Hilda Käköselle

Pian sodan jälkeen Hilda Käkönen tapasi entisen päällik-

könsä hyvin erikoisessa tilanteessa. Adolf Ehrnrooth lähetti sanan, että hänen äitinsä halusi tavata JR 7:n päälöytan Lappeenrannassa. Tyrjän Rykmentin komentaja oli jo uusissa tehtävissä, Uudenmaan Rakunarykmentin komentaja.

Everstin äiti, rouva Karin Ehrnrooth, otti Hilda Käkösen hyvin ystävällisesti vastaan poikansa työhuoneessa: ”Minä itse olen lottia ja tunnen lotan työmaan. Haluan tavata ja kiittää niitä lottia, jotka ovat pitäneet hyvää huolta minun pojastani.”

Äidin lempeä katse seurasi koko ajan rykmentin komentajaa, joka tuli virkahuoneestaan hakemaan papereita ja meni sitten pois. Sanoja ei tarvittu. Molemmat naiset olivat yhtä liikuttuneita.

Lotta Svärdin lakkauttaminen

Suomen Suojeluskunta-järjestö ja sen mukana Lotta Svärd lakkautettiin 23. marraskuuta 1944. Lottiin kuului pikkulotat mukaan lukien 230 000 naista ja tyttöä. Hilda Käkönen piti

omituisena, että nuoren nousevan poliittisen eliitin joukossa oli yksilöitä, jotka alkoivat jälkeensä luonnehtia Lotta Svärd-järjestöä fasistiseksi.

Sotahistorian tutkija, eversti Vilho Tervasmäki muistutti samaan aikaan julkisuudessa, että näin ei asia ole, kun hän valaisi vuoden 1944 välirauhan sopimukseen sisältyvää lakkautusartiklaa. Artikla oli alun perin kirjoitettu liittoutuneiden yhteistyönä Saksaa, Italiaa, Unkaria, Romaniaa ja Bulgariaa varten. Näissä maissa oli

niin kuin sanonta kuului ”hitleriläismielisiä, fasismien luontoisia poliittisia ja sotilaallisia järjestöjä.”

Vilho Tervasmäki muistutti, että Sk-järjestö oli puolustusvoimien lakisääteinen, vapaaehtoinen osa, jota lotat tukivat: ”Niinpä valvontakomission puheenjohtaja Zhdanov lähettämässään kirjeessä ei vaatinut silloista presidentti C.G. Mannerheimia lakkauttamaan Sk-järjestöä minään fasistisena järjestönä. Zhdanov vaati lakkauttamista siksi, että suojelus-

kuntien miesvahvuus, yli 100 000:een nouseva jäsenmäärä, ylitti roimasti Pariisin rauhansopimuksessa Suomen puolustusvoimille sallitun enimmäisvahvuuden.”

Asta Heickell

Kirjoittaja on Yleisradion perheohjelmien eläkkeellä oleva toimituspäällikkö ja Lotta Svärd-järjestön jäsen 1941-1944.

Hans Adolf Ehrnroothin ristiäiset Turun Kaksikerran kirkossa 13. toukokuuta 1962. Adolf Ehrnrooth ja Karin Birgitte Schack vihittiin avioliittoon kreivittären kotimaassa Tanskassa. Perheeseen syntyi kolme lasta, Karin, Hans Adolf, ja Eva Beata. Kuvassa Hans Adolf ristiäisissä äidin sylissä, Karin isän sylissä. Kuvan on ottanut sotavuosien TK-kuvaaja Tuovi Nousiainen. Kuva Asta Heickellin kotiarkisto.

Promona Finland Oy Klaukkala	J. Luukkala Oy Kokkola	Kontiolahden Tilitoimisto Ky Kontiolahti
EH-Service Oy Kontiolahti	Muutot ja Kuljetukset Curion Kotka, puh.040-521 0375	Insinööritoimisto Lasse Kilpinen Oy Kotka
SILTA LAKSIO OY	Kymenlaakson Ajovalitys Oy Kotka	MPM LVI-Asennus Oy Kotka
Kotkan Metallityöt Oy Kotka	Rakennussaneeraus Reino Setälä Kuusankoski	LVI-Marko Maho Oy Koria
Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	Metallisorvaamo M. Hakala Oy Kouvola	Autosalpa Oy

Elämäniloiset lotat tapasivat Karijoella

Nykyään sotaveteraaneja kiitetään ja kunnioitetaan. Se on hienoa, kunniakansalaiset ovat nöyrät kiitoksemme ansainneet! Mutta Lotta on unohtunut. Ja koko kotirintama, joka kesti.

Etenkin ihmetyttää noiden lottien kohtalo, heistä on puhuttu ja puhutaan hyvin harvoin. Sotien aikana naisten oli oltava miehiä. Osa lotista taisteli kotirintamalla, osa ”siellä jossain”, sodan keskellä.

Paljon oli myös pikkulottia, jotka nuorina tyttöinä tekivät hyväksemme, minkä kykenivät. Heitä kumpaakin on vielä jonkin verran joukossamme, noita äitien äitejä. Kirjat kertovat, että Isojoella ja Teuvalla heitä oli kummassakin 40-luvun alussa runsaat 300 aikuista lottaa ja vajaat 200 pikkulottaa. Karijoella luvut ovat pienempiä ja Kauhajoella suurempia. Karijoelta löytyy luku 150, johon sisältyvät niin suuri pikkulot-

tien joukko, kuin myös se, että Karijoelta lähti peräti 30 naista sotarintamalle. Silloin ei puhuttu seutukunnista, koko maa oli yhtä seutukuntaa.

Keväällä kuusi lottaa koontui Karijoella. Isojokelainen 92-vuotias rintamalottanakin ollut **Eevi Valli** ei sairastumisensa takia päässyt mukaan, mutta hän oli mukana sydämellään.

Kauhajoelta mukana oli 92-vuotias rintamalottana ollut **Esteri Koski-Lammi**, Karijoelta pikkulottana ja ”oikeana” lottana toiminut 88-vuotias **Aili Uusi-Hakala**, jonka luona kokoonnuttiinkin. Teuvalta oli vahva edustus, peräti neljä naista, nimittäin Kauhajoella pikkulottana toiminut 82-vuotias **Terttu Hakala**, 90-kesäinen lotta **Bertta Peura**, 84-vuotias pikkulotta **Vappu Lähdesmäki** ja ”vauvalotta” **Anna Tuisku**, joka on syntynyt lottanakin toimineen äitin-

sä **Laura Tuiskun** iloksi sodan melskeessä 1942.

Tuo”lottakuskina” ollut Anna on erikoinen tapaus, hurmaavan iloinen ihminen, kuten kaikki nuo raskaan elämän eläneet naiset. Mutta hän ei ole äiti, koska ei ole koskaan huolinut miestä vaivoikseen. Hän on syntynyt sota-aikana. Hän on tehnyt niin paljon ja niin suuriarvoista työtä kunniakansalaistemme hyväksi, että on ansainnut muilta sisarilta saamansa **vauvalotan** arvon.

Karijoelle kokoontunut lottajoukko pursusi onnellisuutta, kiitollisuutta, elämänmyönteisyyttä, arvoja, joiden soisi säilyvän. Tarjolla ollut kahvi ei ollut mitään korviketta. Täytekäakun myönnän”itte koristelleheni”.

Tässä joukosta kuulkaa huo-kuu lämmintä naisenergiaa.

Kuva ja teksti:
Jaakko Uusi-Hakala

Suomen presidentin vierailu Ruotsissa

Vastavalittu tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** ja rouva **Jenni Haukio** vierailivat perinteiseen tapaan virkakautensa aluksi naapurimaassa Ruotsissa.

Presidentin vastaanotto Ruotsissa toimiville suomalaisille järjestöille oli Suomen Tukholman suurlähetystön edustustiloissa 18.4. Suomen So-

taveteraaniliiton Ruotsin piiriä edustivat kunniapuheenjohtaja Tauno Ahtila, 1. varapuheenjohtaja Heikki Lirberg ja puheenjohtaja Jouni Knuuttila.

Kuvassa vasemmalta Jouni Knuuttila, rouva Jenni Haukio, tasavallan presidentti Sauli Niinistö, Heikki Lirberg, Tauno Ahtila, kuningas Kaarle XVI Kustaa ja kuningatar Silvia.

“Pikkutietoa kauniista Karjalasta”

Sodat sekä muut ihmisen aikaansaannokset ovat muotoilleet myös kauniin Karjalan kasvoja. Esimerkiksi Saimaan vedet virtasivat aikanaan Vuosalmen kautta Laatokkaan Räisälän ja Käkisalmen läpi eli niin kutsuttua Vanhaa Vuoksea pitkin. Suvanto oli laaja ja varsin syvä sisäjärvi, joka taas laski vetensä länteen Kiviniemen kohdalla vähäistä puro-pahaista pitkin.

Vuonna 1818 eräiden paikallisten talonpoikien vedenjuoksutustöiden yhteydessä Suvannonjärvi ryöstäytyi itäpäästään hallinnasta uurtuen uuden vesiuoman sen hiekkaharjanteen läpi, joka erotti Suvannonjärven Laatokasta synnyttäen muiden muassa talvisodasta tutun Koukuniemen. Suvantojärven pinta aleni nopeasti peräti seitsemän metriä jättäen laajoja vesijättömaita rannoilleen paikallisten talonpoikien viljeltäviksi. Kiviniemen kohdalla purossa veden virtaus muutti suunnan itään, mutta

kallioisessa koskessa virtaus ei ollut kovin nopeaa eikä vielä tuolloin merkinnyt Vanhan Vuoksen kuivumista.

Vuonna 1857 Kiviniemen koski perattiin virtaavamaksi tarkoituksella hankkia myös Räisälän isännille samanlaisia vesijättömaita kuin olivat saaneet Sakkolan ja muut Suvannonjärven isännät aikaisemmin. Tässä yhteydessä Vanha Vuoksi alkoi kutistua mitättömäksi ja lähes kulkukelvottomaksi. Se ei ollut ainoa ongelma perkaustyössä. Nimittäin siinä tapahtui jokin virhe, sillä vuolaan virran asemesta Kiviniemen kohdalle syntyi yli viisi metriä korkea putous, joka esti kosken käytön veneillä liikkumiseen. Tämän vuoksi uusi perkaus muutamaa vuotta myöhemmin madalsi putousta niin, että sitä pitkin voitiin laskea veneillä Vuokselta Suvannonjärveen ja edelleen Taipaleenjokea pitkin Laatokkaan.

Anssi Vuorenmaa

Vierailu Mannerheiminkalliolla

Ruotsin Piirin liittokokousedustajat olivat suunnitelleet käyntiä marsalkka Mannerheimin patsaalla jo hyvissä ajoin ennen Tampereelle tuloa. Tiiviin kokousohjelman lomassa ajoimme kaupungin itäpuolelle Leinolaan, jossa vaelsimme viimeiset parisataa metriä metsäpolkua ylös Mannerheiminkalliolle. Kuvanveistäjä Evert Porilan v. 1939 toteuttama kolmimetrinen patsas on tehty

Eero Järnefeltin maalauksen pohjalta. Alunperin tämä keväällä 1918 Tampereen valtausta kuvaava patsas piti pystyttää keskelle kaupunkia Koskipuistoon, mutta sota siirsi hanketta. Patsas paljastettiin 4.6.1956 uudessa paikassa kaupungin ulkopuolella, komeassa männikössä korkealla kalliolla, Mannerheim kohti Tamperetta tähytäen.

Kirsti Pekari

Kuvassa oikealla Göteborgin yhdistyksen puheenjohtaja ja liittokokousvaltuutettu Aapo Knaapi, Ruotsin Piirin puheenjohtaja Jouni Knuuttila ja toiminnanjohtaja Kirsti Pekari.

Rintamasotilastunnus 16-vuotiaana tehdystä sotapalvelusta

Kangasalta lähtöisin oleva Eero Lehtonen oli vasta 16-vuotias, kun hänet määrättiin lukionsa poikien tavoin Tampereen ilmatorjuntaan. Palvelusaika ilmatorjunnassa kesti 1.3 –30.9.1944.

Eero Lehtonen oli Tampereen Yhteiskoulun lukion toisella luokalla, kun luokan kaikki pojat määrättiin Tampereen Ilmatorjuntaan. Tytöt saivat jäädä jatkamaan kouluaan. Kalevankankaan hautausmaan kulmaan oli sijoitettuna ilmatorjuntapatteri, jossa aseistuksena oli neljä Bofors -ilmatorjuntatykkiä. Pikakoulutuksen jälkeen olimme valmiita torjuntasotilaita ja sotilasarvolta tykkimiehiä, Eero Lehtonen kertoo.

Kunniapuheenjohtaja Eero Lehtonen sotaveteraanien muistomerkillä "Kunnia – Isänmaa". Muistomerkki sijaitsee Lahdessa Marskin aukiolla.

Sotilaspoikien ottaessa vastuun kaupunkinsa ilmapuolustuksesta vapautui vastaavasti aikuisia miehiä rintamatehtäviin. Ilmatorjunnassa olleille sotilaspojille myönnettiin myöhemmin rintamasotilastunnus.

Sodan päätyttyä saimme kutsun asevelvollisuuskutsuntoihin, mutta palvelukseen meitä ei kuitenkaan määrätty, koska palvelusaikamme ilmatorjunnassa riitti palveluksesta vapautukseen, Eero Lehtonen muistelee. Vapauttava päätös merkitsi lukio-opiskelun jatkumista.

nen kirjoitti 1946, josta jatkoi opintojaan Helsingin Teknillisessä Korkeakoulussa. Diplominsinööriksi hän valmistui 1951 erikoisalanaan paperiteollisuus.

Avioliiton hän solmi Eila Anttilan kanssa vuonna 1951. Lapsia perheeseen syntyi kolme. Lapsenlapsia on seitsemän ja he kaikki yhdessä muodostavatkin Eilan ja Eeron suurperheen rikkauden.

Työura paperiteollisuudessa

Ensimmäinen työpaikka oli Enso Gutzeitin Kotkan tehtaalta, josta Lehtonen varsin pian siirtyi Imatralle Tainionkosken tehtaan käyttötehtäviin. Työuransa viimeiset kahdeksan vuotta Eero toimi Kaukopään tehtaiden johtajana. Tämä tehdas tuotti muun muassa maitotölkkikartonkia, parhaimmillaan yli 100 000 tonnia vuodessa.

Tehtaan savupiippu tuli sotahistoriassa tunnetuksi siitä, että Hitleriä kuljettanut lentokone oli törmätä siihen hänen tullessa onnittelemaan 75 vuotta täyttävää Mannerheimia. Ta-

Esa Lampinen Ky Inkeroinen	Ari Junttila Ky -hakekuljetukset- Kouvola	Jussin Työtoiminta Kuusankoski
Valkealan Vaihtoautot Ky Valkeala	Rakennusliike PK-Insinööritoimisto Oy Kouvola	Kylmähuolto Resek Oy Kouvola
KORIAN PÖLKKY	Kymenlaakson Jäte Oy Kouvola	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 109
Talohuolto Atlas Oy Kouvola	Kymen Kivipojat & Saneeraus Oy Voikkaa	Aatsin Kone Oy Valkeala
Simrak Oy Anjala	Emline Oy Kouvola	GC Guaranty Cranes Oy Kouvola
Kouvolan Pultti Oy Kouvola	Varte Oy Kouvola	Suunnittelutoimisto Hinkkanen Ky Elimäki

paus oli ”läheltä piti tilanne”. Vaaran jälkeen laskeutuminen Immolan kentälle kuitenkin onnistui.

Eläkkeelle Eero Lehtonen jäi tehtaan johtajan paikalta 1989, jolloin hän ensimmäisenä eläkeläispäivänään muutti vaimonsa kanssa Lahteen.

Mukaan sotaveteraanitoimintaan

Lahdessa tapasin piirin silloisen puheenjohtajan ylimetsänhoitaja Mauno Uusitalon ja hän oli mies, joka sai minut kiinnostumaan Sotaveteraaniliiton toiminnasta, kuvailee Eero Lehtonen. Ensolla oloaikana ei minulla ollut mitään mahdollisuutta osallistua työn ulkopuoliseen järjestötoimintaan, koska lähes kaikki vapaa-aikakin oli sidottu tehtaan toimintaan.

Kun Lahdessa järjestettiin Sotaveteraaniliiton liittopäivät 1992, olin tuolloin mukana jo kokousvalmisteluissa tapahtuman valmistelutoimikunnan jäsenyyden ominaisuudessa, Lehtonen sanoo. Vuonna 1995 Eero Lehtonen valittiin piirin sihteeriksi, jota tehtävää hän hoiti 12 vuotta. Mauno Uusitalon pyytäessä eroa puheenjohtajan tehtävästä hänen työnsä jatkajaksi valittiin Eero Lehtonen.

Lahden Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana Eero toimi viisi vuotta, jonka jälkeen

vuonna 2012 hänet valittiin piirin kunniapuheenjohtajaksi. Lehtosen seuraajana jatkaa nyt Jukka Simola.

Toiminnan edellytykset taattu

Lahden Sotaveteraanipiirissä on 15 jäsenyhdistystä ja niissä jäseniä vuoden 2012 alussa 3 705. Jäsenistä rintamasotilastunnuksen omaavia oli 1073, puoliso- ja leskijäseniä 632, vapaa-, kunnia- ja ainaisjäseniä 408 ja kannattajajäseniä ilahduttavasti 1592.

Lahden Sotaveteraanipiirissä ja sen jäsenyhdistyksissä on eräitä toimintaa helpottavia vahvuustekijöitä. Ensinnäkin kaikki toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, palkattua henkilökuntaa ei ole, Eero Lehtonen toteaa. Piirin toiminnalle on paitsi jäsenistön, niin myös yleisesti kansalaisten keskuudessa hyvä kannatus.

Toiseksi Lahdessa on Hennalan Varuskunta ja siellä toimiva Hämeen Rykmentti, joiden molempien tuki sotaveteraanijärjestölle on ollut vahvaa ja arvokasta. Esimerkiksi veteraanikeräykset ovat varusmiesten avulla antaneet aina hyvän tuloksen, Lehtonen kiittelee. Lahden piirissä toimii myös veteraanisoittokunta, joka yhdessä paikallisen varusmiessoittokunnan kanssa takaa sen, että tilaisuuksiimme

on aina saatavissa korkeatasoista musiikkia.

Kesäajan tapahtumat ovat suurimmaksi osaksi keskittyneet Kilpiäisten majalle. Maja on alun perin talkoilla rakennettu sotaleskien toimesta, mutta on sittemmin siirtynyt Sotaveteraanipiiriin käyttöön. Piirin toiminnassa ovat aktiivisesti mukana myös Veljestukiry. ja naistoimikunta. Veteraanityössä ei sovi unohtaa seurakuntien panosta.

Suhteet sidosryhmiin

Yhteistyöstä sidosryhmien kanssa järjestettävistä juhlatilaisuuksista mainittakoon kansallinen veteraanipäivä ja seutukunnallinen kirkkopäivä, joka tänä vuonna oli Kuhmoisissa. Jo 30 vuoden ajan Lahden Sotaveteraanipiiri on julkaissut Jouluviesti-lehteä. Lehden merkitys on piirin taloutta tukeva ja perinnettä säilyttävä.

Lahden kaupungissa toimii veteraaniasiain neuvottelukunta, jossa kaikilla veteraanijärjestöillä on oma edustajansa. Neuvottelukunnassa käsitellään kuntoutukseen liittyviä asioita ja veteraanien etuisuuksia. Tuloksiakin on saavutettu, kuten ilmaiset matkat paikallisliikenteessä ja ilmainen pysäköinti parkkialueilla. Parhailleen kaupungin kanssa kartoitetaan kotiin viettävien palvelujen tarve.

Maanpuolustusnaisten Liiton Päijät-Hämeen piirin lipunnaulauksen Hennalan Upseerikerholla 2008. Vasaramiehenä Eero Lehtonen.

Uusi ja väistyvä puheenjohtaja, Eero Lehtonen ja Mauno Uusitalo (jo edesmennyt) yhteiskuvassa 13.3.2007 Hennalan Varuskunnassa.

Työ sotiemme veteraanien hyväksi on osaltani ollut erittäin palkitsevaa. Olen kiitollinen siitä, että onnellisten satumien kautta olen joutunut

mukaan tähän arvokkaaseen työhön, Eero Lehtonen toteaa lopuksi.

Matti Värri

Sotaveteraaniliitto valistamaan uutta sukupolvea

Useiden suomalaisten nuorten kosketuspinta sotiemme veteraaneihin, työvelvollisiin tai evakoihin alkaa olla varsin kapea. Entistä harvemmalla nuorella on isoisiä tai isoäitiä, joka kertoisi heille kokemuksistaan sota-aikavuosilta.

Sota näyttäytyy useille nuorille kaukaisena asiana. Nykyiset sodat kuten esimerkiksi Afganistanin operaatio eivät ole osa suomalaisten nuorten arkea. Sota ei kosketa edes lähipiirin elämää, kuten vielä muutama sukupolvi sitten. Sen vuoksi käsitys sodasta on hämärtynyt siihen, mitä nuori näkee elokuvissa tai videopeleissä. Samalla itsenäisyys nähdään herkästi itsestäänselvyydeksi, vaikka yhä useat kansat elävät ilman itsemääräämisoikeutta.

Suomen Sotaveteraaniliiton järjestöllinen luonne muuttuu väistämättä seuraavien vuosi-

Simon Elo

kymmenien aikana. Sotaveteraaniliiton merkitys ei väheine, vaikka työnkuva muuttuu. Tulevaisuudessa, kun veteraanit eivät itse ole kertomassa kokemuksistaan, on Sotaveteraaniliiton kunniatehtävä jakaa nämä kokemukset uusille su-

kupolville. Liitto toimisi asiantuntijatahona.

Liiton perusajatusta, maanpuolustushengen vahvistamista ja jäsenien eli veteraanien palvelemista, täytyy tietysti jatkaa vakaasti. Sotaveteraaneille on tarjottava hyvät eläkevuo-

det – tämä on poliitikolle menoerä, jossa ei saa tартtua hintalappuun. E erityisen tärkeitä tietoisuuden vahvistajia ovat kansalliset juhlapäivät kuten kansallinen veteraanipäivä ja kaatuneiden muistopäivä. Nämä eivät kuitenkaan riitä, vaan työn on oltava jokapäiväistä. Suomalaisten on saatava tietoa itsenäisyytemme historiasta luonnollisesti koulutusjärjestelmän ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden kautta.

Sotaveteraaniliitto voi järjestää esimerkiksi kohtuuhintaisia ryhmämatkoja sotien tapahtumapaikoille. Asiantuntevan

oppaan välityksellä matkalaiset saavat omakohtaisen ja elämänmakuisen ymmärryksen miehistä ja naisista historian lehdillä. Historiankäsitteet voi muutoin jäädä kovin ohueksi ja vaikutelmaltaan kuivaksi.

Isoäitini oli evakko ja asetui lopulta Lappiin. Hän kertoi avoimesti kokemuksistaan, minkä arvon olen ymmärtänyt vasta vanhemmalla iällä. Kun ymmärtää mistä on tullut, voi ymmärtää, mihin on menossa. Ja myönteinen kansallinen itsetunto antaa suomalaisille vankan perustan kansakäymiseen monimuotoisen maailman kanssa. Suomalaisuus, jota olemme historiassa puolustaneet, on omaperäinen vahvuutemme, jonka voimme maailmalle lahjoittaa.

Sotaveteraaniliitto on toimija, joka omalla toiminnallaan luo yhteiskuntaamme suomalaisuutta arvostavan ilmapiirin.

Toivon, että Sotaveteraaniliitto käy tarvittavan uudistustyön ja jatkaa merkittävänä yhteiskunnallisena voimana. Nuorisojärjestönä tarjoamme Sotaveteraaniliiton käyttöön kaiken nuoriin liittyvän asiantuntemuksemme. Suomea on aina rakennettu yhteistyössä.

Simon Elo

Puheenjohtaja

Perussuomalaiset Nuoret ry

Kurjan sotamme kurja taistelu - Lappeenranta 23.8.1741

Sotamarsalkka Peter de Lacy. (Kuva: Kansallismuseo)

Sodan tausta ...

Ison vihan jälkeen Ruotsin ja Venäjän raja vedettiin suurin piirtein sille tasalle, jolla se on nyt vuonna 2012. Ruotsi oli kärsinyt tuossa sodassa mursertavan tappion, mutta kaksikymmentä vuotta myöhemmin tarjoutui - näin arvioitiin - edullinen sotilaspoliittinen tilanne Venäjän valtaistuinriitojen takia ja niitä hyväksi käyttäen saavuttaa takaisin ennen isoa vihaa olleet rajat. Varsinkin Ruotsin hattu-puolue kätti tilaisuutta tähän. Puolue oli jo unohtanut armeijan tuhoutumisen Norjan ja Ruotsin tuntureilla Kaarle XII:n aikana.

Sotilaallinen tilanne Ruotsin kannalta...

Pietarin-Viipurin suunnasta johti eteläiseen Suomeen kaksi tietä: toinen Suomenlahden pohjoisrantaan noudatellen Haminan kautta Helsinkiin ja toinen pitkin Salpausselkää Lappeenrannan kautta kohti Hämeenlinnaa. Molemmat tiet oli ison vihan jälkeen päätetty sulkea linnoituksin tuon ajan sotilasstrategian mukaisesti. Hamina ja Lappeenranta oli määrä linnoittaa vahvoiksi tukikohdiksi torjumaan hyökkäystä idästä ja kaakosta. Työt aloitettiin ison vihan jälkeen, mutta kun hattu-puolue vaalien voittajana päätti aloittaa

hyökkäyssodan, linnoitustyöt sujuivat hitaasti ja sodan sytyessä kumpikaan linnoitus ei ollut taisteluvalmis.

Lappeenrannan linnoituksen varusväkenä oli neljä komppaniaa skoonelaisesta värväystä rykmentistä sekä viitisenkymmentä värvätyä tykkimiestä komentajanaan eversti Ernst Willebrand. Ruotsin armeijan päävoimat olivat kenraaliluutnantti Henrik von Buddenbrockin komennossa Haminassa ja toinen vahvaho osasto Marttilassa (Taavetissa) kenraalimajuri Karl Wrangelin komennossa. Armeijan kokonaisvahvuus lähenteli 18 000 miestä, näistä Lappeenrannassa tuhatkunta miestä. Armeijan ylipäälliköksi oli nimitetty kenraali Karl Lewenhaupt, johtava hattupolitiikko, mutta hän saattoi tulla Suomeen vasta valtiopäivien päätyttyä, Lappeenrannan taistelun jälkeen. Ruotsin laivastossa raivosi tuntematon epidemia niin pahasti, että laivoihin oli siirrettävä miehiä jalkaväestä. Tauti vei uhriksen laivaston komentajankin, amiraali Thomas Rajalinin.

Hattujen sota oli turha sota. Ambitiosyistä sota aloitettiin Uudenkaupungin rauhassa Venäjälle menetettyjen alueiden palauttamiseksi valtakunnan yhteyteen armeijalla, joka ei ollut valmis sotaan, varsin-

kaan hyökkäyssotaan. Ruotujakoisten mutta myös värvätyjen rykmenttien upseeristo ja alipäällystö olivat varsin ukkoutunutta joukkoa, olihan rauhantilaa kestänyt jo parikymmentä vuotta edellisestä sodasta. Toisaalta päällystö oli sodan kokenutta ja siten ammattimiehiä. Varsinkin laivasto oli kooltaan ja taistelukyvyltään selvästi Venäjän laivastoa vahvempi. Venäjän laivasto oli mennyt osittain rappiolle Pietari Suuren jälkeen ja oli heikosti koulutettu merisotaan.

Sotasuunnitelma ja sodanjulistus...

Keväällä 1741 valtiopäivien salainen valiokunta laadiutti sotasuunnitelman. Se oli ensi lukemalta suurenmoinen: Ruotsin laivasto iskee sodan julistamisen jälkeen Venäjän laivaston kimppuun, lyö sen, purjehtii Kronstadtiin ja hävittää sen, ja etenee välittömästi Pietariin.

Samaan aikaan maa-armeija hyökkää Viipuriin, valtaa sen ja jatkaa Pietariin. Eli tämän suunnitelman mukaista hyökkäystä maalta ja merellä riitainen ja Turkin kanssa sotaan joutunut Venäjä ei kykene vastustamaan. Sota on ohi ja Tukholma voi sanella rauhanehdot. Sitä, että Venäjälläkin oli Pietarin alueella varteenotettavat voimat, ei Tukholman suunnitelmissa edes otettu vakavasti huomioon. Päinvastoin iskun suoraan Pietariin arveltiin aiheuttavan levottomuuksia

ja poliittiselta kannalta Pietarin valtaistuinriitojen arvioitiin avittavan Ruotsin armeijan hyökkäystä. Suunnitelma vuoti kuitenkin hyvissä ajoin ennen sotaa Pietariin.

Salainen Valiokunta julisti sodan Venäjälle heinäkuun lopussa 1741. Tieto siitä tuli Pietariin paria viikkoa myöhemmin, jolloin alkoivat joukkojen keskitykset kohti Lappeenranta. Suunta yllätti ruotsalaisten ylijohdon, joka oli odottanut iskua kohti Haminaa.

Sotakoneisto oli nyt käynnistetty, mutta sotaa ei kuitenkaan kannatettu Ruotsin hallitus- ja valtiopäivämiespiireissä yksimielisesti. Ratkaisevassa valtaneuvoston istunnossa vasta kuningas Fredrikin kaksi ääntä hyökkäyssodan aloittamisen puolesta varmisti päätöksen.

Venäläisten voimat sodan alkaessa...

Kun ruotsalaisten hyökkäyssuunnitelma oli vuotanut Pietariin, venäläisillä oli aikaa valmistella omat toimenpiteensä. Viipuriin keskitettiin noin 13 000 miehen vahvuinen armeija skottilaisen kenraalin James Keithin komennossa. Armeijan ylipäällikkönä toimi irlantilainen kreivi Peter Lacy. Venäläiset eivät kuitenkaan olleet aivan täysin selvillä ruotsalaisten voimista ja ryhmytyksestä Lappeenrannassa, mutta ennen sotatoimia loikkarit toivat melko tarkat tiedot niistä. Tietojen perusteella päätettiin hyökätä vä-

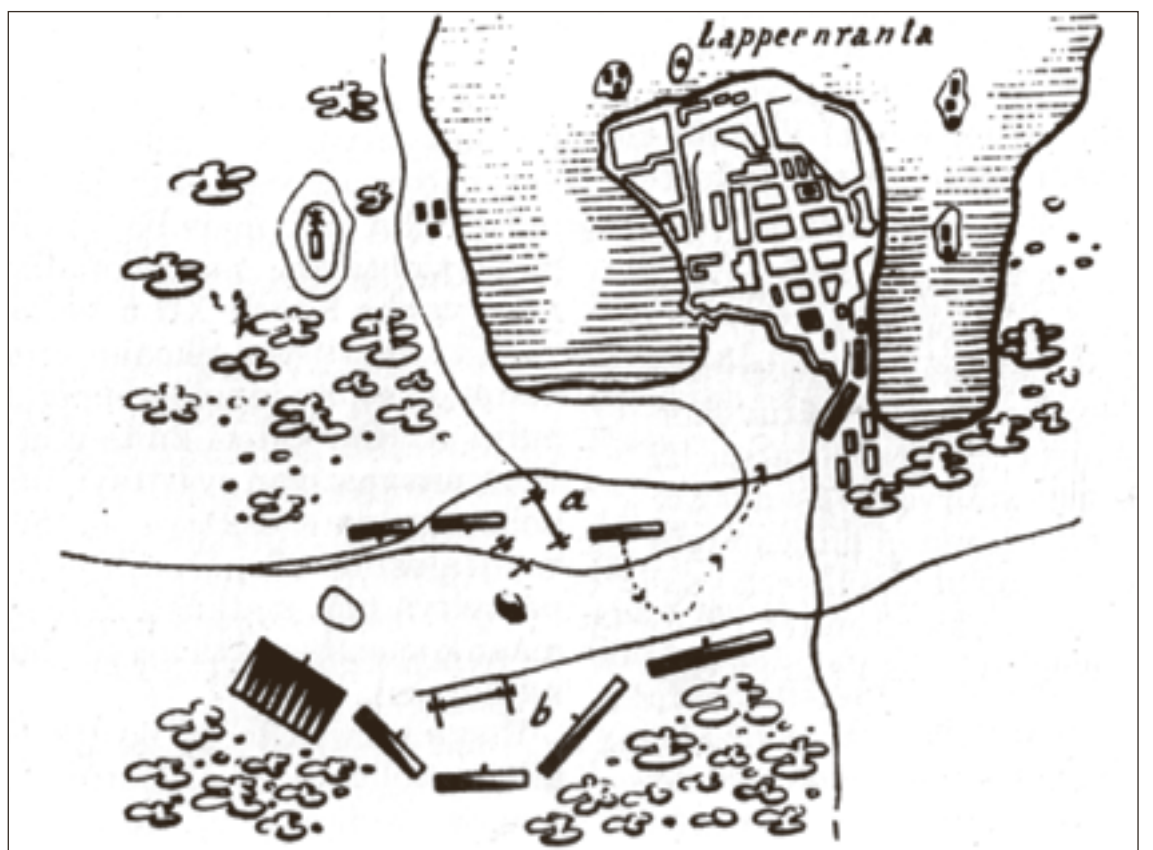
littömästi Lappeenrantaan.

Lappeenranta lähestynyt tuhansien sotilaiden armeija tietysti paljastui. Willebrand lähetti ilmoituksen ja avunpyynnön Haminaan Marttilan kautta, joten myös Wrangel sai tiedon illalla 21.8. venäläisten hyökkäyksestä, mutta hän ei uskonut ilmoitusta. Vasta kun illan ja yön kuluessa Lappeenrannasta saapui yhä enemmän pakolaisia tietoineen, hän alkoi uskoa toden olevan kysymyksessä. Wrangel marssitti joukkonsa seuraavaan iltaan mennessä Lappeenrantaan. Maastontiedustelussa ollut venäläisten ylijohdo näki niiden tulon linnoitukseen. Vähältä piti, etteivät venäläiset olisi luopuneet hyökkäyksestä, kun luulivat Buddenbrockin päävoimien saapuvan paikalle.

Buddenbrockin vastaus oli saapunut Lappeenrantaan Willebrandille ja vastauksessaan avunpyyntöön hän korosti taistelun välttämistä, jos vihollinen osoittautuisi liian vahvaksi. Mutta paikalle ennättänyt Wrangel näki asian toisin: ei ollut syytä välttää taistelua linnoitukseen tukeutuen, vaikka nähtiinkin ylivoiman olevan venäläisten puolella.

Miten siinä taistelussa kävi...

Ylivoimaiset venäläisjoukot aloittivat hyökkäyksen puolilta päivin 23. elokuuta tykistövalmistelulla, johon ruotsalaisten tykistö vastasi. Tykistöltä kesti ehkä parisen tuntia,

Venäläisten laatima kartta Lappeenrannan taistelusta elokuun 23. päivänä 1741.

kun venäläinen jalkaväki aloitti etenemisen. Tämän ensimmäisen yrityksen puolustaja löi takaisin, ja siinä yhteydessä ruotsalaiset valtasivat venäläisen tykkipatterin. Mutta kun venäläinen jalkaväki hyökkäsi suomalaisten rykmenttien ryhmitystä vastaan, se murtui. Ruotsalaiset taistelivat paikoin menestyksellisesti, ja varsinkin Södermanlannin rykmentti kunnostautui. Mutta ruotsalaisten rintama ei kestänyt, koska Savon ja Hämeen rykmentit pakenivat vetäen koko suomalaisrintaman mukanaan. Savolaiset sotilaat pääsivät Kimpisen kautta Savonlinnan tielle ja sitä tietä pääosin Savonlinnan turviin. Hämäläiset pakenivat Tyysterniemelle ja Karjalan rakuunat heidän vanavedessään. Sanotaan suomalaisten lyöneen maahan upseereita, jotka yrittivät estää pakoa. Rykmentit menettivät myös lippujaan. Ruotsalainen Länsi-Pohjan rykmentti vetäytyi eloon jääneen vänrikin johdolla taistelujärjestyksessä takaisin Marttilaan venäläisten häiritsemättä, sillä oli tullut tieto Buddenbrockin päävoimien liikkeellelähdestä Hamina. Kenraalimajuri Wrangel haavoittui taistelussa lievästi käsivarteen joutuen sotavanigiksi. Tämä sekä muut tapahtumat aiheuttivat sen, että venäläiset jatkoivat rynnäkköään kohti linnoitusta ajaen pakenevia ruotsalaisia edellään sekasortoiseen linnoitukseen.

Venäläisten tykistö pommitti jatkuvasti linnoitusta ja jalkaväki valmisteli rynnäkköä. Näissä oloissa kaupungin komendantti, eversti Willebrand päätti pelastaa sen, mikä vielä oli pelastettavissa: on antauduttava. Willebrand nostatti valkoisen lipun, jolloin Keith lähetti kaksi upseeria neuvottelemaan antautumisesta. Ruotsalainen päällystö ei enää halinnut joukkojaan, vaan sotilaat ampuivat neuvottelijat linnoituksen portilla. Tapahtuma laukaisi raivoisan hyökkäyksen. Se mursi Lappeenrannan puolustuksen ja taistelu jatkui linnoituksen sisäpuolella kaduilla, pihalla, taloissa ja niiden katoillakin. Taistelua kesti kolmisen tuntia ja sen jälkeen venäläiset ajan tavan mukaan ryöstivät ja raikasivat koko kaupungin vetäytyen sieltä pois kolme vuorokautta myöhemmin takaisin Viipuriin. Pari

viikkoa myöhemmin kaupungista paenneet asukkaat uskaltoivat palata tuhattuun kaupunkiinsa.

Mitä tästä katastrofista seurasi...

Tappiot olivat molemmin puolin melkoiset. Ruotsalaisia ja suomalaisia lieene kaatunut ja haavoittunut noin 2 000 - 3 000 miestä. Venäläisten menetykset olivat samansuuruiset. Menestyksestään huolimatta venäläisten oli jätettävä kaupunki, sillä heiltä puuttui raskas tykistö, joka olisi ollut välttämätön Haminan piirityksessä, jota sitäkin oli ajateltu sodan alettua.

Buddenbrock päävoimien saapui nyt Lappeenrantaan. Erään tiedon mukaan kaupungin kaduilla ja linnoituksessa makasi tuhansia kaatuneita. Saman tiedon mukaan ruumiit olivat taistelukentällä syyskuun alussa, kunnes Buddenbrock määräsi ne haudattaviksi.

Suomalaiset valtiopäivämiehet, varsinkin talonpoikaisedustajat olivat sotaa vastaan, olihan heistä suurin osa myssyjä. Melkoinen osa sotilaista oli sotaa kokematon miespolvea, eikä myöskään tuon ajan koulutus vastannut ajan vaatimuksia. Rykmenttien päällystö oli voittopuolisesti ruotsalaista upseeristoa, jota ei tunnettu, heihin ei luotettu eikä heidän käskyjään aina ymmärretty. Mutta venäläisten puolella Pietarissa pidettiin suuri voitonjuhla kunnialaukauksineen ja kiitosjumalanpalveluksineen sekä lyötiin voiton kunniaksi muistomitali.

Sotahistoriassamme ei ole Lappeenrannan taistelun kaltaista katastrofia, joskaan ylivoiman edessä vetäytyminen tai perääntymien ja näistä johtunut tappiollinen taistelutoiminta eivät ole mitenkään harvinaisia. Suomalainen joukko on yleensä säilyttänyt ryhtinsä ja kurinsa tappionkin uhatessa.

Talonpojat taistelivat kotiseudullaan...

Jotain selittämätöntä Lappeenrannan taistelussa kieltämättä on, sillä samoihin aikoihin pohjoiskarjalaiset talonpoikaiset vapaajoukot osoittivat kiitettävää ryhtiä ja taistelukuntoa puutteellisesta sotilaskoulutuksestaan huolimatta. Keväällä 1742 venäläiset aloittivat ryöstöretkensä uudelleen. Kun vakinainen sotaväki oli linnoituksien suojana, maaherra Stjernstedt ryhtyi johtamaan maakuntansa puolustusta. Pitäjät asettivat puolustusta varten varamiehiä, joille oli annettu kaikessa kiireessä alkeellista sotilaskoulutusta ja hankittu heille Kaarle XII:n aikaisia sotilaspukuja, jotka jo sinällään pelottivat venäläisiä. Varamiehet oli jaettu vartiostoihin tärkeimpien rajan yli johtaneiden teiden suuntiin, ja nämä tukikohdat myös varustettiin ja linnoitettiin. Kerimäen vartiosto jopa pakotti suuremman venäläisjoukon peräytymään maaliskuussa 1742.

Mutta Kiteen vartioston kävi hullusti. Sinne oli kokoontunut luutnantti Bergmanin ja vänrikki von Knorringin johdossa viitisenkymmentä vakinaisen

Lappeenrannan taistelun muistomerkki. (Kuva: Matti Mökkönen)

armeijan sotilasta sekä runsaat 300 varamiestä, jotka paloivat halusta panna venäläisille kovan kovaa vastaan. Talonpojat olisivat todellakin halunneet asettua vastarintaan, mutta juopuneet ruotsalaiset upseerit estivät sen, jopa kertoman mukaan särkien varamiesten sukset, jotteivät nämä lähtisi venäläisiä vastaan. Kaiken kukkuraksi ruotsalaiset upseerit ja sotamiehet antautuivat venäläisten vangeiksi laukaustaan ampumatta säästääkseen henkensä. Sen sijaan varamiehet, jotka olivat sulkeutuneet Kiteen pappilaan, poltettiin ja tapettiin surkealla tavalla. Tapaus herätti suurta mielihäpeää, jopa katkeruutta ruotsalaisten

johtamaa vakinaista sotaväkeä kohtaan nimenomaan Pohjois-Karjalassa.

Anssi Vuorenmaa

Lähteitä: A. R. Cederberg, Suomen historia vapaudenajalla osa I, WSOY 1942, Einar W. Juva, Suomen taistelu itää vastaan, Otava 1942, Jyrki Paaskoski, Lappeenranta 1741. Revanssisodan ensimmäinen taistelu (teoksessa Suomalaisen taistelut Ruotsin, Venään ja itsenäisen Suomen rivissä), Tammi 2007, Ilkka Teerijoki, Säätyn valasta kuninkaanvaltaan 1722-1808 (teoksessa Suomi kautta aikojen), Valitut Palat 1992, Veli-Matti Syrjä, Lappeenrannan taistelusta 250 vuotta (teoksessa Kaakon Kuriiri)/Kouvola 1991 ja Ohto Manninen, Suomi ja Pohjanmaa pikku vihan aikana, esitelmä 2012.

Puolustusvoimien strateginen kumppani Millog Oy vastaa maavoimien ajoneuvo- ja panssarikaluston, ase- ja elektroniikkajärjestelmien ja -laitteiden asennuksista, modifikaatioista ja kunnossapidosta sekä osallistuu maavoimien materiaalihankkeisiin.

Millog

www.millog.fi

Millog Oy
Hatanpään valtatie 30
33100 TAMPERE
Puh. 020 469 7000

HARTWALL

VICHY

ORIGINAL

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Jatkosotatapahtumia 1942

Heinäkuu

- 5.7. Neuvostopartisaanit tulittavat kahta suomalaisautoa Suomussalmella Juntusvaaran-Murtovaaran tiellä. Iskussa saa surmansa kolme Sotilaskotiliiton johtoon kuuluvaa naista mm. liiton puheenjohtaja Toini Jännes.
- 7.7. Hankoon on palannut 1400 entistä hankolaista sen jälkeen kun paluu toukokuusta lähtien sallittiin.
- 8.7. George de Godzinskyn ja Kerttu Mustosen valssi Äänisen aallot soi ensi kerran Yleisradiossa.
- 13.7. Neuvostoliiton ylin sodanjohto määrää puna-armeijan vetäytymään linjalle Stalingrad-Kaukasus.
- 25.7. Kaksipäiväiset Karhumäen ”kesäiset suurkisat” alkavat.
- 26.7. Osasto Kuismasen 14-miehinen kaukopartio viedään Heinkel 115-vesilentokoneella Pääjärveltä Onegajoen itäpuolelle Sardijärvelle. Kohteena on Arkangelin-Vologdan radan liikenteen tiedustelu (liittoutuneiden sota-apukuljetukset). Tuloksellisesti tietoja lähettänyt ja vastoin ylipäällikön ohjeita liittoutuneiden tavarakuljetusten koskemattomuudesta ainakin yhden junan suistanut kaukopartio noudetaan Sardijärveltä 9.9. Matka kesti 47 päivää.
- 31.7. Palautetun alueen neuvottelukunnan kokous toteaa, että palautetun alueen sadosta saataneen riittävästi alueen kuluksi. Suurin ongelma on maatalouden työvoima.
- 1.8. Osittain luovutettujen kuntien palautettuja alueita siirtyy siviilihallintoon: Nuijamaa, Parikkala, Pälkjärvi, Rautjärvi, Simpele, Uukuniemi, Vahviala, Värtsilä, Jääski ja Säkki järvi.

Elokuu

- 1.8. Yhdysvallat sulkee kaikki konsulaattinsa Suomessa 17. heinäkuuta tekemänsä päätöksen mukaan.
- 2.8. Mannerheim ilmoittaa saksalaisille olevansa periaatteessa valmis osallistumaan Muurmannin radan katkaisemiseen. Edellytyksenä kuitenkin on, että Leningrad on silloin saksalaisten hallussa.
- 7.8. Valtakia muutetaan uudella lailla, joka antaa valtioneuvostolle oikeuden säännöstellä palkkoja kaikin mahdollisin tavoin.
- 13.8. Kaikki laivojen kolmannen luokan paikat varataan Ruotsista palaaville koululaisille. Koululaisia on jo palannut yli 700 ja kaikkiin odotetaan 5-6000 koululaista.
- 17.8. Maanalaisen SKP:n toimintaan aktiivisesti osallistunut Urho Kaipainen teloitetaan.
- 22.8. Kaksipäiväiset Itä-Karjalan heimojuhlalat alkavat Äänislinnassa.
- 26.8. Päämajan Tiedotusosasto kääkee TK-kirjeenvaihtajia vähentämään kirjoituksissaan etulinjan vapaa-ajan harrastuskuvauksia.
- 30.8. Nurmoilasta lähtee saksalaistunnuksinen Junkers 52-kuljetuskone, joka pudottaa yöllä 31.8. ensimmäisen erän 13-miehisestä virolaispartiosta Arkangeli-Vologda-rautatien varteen. Venäläiset tuhosivat partion.

Jatkosodan rintamamiehet – Asemasotaa

Kevästä 1942 käytiin edelleen sotaa. Se on tarpeen muistaa tänäkin päivänä.

Myöhemmin on syntynyt kuva, että kaksi ja puolivuotta kevästä 1941 kesään 1944 olivat Suomen rintamilla rauhallista ellei peräti rauhanomaista aikaa. Sitä ne olivatkin, aika ajoin ja paikka paikoin. Toisinaan oli suuriakin tappioita aiheuttaneita taisteluja. Miehiä kaatui ja haavoittui tykistö- ja kranaattikeskityksissä sekä tarkka-ampujien luodeista.

Maaselän kannaksella vihollinen oli hyvin aktiivinen alkuvuodesta 1942. Huhtikuussa neuvostojoukot käynnistivät laajamittaisen hyökkäyksen Syvärillä ja tunkeutuivat useita kilometrejä suomalaisten selustaan, kunnes niin sanotuissa keirikotaisteluissa vihollinen saatiin lyötyä takaisin.

Samoihin aikoihin taisteltiin pohjoisessa Louhen radan tuntumassa; venäläiset halusivat kaikin keinoin estää huollon kannalta tärkeään Muurmannin rataa kohdistuvan uhkan.

Kannaksella taas taisteltiin heinäkuussa tukikohta Sevastapolista JR 7:n lohkolla. Vahvoin voimin hyökänneet venäläiset pakottivat suomalaiset perääntymään. Taistelu oli niin kiivasta, että lääkintämiehet – joita lukuisat sotilaat saavat kiittää rohkeudesta ja hengestään – eivät päässeet hakemaan haavoittuneita.

Laatokan Rannikkoprikaatin sotamies Sorsan puhdetyö, puusta valmistettu lintu.

Lääkärinä toiminut Ole Wasz-Höckert meni itse paikalle:

Haavoittuneet saatiin pois tulen alta ja hoitoon JSP:lle. Ensiavun jälkeen ja täytettyäni jokaisen lapun, lähetin potilaat hevoskyydillä rykmentin haavoittuneiden kokoamispaikkaan.

Taistelu velloi kiivaana kaksi vuorokautta. Vuorotellen tukikohta vaihtoi omistajaa. Suomalaiset kokivat yli sadan miehen tappiot, valtaosa haavoittumisina. Heidän kuljetuksestaan vastasi pataljoonan pappi Mauri Noro, muilla oli kädet täynnä muita sodan töitä.

Sota oli koko ajan läsnä, se niitti kuolemaa, joka saattoi osua kohdalle yhtä hyvin rintamalla kuin koti-Suomessa vihollisen pommittaessa kau-

punkteja ja rautateitä. Toisaalta sota arkipäiväistyi. Sen olemassaolo tiedostettiin, mutta elämä ja rutiinit koetettiin järjestää jotensakin mielekkäiksi.

Asemasodan alku kului korsujen ja taisteluhautojen rakentamiseen. Vartiovuorot pyörivät. Useimmissa tukikohdissa oli päivällä yksi vartiomies, mutta öisin pidettiin parivartiota.

Päivät täyttyivät aseiden huollosta, taisteluhautojen kunnossapidosta, siivouksesta, puunhakkuusta. Taisteluharjoitteitakin pantiin toimeen, niiden tehokkuus riippui sitten johtajista. Toiset upseerit päästivät miehensä turhankin helpolla ajatellen sodan raskaita loppuvaiheita. Toimettomuus ja odotus laiskistaa ja turhauttaa vääjäämättä.

Korsuelämää

Jatkosodan arkea ei voi ymmärtää, ellei tunne miehistä korsuelämää. Korsut olivat oma maailmansa, pienoisysteiskunta hyvässä ja pahassa.

Korsut olivat miesten koteja, ne suojasivat sateelta, pakkaselta ja vihollisen tulitukselta. Niitä oli monenlaisia ja kokoisia. Yhteinen piirre miehistökorsuille oli vaatimattomuus, kosteus ja kirput. Likaiset ja nihkeät olosuhteet olivat ihanteelliset syöpäläisille. Toinen maanvaiva olivat rotat. Parhaat rottien pyydys-täjät palkittiin lomilla.

Vihollisen tarkka-ampujan luoti on osunut vänrikin rintaan Rukajärvellä 12.3.1942.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Kalusteina olivat laverit ilman tyynyjä ja muita pehmusteita. Pöydän ääressä saattoi iskeä korttia. Jos korsun katto oli turpeesta, vettä tuli sateella läpi ja poutasäälläkin päähän tippui pisaroita.

Näin siis tavallisesti. Tykistöllä sen sijaan saattoi olla korsuissa ikkunatkin ja muitakin mukavuuksia. Tykkimiehillä oli käytössään kuorma-autoja, joilla kuljetettiin rakennusmateriaalia ja muutakin hyvää omaan käyttöön. Olipa heillä taisteluhaudatkin suojaisimmat, niissä pystyi kävelemään pystyssä kun jalkaväen puolella piti edetä kumarassa ja kelirikkoaikaan olla tuon tuosta luomassa lunta, hakkaamassa jätää tai äyskäröimässä vettä.

Upseeriston näyttävät korsut, elleivät korsukylät, olivat oma lukunsa – portainen, terasseineen, koristeltuine julkisivuineen ja muine kommervenkkeineen. Niissä saatettiin elää ”herroiksi”, tavallisten sotamiesten palveluksia hyväksi käyttäen. Tästähän Väinö Linnan Tuntemattomasta sotilaassa on sattuva kuvaus, kun Rokkaa yritetään panna korsutöihin.

Miehistökorsuissa sopu oli toisinaan koetuksella. Suljetuissa oloissa kaikki eivät tulleet kaikkien kanssa toimeen. Esimiehiltä vaadittiin joskus koko tavalla diplomaattisia kykyjä, jotta ristiriidat eivät olisi riistäytyneet käsistä. Toisinaan selvittiin sillä, että sopeutumattomimmat ohjattiin muihin yksiköihin. Kurinpitotoimet piti sovittaa oikein ja kohtuullisiksi. Ja keksiä miehille riittävästi tekemistä.

Oli parikin hermoja kiristävää tekiää. Epähygieenisissä oloissa vaadetai levisi kulovalkean tavoin. Se oli paitsi kiusallinen myös vaarallinen tautien levittäjä. Puhuttiin niin sanotusta juoksuhautakuumeesta ja pilkkukuumeesta. Haavoittuneiden sotilaiden mukana täit kulkeutuivat kenttäsairaaloihin.

Tupakan ja muunkin nälkä

Toisekseen tupakasta oli kova puute. Se kävi hermojen päälle. Raaka-ainetta ei

Sotilaat lukemassa Korven Kaiku -lehteä kenttävartion kämpässä Rukajärvellä.

saatu Saksasta ja Kreikasta läheskään riittävästi. Suuri osa tupakkatuotannosta meni puolustusvoimille, koska rintamamiehet oli pidettävä tyytyväisinä. Moni mies aloitti juuri rintamalla tupakanpolton, mikä jermu sellainen oli joka ei niin tehnyt.

Ruoka oli korsuissa kestopuheenaihe. Sotilaiden fyysisen kunnon ja mielialan ylläpitämiseksi muona pyrittiin pitämään mahdollisimman kotoisalla pohjalla. Suositus oli kaksi lämmitä ateriaa päivässä. Perunaa ja vanikkaa armeija kulutti valtavia määriä, herne-rokka oli herkkua, puuro tavanomaisempi ape.

Kalorimääräiset suositukset olivat suosituksia, mistä kertoo rintamamiehen nälän tunteista kumpuava sanailu Tuntemattomassa sotilaassa:

”Kuinka kauan herrat luulee korpisoturin keikkuvan näillä annoksilla?” Tähän Lahtinen ynähti katkeran halveksivasti: ”Luullee. Ei ne mitään luule, ne tietävät. Ne on laskeneet kalorit tai mitä perkeleitä ne on, mitä ruoassa on. Mene valittaan nälkääs niin lyödään semmonen rätinki eteen jossa todetaan, ettei siinulla voi olla nälkä.”

Kun liharavintoa saatiin, mieliala nousi kummasti. Metsästy, kalastus ja marjastus auttoivat selviämään ja olivat asemasodan aikana suosittuja harrastuksia muutenkin. Kotirintamalta tulleet paketit sisälsivät monenmoista herkuksi luettavaa ja ne jaettiin enemmän tai vähemmän vapaaehtoisesti korsun miesten kesken.

Nälkätalven 1941-42 jälkeen ruokatilanne koheni. Puutostauteja vastaan

jaettiin vitamiineja. Mitä lie myrkkyyä, moni ajatteli, ja vaihtoi ne tupakkaan. Yltäkylläisesti pärjäisivät saksalaisten kanssa kaveeranneet. Aseveljiltä löytyi säilykkeitä ja muona-annoksia joka lähtöön. Saksalaiset myös ruokkivat pohjoisessa taistelleet 50 000 suomalaissotilasta.

Huhuja sodan loppumisesta liikkui aika ajoin. Keväällä 1942 ne kiihtyivät odotetun saksalaisten kesähyökkäyksen innoittamina. Kellot siirrettiin tunnilla eteenpäin kesäaikaan ja saksalaisten operaatioita seurattiin toivossa, ettei tarvitsisi enää lähteä kuluttavaan hyökkäyssotaan.

Teksti: Ari Uino
Kuvat: SA-kuva

DD-Control Oy Kouvola	Kaakkois-Suomen Maalauskeskus Oy Kouvola	Kymen STG Group Kouvola
Enerkem Oy Kouvola	Raussi-Yhtiöt Sippola	Kymen Rakennussuunnittelu Oy Kuusankoski
Kirsin Konttori Oy Kouvola	Kouvolan PTR Oy Kuusankoski	Sale&Marketing Finland Oy Kouvola
MP-Huolto J. Liuku Kristiinankaupunki	Potwell Oy Kristiinankaupunki	Fatex Oy Ab Kruunupy

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Uudelleenjärjestelyt maavoimissa jatkosodan aikana

Lähde: Ari Raunio ja Juri Kilin, Jatkosodan hyökkäystaisteluja 1941, 2007.

Lähde: Ari Raunio ja Juri Kilin, Jatkosodan torjuntataisteluja 1942–44, 2008

Aluejärjestön perustamien perusyhtymien eli divisioonien lukumäärä nostettiin talvisodan jälkeen ns. välirauhan 1940–41 aikana yhdeksästä kuuenteentoista. Divisioonien iskuvoiman muodosti kolme jalkaväkirykmenttiä. Tykistön tuesta vastasi kolmen patteriston kenttätykistörykmentti. Kymmenellä divisioonalla oli rykmentin lisäksi raskas patteristo.

Divisioonien lisäksi perustettiin ns. kevyitä joukkoja kolme prikaatia. Ne olivat 1. Jääkäriprikaati, 2. Jääkäriprikaati ja Ratsuväkiprikaati. Prikaatien kokoonpano poikkesi jalkaväkirykmentistä siten, että niissä oli myös aselajijoukkoja ja ne olivat siten divisioonien tavoin itsenäisiin sotatoimiin kykeneviä joukkoja eli yhtymiä. Tosin huomattavasti divisioonaa pienempiä.

Suunnitelma uudelleenjärjestelyistä laadittiin kesällä 1941

Päämajassa elokuussa 1941 laadittujen suunnitelmien mukaan hyökkäysvaiheen päätteeksi valmistauduttiin kotiuttamaan kenttäarmeijan eli sodan ajan maavoimien pääosat. Palvelukseen olisi suunnitelman mukaan jäänyt noin 100 000 miehen vahvuiset suojajoukot. Niissä perusyhtyminä olisivat olleet divisioonien sijaan prikaatit, jotka tarvittaessa olisi voitu täydentää jälleen divisiooniksi kutsumalla takaisin palvelukseen joukkokokonaisuuksina kotiutetut miehet.

Suunnitelman mukaan jalkaväestä piti kotiuttaa 1911 ja sitä ennen syntyneet ikäluokat. Palvelukseen olisivat jääneet 1912 ja sen jälkeen syntyneet. Rintamille jäävät joukot oli muodostettava henkilöstön siirroilla palvelukseen jäävien ikäluokkien miehistä ja kotiutettavat joukot kotiutettavista miehistä. Divisioonan yhteensä yhdeksästä pataljoonasta – kolme kussakin jalkaväkirykmentissä – piti henkilösiirtojen avulla muodostaa viisi vanhennettua pataljoonaa ja neljä nuorennettua pataljoonaa. Viimeksi mainittu oli tarkoitettu prikaatiin ja vanhenneut pataljoonat oli tarkoitus kotiuttaa. Suunnitellussa uudessa suojajoukkoprikaatissa oli neljän pataljoonaa lisäksi kaksi patteristoa, kranaatinheitin-, tykki-, viesti- ja pioneerikomppania sekä esikunta- ja huoltojoukot.

Suunnitelman mukaan divisioonista piti kotiuttaa 49 pataljoonaa, 15 rykmentin esikuntaa, divisioonien

tykkikomppaniat (16) ja kevyet osastot (16).

Divisioona säilyi perusyhtymänä

Uudelleenjärjestelyt aloitettiin rintamasaunittain. Karjalan kannaksen joukoissa ja Rukajärven suunnalla (14.D) henkilöstösiirrot alkoivat 1941 lokakuussa. Käsky Aunuksen kannaksen joukkojen uudelleenjärjestelyistä annettiin marraskuussa. Joulukuussa annettiin käsky Maaseleen kannaksen joukkojen uudelleenjärjestelyistä.

Saksalaisille alistetun III Armeijakunnan divisioonien (3. D ja 6. D) uudelleenjärjestelyt päästiin toteuttamaan vasta 1942 talvella. Uudelleenjärjestelyihin liittyen lakkautettiin syksyn taistelujen aikana Kiestingin suunnalle muodostettu tilapäisyhtymä Divisioona J.

Tilanne rintamilla ei mahdollistanut miesten kotiuttamista suunnitellussa laajuudessa. Tämä vaikutti osaltaan siihen, että divisioonien muuttamisesta prikaateiksi luovuttiin. Divisioonien komentajat olivat vastustaneet prikaatikokoonpanoon siirtymistä. Lopullisesti divisioonien muuttamisesta prikaateiksi luovuttiin ylipäällikön 13.5.1942 antamalla käskyllä.

Kenttäarmeijaan jäi uudelleenjärjestelyissä perustetuista prikaateista ainoastaan yksi, Karjalan kannaksella 12. Divisioona joukoista muodostettu 3. Prikaati. Toinen Kannaksella muodostettu prikaati (16. Pr.) muodostettiin 19. Divisioonan joukoista. Prikaati purettiin ja osasta sen joukkoja muodostettiin jälleen Jalkaväkirykmentti 16. Se oli myöhemmin perustetun 19. Prikaatin runkona. Saksalaisarmeijakunnalle Sallan–Alakurtin suunnalle alistettu 6. Divisioona muodosti 12. Prikaatin. Se laajennettiin syksyllä 1942 jälleen divisioonaksi (6. D).

Kotiutukset muissa aselajeissa ja puolustushaaroissa

Päämaja antoi 74.1942 käskyn kotiuttaa muissa aselajeissa ikäluokkien 1897–1901 alipäällystö ja miehistö. Kotiuttamista ei ulotettu linnoitusrakennusjoukkoihin, autokorjaamoihin, kaasusuojelujoukkoihin eikä sotapoliisiyksiköihin. Päämajan kahdessa esikuntapataljoonassa sekä Kotijoukoissa palvelevat, ennen vuotta 1902 syntyneet alipäällystöön ja miehistöön kuuluvat oli siirrettävä siviiliin. Huhtikuun

20. päivänä Päämaja käski, että ilmatorjunta- ja lentoujoukoissa oli kotiutettava ennen vuotta 1902 syntyneet. Samassa käskyssä määrättiin, että linnoituspataljoonista ja Erillisestä Pataljoonasta 1:stä oli kotiutettava ennen vuotta 1906 syntyneet. Viimeksi mainittu kuului Merivoimien komentajan alaisiin joukkoihin.

Huhtikuussa 1942 Päämaja antoi käskyn kotiuttaa jalkaväestä, keveistä joukoista ja panssarijoukoista ennen vuotta 1906 syntyneet upseerit. Muissa aselajeissa ja kotijoukoista oli kotiutettava ennen vuotta 1902 syntyneet. Kotijoukoista kotiutettiin 1942 kesällä ennen vuotta 1906 syntynyt päällystö.

Jalkaväen kotiutukset

Vanhennettujen joukkojen kotiutukset alkoivat 1941 marraskuussa. Maaliskuussa 1942 käsketyt kotiutukset toteutettiin toukokuun kuluessa, jolloin maa-, meri- ja ilmavoimista sekä kotijoukoista oli kotiutettu yhteensä 105 000 miestä. Syksyllä 1941 kutsuttiin palvelukseen vuoden 1921 lopulla vuonna 1922 syntyneet miehet, noin 43 000 alokasta.

Ylipäällikkö antoi 1.12.1941 Päämajan järjestelyosastolle tehtäväksi suunnitella yhden jalkaväkirykmentin nuorentamisen jokaiseen divisioonaan. Henkilöstö tuli ottaa syyskuussa 1941 palvelukseen astuneista alokkaista ja niistä nuoriin ikäluokkiin kuuluvista, jotka olivat jääneet yli prikaateja muodostettaessa.

Kotiutettuja kutsuttiin takaisin palvelukseen

Toukokuussa 1942 päätetty kenttäarmeijan tavoitevahvuus mahdollisti jalkaväessä ikäluokkien 1897–1908 kotiuttamisen. Vanhennettujen pataljoonien mukana kotiutetut 1909–1911 syntyneet kutsuttiin 1942 kesällä takaisin palvelukseen ja rintamalle jääneissä vanhennetuissa pataljoonissa palvelleet ikäluokkien 1906–1908 miehet kotiutettiin.

Vuoden 1942 kesäkuun alkuun mennessä alipäällystön ja miehistön kotiuttaminen oli jalkaväkeä lukuun ottamatta ulotettu yleensä ikäluokkiin 1897–1901. Kenttätykistöstä kotiutettiin syksyllä 1942 ikäluokan 1902 henkilöstöä. Heidän tilalleen kutsuttiin palvelukseen merivoimista aikaisemmin kotiutetut ikäluokat 1907–1909.

Maaliskuussa 1942 käskettyjen kotiuttamisen jälkeen kesäkuussa yhtymissä oli yhteensä 118 pataljoonaa ja kymmenen kevyttä osas-

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

toa. Pataljoonista oli 64 nuorennettua, 20 vanhennettua ja 34 alokaspataljoonaa eli kotirintaman koulutuskeskussissa alokaskoulutuksen saaneista miehistä muodostettua pataljoonaa. Kaikki kevyet osastot olivat vanhennettuja ja kotiutettiin 1942 kesän aikana.

Yhtymätasolla muutoksia tehtiin koko asemasodan ajan

Toteutettujen kotiuttamisten takia kaikki divisioonat jäivät vajaavahvuiseksi. Kaksi divisioonaa (12. D ja 19. D) lakkautettiin kokonaan. Jäljelle jääneistä 14 divisioonasta puuttui yleensä pääosat yhdestä jalkaväkirykmentistä.

Asemasodan aikana lakkautettiin myös molemmat jääkäriprikaatit (1. JPr. ja 2. JPr.) ja Panssaripataljoona. Niiden tilalle perustettiin 10.2.1942 päivätyllä Päämajan käskyllä Panssaridivisioona, jossa oli mm. Jääkäriprikaati ja Panssariprikaati. Ratsuväkiprikaatin osalta suurin muutos oli luopuminen hevosista 1942.

Miesten ja joukkojen siirrot jatkuivat joukosta toiseen koko asemasodan ajan. Oma vaikutuksensa tähän oli asemasodan aikana perustetuilla prikaateilla (15. Pr., 19. Pr., 20. Pr. ja 21. Pr.).

Uudelleenjärjestelyt saatettiin loppuun 1944 kevättalvella

Viimeiset joukkojen lakkauttamiset käskettiin helmikuussa 1944. Joitakin joukkoyksiköjä siirrettiin divisioonien välillä. Samalla luovuttiin joukkojen täydentämisestä joukkoyksikköinä ja erillisinä komppanioina. Aluejärjestö sai käskyn valmistautua suorittamaan mahdolliset täydennykset miehinä.

Päämaja käski maaliskuussa 1944 saattaa alueellaan olevat vanhennetut pataljoonat tasaussiiroin taisteluelipoisuudeltaan samanarvoiseksi kuin divisioonan nuorennetut pataljoonat. Siirrot oli toteutettava siten, että nuorennetuista pataljoonista oli siirrettävä vanhennettujen pataljoonien taisteluosiin nuoria miehiä ja jälkimmäisistä miehiä nuorennettuihin pataljooniin huollon tehtäviin. Näiden siirtojen yhteydessä oli vanhennettujen pataljoonien kiväärikomppaniat järjestettävä nelijoukkueisiksi.

Talven 1944 käskyillä yhdenmukaisesti divisioonien kokoonpanot. Divisioonaan tuli aikaisemman kolmen jalkaväkirykmentin sijaan kuulumaan kaksi jalkaväkirykmenttiä ja yksi erillinen pataljoona. Tiedusteluun ja siivostojen suojaukseen käytettyä kevyttä

Kenttäarmeijan uudelleenjärjestelyt vaikuttivat myös aluejärjestöön. Lähde: Ari Raunio, Sotatoimet, Suomen sotien 1939–45 kulku kartoin, 2004.

osastoa ei palautettu. Lakkautetun jalkaväkirykmentin kranaatinheitin- ja tykkikomppania jäivät suoraan divisioonan johtoon.

Uudelleenjärjestelyjen seurauksena syntynyt divisioonaorganisaatio oli epäonnistunut. Kokoonpano johti käytännössä siihen, että puolustusryhmi-

tyksessä divisioonan molemmat jalkaväkirykmentit olivat etulinjassa ja divisioonan reserviksi jäi yleensä korkeintaan erillinen pataljoona.

Lähteet: Jatkosodan historia 4. osa, 1993, s. 140–168. Ari Raunio ja Juri Kilin, Jatkosodan hyökkäystaisteluja 1941, 2007, s. 21. Ari Raunio ja Juri Kilin, Jatkosodan torjuntataisteluja 1942–44, 2008, s. 11–12.

Ari Raunio, ye-evl evp, VTM
sotahistorioitsija

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

”Kuokkavieras” Saksan virallisena edustajana Hitler Mannerheimiä onnittelemassa 4.6.1942

Jatkosodan toiseen kesään osui Mannerheimin 75-vuotispäivä. Raskaan ajan ja turvallisuuden takia se halettiin viettää mahdollisimman suuressa hiljaisuudessa ja ilman paraateja. Kansakunnan näkyvintä ja vaikutusvaltaisinta henkilöä ei kuitenkaan voitu jättää onnittelematta, ja juhlaa vietettiin Saimaan luonnonkauniilla rannalla ylipäällikön junassa.

Merkkipäivän hillittyä sävyä häiritsee se, että Saksan valtakunnankansleri Adolf Hitler saapui henkilökohtaisesti onnittelemaan Mannerheimiä, aseveljiä ylipäällikköä. Hitlerin käynti oli näkyvä tapaus. Sitä muistellaan hieman vaivautuneina ja sitä osoitellaan jälkipuheissa osoituksena Suomen läheisistä suhteista natseihin.

Hitler tuli Suomeen yllättäen, mikä oli tarkoitus estää attentaattien valmistelu. Toki Hitler oli saanut kutsunkin Suomeen. Käydessään toukokuun lopulla 1942 Helsingissä kuulemassa Suomen hallitusmiesten näkemyksiä sodankäymisen mahdollisuuksista Saksan Lapin-armeijan komentaja Edouard Dietl totesi, että Hitler ei lainkaan tuntenut olosuhteita Suomen rintamalla. Tässä yhteydessä ministerit Rangell ja Witting pyysivät kenraali Dietliä välittämään Hitlerille toivomuksen, että tämä tulisi käymään Suomessa. Kutsun Hitlerille esitti siis, varsin epävirallisessa muodossa, Suomen hallitus eikä ylipäällikkö. Varmaankaan ei tuolla hetkellä osattu ajatella, että vierailu toteutuisi jo viikon kuluttua.

Kesäkuun 3. päivän illalla klo 18 Saksan lähettiläs saapui presidentti Rytin luo ilmoittamaan, että Hitler oli tulossa seuraavana päivänä onnittelemaan marsalkkaa. Toki valmistelevalle ennakotieto oli todennäköisesti tullut Mikkelin aiemmin. Tarkkaan harkittuun juhla-aikatauluun oli muutamaan versioon merkitty sotamarsalkka Keitelin nimi, mutta toisiin - eräistä merkeistä päätellen myöhempiin, joista saksankielinen on päivätty ja allekirjoitettu 1.6. - vain yleisesti ”Saksan Puolustusvoimien Ylimmän Päällikön edustaja”.

Syntymäpäivien turvallisuusjärjestelyt olivat ilman Hitleriäkin tavallisuudesta poikkeavat. Juhla vietettiin rautatievaunuissa Immolassa. Sinne saapui juna Mikkelistä ja toinen Helsingistä. Hitler tuli omalla Condor-koneellaan.

Legendat jäivät

Hävittäjälentäjät luutnantti Savonen ja lentomestari Rimminen saattoivat Condorin Helsingin alueelta Immolaan. Varsin yleisesti tunnettu on legenda, jonka mukaan Hitlerin kone oli pilvissä säässä vähällä törmätä Kaukopään

Syntymäpäivälahja käytössä matkalla Marskin majalle. Mannerheim autoilu-asussaan takaistuimella.

tehtaan piippuun. Kuinka maailmanhistorian kulku olisikaan muuttunut, jos --! Tämä tarina on syntynyt siitä syystä, että Helsingin alueella oli runsasta pilvisyyttä, niin että vain mainitut kaksi hävittäjää pystyivät seuraamaan saatettavaansa. Sen sijaan Kouvolaan itään sää oli muutamaa poutapilveä lukuun ottamatta kirkas ja näkyvyys hyvä.

Olisihan toki jokin muukin voinut mennä vikaan. Condorin pyöräjarruissa oli vikaa, ja yhdessä sen pyörässä näkyi laskussa pieni liekki. Legendan kerromasta tulipalosta ei ollut kyse.

Lahjaksi Saksan johtaja antoi Mannerheimille kolme Steyr-Daimler-maastohenkilöautoa. - Täysin virheelinen on kolmas legenda, jonka mukaan lahjana olisi ollut erikoisvalmisteen Mercedes Benz -henkilöauto. Mersunsa Mannerheim oli saanut jo edellisenä syksynä.

Historialliset jäänteet salaisista keskusteluista

Suomen poliittisen johdon jännittämät keskustelut Hitlerin kanssa osoittautuivat kesyiksi. Hitler puhui paljon, mutta ei maailmaa hätkähdyttäviä asioita. Hän tuntui pikemminkin puolustelevalle Neuvostoliiton-retken tappioita. Rytillä Hitler kertoi ”melkein itku silmissä sielun tuskistaan talvisodan aikana, jolloin hän ei mitään voinut tehdä hyväksemme”. Samalla Hitler totesi, kuten marsalkka Göring näyttävän julkisesti Stalingradin tappion jälkeen 1943, että talvisota oli antanut väärän kuvan venäläisten voimista ja sotilaallisesta mahdista.

Syksyllä 1993 lämmitettiin yleisradion juhluvuoden kunniaksi uudelleen nauhoitus keskustelusta, joka käytiin junavaunussa. Oli saatu käyttöön entistä parempi kopio nauhasta, jota professori L.A. Puntila ainakin jo 1960-luvulla esitteli luennollaan. Kyseessä oli luottamuksellinen keskustelu, nauhoitus tapahtui salaa ja keskeytyi melko lailla alkuunsa. Nauhoitus on kuitenkin ai-

noa säilynyt näyte siitä, millaista Hitlerin puhe oli muualla kuin puhujalavalla, ja sitä käytettiin elokuvanäyttelijän harjoittelussa Hitlerin puhetta vuonna 2004 valmistuneeseen Perikato-elokuvaan.

Arkistojen kätöistä löytyi jo 1970-luvulla presidentti Risto Rytin laaja muistiinpano tästä keskustelusta tai oikeammin Hitlerin yksinpuhelusta. Siitä ilmenee mm. että keskustelu kesti tunnin, kun taas nauhoitus on vain kymmenisen minuuttia. Rytin kuvaus oli oleellisilta osiltaan 1980 mukana Suomen Saksan-politiikkaa 1941 valaiseessa teoksessa (Ohto Manninen, Suur-Suomen ääriviivat) ja se julkaistiin kokonaisuudessaan 2006 Risto Rytin päiväkirjoissa (”Käymme omaa erillistä sotaamme”, toim. Kauko Rumpunen ja Ohto Manninen).

Kuten tunnettua, Hitlerin Suomen vierailusta on säilynyt kaksikin filmiä, saksalainen sotakatsaus ja suomalainen puolustusvoimien katsaus. Saksalaisessa elokuvassa näkyy itse asiassa hetken ajan tuo mainittu luottamuksellinen keskustelu junavaunussa, tosin vaunun osaston ikkunan läpi kuvattuna.

Jälkikaikuja

Tapaaminen sujui Mannerheimin hallitun kohteliaisuuden puitteissa luontevasti, eikä Hitler esittänyt pelättyä toivomusta Suomen sotaponnistusten lisäämisestä. Saksan johtajan vierailu aiheutti kuitenkin ulkopoliittisia ongelmia, sillä Suomen erillissotapolitiikka sai siitä lisärasitetta länsivaltain silmissä. Ulkoministeriön Washingtoniin lähettämässä ”ohjetekstissä” todettiin, että vierailu oli erityinen kohteliaisuus Marsalkalle ja maalle. Se oli omiaan osoittamaan, että aseveljeys oli kestävä ilman sopimuksiakin, kun se pohjautui joka suhteessa keskinäiseen kunnioitukseen.

Matkalta palattuaan Hitler seuraavana päivänä Wolfsschanzessa mainitsi, että ”suuri suomalainen vapaussankari marsalkka Mannerheim oli selvästikin ilahtunut tästä kunnianosoituksesta 75-vuotispäivänsä johdosta”. Hänelle tuotti suurta tyydytystä, että suomalaiset - sankarikansa - olivat niin ilahuneet hänen vierailustaan, ”varmasti myös Ruotsin takia”. (Silloinhan ainakin Ruotsissa pelättiin, että Suomesta sodan ansiosta tulisi Pohjolan johtava valtio.) Saksan päämajassa pohdittiin myös suomalaisten eristyneisyyttä, uskonnollisuutta ja mielisairauksien melkoista runsautta.

Vierailun muistoissa Hitlerin päämajassa katsottiin myös Suomen-käynnistä laadittu viikkokatsaus: ”Keinua lauta vei yli leveän ojan, joka erotti maantien raiteesta, jolla marsalkka Mannerheimin komentovaunu oli. Hitler astui ensin arvokkaasti sille ja pääsi yli vaikeuksista, kuten myös häntä seurannut juhlija Suomen vapaussankari. Kun marsalkka Keitel oli päässyt laudan puoliväliin ja tunsu sen alkavan hänen huomattavan painonsa alla epäilyttävästi heilua, alkoi hän nuorallatanssijan tavoin tasapainoilla ja juoksi hypähtäen viimeiset askelet. Hänen oli - nyt jo katsojana, vaarasta selvinneenä - itse yhdyttävä viikkokatsauksen katsojien yleiseen raikuvaan nauruun.” Näin oli suurvallan johtoporras - vertauskuvallisestikin - tutustunut pienen kansan selviytymistäisteluun.

Ohto Manninen

Päälähteet: Ohto Manninen, Hitler tuli - kun kutsuttiin (Sotilasaikakauslehti 1992); Pentti Manninen, Immola 1942 (Suomen ilmailulehti 2008).

Ylipäällikkö hyvästelee Saksan johtajan (kuvan keskellä kunniakomppanian takana) Condor-lentokoneen edustalla.

Maanrakennuspalvelu Mikko Lyytinen Oy Kuopio	Kuljetusliike Kari Pohjolainen Ky Syväniemi	Kuljetus Aulis Happonen Kuopio
Maalaus-ja saneeraus Konttinen Oy Kuopio	Kuljetusliike Tiainen&kumpp. Kuopio	Rakennussaneeraus Marko Rantala Kuopio
Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky -sillanrakennustyöt- Kuopio	Rakennussuunnitelutoimisto Sormunen&Timonen Oy Kuopio	Kiinteistö-Kys Oy Kuopio
Kuusamon Suurpetokeskus	Pölkky Oy Kuusamo www.polkky.fi	Jokke Pet Oy Kälviä
JPT Jaskari Oy Köyliö	Trameka Oy Köyliö	HL-Elec Oy Lahti
TE-Construction Oy Lahti	Ipa-Pesu Oy Lahti	SAKSALAN TEBOIL Lahti
Nikko Oy Jakkula	Amitec Oy Laitila	Moto-Olli Oy Laitila
V-S Rakennusvaraosa ja Korjaus Oy Laitila	T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 100
Elokuva Luotola Oy Lappeenranta	Automaalaamo Jukka&Hytti Oy Lappeenranta	Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy Lappeenranta	Lappeenrannan Rakennus Aalto Oy Lappeenranta	T:mi Mytty Lappeenranta, puh. 05-415 2226
Etelä-Suomen Takuueristys Oy Lempäälä, Tampere	Leppävirran Tilausliikenne Oy Leppävirta	www.leppavirrankierreporras.fi
Rakennus Tammi Oy Lohja	AJS Sähkö ja Automaatio Oy Lohja	MLB Electronics Oy Lohja
Loimaan Auto ja Laakeri Oy Loimaa	Tilitupa Henry Friman Ky Loviisa	Näsegård Loviisa
Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 106 	Luumäen Kaivu ja Kuljetus Ky Luumäki	Mericamping Merikarvia
PM-Palosaneeraus Oy Mikkeli	Torniainen Vesa Hirvensalmi	Autokorikorjaamo P. Silonsaari Mikkeli

Suomalaiset sotaveteraanit Amerikassa

Yhdysvalloissa asuvien suomalaisten sotaveteraanien vuonna 1934 perustamassa yhdistystoiminnassa vuosikymmenen mukana olleelle jäi vaikutelmaksi tunne, että Yhdysvallat on yhtä kuin sen lippu, joka vapaana hulmuu ajassa ja kaiken touhun yläpuolella – yöllä valaistuna ja päivällä kirkastuneena.

Lippuun liittyvät monet seremoniat paljastavat ja julkistavat sen muodostuneen tärkeäksi yhdistäväksi symboliksi eri rotuisten ja kulttuuritaustaltaan erilaisten siirtolaisten sulautuessa yhdeksi kansakunnaksi. Tässä sulautumisessa suomalaisetkin ovat olleet mukana 1600-luvulta lähtien. He ovat kantaneet lippua sodissa, milloin paraateissa. Tunne, että on oltu vahvasti mukana kansakunnan kehityksessä elää vahvana.

Liittoomme kuuluvat suomalaiset sotaveteraanit Yhdysvalloissa voivat pitää taustansa alkuna niitä 12 purjehdusta 1638-1640 välillä, jolloin rakennettiin ruotsalais-suomalaista siirtokuntaa ja sen turvalinnoitusta Delawarejoen laaksoon. Silloin siirtokunnan ensimmäinen suomalainen kuvernööri, Suomen ratsuväen everstiluutnantti Johan Pilz nimitti linnoituksen komentajaksi veteraaniveljensä, kruunupyyläisen ratsumestarin Sven Skutsen.

Seuraavan kerran veteraanien taustaa valottavia tietoja saatiin 1800-luvulla Bostonista ja New Yorkista, joiden satamista suomalaisia merimiehiä pestautui Yhdysvaltojen silloiseen armeijaan.

Kirjallisia tietoja suomalaisista sotaveteraaneista on myös Yhdysvaltojen sisällissodasta vuosina 1861-65. Silloin pohjoisvaltioiden joukoissa taisteli satakunta finniä, joiden poikkeuksellisista urotoista kerrottiin aikansa sotatarinoissa.

Sodassa espanjalaisia vastaan 1895-1901 oli mukana 300 suomalaista. Samassa tilastossa mainittiin Helsingissä Bobrikoffin ampuneen Eugen Schaudmanin veljen olleen silloin yhdysvaltaisen sota-aluksen komentajana.

Ensimmäinen maailmansota jätti jälkeensä suomalaispe räisiä sotaveteraaneja jo kymmenisen tuhatta. Heistä tehtyjen tilastojen mukaan reserviin siirtyi kapteenin arvoisina 10 miestä ja luutnantin arvoisina 27. Tässäkin sodassa palkittujen suomalaisten säilyneitä kunniamerkkejä on esitelty yleisinä perillisten toimesta.

Sotiminen jatkui

Lisäväriä suomalaisten sotaveteraanien taustaan antoi vapaussodassamme 1918 asetta kantaneet miehet, jotka sodan jälkeen lähtivät etsimään Yhdysvalloista parempaa elämää.

Heitä oli mukana perustamassa ensimmäistä suomalaisten sotaveteraanien yhdistystä

Paraateissa Sotaveteraanilippua kannettiin ensimmäisenä.

New Yorkiin. Uudessa ja oudossa maassa he tunsivat olevansa aitosuomalaisia sotureita huolimatta siitä, kummalla puolella Suomessa he olivat asetta kantaneet.

Osa heistä joutui muiden suomalaisten mukana toiseen maailmansotaan Yhdysvaltojen armeijan riveissä, jotka parhaimmillaan käsittivät 65 miljoonaa miestä ja naista.

He taistelivat Euroopassa, Afrikassa ja Aasiassa. Niittivät mainetta niin Koreassa kuin Vietnamissa.

Suomalaisten määrää ei ole tilastoitu. Tiedetään kuitenkin, että korkeimman arvon saavutti Onni Lattu, josta tuli kontraamiraali Tyynenmeren laivastossa.

Korkeimman kunnian saavuttivat kahden maan kuuluisat sotasankarit, majuri Lauri Törni ja kapteeni Vesa Alakulppi. Heidän nimensä säilyvät kaiverrettuina kaikkien yhdysvaltalaisien sotaveteraanien pyhimmässä paikassa, Washingtonin sankarihautausmaahan muistomerkillä.

Oman erikoisen tarinansa historiaan jättävät New Yorkiin vuonna 1947 saapuneet niin kutsutut Marttisen miehet. He olivat Suomen sodissa monilla Vapaudenristeillä palkittuja upseereita, jotka olivat

joutuneet jättämään kotimaansa epäilyttäen asekatkennästä ja muista isänmaan hyväksi tehdystä palveluista. Silloisten vaaran vuosien Valpo oli määrätty pidättämään heidät. He pestautuivat 1800-luvun suomalaismerimiesten tapaan Yhdysvaltojen armeijaan ja aloittivat pestinsä tavallisina sotamiehinä.

Kolme heistä palveli Koresassa ja neljä Vietnamissa. K uudelle heistä myönnettiin Legion of Merit ja kolmelle Bronze Star kunniamerkki. Seitsemän heistä jäi eläkkeelle Yhdysvaltain armeijasta everstinä ja neljä everstiluutnanttina.

Vertaansa vailla oleva suoritus, mutta jonka New Yorkin suomalaisiyhteisö oli ikään kuin aavistanut ottaessaan heidät sankareina vastaan 125 kadun haalin suurjuhlissa vuonna 1947.

Yhdistys perustetaan

Edellä kerrottu on tarkoitettu taustaksi suomalaisten sotaveteraanien kohta 80-vuotiselle yhdistystoiminnalle Yhdysvalloissa.

Toiminta aloitettiin virallisesti New Yorkissa 1934. Perustajina oli 11 miestä, joita vapaussotamme oli kosketanut ja joita yhdisti muisto vanhasta kotimaasta sekä elämäkoke-

mukset uudessa kaupunkiympäristössä. Perustamansa yhdistyksen nimeksi he valitsivat *Vapaussodan Rintamamiehet Amerikassa*.

Ensimmäisinä vuosina yhdistyksen tarkoituksena oli Suomen avustaminen. Alusta alkaen sen toiminta oli suomela puhuvien siirtolaisperheiden yhteinen harrastus, jossa naiset olivat mukana myyjäisten ja illanviettojen järjestelyissä. Toiminnoilla kerättiin rahaa Suomeen lähetettäviin avustuksiin. Avustuksen kohteina olivat mm. Kannaksen linnoitustyömaat ja sairaalat. Sairaala-avustuksista on muistettu kirjattu suuri penisilliinierä, josta Suomessa oli huutava pula.

Sodan sytyttyä Suomessa toiminnan pääpainoksi tuli Suomeen lähtevien vapaaehtoisten auttaminen.

Noin tuhannesta matkaan ilmoittautuneesta vapaaehtoisesta ehti rintamalle vain 30 miestä, joista 3 kaatui.

Uusia jäseniä ja uusi nimi

Vapaaehtoisten palattua yhdistys sai uusia jäseniä ja sen nimi muutettiin *Suomalaiset sotaveteraanit Amerikassa*. Siihen liittyivät myös edellä mainitut Marttisen miehet.

Seuraavat vuodet olivatkin virkeän toiminnan ja kunnian vuosia. Yhdistyksen puheenjohtajana toimi mm. eversti Paavo Kairinen. Sihteerin virkaa hoiti vielä 1950-luvulla Mannerheim-ristin ritari Lauri Törni. Hänestä seuraavia tietoja:

Lauri Törni

Suomen armeijassa kapteenin arvo (res.).

Yhdysvaltojen armeijassa majurin arvo (res.).

Saksan armeijassa Hauptsturmführerin arvo.

Suomen armeijassa palkittu 1. ja 2. luokan Vapaudenmitalilla, 3. ja 4. luokan Vapaudenristillä, Mannerheim-ristillä ja neljällä muulla suomalaisella kunniamerkillä.

Yhdysvaltojen armeija palkinnut the Legion of Merit ja the Distinguished Flying Cross kunniamerkillä, 2 kertaa the Purple Heartilla, the Bronze Star ja Army Commendatio mitaleilla.

Saksan armeija myöntänyt 2. luokan rautaristin.

Lisäksi Lauri Törni oli erinomainen yhdistyssihtööri.

Suomalaiset Sotaveteraanit Amerikassa yhdistyksen toiminta vaihtuvine nousu- ja laskukausineen kesti vuoteen 2006. Yhdistyksen osittain säilynyt arkisto ja lippu on tuotu Suomeen säilytettäväksi ja historioitsijoiden tutkittavaksi.

Uusi yhdistys Floridaan

Suomalainen sotaveteraanitoiminta Yhdysvalloissa on jatkunut katkeamattomana. Floridaan oli vuonna 1967 perustettu *Suomalaiset Aseveljet Floridassa* -niminen yhdistys. Perustajina oli New Yorkista ja Kanadasta Floridan lämpöön siirtyneitä eläkeläisveteraaneja ja sekä sodissamme taistelleita siirtolaisveteraaneja Suomesta.

Heidän panoksensa Floridan suomalaisalueen rakentamisessa ja sen kulttuuritoimintojen kehittämisessä on merkittävä. He loivat monta perinnetahtumaa joita vuosikymmeniä toteutettiin. Heidänkin rahankeräyksensä Kaunialan Sotavammasairaalalle ja Espoon Kuusikodille ovat täällä Suomessakin muistissa.

Toiminta oli keskittynyt Lantan kaupungin vanhalle työväenhaalille, josta heidän avustamanaan syntyi Suomi-Talo. Samoin luterilaisen suomalaiskirkon rakentamisessa he olivat mukana.

Yhdistyksen johdossa ja sen eri vuosien johtokunnissa toimi monta kunnianarvoisaa sotaveteraania, joilla oli oma vankkumaton käsityksensä suomalaisuuden arvoista. Monella valitettavasti yhtä vankkumaton käsitys omasta arvostaan. Heidän yhdistyksensä kokouksissa olin vuoden verran mukana, kunnes sain kutsun Floridaan perustettuun uuteen veteraanijärjestöön sihteeriksi ja asiamieheksi.

Veteraani Tuki perustetaan

Suomalaisseudun Lake Worth kaupunkiin oli perustettu uusi säätiömuotoinen yhdistys nimeltään Finnish War Veterans Support Foundation Inc., jonka suomenkieliseksi nimeksi tuli Veteraani Tuki.

Uutta yhdistystä oli perustamassa kolme vielä silloin elossa ollutta Suomalaiset Aseveljet -yhdistyksen perustajajäsentä sekä 11 sodissamme taistellutta

Veteraaninaiset valmistautuvat myyjäisiin.

veteraania, jotka vierastivat toimivassa yhdistyksessä vallitsevaa oman arvon tuntoa.

Yhdistyksen säännöt muo- toiltiin alusta alkaen paljolti Suomen Sotaveteraaniliiton sääntöjä mukaillen, huomioiden kuitenkin Yhdysvaltojen yhdistyslakien vaatimat muutokset. Tarkoituksemme oli liittää se Suomen Sotaveteraaniliittoon, johon moni meistä oli Suomessa kuulunut. Tämä siksi, että tiesimme Floridan suomalaisalueella olevan monta sodassa ollutta, Suomen kansalaisuuden omaavaa veteraania ja lottaa, jotka olivat jääneet unohduksiin ja vaille valtion myöntämiä sotaveteraanietuja.

Toiminta suunnattiin heidän löytämiseensä. Vireän tiedustustoiminnan ansiosta, mm. Aarne Aaltosen omistaman lehden Amerikan Uutiset voimalla saimme lyhyessä ajassa toistasataa jäsentä ja toimintamme lähti käyntiin.

Suomen Sotaveteraaniliiton silloisen puheenjohtajan Simo Kärävän ansiosta Veteraani Tuki hyväksyttiin syyskuussa 1990 liiton ja Helsingin piirin jäseneksi.

Toiminnan aikaa

Jäsenmäärä kasvoi kolmeen sataan ja alkoi ehkä loistav- in veteraanitoiminnan aika Floridassa. Toiminta keskit- tyi suomalaisalueen keskukse- na olleen Lake Worthin kau- pungin tarjoamiin mahdolli- suuksiin. Sen yleisöpuistoihin, rantakasinoihin, hotelleihin ja

omaan kunnostettuun kerho- talon Marski-kabinettiin. Li- säksi käytettävissämme oli yksi Yhdysvaltojen hieno rakennus- suojeltu hotelli Gulf Stream. Tämän Yhdysvaltojen rauhoi- tetun rakennustaiteen helmen ostivat ohikulkiessaan kaksi Turun puolen sijoittajaa, jotka eivät kertoneet ostoksensa hin- taa – eivät myytyään sen, mutta ne vuodet, kun rakennus juhla- tiloiheen ja Marski-kabinettei- neen oli käytössämme, muo- dostuivat veteraanitoiminnan juhluvuosiksi. Tämä kaikki siksi, että miehet kertoivat isi- ensä olleen talvi- ja jatkosodas- sa.

Veteraani Tuen toimin- ta-ajasta jäi myös säilyvä jäl- ki kaupungin keskuspuistoon. Muutamat vaikutusvaltaiset jä- senemme rahtasivat Kannak- selta spektroliitteja välkkyvän panssariestekiven, pystyttivät sen jalustalle teksteineen jälki- polvien perinnetoimintaan.

Lahjoitus Hangosta

Veteraanipariskunta Saimi ja Thor Söderholm Hangosta oli- vat lahjoittaneet näköetäisyy- delle Siirtolaispatsaan *Laskeutu- vat pronssijoutsenet* ja veteraanit patsaan kummallekin puolelle lipputangot itsenäisyyspäivä- me liputusta varten. Joutsenpat- saan toinen osa, *Nousevat jout- senet* on Hangossa.

Mitaleja ja ansiomerkkejä

Veteraanieduista tiedotta- misen ja hankkimisen lisäk- si mainittakoon pieni erikoi-

nen yksityiskohta. Vuosittai- nen sodanaikaisten muisto- ja ansiomitalien nouto jäsenkun- nalle. Hukatut ja Suomeen jää- neet ansiomerkit nostivat kum- masti sisarien ja veteraanivelji- en omanarvontuntoa. Samalla käytiin liiton toimistossa saa- massa silloiselta toiminnanjohtajalta Jaakko Valveelta ohjeita ja toimintarekvisiittia.

Veteraani Tuen monipuo- linen toiminta tarjosi vuosi- en varrella jäsenilleen ja alu- een 20 000 suomalaisväestölle unohtumattomia tapahtumia, jotka huipentuivat vuosittain Suomen itsenäisyyspäivän viet- toon. Tilaisuuksia tuki rinnal- la toimineet veljesyhdistyksen aseveljet omine tapahtumi- neen.

Omaa jäsenkuntaa Veteraa- ni Tuen toimintailmapiiri in- nosti. Sytytti uusia ystäväpii- rejä, jotka oman elämäntyön- sä jalostamina osasivat nauttia veteraanitoiminnasta. Tunne, että vielä eläkepäivilläkin Flo- ridan lämmössä voi ja sai olla isänmaan asialla, toi hohtoa elämään.

Toiminta hiipui

Veteraani Tuen toiminta hiipui vuonna 2007, jolloin se yhdis- tettiin Suomalaiset Sotavete- raanit Amerikassa -yhdistyk- seen.

Suomalaiset Sotaveteraanit

Tauno Kukko on puhaltanut lippufanfaarin ja vieraileva veteraani tuo terveiset. Oikealla entinen Aliupseeriliiton (nyk. Reserviläisliitto) puheenjohtaja Pekka Linnavirta. Takana Veteraanikivi.

Amerikassa -yhdistyksestä ovat sotaa kokeneet veteraanit ja yh- distystoimintoja kehittäneet miehet osin poistuneet. Peri- neistä toimintaa on kuitenkin kiitettävästi jatkettu nuorentu- nein voimin.

Nyt on edessä perinnetoi- minnan vuoro. Avautuu uusi luku toiminnalle. Sotaveteraa- nimuiston vaalimisen lisäksi perinneyhdistykselle jää kun- niakas tehtävä suomalaisperin- teen ylläpidossa. Siihen velvoit- taa ja oikeuttaa Yhdysvalto- jen itsenäisyysjulistus vuodelta 1776. Julistuksen allekirjoitti myös suomalainen John Mor- ton, rautalammilaisen veteraa-

nin Martti Marttisen pojanpoi- ka.

Teoillaan hän vahvisti suo- malaisten aseman Yhdysvalto- jen 300-miljoonaisen väestön osana jättäen ajassa elävän su- kupolven huolehtimaan lipus- ta.

Joten perinnönvaalijat!
PITÄKÄÄ LIPPU KORKEALLA!

Veli-Pekka Rekonen

Kirjoittaja on helsinkiläinen sotaveteraani, joka on asu- nut Yhdysvalloissa 10 vuot- ta ja toiminut vastuutehtävissä sotaveteraaniyhdistyksissä Yh- dysvalloissa ja Suomessa.

Floridalaisia veteraaniveljiä.

Mayt Oy

Mikkeli

Nikopuu Oy

Haukivuori

**Tilausliikenne
A. Kainulainen Oy**

Muurame, puh. 014-373 1051

Hyvää kesää sotaveteraaneille!
nro 111

AK-Raudoitus Oy

Mäntsälä

Mäntän Puhelin Oy

Mänttä-Vilppula

Förändringarnas år är framför oss

Finlands Krigsveteranförbund har ända från dess grundande varit intresseorganisation för sin medlemskår. Det är också en organisation, som har omsorg om sina medlemmar och även en brödraorganisation. Förbundets uppgift är att bevaka och förkovra veteranernas, deras makors/makars och änkers/änklingars samhälleliga förmåner. Det verkar för utvecklandet av veteranernas utkomstskydd och sociala omsorg, för förbättrandet av boendeförhållandena och för utvecklandet av rehabiliteringen. I egenskap av den största veteranorganisationen vill förbundet verka aktivt och initiativrikt gentemot det omgivande samhället. Det vill kraftfullt medverka till att veteranernas starka landsförsvarsvilja och andliga arv överförs till kommande släkten.

Med veterangenerationens tilltagande ålder behövs i allt högre grad samhällets stödåtgärder för att veteranerna skall kunna reda sig hemma. Man ser att allt flere veteraner är i behov av service hem till sig. Upprätthållande av funktionsförmågan förutsätter rehabiliteringstjänster i tillräckligt omfång. Dessa bör förverkligas i samråd mellan veteranen och de sakkunniga utgående från veteranens behov. Det bör understrykas, att veteranerna är en specialgrupp av vårt folk. I de äldre åldersklasserna har över 90 procent av männen frontmannatecken och nästan 20 procent av kvinnorna i samma ålder fronttjänstecken. Genom att stöda veteranerna stöder man den äldsta och av krigets hårda år värst drabbade delen av våra åldringar.

I enlighet med riktlinjerna, som uppdrags på förbundsåret i Tammerfors är den viktigaste uppgiften för förbundet och dess medlemssamfund att fortsätta omsorgs- och stödverksamheten så länge

krigsveteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar behöver stödåtgärder. Samfundens medel användes till att förverkliga dessa uppgifter. Genom noggrann målsättning för användningen av medlen kan dessa användas så, att de veteraner, som mest behöver hjälp, även får den. På framtidsforumet i Tammerfors underströks den planmässiga användningen av medlen, så att de skall räcka till att förverkliga stödåtgärder ännu på 2020-talet.

Förbundets stödmedlemskår är i nyckelposition under de kommande verksamhetsåren. På alla verksamhetsnivåer måste arbetet fortsätta med att utveckla denna del av medlemskåren. En välmotiverad och till olika stödformer beredd stödmedlemskår kommer att under kommande år få allt större ansvar för ärendenas skötsel, på förbundets alla nivåer.

De distriktsvisa rapporterna och de några begärda inläggen på Tammerfors-framtidsforumet gav en uppmuntrande bild av de kommande åren. Vi måste på vårt förbunds alla verksamhetsnivåer våga se modigt och på samma gång realistiskt mot framtiden och avvärja alla tankar och yttningar, som syftar på nedkörning. Det är klart, att vår organisations struktur kommer att förändras efterhand som antalet medlemmar förändras. Förändringen kommer tidsmässigt och lokalt att vara olika i våra medlemssamfund, men alla kommer vi att råka ut för förändringarna. Genom att behärska förändringsskedet kan vi med heder sköta våra kärnuppgifter att stöda veteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar enligt förbundsårets beslut.

Finn-Göran Wennström
Översättning Holger Strandberg

Vi träffades i Tammerfors

Vi ihågkommer de XXV förbundsdagarna i Tammerfors med mera diskussioner än tidigare år i behandlingen av våra ärenden. Vi minns den goda andan, de lyckade arrangemangen och det högklassiga underhållningsprogrammet. Stadgeändringen och preciseringen av framtidsplanen godkändes enhälligt. Det förfaller som om man på vår organisations alla nivåer accepterar behoven av ändringar inför de kommande åren.

Utan arbete och utan hemläxor kan vi nog inte gå till nästa förbunds dagar. Många ärenden fordrar grundlig bedömning och sedan sammanställning som underlag för nya beslut. En arbetsgrupp för att bereda vår organisations administrativa strukturer torde bli tillsatt under senhösten och kontaktpersonerna för traditionsarbetet i alla distrikt måste ta itu med att tillsammans med sitt distrikts ledning dryfta distriktets framtid. Några distrikt ser ut att ha av en eller annan anledning fastnat i startgroparna. Genast i början av hösten på rådplägningsdagarna och på traditionskontakt-personernas möten skall vi ta itu med behandlingen av ärendena.

Vi lever i vårt förbund i det näst största förändringsskedet sedan dess grundläggningsskede. Samtidigt som vi skall skärpa oss i vår stödverksamhet på föreningsdistrikts- och förbunds nivå till förmån för krigsveteranerna och deras makor/makar för att de skall kunna reda sig hemma, ökar be-

hovet att föra fram traditionsärendena. På de nästa förbundsdagarna har antalet ordinarie medlemmar minskat med en fjärde del. Samtidigt minskar antalet medlemsföreningar genom sammanslagning av föreningar.

På förbundsdagarna fick vi ta del av mången allvarlig veterans visdomsord. Till förbundets hedersordförande kallades Aarno Strömmen. Han inbjöd i egenskap av ordförande för Norra Österbottens Krigsveterandistrikt förbundsmötesgästerna välkommen till Uleåborg om två år. ”Vi träffas i Uleåborg. Men det vi vet om framtiden är: allt ligger i den högstes hand. Människan spår, Gud rår!” Arrangemangen kring nästa förbunds dag har börjat.

Veteranernas förmåner i nästa statsbudget
I skrivande stund behandlas i ministerierna förslagen till anslag för veteranerna för nästa år. Vår nästutkommande tidning i september kommer att berätta huruvida organisationernas vädjan har lett till positiva justeringar i anslagen för veteranerna från våra krig. Om inte, har vi igen anledning att pröva vad vi måste göra.

Beslutsfattare! Veteranerna är i behov av mångsidigare rehabilitering och servicetjänster till sina hem, även fastän antalet veteraner minskar.

Markku Seppä
Översättning Holger Strandberg

Pihkis Oy Mänttä www.pihkis.com	Kiviliike Sillanpää Oy Vilppula	Nakkilan Sihuma Oy Nakkila
Koneurakointi Jorma Lääveri T:mi Nastola	Naficon Liitin Oy Nauvo	NokiPirkka Oy Nokia
Päällirakenne ja Huoltopalvelut Sandberg Matti Nummela	H. H. Pinnoitus Oy Nummi-Pusula	Moto Pro Oy Nurmijärvi
Comarcon Oy Nurmijärvi	E-P Karppinen Nurmijärvi	HT-Maanrakennus Oy Perttula, Nurmijärvi
Rakennus-Jaranto Oy Nurmijärvi	Orimattilan Lämpöasennus Oy	Pohjolan MK-Lattiatyö Oy www.lattiatyö.fi

Vi gratulerar

Aarno Strömmer 85 år

Vårt förbunds hedersordförande Aarno Strömmer fyller 85 år den 6.9.2012. Politices doktor, professor Aarno Strömmer har verkat som stadsdirektör i Torneå, forsknings- och planeringschef samt minister. Han har verkat som docent i socialpolitik i Helsingfors universitet och som docent i demografi i Uleåborgs universitet. Aarno Strömmer var ordförande för Väestöliitto 1977 – 1983.

Aarno Strömmer kom aktivt med i krigsveteranverksamheten, då han år 1990 valdes till ordförande för Norra Österbottens Krigsveterandistrikt och till chefredaktör för distriktets tidning; i dessa uppgifter kvarstår han alltför. Han har varit

medlem i Krigsveteranförbundets styrelse åren 1995/1996 – 1998. På förbundsmötet i Seinäjoki 1998 valdes han till fullmäktiges ordförande. Fr.o.m. 2008 fungerade han som förbundets och fullmäktiges ordförande. Detta uppdrag lämnade han på XXV förbundsmötet i Tammerfors den 6 juni 2012. Under sin ordförandeperiod har Aarno Strömmer mycket centralt deltagit i planeringen av förbundets verksamhet under de kommande åren och därvid i planeringsgruppen gjort en stor veteraninsats.

Aarno Strömmer har gjort ett betydande arbete i det år 1998 påbörjade planerandet av Traditionsförbundet Eklövet

samt då verksamheten igångsattes år 2003. Under åren 2009 – 2012 var han av veteranorganisationerna befullmäktigad medlem i Traditionsförbundets styrelse.

Aarno Strömmer har haft en central roll vid grundandet av Veteraanivastuu ry och inriktandet av föreningens verksamhet. Veteraanivastuu har årligen insamlat tre miljoner euro för stödarbetet bland veteranerna. Med stöd från Veteraanivastuu har under de senaste åren ordnats över 30 regionala kyrkdagar, i vilka årligen deltagit över 10 000 personer.

Aarno Strömmer har varit medlem i den regionala delegationen för frontveteranärenden

i Uleåborg sedan 1991 och i den riksomfattande delegationen som medlem sedan år 2006. Därutöver har han anförtratts medlemskap och ordförandeuppdrag i olika centrala organ, vilka handlägger ärenden rörande till omsorgen om veteranerna från våra krig.

Aarno Strömmer är en nord-österbottensk veteranledare, som åtjuter alla veteranorganisationers förtroende; han har humor och han är objektiv. Han är en god arbetskamrat och en utmärkt äldre broder som ett gott exempel för oss yngre. Hans insatser under de två senaste decennierna har haft synnerligen stor betydelse för höjandet av veteranernas

anseende och för förbättrandet av deras förmåner.

Mottagning i Oulujoki prästgård i Uleåborg torsdagen den 6.9.2012 kl 12-16. Tidsreservering: Krigsveterandistriktets byrå Martti Lamminaho eller Raija Fröjd, tel. (08) 311 2066. Mottagning på Skatuddens Kasino fredag 7.9.2012 kl 13.00-16.00. Tidsreservering Marja Riukka tel. (09) 61262016 eller e-post marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi Jubilaren kan ihågkommas genom inbetalning till Krigsveteranförbundets traditionsfond, Helsingfors Ab, FI36 5541 2820 0099 35. Märke Aarno Strömmer 85.

Finn-Göran Wennström

Finn-Göran Wennström 70 år

Ordföranden för Finlands Krigsveteranförbund, brigadgeneral Finn-Göran Wennström fyller 70 år torsdagen den 5 juli 2012. Han är född i Helsingfors krigsåret 1942, men pojälären växte han upp i Kymmenedalen. Han blev student från Inkeröisten Yhteiskoulu 1961

Kadettskolan genomgick han 1962-65. Efter en betydande militär karriär överfördes han till reserven från sin tjänst som kommendör för Åbo och Björneborgs läns Militärlän 2002. Karriären begynte som skollärofficer i Karjalan Prikaati och i Reservofficersskolan 1965-73. Krigshögskolan genomgick han 1973-75. Karriären fortsatte som byråchef i Vasa militärdistrikt och i staben för Österbottens militärlän 1975-80. Under åren 1980-84 var han i utbildningsuppdrag i Krigshögskolan och åren 1984-86 var han kommendör för jägarbataljonen i Nylands Brigad. Under de sista 15 åren innehöll karriären förutom utbildnings- och ledningsuppdrag i Krigshögskolan och Försvarshögskolan även uppdrag i FN:s finska övervakningsstyrkor som kommendör på Golan 1986-87, som chef för försvarsministeriets FN-byrå 1987-89, militär attaché i Tyskland och Schweiz 1995-98 och till sist kommendör för Militärlänet i Åbo.

Finn-Göran Wennström har premierats för sna mångfaset-

terade meriter med ett stort antal hederstecken, bl.a med kommendörstecknet av Finlands Vita Ros Riddarorden och kommendörstecknet av Finlands Lejons Riddarorden.

Finn-Göran Wennström kom med i krigsveteranarbetet år 2005, då han tog hand om ordförandeskapet för Södra Finlands Krigsveterandistrikt. När man följde med ledarna i distriktets medlemstidning Veteranposten, blev man snart övertygad om att vårt förbund ur sina stödtrupper fått med en kompetent person, som redan i starten behärskade ärendena såväl på den egna distriktsnivån som även på organisationsnivån i övrigt. Som distriktsordförande fortsatte han till år 2010.

Finn-Göran Wennström kom med i Krigsveteranförbundets styrelsearbete 2005, till en början som suppleant, men redan från 2007 som ordinarie medlem. Till styrelsens ordförande valdes han på förbundsmötet i Åbo 2008. Fortsatt mandat följde i Kuopio 2010 och på förbundsmötet nyss i Tammerfors överfördes förbundsordförandeskapet till styrelsens ordförande, såsom varit fallet under åren 1986 – 2008.

De bröder, som fungerat i ledningsuppdrag i förbundet, har lärt känna Finn-Göran Wennström som en ungdomlig, de klara beskedenas man, Under hans ledning har

det känts tryggt och varit resultatrikt att arbeta. Hans fysiska och andliga spänst är föremål för arbetskamraternas beundran. Förklaringen till spänsten torde stå att finna i Finn-Görans fritidssysselsättningar: motion, särskilt tennis och golf, politisk och militärhistoria, språk, parcellodling. Säkert har familjen också sin andel: hustrun filosofie magister Tuula, tre barn med familjer och fem barnbarn.

I framtidsplanerna är vårt förbund på väg mot "traditionsarvet". Vi känner oss trygga. Vi arbetar efter moget övervägande, utan att fjäska, under Finn-Göran Wennströms ledning. Vi har redan anförtrött honom viktiga kontaktuppdrag, bl.a. medlemskapet i Delegationen för Finlands veteranförbund och huvudkommitten för Traditionsförbundet Eklövet. Krigsveteranförbundets brödra- och sysstrakrets lyckönskar sin 70-åriga ordförande och tillönskar honom bästa framgång i hans arbete.

Mottagning på Skatuddens Kasino torsdagen den 5.7.2012 kl 13 -16. Tid beställes av Marja Riukka tel. (09) 6126 2016 eller genom e-post marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi Minnesgåvor: Krigsveteranförbundets traditionsfond, Helsingfors Ab, FI36 5541 2820 0099 35. Märke Finn-Göran Wennström.

Aarno Strömmer

Berner Oy
Helsinki

DUODECIM

Kaikki terveydestä – www.terveysportti.fi

Kymenlaakson Sähkö
L ä h e i s y y s a n t a a v o i m a a

KORVEN KAIKU

N:o 27/1033

14. Divisioonan perinneyhdistyksen tiedotuslehti 17.8.2012

Vuonna 1990 14. Divisioonan veteraanit marssivat pitkänä rivistönä ryhdikkäänä ohimarssissa Kirkkotiellä. Jalkaväkiosastoa johti eversti Erkki Koivisto ja ohimarssin otti vastaan silloisen Ruokajärven perinnetoimikunnan puheenjohtaja kenraaliluutnantti Erkki Setälä.

14. Divisioonan perinneyhdistyksen Nuoriso- ja perinnepäivät Kuhmossa

Tapahtuman teemana: "Nuorille jokainen päivä on liikuntapäivä"

Perinteiden vaalimista varten maakunnissa toimivat alaosastot järjestävät 14. Divisioonan perinneyhdistyksen tukemana vuorovuosina alueellisia veteraani- ja perinnepäiviä. Näiden päivien tärkeänä kohderyhmänä on nuoriso. Nuorille kerrotaan, mitä tarkoittaa

"kaveria ei jätetä -henki" sekä yhteisvastuullisuus, jonka merkityksen jatkosodassa palvelleet nuoret kokivat konkreettisesti sodan vuosina.

Lisäksi perinnepäivillä tuodaan esiin se työ, jonka 14. Divisioonan veteraanit yhdessä

muiden ikätoveriensa kanssa ovat tehneet kotiseuduillaan ja -maakunnassaan yhteiskunnan kehittämisessä ja jälleenrakentamisessa.

Tänä vuonna nuoriso- ja perinnepäiviä vietetään Kuhmossa 7.–9.9.2012.

Perjantaina 7.9. perinneyhdistyksen nuorisopäivän palkitsemistilaisuus alkaa Kuhmo-talossa kello 14.00. Nuorisotilaisuuden lopuksi esitetään elokuva Lupaus (K11).

Lauantai 8.9. klo 9.00 Karjalan lennoston Hornetin ylilento. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen kalustonäytely ja toimintanäytös. Maanpuolustusjärjestöjen esittely

Kuhmo-talon aluetta ilmasta käsin kuvattuna.

Kontion koulun kenttäalueella. Rajasisarten kanttiini avoinna yleisölle. Kainuun Sotilassoittokunnan esitys. 12.00 Historiakierros talvisodan Kuhmon taistelupaikoilla linja-autoilla sekä tutustuminen Kuhmon Talvisotamuseoon. Lähtö Kuhmo-talon pysäkiltä. 18.00 Kainuun Sotilassoittokunnan konsertti Kuhmo-talossa. 19.00 Illanistujaiset Kuhmo-talon kahvila Juttuassa.

Kuhmon Talvisotamuseo sulautuu hienosti Tönölän harjumaismaan.

Sunnuntai 9.9. Juhlakanslia ja info Kuhmo-talon aulassa alkaen klo 9.00. 10.00 Jumalanpalvelus Kuhmon ev.lut. kirkossa. Seppelenlasku kirkkopuistoon. Kunniakäynti ja seppelenlasku sankarihaudoilla. 13.00 Pääjuhla Kuhmo-talossa. Juhlapuhujana liikenneministeri Merja Kyllönen. **Tarkempi ohjelma sivulla 16.**

Nuorisotapahtumat

Teema: Nuorella jokainen päivä on liikuntapäivä

1.-30.4. Kirjoituskilpailut kouluissa.
Aiheet liittyivät teemaan.

Perinneviikko 3.-7.9.

Varusmiesten vierailut kouluissa

Alakoulujen sukkulaviestit,
Kontion koulun kentällä

Sählyottelut - Tuupalan koulu - lukio
Kontion koulun liikuntasalissa

Info-piste

Lauantaina 8.9. Kuhmo-talon aulassa 8.30 - 13.00
Sunnuntaina 9.9. Kuhmo-talon aulassa 9.00-13.00

Turvallisuuspäällikkö

Lauri Tiiliharju p. 040-596 4382

Ensiapupäivystys juhlan aikana

SPR Kuhmon osasto

Kuhmon terveysasema

Kirkkotie 16-20

Yleinen hätänumero 112
Poliisi 112
Ambulanssi..... 112

Jyrkäkosken historiallinen Talvisodan tukikohta on yleisölle avoinna 1.-23. heinäkuuta päivittäin kello 10-19. Tämän kesän näyttely on jo 23.

14. Divisioonan perinneyhdistys ry
kiittää ilmoittajia heidän Nuoriso- ja
Perinnepäivien hyväksi
antamastaan tuesta!

KUHMON
KAUPUNKI

www.kuhmo.fi

14. Divisioonan perinneyhdistyksen Nuoriso- ja Perinnepäivien ohjelma Kuhmossa

14.D:n perinneyhdistyksen Nuorisopäivä perjantaina 7.9.

14.00 Nuorisopäivä
Urheilijoiden palkitseminen,
Kuhmo-talo
Elokuva Lupaus K 11
Kahvitilaisuus

14. D:n perinneyhdistyksen perinnepäivä lauantai 8.9.

08.30 Juhlakanslia avautuu,
Kuhmo-talon aula

09.00 Karjalan lennoston Hornetin ylilento
Juhlanäyttelyn avaus,
Kontion koulun kenttä
Kainuun Prikaatin ja Kainuun
rajavartioston kalustonäyttely ja
toimintanäytös
Rajasisarten kanttiini avoinna
Kainuun Sotilassoittokunnan
musiikkiesitys

11.00 alkaen Ruokailu Kontion koululla

12.00-15.45

Historiakierros linja-autoilla
Kuhmon taistelupaikoilla,
lähtö Kontion koululta
Vierailu Kuhmon Talvisotamuseossa
Mahdollisuus vierailla Petolassa

18.00 Kainuun Sotilassoittokunnan konsertti,
Kuhmo-talo

19.00 Illanistujaiset
Kuhmo-talon kahvila Juttuassa

14. D:n perinneyhdistyksen perinnepäivä sunnuntai 9.9.

09.00 Juhlakanslia avautuu,
Kuhmo-talon aulassa

10.00 Juhlajumalanpalvelus
Kuhmon ev.lut. kirkossa
Seppelleen lasku kirkkopuistoon ja
kunniakäynti sankarihaudoilla

11.30 Ruokailu kontion koululla

13.00 Pääjuhla Kuhmo-talossa

Pääjuhlan ohjelma sunnuntaina
13.00 Liput saapuvat Kuhmo-taloon

Lippufanfaari ja Lippulaulu

Kainuun Sotilassoittokunta ja yleisö
Seppelpartioitten lähettäminen

Alkusoitto
Kainuun Sotilassoittokunta

Avaussanat
Puheenjohtaja, kenraalimajuri
Sakari Honkamaa

Musiikkia
Kainuun Sotilassoittokunta

Nuorten ryhmän esitys

Juhlapuhe
Liikenneministeri Merja Kyllönen

Musiikkia
Kainuun Sotilassoittokunta

Palkitsemiset ja seuraavat
perinnepäivät
Perinneyhdistyksen hallitus

Lauluesitys
Kuhmon Mieslaulajat

Tervehdykset
Kuhmon kaupunki, kaupunginjohtaja
Eila Valtanen
Puolustusvoimat, Kainuun Prikaatin
komentaja, eversti Jukka Sonninen
Rajavartiolaitos, Kainuun
rajavartioston komentaja,
eversti Ismo Kurki

Musiikkia
Kainuun Sotilassoittokunta

Päätössanat
Kuhmon paikallisosaston
puheenjohtaja Heikki Pitäjämäki

Maammelaulu
Kainuun Sotilassoittokunta ja yleisö

Liput poistuvat
Päätöskahvit

Kuhmolaisnuoret kirjoittivat liikunnasta

Antero Komulainen

14. Divisioonan perinneyhdistyksen Kuhmon paikallisosasto järjesti kirjoituskilpailun ala- ja yläkouluissa sekä lukiossa keväällä huhtikuussa "Nuorelle jokainen päivä on liikuntapäivä". Se on myös perinneyhdistyksen Kuhmon paikallisosaston nuoriso- ja perinnevuoden yleisteema Kuhmossa.

Paikallisosaston puheenjohtaja **Heikki Pitäjämäki** totesi tilaisuuden tervehdyspuheessa, että kaikki palkitut kirjoitukset olivat erittäin hyviä. Kirjoituskilpailu toteutettiin koulujen kanssa yhteistyössä ja opettajat suorittivat arvostelun. Pitäjämäki kertoi lukeneensa kaikki palkitut kirjoitukset.

Kirjoituskilpailussa palkittiin Emma Koistinen, Sara Lehtonen,

Saini Kyllönen, Tommi Sarkkinen, Toni Heikkinen, Jami Seilonen, Meri Kyllönen, Taru Moilanen, Pauli Piirainen ja Ilpo Vilén.

Palkintojenjakoon osallistui myös kuhmolainen veteraani **Jaakko Huotari**, joka rauhan tulua ja toivuttuaan suuntasi sotainvalidina leivän hankintaan metsätöihin.

Sodan jälkeen työ savotoilla koitui myös Huotarin onneksi ja hoitokeinoksi.

Ilman fyysistä räsistusta hänen sodassa vammautuneen kätensä toimintakyky olisi todennäköisesti heikentynyt. Ensimmäisen kerran ilmaista kuntoutushoitoa Huotari sai 15 vuotta sodan jälkeen.

Kuhmolainen sotaveteraani Jaakko Huotari jakamassa kirjoituskilpailun palkintoja.

Holetec Industrial Oy Orivesi	Oulun Teollisuusputkitus Oy Kempele	Jidea Oy Oulu www.jcad.fi
Haurun Jäteauto Oulu	atex	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 108
Ollakka Data Consulting Ky Oulu	Hämeen Moreenijaloste Oy Puh. 0400-833 707 Padasjoki	Turun HKV-Rakennepalvelu Oy Paimio
Ska-Plan Oy Ab Parainen	AH-Rakenne Häyrinen Ky Pernaja	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Sata-Kuulo Oy Pori	Man Project Oy Pori	Technip Offshore Finland Oy Pori
Porin Puutuote Oy Pori	Höglund&Höglund Öb Porvoo	Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo
KAP-Asennus Oy Porvoo	Vartioliike Edström Oy Ab Porvoo	Hanapojat Oy Porvoo
Oy Jakoil Ab Porvoo	Mc Machine Oy Porvoo	
	Veikko Heinonen Oy Punkaharju	Kuljetus Taponen A. Oy Pusula
Morzh Oy Ab Pyhtää	Metsäkoneyhtymä M&M Kolin Ay Pyhtää	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä
www.eerorantti.com	FINNHARR OY Pälkäne	Kyrötekniikka Oy Kyrö
Autokoulu Ajomestari Oy Pöytyä	Rakennus ja Saneeraus Kiviniemi Oy Fiskars, Raasepori	Kenfix Oy Ab Raasepori www.kenfix.fi
N3M Power Oy Raasepori	VVS-Planering Ab Tammisaari	Rekon Oy Raisio
Masara Oy Nousiainen	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 110 	Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi
RTK Palvelu Oy Rauma	Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma	SCC Installation Ltd Oy Rauma

TL-RAK Rauma	HF-Autohuolto Oy Riihimäki	Trukkipalvelu Jukka Turja Oy Riihimäki
Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 105 	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 102 	Kaivinkonepalvelu Lehto Oy Rovaniemi
K.L.M. Express Oy Rusko	JS-Kivi Oy Rusko	Fiberline Oy Rusko
T:mi Kimmo Henttinen Salo	Wallius Hitsauskoneet Oy Muurla	Veljekset J&J Halonen Perniö
Salon Pyörä ja Mopo Salo	Pohjoismainen Solumuovi Oy Muurla	Rakennusliike M. Laukkanen Oy Perniö
Salon Seripaino Oy Salo	Savotronic Savonlinna	MPT Kuljetus Oy Savonlinna
Maalausliike Jari Hintzell Savonlinna	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna	Wintunix Oy Savonlinna
Pohjanmaan Tutkimuskeskus Ky Seinäjoki	Maakunnan Auto Seinäjoki, Kauhajoki	Ojala-Yhtymä Oy Sievi
Östra Skärgårdens Stugservice Sipoo, Söderkulla	Kuljetus Oy Marko Saarinen Sipoo	LSS Long Special Service Ltd Sipoo
Konehuolto A. Uotila Somero	Ympäristöhuolto Sovi Oy Sonkajärvi, Vieremä	Artic Machine Oy Suonenjoki
Betoninkuljetus M. Pohjolainen Ky Suonenjoki	Ar-Pe Trailer Oy Säkylä	TK Tili ja Laskenta Oy Tampere
Pienkonetyö Pietilä Oy -pihatyöt, maankaivuu, multamyynti Pirkanmaan alueella puh.0500-638 337	Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere	Tampereen Messut Oy Tampere
Ata Gears Oy Tampere	Kassatieto Oy Tampere	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi
Yhtymä-Tahlo Oy Ylöjärvi	Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 103 	Nomet Oy Tampere
Arkkitehtiruutu Oy Tampere	Honkoliini Professional Oy Tampere	Envex Oy Tampere

Talvisodan lääkehuolto

Puolustusvoimien lääkehuolto organisoitiin vasta YH:n aikana. Perussuunnitelmat sotaa varten oli tekemättä vielä syksyllä 1939. Ratkaisevaksi muodostui siviiliapteekkien antama apu.

Lääkintähuolto rauhan aikana

Suomenlinnassa oleva lääkintävarikko toimi rauhan aikana keskusvarikkona hankkien puolustusvoimien tarvitseman lääkintämateriaalin ja toimittaen sen edelleen lääkintäyksiköille, muun muassa kahdelle tasokkaalle sotilassairaallallemme, jotka sijaitsivat Helsingissä ja Viipurissa. Lääkehuolto hoidettiin kahdesta sotilasapteekistamme, jotka nekin oli sijoitettu e.m. kaupunkeihin.

Sodan syttymiseen ei uskottu

Mannerheimin johtama puolustusneuvosto oli tehnyt 1930-luvulla peruskartoitusta, jonka pohjalta puolustusministeriössä oli valmisteltu suunnitelma sotatilaan joutumisen varalle. Kuitenkin vasta vuodelle 1938 eduskunta hyväksyi puolustusmäärärahan, jonka pohjalta voitiin ryhtyä toteuttamaan armeijalle laadittua seitsemän vuoden perushankintaohjelmaa.

Oltiin myöhäjunassa. Eu-

rooppa valmistautui kuumiestä sodan varalle, mikä vaikeutti ulkomaisen luoton saantia ja nosti tarvikkeiden hintoja. Pääministeri Aimo Cajander ja puolustusministeri Juho Niukkanen vakuuttivat kuitenkin viimeiseen saakka, että aikaa asevarusteluun olisi riittävästi.

Ylimääräiset harjoitukset

Vielä elokuussa 1939 Cajander uskoi, ettei sotaa tulisi. Saksan hyökätessä Puolaan syyskuun alussa ja Neuvostoliiton liittyessä osingonjaolle, oli ministereidenkin pakko tunnustaa, että monet varoitukset ja ennukset olivat pitäneet paikkansa.

Kuukautta myöhemmin Neuvostoliitto Saksan kanssa tekemänsä hyökkäämättömyyssopimuksen salaisen pöytäkirjan nojalla alkoi keskittää joukkoja rajoillemme ja vaati Hangon alueen vuokraamista meritukikodaksi sekä eräitä rajan tarkistuksia lähinnä Karjalan Kannaksella.

Vaaran uhatessa aloitettiin lokakuun 1. päivänä koko kenttäarmeijaamme koskevat ylimääräiset harjoitukset, joista vakiintui lyhenne YH

Lääkehuolto ”MALLI CAJANDER”-kunnossa

Kun vielä keväällä olisi saatu sotatarviketuonnin rahoitta-

miseksi ulkomaista lainaa, sitä ei silloin huollittu. Nyt olivat lainahanat kiinni ja jos jotain saatiin, oltiin myyjän armoilla.

Aseita ja varusteita armeijallamme oli vain yhdeksää divisioonaa varten ja osalta rintamamiehistä puuttuivat sotilasarvot. He joutuivat taistelemaan koko talvisodan ajan siviilivaatteissaan tunnusmerkinään kuulumisesta Suomen taistelevaan armeijaan vain hatussa oleva sotilaskokardi ja vanha venäläinen kivääri malli -91. Alettiin puhua ”malli Cajander” varusteista. Tämä varsin osuva nimitys ikuisti pääministerin nimen historian lehdille. Jokainen talvisodan sotilas tuli sen muistamaan elämänsä ajan. Tuskinpa moni heistä muuten mitään pääministeristä olisi tiennytkään.

Pahinta oli kuitenkin se, että ”malli-Cajander” sopi hyvin kuvaamaan lähes kaikkia puolustusvoimiamme varustetasoja. Näin oli tilanne myös lääkehuollon kohdalla.

Lääkehankinnat alkutekijöissään – Lääketehdas Orion apuun

Lääketehdas Orionin johtaja, Helsingin Yliopiston farmaseuttisen kemian professori **Erkki Leikola** määrättiin

YH:ssa puolustusministeriön lääkintäosaston alaisen lääkintävalinetoimiston johtoon. Toimiston miehitys oli kokonaisuudessaan reserviläisten käsissä. Leikola itse oli reservin lääkintäkapteeni. Lääkintävalinetoimiston tehtäviin kuului m.m. lääkehankintojen suorittaminen koko armeijalle mahdollisen sodan varalle.

Suomen valtion budjetissa vuodelle 1939 oli varattu puolustusvoimain lääkehankintoja varten normaali rauhanajan määräraha eikä minkäänlaisia perussuunnitelmia kriisiajan tilannetta varten oltu ennakkoon tehty.

Kaikki oli siten aloitettava aivan alusta. Ensimmäiseksi oli laadittava luettelo sodassa tärkeiksi katsottavista lääkkeistä ja arvioitava paljonko kutakin lääkettä 400 000 sotilasta kuluttaa ja vielä sekin, kuinka kauan sota mahdollisesti kestää.

Kun kaikki tämä oli joten kuten saatu tehdyksi, edessä oli kaikkein vaikein. Mistä rahat? Vielä tuolloinkin puolustusministeri Niukkanen epäroi. Entä jos sota ei sytykään, mihin lääkkeet sitten pannaan?

Jos niin onnellisesti kävisi Leikola lupasi lunastaa lääkkeet lääketehdas Orionille.

Tuo naula veti ja 8 miljoonan markan määräraha saatiin.

Morfiinihankinnat kiikastavat

Leikola ja Orion tulivat avuksi vielä toisessakin pulmallisessa asiassa. Kun kahden sotilasapteekkimme morfiinihankinnat rauhan aikana olivat olleet keskimäärin 800 grammaa vuodessa, sota-ajan vuosikulutukseksi arvioitiin 150 kiloa. Pääteltiin aivan oikein, että sodassa kovien särkylääkkeiden kulutus moninkertaistuu.

Oli kuitenkin olemassa kansainvälinen huumausainesopimus, jonka mukaan maassa saatiin pitää vain puolen vuoden kulutusta vastaava määrä huumausainetta. Tuo Genevesä 1931 tehty sopimus ei varmaankaan koskenut sota-aikaa, mutta se oli oivallinen syy sisäasiainministeriölle kiemurella ja pitkittää päätöksentekoa.

Lääkintäosastossa ei kuitenkaan jääty sormi suussa päivittelemään, vaan neuvoteltiin Orionin kanssa uusi sopimus, jonka nojalla tehdas sitoutui sotatilan vallitessa valmistamaan raakaopiumista puolustusvoimain tarvitseman morfiinin, heroiinin ja kodeiinin.

Geneven huumausainesopimus unohdettiin ja pian Orion sai luvan hankkia opiumia saman määrän myös omaan käyttöönsä. Näin oli armeijamme särkylääketilanne saatu hoidetuksi kuntoon talvisodan ajaksi. Opium saatiin Sveitsistä tammikuussa 1940.

Lähetystömme ulkomailta aktiivisia

Edellä kerrotuista syistä johtuen puolustusvoimiamme lääketilanne oli YH:n aikoihin erittäin keho. Rajojemme ulkopuolella tunnettiin suurta huolta Suomen kohtalosta jo ennen talvisodan puhkeamista. Humanitääriset järjestöt ilmaisivat halunsa auttaa maatamme. Länsimaiden lähetystömme tekivät arvokasta työtä aktivoimalla keräyksiä ja lahjoituksia. Lahjoitusvarat ohjattiin kaikkein kriittisimpiin hankintoihin, ei kuitenkaan aseisiin.

Sulfavarastot lopussa – Lahjoitus Englannista pelastaa

Lääkehoidossa käänteentekevät sulfat olivat tulleet laajaan teolliseen valmistukseen ennen toisen maailmansodan syttymistä. Nämä antibiootikautta edeltäneet ihmelääke-

Sotasairaalan poliklinikka toiminnassa lisälmen yhteislyseolla.

keet, kemoterapeutit, olivat maastamme loppumaisillaan, kun Englannista saatiin lahjoituksen turvin suuri erä M&B 693-nimisiä sulfapyridintabletteja. Tämä juuri ennen talvisodan puhkeamista saatu arvokas lahjoitus pelasti monen soturin hengen.

Lääkintäpäällikkö varautuu kaasusotaan – USA ihmeissään

Valitettavasti osa lahjoitusvaroin hankituista lääkkeistä ehti maahamme vasta talvisodan jälkeen. Näin kävi m.m. suurelle lääke-erälle, jonka sotaväen lääkintäpäällikkö kenraalimajuri V. Linden tilasi talvisodan syttymispäivänä 30.11.1939 Washingtonin suurlähetystömme kautta. Rahat sitä varten oli saatu keräyksellä USA:ssa.

Tilaus, joka sisälsi m.m. 500 kg opiumia, saapui maahamme vasta sodan jälkeen 22.4.1940. Onneksemme, kuten edellä on kerrottu, lääkintäosaston ja Orionin sopimuksella opiumtilanteemme oli hoidettu niin, että nipin napin selvittiin yli talvisodan.

Kummastusta Lindenin tilauksessa herätti aine nimeltään pentamethyilentetrazol ja ennen kaikkea sen suuri määrä 100 kg.

Niinpä Washingtonin suurlähetystömme sähkötti päämajaan 20.12.1939:

- Haluatteko todella 100 kg pentamethyilentetrazolia? Tämä määrä riittää USA:ssa vuodeksi.

Linden vastasi seuraavana päivänä:

- Keuhkokuumeet ja kaasumyrkytykset. 100 kg -> 2 milj. annosta. Pienempikin määrä tervetullut.

Kyseinen aine saapui Suomeen vasta runsaan vuoden päästä joulukuussa 1940 eikä sitä koskaan tarvittu.

Ylipäällikkö ja ylilääkäri erimielisiä

Lääkintähuollon ylimmät johdoimet jakautuivat kahteen paikkaan 18.10.1939, kun Mikeliin perustettiin Päämaja ja sodanaikaiseen kokoonpanoon siirtynyt puolustusministeriö jäi Helsinkiin.

Päämajaan lääkintäpäälliköksi siirtyneen kenraali Lindenin tehtävänä oli johtaa kenttäarmeijan lääkintähuoltoa. Hän katsoi kuitenkin, että johtaminen kävisi paremmin puolustusministeriöstä käsin ja anoi Mannerheimilta siirtoa Helsinkiin ministeriön lääkintäosaston päälliköksi esittäen

samalla seuraajakseen Päämajaan lääkintäeversti Wellmania. Mannerheim suostui hänen siirtoonsa, mutta Wellmanin sairauden takia hänen tilalleen Päämajaan komennettiin sotasairaaloiden tarkastaja, everstiluutnantti (res.) Eino Suolahti. Näin ylipäällikön ja ylilääkärimielisyydestä, missä paikassa ylilääkäri parhaiten voisi johtaa lääkintähuoltoa, johti ylimmän lääkintäjohtoon jakamiseen kahdelle eri henkilölle. Eino Suolahti toimi puolustusvoimain ylilääkärinä koko jatkosodan ajan ja suhteet ylipäällikköön toimivat koko ajan moitteettomasti. Vuonna 1940 hänet ylennettiin kenraalimajuriksi.

Lääkintäpakkaukset täyttämättä – vapaaehtoisten ihmeteko

Kahden rauhanaikaisen sotilasapteekkimme tehtäviin oli kuulunut normaalien apteekkirutiinien lisäksi myös kenttälääkintäjoukkojen varustaminen, mikä tarkoitti kymmenien tuhansien lääkintälaukkujen ja -laatikoiden pakkaamista kenttäarmeijamme lääkintäyksiköille ja -miehille. Työt oli kyllä käynnistetty, mutta pakkaukset olivat aivan alkutekijöissään YH:n alkaessa ja tuskinpa silloisella sotilasapteekkimiehityksellä olisi koskaan saatu valmiiksi.

Lääkintävarikon päällikkö Viljo Kalervo Purasmaa totesi tilanteen karmeuden. Hän ryhtyi etsimään vapaaehtoisia ja sai kokoon 400-500 hengen joukon, joka kävi työhön nuoruuden innolla ja isänmaan rakkaudella.

Tämä pääasiassa farmasian ja lääketieteen opiskelijoista, lääkintälotista ja suojeluskuntien lääkintämiehistä koostuva vapaaehtoisjoukko teki ympäri-vuorokautisia työpäiviä suorittaen aivan uskomattoman urakan. Talvisodan alkuun mennessä olivat asianmukaisesti täytetyt kenttälääkintävarusteet sen hetkistä tarviketilannetta edellyttävässä kunnossa.

Esimerkkinä urakan mittavuudesta voidaan mainita vaikkapa kaikkien paitsi moottori- ja hevosajoneuvoilla liikkuvien sotilaiden henkilökohtaisiin varusteisiin kuuluva hankautumavoide, joka valmistettiin sotilasapteekissa. Vapaaehtoiset pakkasivat salvan käsityönä 20 gramman peltirasioihin, joiden määrä oli sadoissa tuhansissa.

Voidaan hyvällä syyllä puhua ”talvisodan ihmeestä” tämänkin suorituksen yhteydessä.

Evakuoinnit alkavat – lääkintähuollon pääyksiköt samanaikaisesti liikkeellä

Ylimääräisten harjoitusten alkaessa oli jo tosi kysymyksessä. Kenttäarmeijamme ryhmittäessä itärajan tuntumaan käynnistyivät samanaikaisesti totaaliset evakuoimistointimenpiteet rajaseudulla. Mutta myös sisämaassa, ennen kaikkea Helsingissä ja suurimmissa kaupungeissamme, alkoi mitava muuttoliike.

Lääkintävarikko sai käskyn siirtyä Suomenlinnasta Seinäjoelle Törnävän piirimielisairaalan tiloihin, missä se toimi lääkintäkeskusvarikon nimellä.

Saman sairaalan talousrakennukseen majoitettiin myös Helsingin sotilasapteekki, joka lääketehdas Medicasta tuoduilla tabletti- ja ampullikoneilla pyrki käynnistämään tuotannon kuumeisesti.

Viipurin sotilasapteekin johto sai jo syyskuun lopulla tehtävän tiedustella uudet tilat Lappeenrannasta. Ne löytyivät entisen varavankilan rakennuksesta ja siirto tapahtui 10.10.1939.

Samanaikaisesti siirtyivät Viipurista lääkelaan tukkaupat Viipurin Rohdoskauppa Oy ja Tampereen Rohdoskauppa Oy.

Huolimatta näin saaduista materiaalivahvistuksista sotilasapteekin varastot hupenivat nopeasti joukko-osastojen lääkelaatikoihin.

Lääketehdas Orionin koneet ja tarvikkeet lastattiin kuorma-autoihin ja siirto Keuruulle alkoi 13.10. 1939. Siellä olevan parkettitehtaan toiminta oli jouduttu lopettamaan vienvaikeuksien takia. Tilat vaihtuivat lääketehdalle sopiviksi sähkö- ja höyryvirtoihin, lämmityksineen ja tuuletuksineen.

Juuri kun tehdas oli saatu siivotuksi ja alkoi näyttää enemmän lääke- kuin parkettitehtaalta, päätettiin siirtää takaisin Helsinkiin, missä yhtäkkiä oli alettu uskoa rauhan säilymiseen. Viikkoa ennen sodan puhkeamista Orion oli kokonaisuudessaan takaisin Helsingin Vallilassa, mutta ankara pommitus heti sodan sytyttyä käynnisti jälleen pakkaushommat ja pikamuutto takaisin Keuruun parkettitehtaalte oli tosiasia. Melkoista edestakaisista rulljanssia lyhyen ajan sisällä.

Näin olivat samanaikaisesti joko tien päällä tai sijoittumassa uusiin tiloihin suurimmat lääkintäyksiköt: lääkintävarik-

JSp:n korsun poliklinikka.

ko, sotilasapteekit, lääketehdasta ja osa lääketukku-kaupoista.

Kun lisäksi toiminnot uusissa tiloissa käynnistyivät nihkeästi, joutuivat parhaillaan koottavan kenttäarmeijamme lääkintäjoukot aloittamaan toimintansa erittäin vaikeissa oloissa.

Karjalan kannaksen apteekit evakuoidaan

Evakuointitoimenpiteet laajennettiin koskemaan koko Kannasta. Syyskuussa eduskunta oli hyväksynyt lain, jonka nojalla siviiliapteekki voitiin ottaa kokonaisuudessaan puolustusvoimain käyttöön sellaisella seudulla, joka on sotatoimien tapahtumapaikkana. Kaikki Viipurin 9 apteekkia ja 16 maaseudun apteekkia evakuoitiin Lappeenrantaan. Sinne vastikään siirtynyt Viipurin sotilasapteekki sai näin lisää kipeästi tarvitsemaansa täydennystä.

Karjalan Kannaksella jatkuivat linnoitustyöt kiihtyvällä vauhdilla ja kenttäarmeija kaitautui aseisiin.

Parhaillaan armeijan selustaan perustettavat kenttäsairaalat olivat pakotettuja suuressa pulassaan täydentämään lääkevarastojaan ”oikotietä”. Ne takavarikoivat paikallisista apteekeista tarvitsemansa täydennyksen. Lääkkeiden lisäksi kenttäsairaaloiden apteekkeihin tarvittiin apteekkivaakoja, autoklaaveja, astioita ja työvälineitä.

Suurten apteekkien lääkkeet takavarikoidaan

Lokakuun puolivälissä inventoitiin Helsingin, Turun ja Tampereen siviiliapteekkien lääkevarastot puolustusministeriön lääkintäosaston toimesta. Inventoijat jättivät apteekkeihin luettelon 62:sta eri lääkeaineesta ilmoittaen, että puolet niistä oli varattava puolustusvoimain käyttöön. Helsingin sotilasapteekin varastot tyhjenivät nopeasti vapaaehtoisjoukon täyttämiin lääkelaatikoihin ja -laukkuihin, joten takavarikointi oli oikein ajoitettu ja tarpeellinen.

Siviiliapteekit saivat kyllä luvan hankkia takavarikkoluettelon lääkkeitä omaa käyttöänsä varten, mutta se onnistui vain harvoin, sillä myös lääketukkuiliikkeiden menevimmat lääkkeet olivat myyntikiellossa ja varattuina puolustusvoimille.

Uusia lääkintäyksiköitä perustetaan kotirintamalla – Siviiliapteekit lääkehuoltoasemina

Pommitusvaaran johdosta katsottiin aiheelliseksi siirtää Helsingin sotilassairaala (Tilkka) Hämeenlinnaan Aulangon hotellin tiloihin ja Viipurin sotilassairaala Imatralla Rauhan parantolaan. Siirrot tehtiin jo YH:n aikana.

Siviilisairaaloidemme rau-

Kaasunaamarien käyttöä oli harjoiteltava myös Sotilasapteekissa.

hanaikainen yleissairaalaapaikaluku oli noin 8000. Sota-ajan paikkalukutarpeeksi arveltiin 29000, mikä edellytti 50:n sotasairaalan perustamista. Kun yhtä sairaalaa kohti tuli keskimäärin lähes 600 vuodepaikkaa, oli kysymys kooltaan varsin mittavista sairaaloista. Suuret julkiset rakennukset, kuten koulut, tyhjennettiin ja tilalle tuotiin sairasvuoteet.

Varojen puutteessa ei kuitenkaan materiaaleja oltu ennakoon voitu varata, joten osa sängyistä ja kalusteista hankittiin pakko-ottojen avulla. Huopia saatiin paljon lahjoituksina. Takavarikoiduista kangaspakoista valmistettiin patjapusseja, lakanoita, tyynynpäällisiä, pyyheliinoja ja sairaalavaatteita. Myös harsositeet ja -taitokset tehtiin paikan päällä, monessa sairaalassa jopa lastatkin.

Sotasairaalan lääkehuolto ratkaistiin siten, että sen käyttöön määrättiin sijaitsemispaikkakunnan siviiliapteekki. Lääkehuoltoa johtamaan määrätty lääkintäupseerin arvoisen sairaala-apteekkarin otti käyttöönsä apteekista tarvitsemansa tilat ja työvälineet.

51 sotasairaalassa 35 000 vuodepaikkaa

Sotasairaalalle elintärkeät lääkkeet takavarikoitiin eikä apteekki saanut niitä käyttämiin tarkoituksiinsa. Osviittana oli vastikään laadittu lääkeluettelo puolustusvoimain käyttöä varten.

Sen sisältämästä 90:stä nimikkeestä suurin osa oli tavallisimpia lääkeaineita, joista apteekissa valmistettiin pillereitä, voiteita, mikstuuroja, annospulvereita, tinktuuroita jne.

Tabletteja luettelossa oli vain 25 nimikettä. Ellei kaikkia sairaalan tarvitsemia lääkkeitä ollut varastossa, apteekki suoritti täydennyshankinnat laskuttaen sotasairaalaan.

Yleensä sotasairaalaan sijoitettu yksityisapteekki oli paikkakunnan suurin. Sillä oli tavallisimmista lääkeaineista tämän päivän apteekkiin verrattuna huomattavasti suuremmat varastot, jopa vuoden kuluksista vastaavat. Valmiudet ottaa suurenkin sotasairaalan lääkehuolto vastuulleen olivat siten riittävät. Kun tehdasvalmisteita oli vain muutamia, apteekit valmistivat suurimman osan lääkkeistä itse. Ne olivat tehtaita pienoiskoossa.

Apteekissa työskentelevä sotasairaalan apteekkari kykeni heti komennuksen tehtävään saatuaan apteekkienhenkilökunnan avustuksella tyydyttämään suurelta osin sotasairaalan lääketarpeet.

Kaiken kaikkiaan talvisodassa oli toiminnassa 51 sotasairaala ja paikkaluku 35 000. Ennakkoarvio oli siten osunut jotakuinkin kohdalleen. Sotasairaaloitten lääkehuollosta vastasi 41 siviiliapteekkia. Ne suoriutuivat tehtävästä hyvin.

Lääkintävarikot suurissa vaikeuksissa

Lokakuun puolivälissä annettiin käsky neljän lääkintävarikon perustamisesta. Sijaitsemispaikkakunnat olivat Hämeenlinna, Pori, Kuopio ja Oulu. Ne olivat melko suuria sisämaassa sijaitsevia huoltoyksiköitä, joiden tehtävänä oli huolehtia ensisijaisesti sota- ja kenttäsaaraloiden, lääkintäkomppanioiden ja sairaalajuniin lääkkeistä ja lääkintämateriaaleista. Varikot muokkasivat materiaalit käyttöpakkauksiksi. Ne myös huolsivat ja korjasivat välittämäänsä koneita ja välineitä. Kunkin varikon huonetilatarpeeksi oli arvioitu 300 m². Arvio osoittautui jo alkuvaiheessa aivan liian pieneksi. Toiminnan laajetessa tiloja hankittiin koko ajan lisää, kunnes varastoja oli siellä täällä ympä-

ri kaupunkia. Hajallaan olevan yksikön valvonta vaikeutui.

Suuren yksikön toiminta käynnistyi muutenkin vaihalloisesti, sillä minkäänlaisia toimintaohjeita ei ollut. Farmaseuttisen koulutuksen saaneita lääkintävarikossa oli perustamisvaiheessa 8 ja muuta väkeä 15. Vain aniharvalla farmaseutilla oli sotilasfarmaseuttista koulutusta. Myöhemmin henkilömäärä moninkertaistui. Kommentopaiaksi ja lääkintävarikon apteekkiosastoksi määrättiin sijaitsemispaikkakunnan apteekki, jonne varikon päällikköapteekkari sijoittui.

Kun lääkintäkeskusvarikko ja Helsingin sotilasapteekki olivat samanaikaisesti muuttamassa Seinäjoelle, materiaalien hankkiminen oli tuskastuttavan vaikeaa.

Rajoille ryhmittyvät kenttäjoukot ja sisämaassa muodostettavat uudet joukko-osastot saivat turhaan odottaa lääkintämateriaalitilauksiaan.

Apteekin tablettivarastot lopuivat nopeasti ja kun täydennystä ei saatu, aloitettiin korvaava tuotanto, mikä tarkoitti erilaisten annospulvereiden tekoa. Farmaseuttisen henkilökunnan vähyden vuoksi jouduttiin turvautumaan epäpätevään tilapäisapuun. Sairaanhoidajat, lääkintälotat ja koululaisvapaaehtoiset tekivät työtä vuorokaudet ympäriinsä, jotta kotirintamalla muodostettaville uusille joukko-osastoille saatiin mukaan aspirin-, särky-, kuume-, ripuli- ja yskänpulvereita.

Näiden lisäksi valmistettiin ja pulloitettiin erilaisia liuoksia: tymolipriitä ihon ja haavojen desinfiointiin, lyijyvettä nyrjähtymiin, boorivettä silmähautteeksi, mikstuuroita yskään, linimenttejä lihaskipuihin, lietteitä mahavaivoihin y.m.

Salvoja jaeltiin peltipurkkeihin ja pälerasioihin: haavasalvaa, paleltumavoidetta, presipitaattisalvaa erilaisiin ihottumiin, harmaasalvaa satiaisiin, syyhysalvaa, iktyolisalvaa paiseisiin jne.

Hevosia oli armeijalla kymmeniä tuhansia. Myös ne lääkittiin tässä vaiheessa apteekteista käsin. Kun tavaraa vihdoin viimein alkoi tulla Seinäjoen keskusvarikolta, sitä saatiin eri yksiköiden päällekkäistilauksista johtuen vaunulasteittain. Sekasotku selvitettiin panemalla tilaukset uusiksi.

Edellä esitetyt syyt, puutteelliset ohjeet ja olematon koulutus sekä sekasortoinen tilanne lääkintämuodostelmien evakuointitapahtumien päällekkäisyyksien takia aiheuttivat sen, että lääkintävarikot saatiin toimintakuntoisiksi vasta vuoden 1940 puolella, kaikkia ei silloinkaan.

Ainoastaan varikkojen apteekkiosastona toimiva siviiliapteekki kykeni tyydyttävällä tavalla selviytymään vaikean aloitusvaiheen yli.

Siellä toimittiin lähes siviiliolosuhteita vastaavassa tilanteessa, lääkkeet olivat tuttuja, määrät vain totutuista suurempia.

Pahin pula oli sulfatableteista johtuen juuri edellä mainituista jakeluvaikeuksista. Niitä ei voitu korvata rinnakkaisvalmisteilla.

Toimitusten määrästä mainittakoon esimerkkinä, että Oulun lääkintävarikko (Oulun 1 apteekki) toimitti talvisodan aikana noin 5000 lääkemääräystä ja valmisti noin 500 erilaista lääkettä.

Lääkintäkenttävarikot itärajan läheisyyteen

YH:n aikana perustettiin myös viisi lääkintäkenttävarikkoa.

Sijaitsemispaikkakunnat olivat: Lappeenranta, Savonlinna, Joensuu, Kajaani ja Rovaniemi. Niiden tehtävänä oli hoitaa armeijakuntien lääkintähuolto, t.s. kenttäsaaralat ja lääkintäkomppaniat. Lääkintäkenttävarikot olivat siten itärajalle ryhmittyneiden joukkojen välittömässä läheisyydessä ja kunkin toiminta-alue erittäin laaja. Lappeenrannassa sijaitseva Lääkintäkenttävarikko 1 oli niistä suurin hoitaen koko Karjalan Kannaksen ja osan Laatokan koillispuolta. Sen kokonaisvahvuus oli 32 henkilöä, joista farmaseuttisen koulutuksen saaneita proviisoreja ja farmaseutteja 19, heistä 4 naista.

Aivan kuten lääkintävarikoiden myös lääkintäkenttävarikoiden apteekkiosastoiksi määrättiin paikkakunnan suurin siviiliapteekki.

Kun yhteydet hankintapisteisiin reistasivat, joutuivat apteekit työskentelemään erittäin ankaran työpaineen alla. Tarvittaessa turvauduttiin vapaaehtoisapuun, jota auliisti saatiin lotilta, nostomiehiltä, koululaisilta ja muulta siviiliväeltä.

Poikkeuksellisen kylmä sää aiheutti omat ongelmansa. Paleltumavoiteiden kysyntää ei kyetty täyttämään, vaikka salvaa valmistettiin ja pakattiin keskeytyksettä läpi vuorokaudet. Nestemäiset lääkkeet jäätivät herkästi kuljetusten aikana.

Huolimatta siviiliapteekkiin haltuunotosta lääkintäkenttävarikkoja vaivasi krooninen lääkepula koko talvisodan ajan sellaisten lääkkeiden kohdalla, joita apteekit eivät kyenneet valmistamaan. Sulfatablettien, nukutuseetterin ja kirurgisten ommelaineiden ajoittainen puute hankaloitti pahiten kenttäsaaraloiden työskentelyä.

Lääketehtas Star Tampe-

Apteekki oli tärkeä sairaalan osa. 8.SotaS, Lahti.

reella pystyi työskentelemään koko sodan ajan rauhan ajan tiloissaan. Se ryhtyi tislamaan narkoosieetteriä, jolloin puute tästä leikkaussaleille ensiarvosta lääkkeestä poistui.

Aptekeista vain sotilasapteeekeilla oli tablettikoneet. Niiden kapasiteetti ei kuitenkaan riittänyt tyydyttämään tarvetta. Kun Lappeenrantaan siirretty Viipurin sotilasapteekki saattoi saada päivittäin yksistään yskäntableteista 30 000 kappaleen tilauksia monien muiden tablettien lisäksi, hyvistä yrityksistä huolimatta jouduttiin turvautumaan siviiliapteekkien valmistamiin annospulvereihin. Vasta kun lääketehdas Orion Keuruulla pääsi täyteen vauhtiin, tablettituotanto alkoi vastata kulutusta. Tabletteja ei kuitenkaan ehditty tehdä pakata käyttörasioihin, vaan ne jouduttiin lähettämään varikoille irtopainossa, 500-1000 kappaleen pusseissa ja laatikoissa. Samat pakkaukset jatkoivat matkaa edelleen sairaaloihin ja pataljoonien joukkosidontapaikoille. Kuljetusten aikana heikot päällykset helposti rikkoontuivat ja kostuivat.

Noin kuukausi ennen talvisodan päättymistä kumottiin Helsingin, Turun ja Tampereen yksityisapteeekeille lokakuus-

sa 1939 annettu määräys lääkeaineiden takavarikosta puolustusvoimia varten. Sotasairaaloihin ja varikoihin sidotut apteekit jatkoivat kuitenkin entiseen malliin.

Pelastivatko yksityisapteekit puolustusvoimain lääkehuollon Talvisodassa?

Talvisodan päätyttyä puolustusministeriö pyysi Päämajan lääkintäosastolta vakuutusta siitä, että lääkehankinnat siviiliapteeekeilta olivat olleet välttämättömiä. Vastauskirjeessä pvm:ltä 16.4.1940 kenttäliiaptteekkari Urho Sorsimon perustelut olivat pääkohdiltaan seuraavat:

- Perushankintamäärärahat oli myönnetty vain puolustusvoimain vakinaisten lääkintämuodostelmien varalle eikä sannottavia täydennysvarastoja ollut

- Sodan kynnyksellä ja sen aikana tehty täydennyshankinnat oli mitoitettu kulutukseen nähden liian pieniksi

- Lääkintävarikkoja ei saatu koko sodan aikana tarkoitustaan vastaavaan toimintaan

- Lääkintäkeskusvarikon toimintaa häiritsivät myös kuljetusvaikeudet, jolloin tavaraperilletulo saattoi kestää liian kauan

- Kenttäsairaloita perustettiin YH:n aikana 18. Sodan alettua todettiin määrä aivan liian pieneksi ja kiireesti perustettiin 10 lisää, suurin osa Karjalan Kannakselle. Niiltä puutuivat kuitenkin lääkkeet ja apteekkivälineet.

Puolustusvoimat kykeni varojen puuttuessa varustamaan vain kolmanneksen kenttäsairaloista. Lotta-Svärd-järjestö ja Punainen Risti varustivat kumpikin kolmanneksen. (Kirj. huom.)

Loppupäätelmänä Sorsimo kirjoittaa sanataarkasti näin:

Tästä kaikesta oli seurauksena, että jos mieli pitää lääkintämuodostelmat toiminnassa oli niiden varastot täydennettävä mistä milloinkin oli mahdollisuus saada. Siitä, että lääkintätarvikkeista ei sentään ollut katastrofaalista puutetta, saadaan kiittää pääasiassa sitä auliutta, millä siviililaitokset asettivat varastonsa puolustusvoimain käytettäväksi, siitakin huolimatta, että ne ilmeisesti tekivät sen omaksi vahingokseen, kuten jokainen asioihin perehtynyt ammattimies voi todistaa.

Mauno Turunen

Lähdeluettelo:

Järvinen, P.: Kenttälääkintäpalvelu. Lahti 1941
Niukkanen, 1.: Talvisodan puolustusministeri kertoo. Porvoo 1951
Peldan, K.: Suomen farmasian historia. Hki 1967
Suolahti, E.: Lääkintähuolto. Kunia-Isänmaa-Miten Suomi taisteli Hki 1941
Tervasmäki, V.: Puolustushallinto sodan ja rauhan aikana 1939-1978 Hämeenlinna 1980
Turunen, M.: Lääkkeen tie sodissamme 1939-194 5 Forssa 1991
Wolff, E.: Lääkintähuollosta Kannaksen armeijassa sodan aikana 1939-1940
Talvisodan historia. Porvoo 1979
Puolustusvoimain huolto 1918-1986. Mikkeli 1988
Lääkäriä sodassa. Toim. Kyllikki Kauttu. Jyväskylä 1989
Suomen sotien 1939-1945 lääkintähuolto kuvina. Hämeenlinna 1990
Lääkintä- ja eläinlääkintähuoltoa

koskevat asiakirjat vv. 1939-1945. Sota-arkisto Hki
PLM:n, PM:n ja alaisten käskyjä 1939-1940. Sota-arkisto T20940/F4-9
LKP-asiat 1939-1940. Sota-arkisto T209411F17-20
Joukko-osastojen lääkintähuoltoa. Sota-arkisto T209421F30-33
Sotasairaloita ja koulutusta T20941F34
Lääkintäkeskusvarikon toimintakertomus 1939-1940. Sota-arkisto SPK 22601
LKP-valmisteuasiakirjoja ja lääkintämuodostelmien sijoitus. Sota-arkisto T20946F1
Lääkehuollon uudelleenjärjestely 1941. Sota-arkisto T20948/F2
Lääkintämateriaali 1941. Sota-arkisto T209481F5
Sotasairaalat 1941. Sota-arkisto T209481F7
Koulutus, kertausharjoitukset, tarkastukset ja lääkintähenkilöstö. Sota-arkisto T20946/F2

YRJÖ PIRILÄ OY

 KESÄLAHDEN MAANSIIRTO OY

DirektMedia 121

 JOHN DEERE

ILVESKOTI

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Pohjalaiset pioneerit Rukajärvellä

Rukajärvi-seminaariin Lappajärvelle oli 19. toukokuuta 2012 kokoontunut satakunta aktiivista kuulijaa, vaikka samaan aikaan oli käynnissä jääkiekon MM-välieräottelu Suomi-Venäjä. Sen voitti Venäjä 6-2. Jatkosodassa Suomi saavutti torjuntavoiton, mikä kävi ilmi sotahistorioitsija rajakapteeni Tauno Oksasen mielenkiintoisesta esitelmästä.

Onnistuneen seminaarin järjestelyistä vastasivat Pion. P 24 veteraanit ja Rukajärven suunnan historyyhdistys. Pioneeripataljoona 24:n täydennysjoukot tulivat Pohjanmaalta, Lappajärven ympäristökunnista.

Seminaarin avasi puheenjohtaja, sotaveteraani Toivo Pekkala.

Pohjanmaalta kotoisin olevat Pion.P 24:n veteraanit ovat vuodesta 1973 lähtien kokoontuneet vuosittain yhteiseen tapaamiseen. Tällä kertaa tapaamisen yhteydessä järjestettiin seminaari, jossa yhdistyksen sihteeri Yrjö Savola selvitti pioneerien toimintaa.

Pioneerin vaarallinen tehtävä

Jatkosodan alussa Rukajärvelle eteni parhaimmillaan 21 000 sotilasta. Sinne rakennettiin pikavauhtia korsut, taisteluhaudat, piikkilankaesteet, miinakentät jne. Tiet tuli pitää kunnossa. Yksistään se on suururakka. Työmäärä vastasi keskikokoisien kaupungin rakentamista ja huollon järjestämisestä. Matkaa Suomen rajalta Rukajärven kauimpaan kenttävartiostoon oli reilut 250 km. Huolto tapahtui Lieksasta Repolan kautta yhden tien - Rukajärven tien - kautta. Kaikki tärkeimmät rakennushankkeet miinakenttien lisäksi olivat juuri pioneerien vastuulla.

Mielenkiintoisia työtehtäviä oli riittämiin. Vihollisen tähytys Rukavaaran ylittävälle huoltotielle tuli estää, koska vihollisen tykistön tuli vahingoittaa huoltokolonnia. Tien viereen pystytettiin n. 40 metrin välein paalut ja niihin kaksia rautalankaa. Langoille ripustettiin pienet männyn latvukset alaspäin roikkumaan ja näin näköeste oli valmis. –

– Työ kesti melkein kuukauden, keväthankien aikaan työ oli meille mieleen. Sen jälkeen olimme ruskettuneita kuin pataketut, totesi Savola.

Sodan lopulla pioneerit määrättiin Kostamus-Kontokki-linjalle Rj.P 6:n majuri Muroleen pataljoonaan, Savola jatkoi. Kontokkissa odoteltiin vihollisen hyökkäystä. Päällikön lähetti kiersi teltoilla kuuden aikaan aamulla ja sanoi, tulkaa teltalle kuuntelemaan puhetta, jonka pitää joku tärkeä henkilö.

Kuulimme kuinka radio käännettiin isommalle. On tullut rauha. Kyllä tuntui ihmeelliseltä sanomalta. Siinä katsoimme toisiamme, voiko tämä olla totta. Kai se on totta, kun sen niin selvästi radiosta kuulimme, päätti Savola kertomuksensa.

Ryhmä Pieningän jäsenille Reijo Kortelaiselle ja Ari Komulaiselle luovutettiin historyyhdistyksen standaarit.

Savolan mukaan vielä aselevon tulon jälkeenkin kaatui kaksi Osmo Korkea-ahon ryhmän miestä. Vihollisen kaukopartio yllätti ja avasi tulen, jolloin korpraali Matti Ronkainen ja sotamies Matti Repo menettivät henkensä.

Oksaselta uutta tietoa jälleen

Tauno Oksanen kertoi löytäneensä Tahkokosken taistelusta jälleen uutta tietoa. Vihollisjoukot olivat niin tosissaan, että heidän 27. D:n komentaja, eversti Korsunov esikuntineen oli Tsirkka-Kemin länsipuolella. Se selittää voimakkaan vastarinnan ja vahvojen osastojen etenemisen suomalaisten selustaan. Elokuun lopulla Kostamus-Kontokki-linjalla vain aselepo esti epätasaisen yhteyden. Taistelut vihollisen kokonaisen divisioonan ja Rj.P 6:n tuhannen miehen kesken olisivat koituneet rintamasuunnalla kohtalokkaiksi. Apua ei mistään olisi saatu, mikä olisi merkinnyt vihollisen läpimurtoa ja se olisi muodostanut uhkan puolustukselle, totesi Oksanen.

Me synnyimme yhdessä isänmaan

Diakonissa Kerttu Öörni esitti koskettavan, Paavo Hämäläisen säveltämän ja Anneli Joki-

sen sanoittaman laulun, joka on sovitettu alun perin Vessannon mieskuorolle. Teoksen Öörni oli saanut edesmenneeltä, Keiteleeltä kotoisin olevalta Pion.P 24:n veteraanilta Eelis Huttuselta, joka nuotit antaessaan oli kertonut kappaleen olleen kuin hänelle tehty. Laulu alkaa ”me synnyimme yhdessä isänmaan ja vartuimme kypsäin ikään”. Eelis Huttunen oli syntynyt vuonna 1917.

Puhuessaan seminaariyleisölle Kettu Öörni kertoi toi-

mineensa pitkään puolisonsa Aarnen kanssa Pion.P 24:n veteraaniyhdistyksessä ja kertoi, että aina kun tapaamme, tuntuu kuin tulisi perhepiiriin. Silloin kun kokoonnutaan yhteen ollaan veljiä ja sisaria. Tunne on läheinen ja lämmin.

Meidän jaos pudotti vihollisen koneen

Nuorinta veteraanipolvea oleva Paavo Salmensuu kertoi sodan viimeisten päivien ratkaisutaisteluista Ontrosenvaarassa. Hän oli Tsirkka-Kemin siltaa suojaamassa. Paavo hauskutti yleisöä papin kyykistymisillä juoksuhaudan suojaan. Meidän jaos pudotti vihollisen koneen juuri tuossa elokuun ratkaisutaistelussa. Konekin löytyi muutamien kilometrin päässä ja sitä menttiin joukolla katsomaan.

Jaos pystyi juuri ja juuri ampumaan siltaa ja tuhosi sillalle räjähdyspanoksia asentaneet vihollisen joukot. Jaoksemme teki sankariteon ja oli yhtenä osana estämässä vihollisen pataljoonaa tuhoamasta Tsirkka-Kemin siltaa. Näin esettiin suunnan joukkojen mottiin joutuminen.

Antti Tuurin ja Pentti Perttulin yhteistyö

Pentti Perttulin ja Antti Tuurin saumattoman yhteistyön tuloksena syntyi poikkeuksellinen yli 10 000 sivun veteraaniaineisto. Asiaa tunteville kirjailija Tuurin ja veteraani Perttulin yhteistyö ei ole yllättävä tieto. Yllättävää oli se, että Antti Tuuri oli vähällä jättäytyä pois hänelle tarjotusta Ru-

kajärvi hankkeesta. Tuuri edellytti ennen kirjoitustyöhön ryhtymistään, että historiikkitoimikunnan tuli haastatella määrätty määrä veteraaneja. Haastatteluihin valmistaututtiin perusteellisesti. Laajan kysymyssarjan jälkeinen lapinlahtelaismiesten koehaastattelu vakuutti Tuurin ja niin hän otti kirjoitustyön vastaan.

– Osa kysymyksistä oli eräänlainen koe siitä miten ihminen asioita muistaa vuosien kuluttua. Tämä oli tärkeää tilanteessa, jossa ”hänet oli valittu näyttelijäksi maailmanhistorian suurimpaan näytelmään”, valaisi kirjailija Tuuri.

Tuuri hauskutti yleisöään monilla veteraanitarinoilla. Eräs koehaastatteluissa Tuuria kaiheartamaan jäänyt asia oli se, että aina kun nämä miehet edetessään pysähtyivät, rakennettiin sauna. Lopulta hän tiedustelikin, minkä pituisen pysähdysten jälkeen sauna sitten rakennettiin.

– Miehet kertoivat, että jo parin päivän tiedossa olevaa lepoa varten saunakin oli pystyssä, huomautti kirjailija Tuuri.

Osa miehistä aloitti puiden kaadon, toiset pystyttivät seinä, toiset kiuasta, ja kun välikattoa tehtiin sauna pantiin lämpiämään ja neljän tunnin kuluttua ensimmäiset olivat saunomassa. Kertojan mukaan tätä voitiin pitää saunanrakentamisen maailmanennätyksenä. – Rukajärven kauppalan valtauksessa sitä mukaa kun joukot vyöryttivät kylää rannan suunnassa haltuunsa, alkoi järvenrannan saunoista savu

Sotahistorioitsija Tauno Oksanen käsitteli Rukajärven suunnan viimeisten viikkojen taisteluja Tahkokoskelta Kostamus-Kontokki-linjalle elokuussa 1944.

Kolme Rukajärven suunnan perinnetyön keskeistä henkilöä, veteraani Pentti Perttuli, joka kiitteli kirjailija Antti Tuuria hyvästä ja mielenkiintoisesta esitelmästä. Oikealla sotahistorioitsija, rajakapteeni Tauno Oksanen, joka piti Lappajärvellä esitelmän Jatkosodan viimeisistä vaiheista Rukajärvellä.

nousta. Tätä näytelmää seurasi Rukavaaran harjanteen puusta Rukajärven yli tarkkailemaan noussut tykistön tulenjohtouseeri. Vihollisen lyötyä suomalaiset takaisin miehet perääntyivät, mutta pian kylän valtauksen uudelleen edetessä kiireisimmät olivat saunomaan menossa kypärä päässä, päättää kertomuksensa kirjailija Tuuri.

Tuurin mukaan haastatte- luissa tuli esille koskettavien taistelukertomusten lisäksi paljon huumorilla höystettyjä tarinoita. Vaatimus 200 haastateltavan määrästä ylittyi, historiikkitoimikunta haastatteli yli 600 henkilöä, josta kertyi yli 10 000 arkkiä erinomaisia ja mielenkiintoisia juttuja.

Seminaarin kohokokhdaksi nousi veteraani Perttulin ja kirjailija Tuurin välinen vaikuttava keskustelu yleisön edessä.

– Haluan kertoa yleisölle, että tämä Antti on kaverina, miehenä ja ihmisenä tavatoman rikas sisällöltään. Kun lukee hänen kirjojaan, kirjan lauseet, sanat ja sisältö on niin rakennettu, että ne on aivan lähellä sitä hetkeä mitä siinä kuvataan, elävästi joka ikinen sana. Se on ihmeellistä. Tulee olettamus, että Antti kirjoittaa elämänkokemuksistaan, pikkupojasta lähtien, hänellä on ihmeellinen muisti. Hän kuvaa kirjoissaan elämää hänen ympärillään. Kirjan lauseet ovat eläviä, kirja vie mukanaan, sitä ei voi laskea käsistään, ennen kuin se on loppuun luettu, tote- si jo 96 vuotta täyttänyt veteraani Perttuli.

Niin kuin huomaatte meillä on sellainen tapa Pentin kanssa, että aina kun tapaamme, me vuorotellen kehumme toisiam-

me, vastasi kirjailija Tuuri.

Perttuli ei mennyt sanattomaksi, vaan jatkoi.

– Minun ilmaisuni on reaalinen ja tarkka. Se on kaikki totta. Antin kirjan teksti on kaunista ja houkuttelevaa luetavaa, päätti Perttuli.

Huomionosoitukset

Rukajärven suunnan historia- yhdistys luovutti rintamatun- nuksen Antti Tuurille tunnus- tuksena siitä, että hän on ollut luomassa perustaa Rukajär-

ven veteraaniperinteen keräys- työlle. Antti Tuuri halusi jatkaa aloittamaansa työtä ja on myös yksi Rukajärven suunnan his- toriayhdistyksen perustajajäse- nistä.

Lieksassa 1992 pidetyssä ve- teraanitapaamisessa Antti Tuuri kutsuttiin aseveljien riveihin ja hänelle myönnettiin arvo- nimi *Rukajärven veteraani h. c.* Samalla hänelle luovutettiin Rukajärven muistoristi. Antti Tuuri on Rukajärven suun- nan perinnetyön taitaja. Hän

on jättänyt kansakuntamme muistijälkeen jo tähän saakka perinnön, joka ansaitsee mei- dän kaikkien kunnioituksen. Toivomme kirjailija Antti Tuu- rille onnea siinä työssä, jota hän on pitkäjänteisesti tähän saakka tehnyt, lausui yhdistyk- sen puheenjohtaja Tenho Tik- kanen puheessaan.

Ryhmä Pieninkä

Seminaarin lopuksi esitettiin noin tunnin mittainen doku- menttielokuva ”Osasto Ma- jewskin laduilla Muurmannin radalle”. Lieksalaiset rajamie- het hiihtivät saman reitin tam- mikuussa 2012 kuin tasan 70 vuotta aiemmin tammikuussa 1942 Osasto Majewski oli teh- nyt. Ryhmä Pieninkä valmis- ti elokuvan hiihtämästään 300 kilometrin mittaisesta matkas- ta Ontajärveltä Muurmannin radalle.

– Mahtava retki ja doku- menttityö. Tämä on juuri sitä todellista perinnetyötä, tote- si yhdistyksen puheenjohta- ja Tenho Tikkanen luovutta- essaan yhdistyksen standaarit Ryhmä Pieningän paikalla ol- leelle kahdelle jäsenelle Reijo Kortelaiselle ja Ari Komulai- selle.

– Tämä tekee sotahistorias- ta mielenkiintoisen ja elävän. Ryhmä Pieningän työ omalta

osaltaan antaa meille kaikille voimia jatkaa ponnisteluja pe- rinnytyön saralla, päätti yhdis- tyksen puheenjohtaja Tikka- nen.

Teksti: Tenho Tikkanen
Kuvat: Kai Karjaluo

Rajamuseo

Niskapietiläntie 32

Immola

55910 Imatra

puh. 071 872 9515

detur
siellä missä aurinko paistaa!

Talvi
Välimerellä:
TURKKI

ALANYA JA ANTALYA:

Lähtöpäivät:
10. ja 17.11. & 2.1.
45 vrk/91 vrk/ 98 vrk
alk. **999€**
45 vrk - Alanya, 2.1.
Azalea-hsto^{DDDD} ea

TUNISIA
SOUSSE 4.1.

Kesto: 6 vkoa
alk. **929€**
Hotelli Kaiser^{DD+},
aamiaisen

detur.fi
Parhaat tarjoukset netistä
P.0207850850
ma-pe klo 8:30-22
la-su 10-19
Lankapuhelimesta: 8,28 snt/puh. + 7 snt/min,
matkapuhelimesta 8,28 snt/puh. + 17 snt/min.

5 Isännänviiri
Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus
neljä tai viisi metriä.
Hinnat 55 ja 65 euroa.

2 Jäsenmerkki
Myös kannattajajäsenille.
10 euroa.

**8 Liiton virallinen
hautakivimerkki**
Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.
Hinta 12 euroa

**9 Tammenlehvä-
hautakivimerkki**
Korkeus 90 mm
Hinta 20 euroa.
Uusi uurnamerkki
Korkeus 30 mm
Hinta 20 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Laulusta saa voimaa – yhteislaulusta iloa

Mikä sai rollaattori-mummon tanssi-maan tangoa rollaattorinsa kanssa? Mikä sai linja-autollisen eläkeläisiä riemukkaaseen yhteislauluun, ja matka sujui? Mikä sai muisti-sairaankin laulamaan lapsuutensa lauluja?

Näihin kysymyksiin on yksi vastaus: Laulusta Voimaa -CD, jonka jyväskyläläinen Harjun Laulukuoro on äänittänyt yhteislaulutarkoituksiin. Levyllä on laulettu 33 ikäihmisten tuntemaa laulua. Siinä on ns. koululauluja, hengellisiä ja isänmaallisia lauluja sekä vanhoja iskelmiä. Levyn mukana tulee sanavihko, jossa levyn laulujen sanat ovat tarpeeksi isolla kirjaskoolla.

Vuosien ajan ovat kuorolaiset laulaneet ja laulattaneet eri-

laisissa tilaisuuksissa ja todenneet yhdessä laulamisen ilon ja innostuksen. Laulamisen vaikutuksista on myös tehty tutkimuksia ja todettu, että laulaminen tuottaa mielihyvää ja palauttaa muistoja. Lisäksi laulaminen voimaannuttaa, elvyttää aivoja, jopa edistää sairauksien paranemista.

Näistä kokemuksista ja tutkimustiedoista levyn tekeminen sai alkunsa

Laulusta Voimaa -levy on saanut suuren suosion erityisesti eläkeläis- ja seniorijärjestöissä, vanhainkodeissa, palvelutaloissa ja päiväkeskuksissa. Tilausbussiyhtiötkin ovat jo huomanneet, miten matka saadaan sujumaan joutuisasti laulamalla Laulusta Voimaa -CD:n mukana, kun on jaettu sanavihkot

matkustajille. Levyä ja sanavihkoja on lähetetty ulkosuomalaisten yhdistyksille ja perheille jo yli 10 maahan. Levy sopii mainiosti myös lahjaksi.

Laulusta Voimaa -levyä ja sanavihkoja voi tilata seuraavista osoitteista:

Matti Siipola
puh. 040 413 5134
Keijo Meronen
puh. 050 554 1522
e-mail:
matti.siipola22@gmail.com
keijo@meronen.net

Hinnasto:

1 CD + 1 sanavihko
20 € + postituskulut
1 CD + 10 sanavihkoa
33 € + postituskulut
1 CD + 20 sanavihkoa
47 € + postituskulut

Lisätietoja: www.harjunlaulu.fi

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri 45 vuotta

Juhlan yhteydessä palkittuja: (vas.) Seija Karttunen, Sotaveteraaniliiton ansiomitali, Olavi Löönen, Sotaveteraanien kultainen ansioristi, Juhani Sainio, Sotaveteraanien ansioristi ja Jouko Lempi-nen, Sotaveteraanien kultainen ansiomerkki.

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri piti kevätkokouksensa 19.4. Ilomantsissa. Piirin liittokoukousedustajaksi Tampereelle valittiin puheenjohtaja Olavi Löönen.

Kokouksen jälkeen vietettiin 45-vuotisjuhla. Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin perustava kokous oli pidetty Joensuussa lokakuussa 1967.

Kotoisan juhlatilaisuuden juonsi Ilomantsin Sotaveteraaniiyhdistyksen edustaja **Jorma Sissonen**. Musiikista huolehtivat Ilomantsin Mieslaulat sekä Ilomantsin yläasteen nuoret **Ira Potkonen** ja **Anne Rytönen**, joita säesti kevään abiturientti **Joonas Nuutinen**. Joonas Nuutinen oli tehnyt juhlaan oman sävellyksen pia-

nolle. Teoksen alkuosassa hän kuvasi Suomen käymää talvi- ja jatkosotaa. Kolmantena osiona sävellyksessä oli seesteisempi jälleenrakennuksen vaihe.

Ilomantsin kunnan puolesta tervehdyksen juhlaan toi valtuuston puheenjohtaja **Hannu Hoskonen**. Kuntoutuskeskus Pääskynpesästä juhlii piriä muisti johtaja **Ritva Kontiainen**. Sotaveteraaniliiton terveiset lausui toiminnanjohtaja **Markku Seppä**. Puheessaan hän kertoi meneillään olevasta varautumisesta perinneai-kauteen.

Pohjois-Karjalan Aluetoimiston edustaja muisti 45 vuotta täyttävää Sotaveteraanipiiriä aluetoimiston pöytästandaarilla.

Pohjois-Pohjanmaa ja Vaasa jatkavat vuosilehtiperinnettä

Perinteiseen tapaan sekä Pohjois-Pohjanmaan että Vaasan Sotaveteraanipiiri ovat julkaisseet vuosilehtensä kevään korvalla.

Atte Honkaniemi kirjoittaa **Pohjois-Pohjanmaan** lehdessä Oulun Aseveljien vuosis- ta 1940-45. Aseveliyhdistyksiä ryhdyttiin perustamaan talvisodan jälkeen. Yhdistysten päämäärinä oli toisaalta pitää yllä talvisodan rintamalla syn- tynyttä asevelihenkeä, toisaalta auttaa taloudelliseen ahdi- koon joutuneita aseveliperhei-

tä, sotaleskiä ja -orpoja. Näin voitiin lujittaa yhteiskunnan yksimielisyyttä ja kansalaisten maanpuolustuskykyä.

Jo tavaksi tullutta piirin lii- kuntapäivää vietettiin maaliskuussa Raahessa. Raahen nuorisovaltuuston puheenjohtaja Laura Piippo vakuutti puhe- vuorossaan, että tieto veteraa- nien uhrauksista tulee aina siirtymään sukupolvelta toiselle; Te ansaitsette parasta mah- dollista. Kiitos, että puolustitte kotejamme!

Vaasan Maakunta-arkiston johtaja Arja Rantanen vertaa **Kustveteranen-Rannikkovete- raani** -lehdessä arkistoja muis- tiin. Sotiemme veteraanien ar- jesta ja veteraaniiyhdistysten toi- minnasta kertovat asiakirjat ovat tärkeä osa yhteistä muistiamme. Ilman veteraaniiyhdistysten ja ve- teraanien asiakirjoja emme voi tietää, kuinka sotiemme veteraa- nit ovat elämänsä eläneet. Hän korostaa, että veteraaniarkistojen talteen saaminen on yhteinen, kansallinen velvollisuutemme.

Holger Strandberg kirjoittaa

kunniamerkeistä ja niiden käy- töstä. Hän toteaa ilahtuneena, että kunniamerkkien käyttö on viime vuosina selvästi lisää- ntynt. Siksi on erittäin tärkeää, että tiedämme, miten, missä järjestyksessä ja millaisissa ti- laisuuksissa niitä käytetään.

Lehdet tiedottavat piiriensä tapahtumista, sekä mennei- tä että tulevista ja toimivat si- ten myös perinteen siirtäjinä. Ilmoittajien tuki on luonnolli- sesti merkittävä.

Marja Riukka

KÄRCHER OY

KTA-Yhtiöt Oy

Espoo

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Hyvinkää juhli 55 vuottaan

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Heikki Talvela onnittelemassa Sulo Sorvalia, jolle luovutettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi. Esko Sarvikas sai Sotaveteraanien ansioristin.

Hyvinkääläiset sotaveteraanit ja tukijat kokoontuivat 20. toukokuuta Veteraanitalolle juhlimaan 55 vuoden taivalta aktiivisen ja antoisan yhdistystoiminnan parissa. Juhlapäivä alkoi seppelenlaskulla Puolimatkan sankariristillä. Siellä Hyvinkään Yhteiskoulun oppilas **Anna-Reeta Grönroos** puheensa lopuksi sanoi:

– Maamme-laulun ensimmäisen säkeen lopetus sisältää kaiken olennaisen. Ensinnäkin: maa, eli Suomi, jonka kansalaisiksi voimme itsemme ylpeinä ilmoittaa. Toiseksi: kalliin, eli merkityksellisen ja arvokkaan Suomesta tekee maamme itsenäisyyden takana oleva historia; Suomen itsenäisyys koettiin niin merkitykselliseksi, niin ainutlaatuiseksi, että sen tähden oli taisteltava. Kolmanneksi: isien, eli sotiemme veteraanien sekä heidän to-

veriensä, jotka kaatuivat sodassa, joita ilman Suomi ei olisi sellainen kuin se nyt on. **Maa kallis isien.**

Suomen vanhimman, yhtäjaksoisesti edelleen toimivan Hyvinkään Sotaveteraanien juhlassa puheenjohtaja **Juhani Skyttä** kertoi lukeneensa yhdistyksen 35-vuotishistoriikista arvion, että vuosi 2005 olisi toiminnan loppumisen rajapyykki eikä jäsenistöä enää riittäisi 50-vuotisjuhlien viettämiseen. Silloinen virhepäätelmä sai Skytän lupaamaan, ettei hän ennusta mitään tulevaisuudesta. Toimintaa ja juhlia riittää vielä.

Hyvinkään Veteraanitalon sali oli täynnä juhlaväkeä. Tammenlehvän omaavia kunniakansalaisia on yhdistyksessä vielä 128.

Juhlan yhteydessä luovutettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi **Sulo Sorvalille** ja so-

taveteraanien ansioristi **Esko Sarvikkaalle**.

Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** kertoi juhlapuheessaan Hyvinkään yhdistyksen olleen yksi liiton perustajajäsenistä. Liitto on laatinut 2020-luvulle yltävän huolto- ja tukitoiminnan suunnitelmat, joita toteutetaan niin kauan, kuin jäsenet tukea tarvitsevat. Kannattajajäsenten määrä 29 000 on ohittanut veteraanien määrän 24 000.

Kuorolaulua esitti Hyvinkään-Riihimäen Sotaveteraanikuoro vahvistettuna perinneküoron laulajilla. Kuoroa joh-

ti dir. mus. **Teuvo Leutonen**, **Kaija Kekola** ja **Elvi Tommola** esittivät lausuntaa. **Matti Herajan** ja **Lauri Vuorelan** nelikätinen pianonsoitto sai ansaitut suosiosoitukset yleisöltä.

Toiminta Hyvinkäällä jatkuu aktiivisena. Talviaikana kokoonnutaan kerran kuukaudessa Veteraanitalossa ns. kuukausitapaamisten merkeissä. Kesäaikana tilaisuudet pidetään Hirvimajaksi kutsutulla metsästysmajalla, jonka kyseisen metsästysseura on antanut yhdistyksen käyttöön veloituksetta. Kesäaika alkaa juhlallisesti lipunnostolla juhannusaattoja edeltävänä torstaina.

Syksyllä pidetään purjehduskauden päättäjaiset ja joulun lähestyessä nautimme yhteisen jouluaterian. Kaikkien sotiemme veteraanien yhteisinä tilaisuuksina on ollut oma kirkkopyhä ja kesäpäivät.

Toiminnassa tapahtuneen muutoksen johdosta yhdistys on jo usean vuoden ajan pysynyt jakamaan palvelusetelitä niitä tarvitseville. Tämän on mahdollistanut Sotiemme Veteraanit keräys, jonka tuotto on käytetty kokonaisuudessaan kotona asumisen ja viihtymisen parantamiseksi.

Olavi Kurko

Hyvinkäältä se alkoi 55 vuotta sitten

Hyvinkäällä 20.5.1957 perustettu Rintamamiesten Maanhankintayhdistys ry aloitti toimintansa ensimmäisenä koko valtakunnassa. Hyvinkää teollistui voimakkaasti. Asukasluku kasvoi ja sitä seurasi kova asuntopula.

25.4.1957 kokoontuivat sotainvalidien, reserviupseerien ja reservialiupseerien edustajat keskustelemaan aiheesta. Valittiin Arvi Reunasen puheenjohtajaksi toimikunta valmistelemaan asiaa. Varsinaisen perustava kokous herätti kovasti mielenkiintoa ja Villatehtaan ruokalaan kerääntyi 20.5.1957 kaikkiaan 108 veteraania päättämään asias-

ta. Kokous päätti yksimielisesti perustaa Hyvinkään Rintamamiesten maanhankintayhdistyksen ajamaan maansaanti-asiaa niiden talvi- ja jatkosodan rintamamiesten, heidän leskiensä ja lastensa hyväksi, jotka ovat jääneet osattomiksi sotien jälkeen jaetuista rintamamiestonteista. Innostus maansaantiin oli voimakas. Maan hallitus taas ei asialle lämmennyt ja niin toimintaa jouduttiin vähitellen muuttamaan ja henkilötkin vaihtuivat. Myös yhdistyksen nimi muutettiin Hyvinkään Sotaveteraanit ry:ksi.

Rintamamiehet saatiin kuitenkin vähitellen ensisijaisiksi asuntolainan saajiksi. 14.10.1966 alkoi todella vilkas asuntoraken-

tamisen kausi. Kolme asuntoyhtiötä, 96 asuntoa. Tarkoituksensa mukaisesti uusi yhdistys aloitti toimintansa asuntojen merkeissä. Vuosi perustamisen jälkeen syntyi ensimmäinen Asunto Oy RM-58. Se rakennutti 32 asuntoa. Kolme vuotta myöhemmin syntyi Asunto Oy RM-60 ja tuloksena 25 rivitaloasuntoa. Talot valmistuivat 1962. Lisäksi rakennutettiin kaksi kerrostaloa, joihin tuli yhteensä 39 asuntoa. Veteraanien lisäksi jaettiin muutamia asuntoja Karjalasta tulleelle siirtoväelle. Kaikki asuntoyhtiöt ovat sittemmin muuttuneet Oy-muotoisiksi ja asukkaat lunastivat asunnot omikseen.

Väinö Vilponiemi johtaa Satakunnan sotaveteraaneja

Satakunnan sotaveteraanipiirin piirikokous pidettiin Porin Suomalai-

sella Klubilla. Kokouksessa oli edustettuna veteraaneja lähes kaikista Satakunnan yhdistyk-

sistä. Kokouksen avasi piirin puheenjohtaja **Väinö Vilponiemi**. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Esko Seppälä** Ulvilasta ja sihteerinä piirin toiminnanjohtaja **Seppo Heino**. Ennen kokouksen alkua lähetettiin seppelpartio Porin sankariristille. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2011 tilikertomus ja vahvistettiin kuluvan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Piirihallituksen ja piirijärjestön puheenjohtajaksi valittiin edelleen Väinö Vilponiemi. Naisjärjestö piti oman kokouksensa samaan aikaan.

Teksti ja kuva: Paavo Punkari

Kokous lähetti seppelpartion sankariristille. Partiossa (vas.) Tuula Laine, Heino Paavilainen ja Tapio Laine.

Oy Puhois Ab

Uudenaikaisia tietotekniikan ratkaisuja maatalouteen

ProAgria Maatalouden Laskentakeskus Oy
PL 25, 01301 VANTAA, puh. 020 747 2300
www.mloy.fi

OVAKO

Turenki

YK:n Rauhanpäivän kävelyn 23.9.2012 valmistelut

YK:n kansainvälinen Rauhanpäivä on 21.9. Valmistelut YK:n rauhanpäivän kävely- ja liikuntatapahtumien järjestämiseksi sunnuntaina 23.9.2012 ovat hyvässä vauhdissa. Toukokuun loppuun mennessä oli varmistunut, että ainakin 15 paikkakunnalla järjestetään kävely- ja liikuntatapahtumia. Muutamalla paikkakunnalla tapahtuma järjestetään jo sunnuntaina 16.9. Lisäksi on sovittu, että koululaisille voidaan tapahtuma järjestää koulutyöhön liittyen myös 16.9 tai 23.9 alkavilla viikoilla. Ensimmäisen kerran käveltiin maailmanlaajuisesti Maailman Veteraanijärjestön aloitteesta vuonna 2008.

Valtakunnallinen päätapahtuma on tänä vuonna Kouvolassa. Viime vuoden päätapahtumapaikka oli Kuopio, joka pyrkii tänä syksynäkin yli 5000

osallistujan määrään. Laaja osallistuminen kautta Suomen olisi allekirjoittaneen mielestä jopa tärkeämpää kuin muutamien paikkakunnan suuri osanottajamäärä. Tietoisuus tapahtumasta saisi enemmän laajaa julkisuutta, eikä tapahtuma jäisi vain maakunnallisen huomion kohteeksi.

Rauhanturvaajavetoisia kävelypaikkakuntia on mm. Helsinki, Jämsä, Kouvola, Tornio, Lohja, Kuopio, Salo, Pori, Turku, Vaasa, Imatra ja Joensuu. Kävely on mahdollista myös muiden järjestöjen tai veteraanien itsensä järjestämänä. Viime syksynä mm. Kiuruvedellä rintamanainen Irja Kononen sekä Forssassa ja Mouhijärvellä muutama sota- ja rintamaveteraani organisoivat kävelyn. Yksinkertainen toteuttaminen ei vaadi muuta kuin lähtöpaikan ja ajan päättämisen ja tiedottamisen paikallisesti sekä

jonkun olemaan paikalla jakamassa pinssejä. Yhteistyö paikallisten eri yhteisöjen ja yhdistysten kanssa kannattaa.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on lupautunut tämän syksyn tapahtuman arvovaltaiseksi suojelijaksi. Julisteet ovat tulleet painosta ja niiden jako alkaa kesäkuun alussa. Pinssit ovat vielä tuotannossa, mutta ovat toimitettavissa hyvissä ajoin ennen 23.9. tapahtumapäivää.

Kokonaiskuvan hallitsemiseksi ja tapahtumien koordinoimiseksi pyydän ilmoittamaan paikalliset kävelytapahtumat, tilaamaan pinssit ja julisteet sekä kysymään lisätietoja: Heikki Pietilä, Tupavuori 3 E 57, 00570 HELSINKI, puh. 040 534 5696, heikki.pietila@rauhanturvaajaaliitto.fi.

Heikki Pietilä

YK:n rauhanpäivän haaste:

KANSA KÄVELEMÄÄN 23.9.2012

Tapahtuman järjestäjät: Sotiemme veteraanit ja kansalaisjärjestöt

VAPAUDEN LIEKKI – veteraanikuoro ja lapsikuoro perinnettä vaalimassa

Salon Seudun Sotaveteraanien yhdistyksen mieskuoro **Veteraanilaulajat** täytti toukokuussa 20 vuotta.

Kuoroa on johtanut ja säestänyt alusta lähtien kanttori **Martti Räisänen**, viimeiset vuodet yhdessä kanttorityttä-

rensä **Sanna Räisäsen** kanssa. Kuorossa laulaa nykyisin 38 miestä, joista vielä kuusi lukeutuu tammenlehväväkeen. Laulajien keski-ikä on 77 vuotta ja ikähaarukka 62-94 vuotta.

Merkkivuotta juhlistettiin julkaisemalla äitienpäivän

kuoron kolmas äänite, CD-levy ”Vapauden liekki”. Äänite tehtiin yhteistyössä Salon Keskustan koulun musiikkiluokkien **Canterino**-kuoron kanssa. Korkeatasoisen, nelikymmenpäisen joukon keski-ikä on 66 vuotta vähäisempi kuin mieskuoron!

Kuorojen yhteistyö syntyi viime syyskuussa Halikon liikuntahallissa järjestetyssä veteraanien alueellisen kirkkopyhän pääjuhlassa, johon molemmat kuorot oli värvätty esiintymään. Canterino lauloi Martti Räisäsen säveltämän ja Anna-Kaisa Hautalan sanoittaman laulun ”Kätesi on lahjoja täynnä”, joka kuuluu myös Veteraanilaulajien ohjelmiin. Käytännön yhteispeli alkoi 5.12.2011 Keskustan koulun itsenäisyysjuhlassa, jossa veteraaniperinnettä valaistiin haastatteluilla ja Veteraanilaulajien pienoiskonsertilla. Päätteeksi kuorot lauloivat em. laulun yhdessä. Niin yleisö kuin laulajat yllättyivät siitä, miten hienos-

ti tummat miesten ja kirkkaan heleät lasten äänet täydensivät toisiaan.

Kun Veteraanilaulajat oli jo alkusyksyllä 2011 päättänyt tehdä 20-vuotisjuhlalevyn, sen tason kohottamiseksi hankke laajennettiin nyt kuorojen yhteiseksi. Yhdentoista Veteraanikuoron laulun lisäksi äänitettiin Uskelan kirkossa 11.-12.4.12 **Jouko Aheran** teknisellä johdolla kaksi Canterinon ”omaa” sekä kolme yhteistä laulua. Musiikkiluokkien opettajat **Virpi Turunen** ja **Tiina Koski** hoitivat Canterinon johtamisen ja pianosäestyksen. Yhteisesityksissä käytettiin myös urkusäestystä.

CD-äänitteen nimi ”Vapauden liekki” lainattiin Salon keskustassa sijaitsevalta veteraanimuistomerkiltä, jonka äärelä Veteraanilaulajat ovat lähes koko historiansa ajan vuosittain esiintyneet itsenäisyyspäivän aattoamun seppelleenlastutalaisuudessa Hermannin yläasteen koulun väen kanssa.

”Vapauden liekki” lanseerattiin äitienpäivän yhteiskonsertissa. Salon Seudun Sotaveteraanien yhdistys tarjosi konsertin myöhäisvappumeneyn (=si-maa ja pullaa) kera. Kulttuuritalo Kivan 370 paikkaa täyttyivät. Vaikutelmaksi kuulijoille ja esiintyjille jäi upea yhdistelmä isänmaallista ja globaalia, hartaan vakavaa mutta myös keväisen nuorekasta laulua. Ja saatiinpa satakunta levyäkin jo kaupaksi - hyvä lisä veteraanien kuntoutuksen ja kotona asumisen tukemiseen!

CD:stä (á 15 €) kiinnostuneet voivat viestitellä Veteraanipajallemme puh. (02) 731 5117 tai email sotaveteraanit@salo.salonseutu.fi sekä Veteraanipajan kesätaun aikana puuhapojille Pasi Venho, 0400 328 337 tai pasi.venho@seutuposti.fi taikka Ossi Helin, 040 519 2406, ossi.helin@salo.salonseutu.fi

Ossi Helin, kuoron isäntä

Mepco Oy
Tampere

Tornion KaMa-Palvelut Oy
Tornio

KM RRR-Yhtiöt Oy
Tornio
-mukana yhteistyössä: HANKOOK ja HERCULES renkaat

Juhlasoitto sotaveteraaneille

Keski-Lahden Sotaveteraanit viettivät 45-vuotisjuhlaansa Felix Krohn-salissa 2.5. Varusmiessoittokunnan konsertin ja Sotilaskotiyhdistyksen juhlakahvien merkeissä.

Juhlan avasi puheenjohtaja **Matti Kuukka** toivottaen kaikki tervetulleeksi. Konsertin nimien mukaisesti tilaisuus alkoi Timo Forsströmin *Juhlasoitto*-la sotaveteraaneille. Jukka Linkolan häämusiikin jälkeen musiikkimajuri **Juha Ketola** esitti

Oskar Merikannon *Laatokan* ja harvoin laulettuna kuullun Arvo Kuikan sovittaman *Ratsumäen marssin*.

Jo vuosien ajan on Varusmiessoittokunta esittänyt Sibeliuksen *Finlandian* lauluosueen itse laulaen. Viimeisenä kuultiin Kalervo Hämäläisen *Veteraanin iltahuuto*, jonka tulkitsi Juha Ketola. Tuskin salissa oli montakaan kuivaa silmää, kun varusmiessoittokunta yhtyi kertosäkeeseen laulaen. Eri-tyisen upeaksi tapahtuman teki

se, että he kunnioittivat veteraaneja laulaen viimeisen kertosäkeen seisten.

Tämän jälkeen nautittiin Matilda-salissa juhlaleivos, jota korosti Sotilaskodin leipomon juhlaa varten valmistama Sotaveteraaniliiton logo.

Teksti ja kuva: Pertti Vesenterä

Kapellimestari, musiikkikapteeni Sami Hannula (oik) ja solisti musiikkimajuri Juha Ketola taustanaan upea Varusmiessoittokunta.

Buen Feeling!

Kun matkustaminen vaatii erityisjärjestelyitä

Hyvän Olon matkat

Fuengirolaan, Espanjan aurinkorannikolle

Loistavaa palautetta saaneet Hyvän Olon matkat on suunniteltu erityisesti senioreiden, liikuntarajoitteisten ja omaishoitajaa tarvitsevien matkustajien tarpeisiin. Matkoilla on mukana fysioterapeutti yleensä jo Suomesta lähtiessä.

Helppoa ja turvallista matkaa!
Henkilökohtaiset hoidot, ohjatut aamulenkit, venyttely-rentoutusryhmät, ohjausta ja neuvontaa.

Varaa syksyn matka nyt! Suorat lennot Hki-Malaga
Huom! Suora lento 19.9. alkaen myös Oulu, Rovaniemi, Seinäjoki, Kuopio, Savonlinna, Joensuu, Pori, Kokkola ja Vaasa.

Viikon matka alk. 1290,- Tiedustelut ja varaukset: Maarit Eskola-Heikkinen, Fysio-Eskola, p. 0400 777 272, 0207 437 290, maarit.eskola-heikkinen@fysio-eskola.fi

Vastuullinen matkanjärjestäjä Matkatoimisto Oy Matka-Vekka

Fysio-Eskola
Bienvenidos a Costa del Sol!

MediVITAL
For your health & active life

Sähkö-Jore Oy Turenki www.sahko-jore.fi	Isännöinti-Saarto Oy Turku	Mannlines Oy Turku
Insinööritoimisto Arcus Oy Turku	Konepaja Laaksonen Oy Turku	Turun Vapaavarasto Oy
Websonic Oy Turku	Teppman Oy Turku	Konehuolto Hirvonen Oy Tuusniemi
Uudenmaan Kierrätyskeskukset Tuusula	Pointcool-Service Oy Tuusula	J. Laakso Oy Tuusula
Pelti-Expert Oy Tuusula	Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Sevrik Oy Tuusula
Parketti Juha Oy Tuusula	Jousiteos Oy Tuusula www.jousiteos.fi	Huevo Oy Uusikaupunki
Rautarakenne S. Lipponen Oy Kalanti, Uusikaupunki	PRISMA Vaasa	Oy Hartman Rauta Ab Vaasa
Finvacon Oy Vaasa	Lean Solution Consulting Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa

Sotiemme veteraanit ratkaisivat keilailumestaruudet Lahdessa

Suomen Sotaveteraaniliiton keilailumestaruuskisa järjestettiin huhtikuun lopussa Lahden keilahallissa. Kisaan oli ilmoittautunut yksi veteraaninainen ja 22 veteraanimiestä sekä seitsemän kannattajajäsentä. Yhtä veteraania lukuun ottamatta kaikki saapuivat kilpailuhenkisinä paikalle. Mukana olleiden veteraanien ikäkeskiarvo oli 88 vuotta. Kisan vanhin osanottaja oli vuonna 1919 syntynyt Suur-Savon Arne Aaltonen, nuorin oli syntynyt vuonna 1928. Kaukaisimmat kisaajat olivat saapuneet Ylivieskasta Keski-Pohjanmaalta.

Lahden Sotaveteraanipiirin kunniapuheenjohtaja **Eero Lehtonen** avasi kisan muistelemalla edellistä Lahdessa järjestettyä kisaä sekä kannustamalla keilaajia hyvään suoriutukseen.

Kisassa heitettiin neljä sarjaa ikätasoituksin. Ikätasoituksen määrä oli kuhunkin keilattavaan sarjaan yksi piste jokaista 70 vuoden yli menevää ikävuotta kohden. Kilpailusarjoja oli kolme, veteraaninaisille, veteraanimiehille sekä kannattajajäsenille. Lisäksi kilpailtiin kolmihenkinen joukkuekilpailu, jossa joukkueessa sai olla yksi kannattajajäsen.

Veteraaninaisten kisan voitti jälleen Keravan Meeri Repo tuloksella 395.

Veteraanimiesten mestaruudesta käytiin tiukka kisa Lahden Martti Masantin ja Pirkanmaan Arne Pajusen kanssa. Kisa päättyi hyvän viimeisen sarjan ansiosta lahtelaisen voittoon viidellä pisteellä luvuin 800 – 795. Ylivieskan Veikko

Lahden sotaveteraanipiirin kunniapuheenjohtaja Eero Lehtonen ja veteraaninaisten kisan voittaja Meeri Repo.

Leppilampi oli kolmas tuloksella 755.

Kannattajajäsenten mestaruus meni Keski-Pohjanmaalle. Ylivieskan Kari Löfbacka oli parituloksellaan 823 ylivoimainen. Hopeasijan otti Lahden Jorma Hulkkonen (758) ja pronssia nappasi Satakunnan Raimo Hietanen (708).

Joukkuekisan voiton vei kotihallissaan pelannut Lahden Sotaveteraanipiirin joukkue; Risto Syrjänen (693), Martti Masanti (800) ja Jorma Hulkkonen (758) yhteistuloksella 2251. Satakunnan Sotaveteraanipiiri oli toinen joukkueella Veikko Javanainen (718), Yrjö Laasonen (704) ja Reino Blomster (663) yhteistuloksella 2085. Pirkanmaan Sotaveteraanien joukkue Arne Pajunen (795), Tauno Laitinen (629) ja Pentti

Suojanen (600) sijoittui kisan jälkeen tehdyn tarkistuslaskennan jälkeen kolmanneksi yhteistuloksella 2024.

Kisan jälkeen syötiin maittava lounas keilahallin Patteri-ravintolassa, jaettiin palkinnot ja Ruperteltiin vielä mukavasti.

Lahden Sotaveteraanipiiri kiittää kaikkia kisaan osallistuneita sekä toivottaa heille antoisaa kesää ja menestystä tulevan kauden kisoissa.

Kisan tulokset

Henkilökohtaiset tulokset				
Naiset		Tas/s	Tulos	Yht
Meeri Repo	Kerava	18	323	395

Sotaveteraanit				
		Tas/s	Tulos	Yht
Martti Masanti	Lahti	15	740	800
Aarne Pajunen	Pirkanmaa	20	715	795
Veikko Leppilampi	Keski-Pohjanmaa	20	675	755
Kauko Tirkkonen	Suur-Savo	16	664	728
Veikko Javanainen	Satakunta	17	650	718
Yrjö Laasonen	Satakunta	14	648	704
Martti Artukka	Varsinais-Suomi	19	618	694
Risto Syrjänen	Lahti	17	625	693
Olavi Kauhanen	Suur-Savo	18	616	688
Matti Halme	Varsinais-Suomi	18	595	667
Leif Markio	Helsinki	16	589	653
Tauno Laitinen	Pirkanmaa	17	561	629
Aarne Aaltonen	Suur-Savo	23	537	629
Kalevi Raatikainen	Suur-Savo	15	567	627
Niilo Mikkonen	Helsinki	17	542	610
Pentti Suojanen	Pirkanmaa	17	532	600
Taito Löfbacka	Keski-Pohjanmaa	22	477	565
Into Hurri	Kanta-Häme	21	467	551
Kalervo Vierimaa	Keski-Pohjanmaa	21	457	541
Reino Avikainen	Suur-Savo	17	460	528
Pentti Roto	Kanta-Häme	13	330	382

Kannattajajäsenet				
		Tas/s	Tulos	Yht
Kari Löfbacka	Keski-Pohjanmaa	0	823	823
Jorma Hulkkonen	Lahti	11	714	758
Raimo Hietanen	Satakunta	5	688	708
Reino Blomster	Satakunta	11	619	663
Eero Jokinen	Suur-Savo	11	614	658
Jouko Laiho	Varsinais-Suomi	7	592	620
Erkki Ylitalo	Kanta-Häme	17	408	476

Joukkuetulokset								
		Tulos						
1	Lahti	2251	Risto Syrjänen	693	Martti Masanti	800	Jorma Hulkkonen	758
2	Satakunta	2085	Veikko Javanainen	718	Yrjö Laasonen	704	Reino Blomster	663
3	Pirkanmaa	2024	Aarne Pajunen	795	Tauno Laitinen	629	Pentti Suojanen	600
4	Varsinais-Suomi	1981	Matti Halme	667	Martti Artukka	694	Jouko Laiho	620
5	Suur-Savo 1	1944	Olavi Kauhanen	688	Kauko Tirkkonen	728	Reino Avikainen	528
6	Suur-Savo 2	1914	Aarne Aaltonen	629	Kalevi Raatikainen	627	Eero Jokinen	658
7	Keski-Pohjanmaa	1861	Taito Löfbacka	565	Kalervo Vierimaa	541	Veikko Leppilampi	755
8	Kanta-Häme	1409	Into Hurri	551	Erkki Ylitalo	476	Pentti Roto	382

Suurkiitokset Teille Sotaveteraanit!

Raimo Hakkarainen Oy

Mustijärventie 25, Ruutana
puh.03-358 3100

**Vanhustyön
Keskusliitto Ry**

Helsinki
www.vtkl.fi

Lippuja sotiemme veteraaneille

Yleisurheilun EM- kisojen järjestäjät toivottavat sotiemme veteraanit tervetulleiksi yleisurheilun EM-kisoihin Helsinkiin avauspäiväksi 27.6.2012 luovuttamalla ilmaislippuja. Lippuja on saatavissa Suomen Sotaveteraaniliiton Helsingin seudun sotaveteraanipiiristä Sinikka Watjuksesta puhelin 050 441 4704 tai sähköpostilla piirisihteeri.hssvp@kolumbus.fi

Ilma-asemestaruuskilpailujen tulokset

Ilmapistooli				Ilmapistooli joukkuekilpailu			
1	Veikko Lind	Keski-Suomi	347	1	Helsingin seutu		865
2	Heimo Kohijoki	Helsinki	320		Heimo Kohijoki 320		
3	Kauko Kaukanen	Lahti	297		Aarto Hämäläinen 282		
4	Pauli Kettunen	Kymenlaakso	286		Väinö Rantio 263		
5	Aarto Hämäläinen	Helsinki	282	2	Lahti		751
6	Väinö Rantio	Helsinki	263		Kauko Kaukanen 297		
7	Uuno Ström	Lahti	234		Uuno Ström 234		
8	Martti Partanen	Lahti	220		Martti Partanen 220		
9	Kauno Viljaniemi	Lahti	184				
Ilmakivääri				Ilmakivääri joukkuekilpailu			
1	Veikko Lind	Keski-Suomi	339	1	Helsingin seutu		755
2	Heimo Kohijoki	Helsinki	295		Heimo Kohijoki 295		
3	Kauko Kaukanen	Lahti	260		Raimo Elonsalo 233		
4	Raimo Elonsalo	Helsinki	233		Mikko Kauppinen 227		
5	Kauno Viljaniemi	Lahti	233	2	Lahti		702
6	Mikko Kauppinen	Helsinki	227		Kauko Kaukanen 260		
7	Martti Partanen	Lahti	209		Kauno Viljaniemi 233		
8	Nils Hackzell	Helsinki	195		Martti Partanen 209		

Timo Hakala

Virkistä muistiasi

1. Ei sillä ole hinku, mutta kuitenkin se vinkuu, kaula sillä on, mutta ilman päätä se laulaa.

2. Ori juosta jolkottelee, ohjakset paikallaan seisoo. Mikä se on?"

3. Lastu makaa lammikossa, eikä koskaan mätäne. Mikä se on?
4. Millä on 21 silmää muttei silti näe?

5. Mikä on musta, kun ostat sen, punainen kun käytät sitä, ja harmaa kun heität sen menemään?

6. Liirum laarum löörym. Miten se kirjoitetaan kahdella kirjaimella?

Oikeat vastaukset sivulla 63

Sanakilpa

Lehdessä 2/2012 kilpailusanana oli ”Palvelutalo”. Hyväksyttyjä sanoja löytyi 77 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Aaloe, aalto, aate, aave, alue, aluna, aula, auto, auvo, (9)
Laatu, laavu, lapa, lape, lata, latelu, lato, latu, latva, lauta, lava, lelu, lepo, lulla, luola, lupa, (16)
Olut, (1)
Paalu, paella, pala, palaute, palelu, palle, pallea, pallo, palo, palte, palvelu,
pata, pato, paula, pellava, pelote, pelto, peto, pola, polle, polte, pouta, pula,
pulla, pullo, puola, (26)
Talla, talo, tapa, taula, tavu, tela, tola, tulo, tulva, tupa, tupla, tupo, (12)
Upote, utelu, (2)
Vaate, vala, vale, valelu, valo, valta, valu, vapa, veto, vuolle, vuota (11)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme hopeista kirjanmerkkiä. Palkinnon saavat: **Enni Kähkönen**, Mikkel, **Antti Pirttimäki**, Eura ja **Esteri Takala**, Vaasa. Seuraava kilpailusanamme on ”**JUHANNUSJUHLA**”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 24.8. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSNKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme ”Sotaveteraani- ja perinnekuorojen 10. laulujuhla –DVD:tä.

Kesäkuun krypto

14	4	22	18	4		19		5	
4		24		22	5	21	15	5	3
10	4	11	5	23		22		19	
23		3	8	2	22	7	3	2	11
2	22	2	3		24		2		7
	4		19	4	19	1	7	11	24
			19	4	19	1	7	11	24
24	20	6	6	3		14		1	
1		19		4	18	8	9	7	
19	21	19	4	9		19		17	9
4		7		7	14	4	16	2	
4	15	2	22	17		20		11	8
15		3		17	9	4	11	16	7
24	22	24	16	7	4			7	14
9			2		13	8	11	3	4
7	15	5	22	22	7		4		13
	7		18		11	4	23	18	8
22	2	12	4	3	4		4		19
	9		3		3	2	1	1	8

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
	21	22	23	24

laadinta Aulikki Nenonen
pääkuva Aila Martikkala

Kirjat

Risto Ryti - kahden sodan poliittinen johtaja

Hannu Rautkallio (toim): Risto Ryti, Sota-ajan muistelmat 1939-1944, ISBN 978-952-5856-55-2, Kustannusosakeyhtiö Paa-silinna, Juva 2012, 391 s.

Dosentti Hannu Rautkallio on julkaissut Amerikasta löytämänsä presidentti Risto Rytin heti sodan jälkeen kirjoittamat muistelmat. Turvallisuussyistä ne kuljetettiin pian valmistamisensa jälkeen länteen ja ovat nyt Rautkallion toimittamana ja taustoittamana kaikkien luettava.

Talvisodan pääministerin ja jatkosodan presidentin elämästä on kirjoitettu ennenkin ja hänen sodan aikaisia päiväkirjojaan on toimitettuna julkaisseet Ohto Manninen ja Kauko Rumpunen. Itsekin luin jo 1980-luvulla, sotasyllisyysoikeudenkäyntiasiakirjoihin tutustuessani, hänen muistelmannomaisia selontekojaan. Se, että Rytistä on jo paljon kirjoitettu ja hän tuotti itsekin suuren määrän henkilöön-sä liittyviä dokumentteja, ei vie pois Rautkallion toimittaman kirjan tarpeellisuutta. Kirjassa Ryti kertoo omin sanoin, miten hän koki sen ahtaan raon, missä päätöksiä oli tehtävä - tietämättä tai osaamatta paljoakaan edes ennakoida lopputulosta.

Kirjassa uhrataan aika paljon tilaa esim. sen pohdiskeiluun, olisiko sota Englannin kanssa ollut vältettävissä. Rytin mielestä Englannin sodan julistus Suomelle itsenäisyyspäivänä 6.12.1941 olisi ehkä jäänyt tulematta, jos Mannerheim olisi muotoillut toisin erään Winston Churchillille lähettämänsä kirjeen. - Englantihan joutui Stalinin painostuksesta suostumaan sodan julistukseen Suomelle. Tästä tapahtumaköyhästä sodasta on kirjoitettu ja puhuttu vähän. Kannattaa kuitenkin muistaa, että kun rauhasta neuvoteltiin Moskovassa syyskuun alkupuolella 1944, oli neuvotte-

lupöydän toisella puolella Neuvostoliiton edustajien lisäksi myös englantilaisia. Uskon, että tämä helpotti rahtusen Suomen neuvottelijoiden asemaa - ainakin henkisellä tasolla.

Kesällä 1942 pelättiin, että myös Yhdysvallat voi julistaa sodan Suomelle, varsinkin jos suomalaiset hyökkäävät Sorokkaan ja valtavat sen. Rytin mielestä kehitystä, joka johtaisi tähän oli, kaikin tavoin vältettävä. Näitä pohdiskellessaan Ryti kuitenkin toteaa, että välien katkeaminen ja sota ei ole estettävissä, "jos Neuvostoliitto niitä ankarasti vaatii ja Amerikka katsoo Neuvostoliittoa odotettavat palvelut riittävän suuriksi. Välien katkeaminen ja sodanjulistus tulevat silloin riippumatta siitä, mitä me teemme tai olemme tekemättä". - Sodan turruttamana Rytikin vaipui joskus syvään kyynisyyteen.

Oikeasti Ryti ei antanut Suomen ajautua virran vietävissä olevaksi ajopuuksi. Kesäkuun 26. päivänä 1944 hän allekirjoitti ns. Ribbentrop -sopimuksen - kirjeen Adolf Hitlerille - joka mahdollisti sen, että Suomi sai Saksasta lisää aseita ja muuta apua, eikä sen tarvinnut antautua ehdoita, mikä oli venäläisten vaatimus.

Presidentin tehtävistä elokuun 1. päivänä luopunut Ryti kirjoitti suurimman osan muistelmistaan valvontakomission valvomassa Suomessa tietämättä maan tai edes omaa tulevaa kohtaloaan. Se näkyy myös tekstistä; kaikesta muistelmat eivät kerro.

Esko Vuorisjärvi

Talvisodan ranskalainen sivunäytös

Henrik Tala: Suomea pe-lastamassa, Ranskan pääministeri Edouar Daladier ja Ranskan apu Suomelle 1939-40, ISBN 978-952-107994-8. Helsinki 2012. Kirja on tekijän väitöskirja ja se tulee yleiseen myyntiin ensi vuoden puolella

Mikä sai Neuvostoliiton suostumaan talvisodan rauhaan maaliskuussa 1940? Asiasta on esitetty monenlaisia arvioita ja yhden arvion esittää filtri Henrik Tala, joka väitteli toukokuussa Ranskan avusta talvisodan Suomelle. Talan arvio ei ole kuitenkaan uusi, kun hän esittää väitöskirjassaan, että pelko Ranskan ja Englannin tulosta Suomen avuksi sai Stalinin suostumaan rauhaan Neuvostoliiton lopullisen voiton kynnyksellä. Kun Tala esittää arvionsa tueksi monenlaisia dokumentteja ja perusteltuja päätelmiä, on hänen väitöskirjansa arvokas lisä talvisodan rauhan syistä käytyyn keskusteluun.

Väitöskirjan painopiste on kuitenkin Pariisissa ja mielenkiintoisia ovat hänen löytämänsä tiedot Ranskan tärkeiksi osoittautuneiden avuntarjousten motiiveista. Kysymys oli vii-

me kädessä maan sisäpolitiikasta ja silloisen pääministeri Daladierin halusta pysytellä vallassa. Suuntaamalla huomio Neuvostoliiton Suomeen kohdistamaan hyökkäykseen ja pois siitä, että Ranska oli ainakin jossakin määrin valmistautumattomana joutunut sotaan Saksaa vastaan, palveli tätä tarkoitusta. Suomen auttamisella saattoi lisäksi osoittaa haluaan ja kykyään taistella epäsuosittua kommunismia vastaan. Sitä paitsi Ranska ei halunnut toimettomana odotella Saksan odotettavissa olevaa hyökkäystä.

Kirjassaan Tala kertoo kymmenillä sivuilla Ranskan pyrkimyksistä tulla puolalaisten - saksalaisilta ja venäläisiltä pakoon päässeiden - sotalaivojen avulla Suomen avuksi Petsamon kautta. Kysymyksessä olisi ollut vain näennäinen, todennäköisesti katastrofiin päättyvä sotatoimi, joka todellisuudessa ei olisi juuri Suomea auttanut. Ranskalaisten sinnikkäät ja monenmuotoiset pyrkimykset tulla Suomen avuksi - laivoja lastattiin parhaillaan Cherbourgin satamassa - keskeytyivät kuitenkin aamupäivällä 13.3.1940 hiljaisuuden laskeutuksessa Suomen rintamille merkiksi rauhansopimuksesta.

xxxxxxx

Vastaväittäjä tohtori Louis Clerc kysyi väittelijältä, mitä uutta tutkimus tuo esiin? Ranskan sisäpoliittisen ulottuvuuden lisäksi Talan mielestä uutta tietoa on se, että ranskalaiset joutuivat muotoilemaan talvisodan seurauksena sotastrategiansa uudelleen ja Suomen näkökulmasta uutta tietoa on se, että liittoutuneet eivät passivoituneet rauhanneuvottelujen maaliskuun 7. päivänä alettua, vaan jatkoivat ponnistelujaan tulla Suomen avuksi aina rauhantuloon saakka.

Tosiasiaksi jää, Henrik Talankin se todistaessa, että liittoutuneet eivät halunneet sotaa Neuvostoliittoa vastaan, niiden tarjoama apu olisi ollut riittämätön ja tullut liian myöhään ja suomalaiset päättäjät pääministeri Risto Rytin johdolla tekivät oikean ratkaisun suostuessaan talvisodan raskaaseen rauhaan. Suomalaisten sotilaiden urotöiden ohella Englannin ja Ranskan tarjoamalla, toteutumatta jääneellä miehistöavulla oli kuitenkin merkityksensä.

Esko Vuorisjärvi

Kirkasta ja hämärää

Kaksi kuukautta isänsä Onni Mannisen kaatumisen jälkeen syntyneen Antero Mannisen kirja on valmistunut. Kirkasta ja hämärää -kirjan on toimittanut Marja-Leena Peltola.

Kirja on kunnianosoitus keskipohjalaisen Pulkkinen kylän miehelle, jonka ennakkoluulottomuus, rehtiys, luonnonrakkaus sekä vastuuntunto ovat rohkaisevina ja kannustavina esimerkkeinä jälkipolville. Kirjassa kuljetaan monivaiheinen elämän matka Onni Mannisen mukana Vetelin Pulkkinen ky-

lästä jatkosodan hyökkäysvaiheen taisteluihin Prääsään. Läpi rajavartijan arjen ja sotamiestojen, jotka peilautuvat lukijalle rajavartijan päiväkirjan Muistoja Pohjolasta sekä julkaistujen yksityiskirjeiden kautta. Kirjan kuvamateriaali on peräisin yksityisistä kuva-albumeista sekä muun muassa Sallan sota-ajan museosta.

Kirjan omakustannehinta on 40 euroa, sitä voi tilata Marja-Leena Peltolta puh 040 521 0058, sähköpostitse marjaleena.peltola@gmail.com.

STEN
harvaksalliseen tulokseen

POTKUPELI
Valmistettu Suomessa

Myös sähkömopot
Myynti 0500 567 104

Erkki Käkelä: Korpisodasta Konsulaattiin ISBN 978-952-93-0321-2 Hämeenlinna 2012

Käsissäni on muistelmateos sota-ajalta rintamalta ja sen takaa. Itse asiassa on kyseessä teos, jolle täysin perustein olisi voitu antaa nimi ”Omituinen Odysseia” ei suinkaan päähenkilön vuoksi, vaan aiheen johdosta. Kirjan muistelijä ”soti” sotansa vähän esille tulleissa tapahtumissa.

Päähenkilö on Mouhijärvellä 18.4.1919 syntynyt ekonomi, varanotaari Seppo Salo. Taustaltaan Salo on hämäläistä sukua. Isä oli Tottijärveltä, äiti puolestaan Kurusta. Ylioppilaaksi Salo pääsi Järvenpään yhteiskoulusta 1939. Siviiliopintoja hän syvensi sotien jälkeen Englannissa.

Miksi kirjoittaja on Käkelä eikä Salo itse? Selitys on varsin selvä. Salolla on varsin selkeä muisti vielä vuosikymmeniä tapahtumien jälkeen. Ongelma on

näkökyvyssä, joka on heikentynyt viime vuosikymmeninä. Avuksi on tullut sotahistorioitsijana tunnettu everstiluutnantti Erkki Käkelä, joka on Salon muistojen perusteella tehnyt muistoista ”eläviä” samalla tarkistaen tiedot sikäli kun se on mahdollista.

Salo oli ollut Antrean alueella kartoitustehtävissä YH:n aikana 1 1/2 kuukauden ajan. Varsinaisiin taistelujoukkoihin hänellä ei ollut asiaa näkökyvyn heiken-

tymisen vuoksi. Hän oli ns. B2-mies. Sotatoimien alettua hän kuitenkin pyrki mihin tahansa tehtäviin. Hänet hyväksyttiin valvonta- ja sensuuritehtäviin ensin Tornioon, sittemmin Kemiin.

Jatkosodassa kesäkuusta 1941 alkaen Seppo Salo oli jälleen vapaaehtoisena mukana. Tällä kertaa Salon osaksi tuli osallistua sotaretkelle linnoitusrakennuspataljoonan mukana Vienen Karjalassa. Suomalaisten komentajana oli kenraalimajuri Hjalmar Siilasvuo. Alue, jossa sodittiin oli Saksan Lapin armeijan aluetta. Suomalaisten III Armeijakunta, johon linnoituspataljoonat kuuluivat oli alistettu kenraali Nicolaus von Falkenhorstin johtamalle Lapin armeijalle.

Salo on tuonut esille erityisesti Röhön taistelun marraskuussa 1941. Jatkossa Seppo Salo kertoo elämästä ja taisteluista tässä suunnassa valottaen myös saksalaisten saavutuksia. Maastohan oli aluksi saksalaisille (ja itävaltalaisille) vieras, mutta vuosien kuluessa heistä kehittyi aikamoisia erämaataistelijoita. Erityisesti Lapin armeijan komentajaksi tammikuussa 1942 tullut baijerilainen kenraaliversti Eduard Dietl johti kehitystä eteenpäin.

Sujuvan saksankielen taitojen Salo oli ajoittain korvaamaton henkilö alueella, jossa saksalaisia joukkoja oli runsaasti. Kuitenkin vuodenvaihteessa 1943/1944 hän hakeutui aivan muulle sektorille. Suomen konsulaatti Danzigissa tarvitsi sihteeriiä, jolle saksankielen taito oli välttämättömyys. Salo tuli valituksi ja Vienen Karjala jäi taakse. Seppo Salo kuvaa jatkossa tehtäviä konsulaatissa, mutta hän kiertomatalla näki myös millainen oli sotaa käyvä Saksa. Paitsi tietysti Danzigia myös Berliini, Hampuri, Gotenhafen, Wien, Praha ym. tulivat tutuiksi. Niin tuli tutuksi myös salainen valtiopoliisi Geheime Staatspolizei (GESTAPO), sukulaisemme inkeriläiset, merimiehet, tavallinen kansa ym. Ehkä Salon selostuksesta selviää, miten Saksa kesti sotaa niin kauan.

Seppo Salon sotavuosien ”seikkailut” eivät pääty tähän. Paluu Suomeen syksyllä 1944 oli sekin vaiherikas. Seurasivat ns. Vaaran vuodet 1945 - ja ajoit-

tain näytti siltä, että myös meidän tiemme on Tšekkoslovakian tie, kuten Hertta Kuusinen sanoi. Sen seurauksena eräät ns. isänmaalliset liittyivät ääri-va-semmistoon ja eräät muut häipyivät Ruotsiin, Yhdysvaltoihin, Venezuelaan, Brasiliaan tai Argentiinaan jättäen kotimaansa heitteille. Vaikka Salo ei sitä kerrokaan, oli tässä joukossa myös ns. vaikutusvaltaisia ihmisiä mm. joitakin kenraaleja pääosan pysyessä kotimaassaan. Suomi saavutti torjuntavoitot taisteluissa 1940 ja 1944. Usein kuitenkin unohdetaan ”torjuntavoitot” 1947-1950 politiikan keinoin. Voimme olla kiitollisia presidentti J. K. Paasikivelle ja pääministeri K.A. Fagerholmille hallituksineen, jotka luovivat meidät selville vesille. Mitä paljon kärsimystä sekä Adolf Hitler että Josef Stalin aiheuttivat ei vain naapureilleen vaan myös omalle kansalleen?

Seppo Salo tutustui työn ja opiskelun merkeissä runneltuun Eurooppaan. Saksa ja Iso-Britannia olivat saaneet iskuja, joita korjailtiin. Ehkä mielenkiintoisinta oli kuvaus jaetusta Saksasta.

Itse asiassa tämä ei ole ensimmäinen teos, jossa Salon vaiheista kerrotaan. Veli Salin on tehnyt 2005 kirjan ”Sodan unohdetut ja vaietut.” Se kuitenkin käsittelee vain jatkosotaa.

Tämä Erkki Käkelän kirja käsittelee Salon kokemuksia 1939-1954. On aiheellista ihmetellä muistelijan muistia hänen ker-toessaan tapahtumia 60-70 vuoden takaa.

Kirjan voi tilata Parolan panssarimuseolta puh. 040 568 1186 tai toimisto@panssarimuseo.fi Hinta on 37 euroa.

Tapio Skog

SARJAT

Miehet LP/scr/18, sotaveteraaniiyhdistysten varsinaiset jäsenet, mestaruuskilpailu
Pb/18 sotaveteraaniiyhdistysten varsinaiset jäsenet
Naiset Pb/18 sotaveteraaniiyhdistysten puoliso-, leski- ja naisjaostojen varsinaiset jäsenet, mestaruuskilpailu

KANNATTAJAJÄSENET

Yleinen sarja Pb/18, ei mestaruuskilpailu

JOUKKUEKILPAILU

LP/scr/18, kolmen ennen kilpailua ilmoitetun varsinaisen jäsenen tulos. Joukkuekilpailuun pelaajat on nimettävä etukäteen. Piirillä voi olla useampikin joukkue.

PELATTAVA TEE

Punainen kaikissa sarjoissa

PELIPÄIVÄN OHJELMA

Klo 09.30 Ilmoittautuminen
Klo 10.30 Kilpailuinfo
Klo 10.40 Lipun nosto
Klo 11.00 1. lähtö
Klo 16.00 Ruokailu
Klo 17.00 Palkintojen jako

ILMOITTAUTUMINEN

Kytäjä Golfin caddie masterille viimeistään 20.7.2012 mennessä: puhelimitse (019) 456 5700, sähköpostitse: caddiemaster@kytajagolf.fi tai postitse Kytäjä Golf Oy, Kytäjantie 1265, 05720 Hyvinkää.

ILMOITTAKAA

Sotaveteraanipiiri ja -yhdistys, golffaseitus, kotiseura, sarja ja yhteystietonne.

KILPAILUMAKSU

50,00 euroa/henkilö, sisältäen: kilpailun, tulospalvelun, kilpailunjohtajan ja päivän buffetlounaan.

LÄHTÖLISTA

Lähtölista ja kilpailutulokset julkaistaan internetissä www.kytajagolf.fi sekä kilpailutulokset Sotaveteraanilehdessä.

TASOITUS

Kilpailupäivän mukaisesti. Kilpailussa hyväksytään max. tarkkatasoitus 30,0 (miehillä punaisen teen slope 26 ja naisilla 30). Tasatulokset ratkaistaan Pb-sarjoissa slopemenetelmällä (pienempi slopetasoitus). Scr-sarjoissa käytetään matemaattista menetelmää (ns. parempi paluu).

LÄHIN YÖPYMISPAIKKA
HYVINKÄÄLLÄ

Cumulus, puh. (019) 429 100

Varausta tehdessäsi muista mainita, että olet tulos-pelaamaan Kytäjä Golfiin, niin saat majoituksen erikoishinnalla.

LISÄTIEDOT

Kentän tiedot osoitteesta: www.kytajagolf.fi
Muut tiedustelut: Sari Tani, puh. 050 376 2790 tai Juha Repo 050 305 5755

KYTÄJÄ GOLF

Tervetuloa!

Kokoonnutaan

JR7:n, JR49:n, KTR15:n, ErP12:n ja muut 2.D:n veteraanit, lotat, lesket ja jälkipolvet

Jatkosodan 2. Divisioonan veteraanit

kutsutaan elämäntovereineen ja saattajineen:

Asevelitapaaminen Helsingissä 4.9.2012

Klo 10.30 Bussikuljetus Postitalon edestä (Marskin patsaan puolelta) Hietaniemeen

Klo 11.00 Kunniakäynti Marsalkka Mannerheimin ja jv-kenraali Adolf Ehrnroothin haudoilla sekä sankariristillä

Klo 12.00 Paluukuljetus Ostrobothnian ravintolaan, Töölönkatu 3, II kerros

Klo 12.30 Lounastilaisuus, alkutervehdys, viimeiseen iltahuutoon kutsutut, lounas, kuvavälähdyksiä vuosien varrelta, Porrassalmi-info, vapaa sana.

Lounas: Alkuruokana parsakaali-sosekeitto, leipä, voi, pääruokana vasikanpaisti, kermakastike, vihannekset, juustoperunat ja kahvi/tee. Ruokajuomana vesi. Muut juomat maun ja kukkaron mukaan. Kala- tai kasvisvaihtoehto myös saatavana – toive esitettävä pankki-siirron viestiosassa.

Ilmoittautuminen ja osallistumismaksu 27 euroa/henkilö NORDEA-pankkiin tilille: JR7:n Veteraanit FI35 1336 3000 1033 71, viimeistään 28.8.2012 mennessä. Maksettaessa käytettävä viitenumero on 5555.

Tilaisuuksia koskevat tiedustelut: Simo Salminen, Aapontie 11 B 2, 02180 Espoo, simo.salminen@telia-sonera.com tai puh. 040 302 1951, tai Jukka Kinnunen 040 748 0785, Juha Koivisto 050 363 8118 tai Juhani Hämläinen 0500 252 798.

JR7Perinnetoimikunta

Sodanajan rajamiehet kokoontuvat Immolassa perjantaina 17.8.2012

Kaikki sodanajan rajajoukoissa palvelleet veteraanit saattajineen toivotetaan tervetulleiksi Immolaan

perjantaina 17.8.2012. Tilaisuuden järjestelyistä vastaavat Kaakkois-Suomen rajavartiosto sekä Raja- ja merivartiokoulu.

Ohjelma

08.00 – 09.00 Aamupalamahdollisuus ruokalassa
08.30 – 09.30 Mahdollisuus tutustua rajamuseoon
09.45 – 09.55 Järjestyminen valatilaisuuteen
10.00 – 11.00 Raja- ja merivartiokoulun varusmiesten valatilaisuuteen osallistuminen
11.00 – 12.15 Valalounas
12.15 – 13.00 Kasarmirakennukseen ja koulutusvälineistöön tutustuminen
13.00 – 14.00 Perinneyhdistyksen toiminnan esittely ja tarvittaessa Rajapataljoonien kokoukset Erikoisrajajääkärikomppanian tiloissa
14.00 – Lähtökahvit sotilaskodissa
14.30 – Paluukuljetukset rautatieasemalle

Kaakkois-Suomen rajavartiosto järjestää kuljetukset Imatran rautatieasemalta juhlapaikalle ja takaisin. Pitkämatkalaisilla on mahdollisuus myös majoitukseen ja aamupalaan.

Kaakkois-Suomen rajavartiosto toivoo saavansa ilmoittautumiset (mikäli mahdollista pataljoonittain/vast.) 31.7. mennessä. Ilmoittautumiset pyydetään osoittamaan esikuntasihteeri Anne Saviojalle puhelimitse p. 071 872 2005, telekopiona p. 071 872 2009, sähköpostina anne.savioja@raja.fi tai kirjeitse osoitteeseen Kaakkois-Suomen rajavartiosto, Niskapietäentie 32 E, 55910 Imatra. Ilmoittautumisessa pyydetään tuomaan esille seuraavat asiat: nimi, pataljoona / osasto jossa on palvelut, osallistuminen ruokailuihin (päivällinen, iltapala, aamupala, lounas), kuljetus- ja majoitustarve sekä saattajien nimet.

Rajavartiolaitos

Raja- ja merivartioujoukkojen perinneyhdistys

1736.ISK. Antrean ja Vuoksenrannan komppanian veteraanit ja sotilaspojat puolisoineen. Kokoonnumme perjantaina 21.9. klo 12.00 Marskin majalla Loppella veljestapaamisen ja ruokailun merkeissä. Ilmoittautumiset 14.9. mennessä Mauri Jantuselle, puh. (03) 672 3179 tai 0400 728 922.

Upseerikurssi 55 kutsutaan viimeiselle, ohjelmalliselle veljeslounaalle perjantaina 21. syyskuuta klo 12.00 kurssin 70 vuoden kunniaksi Helsingin Suomalaiselle Klubille, Kansakoulukuja 3. Ilmoittautuminen 7.-14.9. klubimestarille puh. (09) 586 8830. Osanottajilleateria (alkuruoka, pääruoka ja kahvi pöytään tarjoiltuna) on ilmainen. Saattaja on tervetullut mukaan. Kunniamerkit. Järjestelytoimikunta.

Ilomantsin Hattuvaaran muistopäivät

Hämeen Ratsurykmentin veteraanit, Hämeen Ratsujääkäripataljoona ja Ratsumieskilta ry viettävät heinäkuun 30. päivänä 1944 käydyn Hattuvaaran taistelun muistoa Hattuvaarassa perinteiseen tapaan 28.-29., kunnianosoitukset, yhdessäoloa.

Lauantaina 28.7. Hämeen Eskadroonan ratsukot saapuvat Hattuvaaraan. Ratsastusnäytös on klo 15.00 alkaen Taistelijan Talon piha-alueelta, ratsumiesilta klo 17.30, veteraanit, kyläläiset, yhteistyötahot.

Sunnuntaina 29.7 lipunnosto, hartaustilaisuus, kunnianosoitukset HRR:n muistomerkeillä

Hattuvaarasta voi varata majoitustilaa soittamalla viimeistään 15.7., puh. 0400 173 607.

Tilaisuuksiin ovat lämpimästi tervetulleita kaikki Ratsuväkiprikaatissa palvelleet sekä ratsuväenperinneyhdistysten jäsenet omaisineen ja ystävineen. Myös kyläläiset ovat tervetulleita. Asu on vapaa. Ensiapuryhmä on paikalla. Tervetuloa.

Ratsumieskilta ry, Hämeen Ratsujääkäripataljoona, toimistos sihteeri Teija Lauaskare, puh. 029 944 6203.

www.alco.fi	Rema TipTop Oy Vantaa	Länsimäen Kiinteistöpalvelu Oy Vantaa
Hyvää kesää sotaveteraaneille! nro 104	SF Hissiservice Vantaa	SYSTEMAIR
Suomen Runkopalvelu Oy Vantaa	Arokivi Oy Varkaus	BP Asennus Oy Varkaus
Varkauden Tehokaivu Oy Kuvansi	Varkauden Puu Oy Varkaus	Vihdin Konetyö Oy Vihti
Maansiirto J. Salminen Oy Vihti	Maanrakennus Hynynen Oy Vihti	Uudenmaan Putki -ja Poltinasennus Oy Otalampi
Kuljetus T. Peräkylä Ojakkala	Skog Racing Service Oy Vihti	OR-Wellness Oy Virrat

Haetaan yhteyttä

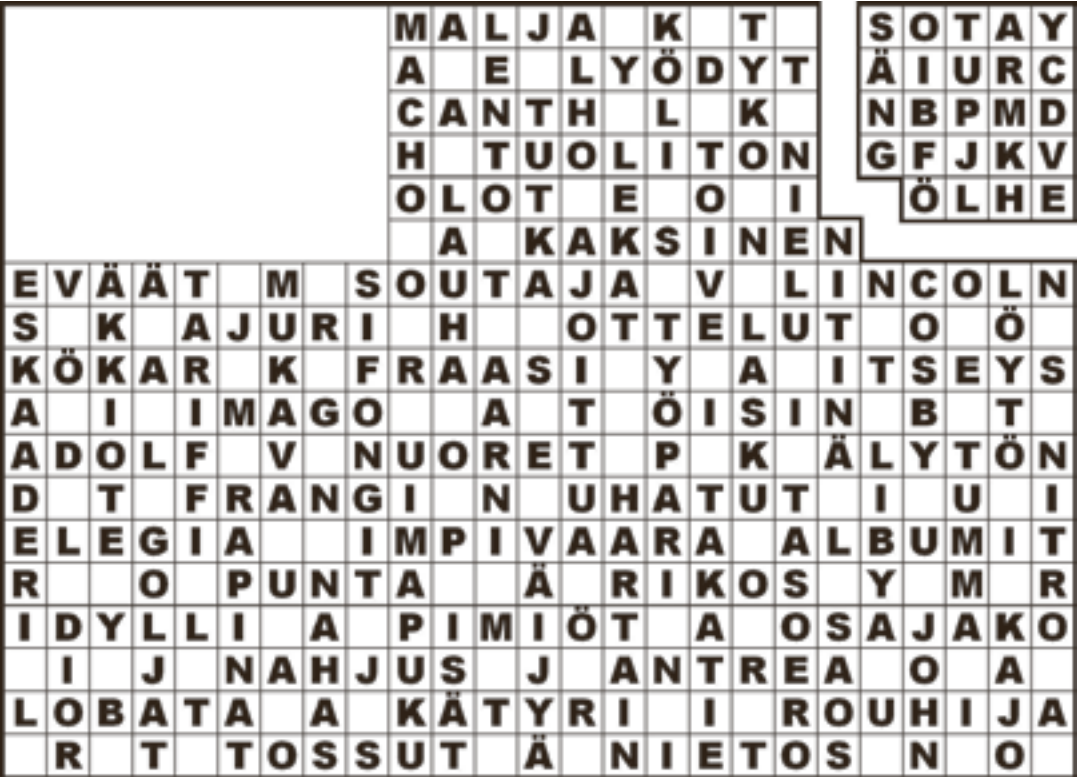
Enoni **korpraali Arvi Kähkönen** kaatui ja jäi kentälle Suistamon Ve-
garusjärvestä kaakkoon 17.7.1944. Arvi palveli ko. aikana Rajajääkä-
ripataljoona 8:n 3. komppaniassa. Komppania oli osana Rajajääkärip-
rikaatia, joka toimi mm. Kontron tukikohdasta ja jonka komentajana
oli silloinen majuri Veikko Karhunen. Kolmatta komppaniaa komen-
si mm. silloinen kapteeni Erkki Vaa-
lana.

Enoni kanssa oli luultavasti samas-
sa partiotaistelussa 17.7.1944 mukana
mm.korpraalit Arvo Hiltunen ja Paa-
vo Päiväpelto, jotka katosivat ja korp-
raali Veikko Jaakola, joka kaatui ja jäi
kentälle, kuten enoni Arvi Kähkönen.
Toivoisin, että joku vielä muistaisi ta-
pahtumasta jotakin minulle uutta ja
ottaisi yhteyttä:

Aimo Arpiainen, Kauppatie 23 B 5,
93400 Taivalkoski, puh. 040 529 8146,
aimo.arpiainen@pp.inet.fi

Krypton ratkaisu

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

- 1. Viulu
- 2. Joki
- 3. Kieli
- 4. Noppa
- 5. Grillihiili
- 6. Se

Via Feenix Oy
Virrat

Triumph International Oy
Turku

KOMK Oy
Virrat

Mobus Ky
Vääksy

West-Tronic Oy
Ylivieska

E.T. Listat Oy
Ylivieska

Ylläs-Äijän Majat Ky
Ylläsjärvi

Konehuolto P. Orenius Oy
Suolahti, Äänekoski

Julkaisija
Suomen Sotaveteraani liitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus
Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani.fi
tai toimitus@sotaveteraani.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset
Sotaveteraani liiton jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan
yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani.fi

Lehden tilaukset ja hinnat
Sotaveteraani liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden
liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 /Riina Lillfors. Lehden vuosikerran
hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto
Puheenjohtaja Jyrki Vesikansa
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Raija Hinkkala,
Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer,
Eeva Tammi, Finn-Göran Wennström, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2012
1/12: 22. helmikuuta • 4/12: 12. syyskuuta
2/12: 18. huhtikuuta • 5/12: 31. lokakuuta
3/12: 20. kesäkuuta • 6/12: 12. joulukuuta

Ilmoitushinnat
1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista
sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä
Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä
(ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa
ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun
tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani liiton
myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015,
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani.fi

Ilmoitusmyynti
Media-ammattilainen Adspace Oy
Kylänvanhimmentie 29
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto
Taittotoimisto PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka
Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2012
ISSN 0782-8543

XXV liittopäivät Tampereella

Uolevi Vapaan kenttäpostinäyttely herätti suurta kiinnostusta. Siellä oli ihailtavana mm. Mannerheimristin-ritarin kirje vaimolleen, suomalaisten SS-vapaaehtoisten, tanskalaisten ja ruotsalaisten vapaaehtoisten kirjeitä.

Pirkko Kuorehjälvi jatkaa Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön puheenjohtajana.

Tampereen hiippakunnan piispa Matti Repo piti aamujumalanpalveluksen.

Anna Leppänen Keski-Suomesta aikoo pitää huolen siitä, että hänen perheessään ei unohdeta, mitä veteraanisukupolvi on tehnyt ja toivoo, että nuoret aktivoituisivat asian eteen.

Liiton kunniajäsen Holger Strandberg ja Tuula Harjunpää olivat myös saapuneet paikalle.

Kunniavieraina olivat saapuneet Virosta jatkosodan aikana JR 200:ssa palvelleet. Vasemmalta Eduard Miller, Villem Ahas ja Edgar Sinisalu.

Oik. Riitta Kuusvuori, Aulikki Oksa, Kaija Niemi, Pirkko Rintala, Leila Venho, Seija Aller ja Marjatta Bang.

Eturivissä (vas.) kontra-amiraali Antero Karumaa, aiempi Naisjärjestön toiminnanjohtaja Irja Lohjama, kunniajäsen Olavi Eronen, rouva Eila Tamminen ja kunniapuheenjohtaja Aarno Strömmer.

Puolustusvoimain tervehdyksen esitti kontra-amiraali Antero Karumaa.

Historiallinen valinta. Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtajaksi valittiin prikaatikenraali evp. Finn-Göran Wennström, sotaveteraanisukupolven lapsi.

Pirkko Kuorehjälvi luovuttaa Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön standaarin liiton puheenjohtaja Aarno Strömmerille.

Aimo Kokkola kantoi ylpeydellä isänsä sodanaikaista m/36 univormua juontaeessaan musiikkitapahtumaa.

Nestor Pyykkö oli Tampereella 68 vuotta sitten ilmatorjunnassa ja hänen mielestään on kiinnostavaa nähdä, miten Tampere on muuttunut. Hän muistaa hyvin, miten kaupungin ympärille sijoitettiin It-tykkejä kaupungin puolustusta varten.